

Date of Publishing : 20/03/2020
Page No. From 1 to 60
Date of Posting
Last Date of every Month
Posted by MBU

ਗੁਰਤਮਸ ਮਾਰਕ

ਅਪ੍ਰੈਲ 2020

ਹਰ ਸੁਭ ਅਥਵਾ ਸੁਖਿਤ ਮੇਲਾ॥
ਗੁਰੂ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਕਰ ਦਿਓ ਸਿੰਘਾਂ ਪੇਲਾ॥
ਗੁਰ ਸਿਆਰ ਮਨਾਈ ਕਾਲਕਾ ਖੜਿ ਕੀ ਵੇਲਾ॥
ਪ੍ਰੀਤ ਪੁਹਲ ਖੱਬਧਰ ਹੋਏ ਜਨਜ ਸੁਹੇਲਾ॥
ਗੁਰ ਸੁਗੁਤ ਕੀਨੀ ਖੁਲਾ ਮਨੁਖੀ ਦੁਹੇਲਾ॥
ਵਾਹ ਵਾਹ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਆਪੇ ਗੁਰ ਚੇਲਾ॥

ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਨਾਨਕਪੁਰੀ ਟਾਂਡਾ' (ਯੂ.ਪੀ) ਵਿਖੇ ਹੋਲਾ ਮਹੱਲਾ ਸਮਾਗਮ ਤੇ
ਕੀਰਤਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

ਆਤਮ ਮਾਰਗ

ਸਾਲ-ਛੱਬੀਵਾਂ, ਮਹੀਨਾ ਅਪ੍ਰੈਲ, 2020
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਈਸ਼ਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ
ਸੰਚਾਲਕ

ਸੱਚੰਡ ਵਾਸੀ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ
ਸੰਤ ਮਾਤਾ (ਬੀਜੀ) ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਜੀ

ਚੇਅਰਮੈਨ	ਐਡੀਟਰ-ਇਨ-ਚੀਫ਼
ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਲਖਥੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ	ਬਾਬਾ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਐਡੀਟਰ	ਚੀਫ਼ ਐਡੀਟਰ
ਭਾਈ (ਡਾ.) ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	ਡਾ. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਸਬੰਧੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾ
ਜੇਕਰ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ 15 ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦਾ ਅਤੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਸਬੰਧੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੰਬਰਾਂ ਤੇ ਦਫਤਰੀ ਸਮਾਂ ਸਵੇਰੇ 10.00 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 5.00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਫੋਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਕਰੋ ਜੀ।

ਫੋਨ :- 84378-12900, 94172-14391,
94172-14379

Email :atammarg1@yahoo.co.in

Postal Address for any Enquiry,
Money Order, Cheque and drafts :

'ATAM MARG' MAGAZINE

Gurdwara Ishar Parkash, Ratwara Sahib
(New Chandigarh) P.o. Mullanpur Garibdas,
Teh. Kharar, Distt. S.A.S Nagar (MOHALI) -
140901, Pb. India

SUBSCRIPTION - ਚੰਦਾ - (ਦੇਸ਼)

ਸਾਲਾਨਾ	ਜੀਵਨ ਕਾਲ	ਫੀ ਕਾਪੀ
300/-	3000/-	30/-
320/-	3020/-	(For outstation cheques)

SUBSCRIPTION FOREIGN (ਵਿਦੇਸ਼)

	Annual	Life
U.S.A.	60 US\$	600 US\$
U.K.	40 \$	400 \$
Canada	80 Can \$	800 Can \$
Australia	80 Aus \$	800 Aus \$

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਦੇ ਸਭ ਹੱਕ ਰਾਖਵੇਂ ਹਨ।
ਪ੍ਰਿੰਟਰ, ਪਬਲਿਸ਼ਰ ਤੇ ਐਡੀਟਰ ਬਾਬਾ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ 'ਆਤਮ ਮਾਰਗ' ਸੇ ਆਫਸੈਟ ਪ੍ਰਿੰਟਰਜ਼,
905 ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਏਰੀਆ, ਫੇਜ਼-2, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਛਪਵਾ
ਕੇ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ 'ਆਤਮ ਮਾਰਗ', ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ,
ਡਾਕਖਾਨਾ ਮੁੱਲਾਂਪੁਰ ਗਰੀਬਦਾਸ, ਤਹਿਸੀਲ ਖਰੜ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ -
ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ (ਮੋਹਾਲੀ) ਪੰਜਾਬ
ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ।

Please visit us on internet at :-

For Atam Marg Email :
atammarg1@yahoo.co.in,
Website & Live video -
www.ratwarasahib.in
www.ratwarasahib.org } (Every sunday)
Email :sratwarasahib.in@gmail.com

ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਆਤਮ ਮਾਰਗ ਦੇ ਕੇਂਦਰ

ਅਮਰੀਕਾ - ਭਾਈ ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ
001-408-263-1844
ਕਨੇਡਾ - ਭਾਈ ਸਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਪਨ੍ਹੂ, ਵੈਨਕਾਊਰ
001-604-433-0408
ਭਾਈ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
001-604-862-9525
ਭਾਈ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਣੂ
001-604-589-9189
ਇੰਗਲੈਂਡ - ਬੀਬੀ ਗੁਰਬਖ਼ਸ਼ ਕੌਰ ਅਤੇ
ਭਾਈ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ
0044-121-200-2818
ਭਾਈ ਅਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਰਾਜ)
0044-7968734058
ਆਸਟਰੇਲੀਆ - ਬੀਬੀ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ :
0061-406619858

ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ

- ਆਤਮ ਮਾਰਗ ਮੈਗਜ਼ੀਨ (ਪੰਜਾਬ)
9417214391, 84378-12900, 9417214379,
- ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਵਿਦਿਆ ਮੰਦਰ ਸ.ਸ.ਸਕੂਲ (CBSE)
0160-2255003
- ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਸਿਲਾਈ ਸੈਂਟਰ : 96461-01996
- ਸੰਤ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਸ.ਸ.ਸਕੂਲ (P.B.)
95920-55581
- ਸੰਤ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਰਸਪਤਾਲ : 92176-93845
- ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਡੀਵਾਇਨ ਸਕੂਲ ਆਫ ਨਰਸਿੰਗ
94172-14382
- ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਡੀਵਾਇਨ ਕਾਲਜ ਆਫ ਐਜ਼ੂਕੇਸ਼ਨ
94172-14382
- ਅਕਾਲ ਬਿਰਧ ਆਸ਼ਰਮ : 98157-28220

ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ

ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਜੀ	-	98551-32009
ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਸੇਵਾ	-	94647-12900
ਆਡੀਓ-ਵੀਡੀਓ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ	-	98728-14385
		98555-28517
ਕੇਬਲ ਟੀ.ਵੀ. ਨੈਟਵਰਕ	-	94172-14385
ਹੋਰ ਸੰਪਰਕ ਨੰਬਰ		
98889-10777, 96461-01996, 9417214381		

ਤੱਤਕਰਾ

1.	ਸੰਪਾਦਕੀ	5
	(ਡਾ.) ਭਾਣੀ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	
2.	ਬਾਰਹ ਮਾਹਾ	7
	ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ	
3.	ਇਕਿ ਸਾਧ ਬਚਨ ਅਟਲਾਧਾ	16
	ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ	
4.	ਵਿਸਾਖੀ	22
	ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ	
5.	ਸਤਸੰਗਤਿ ਕੈਸੀ ਜਾਣੀਐ ਜਿਥੈ ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੀਐ	41
	ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ	
6.	ਖਾਲਸਾ-ਪੁਰਨ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ	44
	ਡਾ. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ	
7.	ਨੂਰਾਨੀ ਮਿਲਾਪ	48
	(ਡਾ.) ਭਾਣੀ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	
8.	ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਰਥ ਭੰਡਾਰ	49
	ਸੰਤ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਰੰਧਾਵੇ ਵਾਲੇ'	
9.	ਈਸ਼ਵਰ ਅਮੋਲਕ ਲਾਲ	52
	ਕ੍ਰਿਤ - ਸੰਤ ਈਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੇ	
10.	ਸੁਆਮੀ ਰਾਮ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾਤਮਕ ਵਿਚਾਰ	53
	ਡਾ. ਸਵਾਮੀ ਰਾਮ ਜੀ	
11.	ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ :- ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਵੈਬਸਾਈਟ, ਕੀਰਤਨ ਲਾਈਵ ਟੈਲੀਕਾਸਟ, ਬੈਂਕ ਅਕਾਊਂਟ, ਆਤਮ ਮਾਰਗ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਫਾਰਮ, ਹਸਪਤਾਲ ਅਤੇ ਪੁਸਤੱਕ ਸੂਚੀ	55

ਸੰਪਾਦਕੀ

(ਡਾ.) ਭਾਈ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਪੂਰੇ ਕਾ ਕੀਆ ਸਭ ਕਿਛੁ ਪੂਰਾ ਘਟਿ ਵਧਿ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ ॥
ਅੰਗ- ੧੪੧੨

ਪੂਰਨਤਾ ਸਿਖਰ ਹੈ। ਚਿਰ ਸਥਾਈ ਨਹੀਂ, ਸਦਾ ਚਿਰ ਹੈ। ਪੂਰਨਤਾ ਅੰਤਰ ਆਤਮੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੈ, ਅੰਤਰੀਵੀ ਹੁਕ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਆਤਮਿਕ ਅਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸਮਰੱਥ ਗੁਰੂ ਹੀ ਸਿਖਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਅਧੂਰਾਪਣ ਸਿਖਰ ਨਹੀਂ, ਪੈਂਡਾ ਹੈ। ਪੈਂਡੇ ਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਦੁਖਾਂ ਤਕਲੀਫ਼ਾਂ ਘਾਟਾ ਵਾਧਾ, ਅੌਕੜਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮੰਜ਼ਿਲੇ ਮਕਸੂਦ ਪੂਰਨਤਾ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੈ। ਉਥੇ ਸਤਿ ਚਿਤ ਅਨੰਦ ਹੈ। ਅਮਰਤਾ ਹੈ। ਮਿਤੂ ਰਹਿਤ ਹੈ। ਅਧੂਰੇਪਣ 'ਚ 83 ਲੱਖ 99 ਹਜ਼ਾਰ 999 ਜੂਨੀਆਂ ਲੰਘੀਆਂ। ਇਕ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁਲਿਆ ਮਨੁੱਖ ਜਨਮ ਮਿਲਿਆ। 'ਗੋਬਿੰਦ ਸਿਲਣ ਕੀ ਇਹ ਤੇਰੀ ਬਰੀਆ ॥ (ਅੰਗ-12) 'ਇਹੀ ਤੇਰਾ ਅਉਸਰੁ ਇਹ ਤੇਰੀ ਬਾਰ ॥ (ਅੰਗ-1159) ਇਹੀ ਮੌਕਾ ਅਨਮੋਲ ਹੈ। ਅਧੂਰੇ ਨੇ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਲਾਉਣਾ। ਪੂਰੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ -

ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਆਰਾਧਿਆ ਪੂਰਾ ਜਾ ਕਾ ਨਾਉ ॥
ਨਾਨਕ ਪੂਰਾ ਪਾਇਆ ਪੂਰੇ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਉ ॥ ਅੰਗ- ੨੯੫

ਹੁਣ ਪੂਰੇ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਸੋਝੀ ਪਈ। ਨਵਾਂ ਜਨਮ ਹੋਇਆ। ਮਨੁੱਖ ਜਨਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਕ ਹੋਰ ਜਨਮ ਨਵਾਂ ਹੋ ਗਿਆ। ਪੂਰਾ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਕਿਵੇਂ ਬਣਾਇਆ? ਸ਼ਰਤ ਰੱਖੀ -

ਜਉ ਤਉ ਪ੍ਰੇਮ ਖੇਲਣ ਕਾ ਚਾਉ ॥
ਸਿਰੁ ਧਰਿ ਤਲੀ ਗਲੀ ਮੇਰੀ ਆਉ ॥
ਇਤੁ ਮਾਰਗ ਪੈਰੁ ਧਰੀਜੈ ॥
ਸਿਰੁ ਦੀਜੈ ਕਾਣਿ ਨ ਕੀਜੈ ॥ ੨੦ ॥ ਅੰਗ- ੧੪੧੨
ਪਹਿਲਾ ਮਰਣ ਕਬੂਲ ਸੀਵਣ ਕੀ ਛਡਿ ਆਸ ॥
ਹੋਹੁ ਸਭਨਾ ਕੀ ਰੇਣਕਾ ਤਉ ਆਉ ਹਮਾਰੈ ਪਾਸ ॥
ਅੰਗ- ੧੧੦੨

ਤਨ, ਮਨ, ਧਨ ਸੌਂਪਿਆ। ਦਿਲਾਂ ਦੇ ਸੌਂਦੇ ਹੋਏ। ਆਪਾ ਵਾਰਿਆ। ਪੂਰੇ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਣ ਕਰ ਲਏ। ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਤੇ ਖਿਤਾਬ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ। ਐਸੀ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਈ, 'ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਜਨਮੇ ਗਵਨੁ ਮਿਟਾਇਆ ॥ (ਅੰਗ-940) ਨਵੇਂ ਜਨਮ ਨੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਜਨਮ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿਤੇ। ਪੂਰਨਤਾ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿਤੇ। ਪਰ ਇਸ ਸਾਰੇ ਅਗੰਮੀ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਲੱਗੇ 230 ਸਾਲ। 1469 ਈ. ਤੋਂ 1699

ਤਕ ਦਾ ਇਲਾਹੀ ਸਫਰ। ਜਾਮੇ ਦਸ ਤੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਇਕ'।

ਇਕਾ ਬਾਣੀ ਇਕੁ ਗੁਰੁ ਇਕੋ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿ ॥

ਅੰਗ - ੬੪੬

ਕੌਤਕ ਨਿਵੇਕਲੇ ਪਰ ਮੰਜ਼ਿਲੇ ਮਕਸੂਦ ਇਕ। ਰਾਹ ਨਿਵੇਕਲਾ ਪਰ ਰਾਹ ਦੇ ਪੜਾਅ ਇਕ ਸੁਰ। ਪੜਾਅ ਦਰ ਪੜਾਅ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਮੰਜ਼ਿਲੇ ਮਕਸੂਦ ਆ ਗਈ ਵਿਸਾਖੀ 1699, ਅਨੰਦਾਂ ਦੀ ਪੁਰੀ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਨਿਵੇਕਲਾ, ਵਿਲੱਖਣ ਪੂਰੇ ਦਾ ਕੌਤਕ। ਵੱਡਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਾਕਾ। ਤੋੜ ਦਿਤੀਆਂ ਪੁਰਾਤਨ ਧਾਰਨਾਵਾਂ, ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ਖਤਮ ਹਦਬੰਦੀਆਂ। ਬਣ ਗਿਆ ਮਾਲਕ ਦਾ ਰੂਪ। ਬਣਾ ਲਿਆ ਆਪਣੇ ਵਰਗਾ ਅੰਤਰੀਵੀ ਤੇ ਬਾਹਰੀ। ਦੇ ਦਿਤਾ ਬਾਣਾ। ਭਰਪੂਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਆਪਣੀ ਅਮਿਉ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ। ਖੋਲ੍ਹ ਦਿਤੇ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ। ਦਸਾਂ ਜਾਮਿਆਂ ਦੀ ਕਠਨ ਘਾਲਣਾ ਕਮਾਈ ਤੇ ਤਪ ਤਤਕਿਸਾ, ਨਿਛਾਵਰ ਕਰ ਦਿਤੀ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਤੇ ਬਣਾ ਲਿਆ ਆਪਣਾ ਰੂਪ, ਨਾਮ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ਾ 'ਖਾਲਸਾ। ਹੁਣ ਪੂਰੇ ਵਿਚ ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਆਦਰਸ਼ ਵਿਚ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ -

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਰੂਪ ਹੈ ਖਾਸ।

ਖਾਲਸੇ ਮਹਿ ਹੋਂ ਕਰਹੁੰ ਨਿਵਾਸ।

ਇਕ ਆਦਰਸ਼ ਹੈ, ਲੋੜ ਸੀ ਅਤਿਅੰਤ, ਇਸ ਆਦਰਸ਼ ਦੀ। ਸਰਬ ਸਾਂਝੀਵਾਲ ਹੈ। ਰਖਿਅਕ ਹੈ, ਤਮਾ ਜੀਅ ਜਾਨ ਦਾ। ਖਾਲਸਾ ਆਦਰਸ਼ ਹੈ ਕਲਗੀਆਂ ਵਾਲੇ ਦਾ। ਖੁਦਗਰਜੀ ਨਹੀਂ, ਰਬ ਮਰਜੀ ਹੈ। ਭਾਣੇ ਵਿਚ ਨਿਠ ਕੇ ਬੈਠਣ ਵਾਲਾ ਬੀਰ ਹੈ। ਸੰਤ ਹੈ ਤੇ ਸਿਪਾਹੀ ਵੀ ਹੈ। ਮੌਤ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਰਹਿਤ, ਨਸ਼ੀਲੇ ਨੈਣਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਰਸਾਰ, ਆਤਮ ਰਸੀਆ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਪਿਆਲੇ ਨੂੰ ਭੁੰਚਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਜਪੁਜੀ ਨੂੰ ਅੰਤਰ ਆਤਮੇ ਹੰਦਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸਚਿਆਰਾ ਹੈ। ਜਾਪੁ ਦੇ ਛੰਦਾਂ ਦੀ ਚਾਲ ਵਿਚ ਗੜੁੱਚ ਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਮੋ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੱਵੈਯਾ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲੀ ਰੂਹਾਨੀ ਸੇਧ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੈ। ਚੌਪਈ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਲਖਾਇਕ ਹੋ ਕੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਅਨੰਦ ਨੂੰ ਜਾ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਪੂਰਨਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪਰ ਪੂਰੇ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਧੂੜ ਨੂੰ ਲੱਚਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਧੂੜ ਨੂੰ ਲੱਚਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਾਹਿਗੁਰੂ (ਮਾਲਕ) ਦਾ ਹੈ। 'ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ' ਤੇ ਹੁਣ ਉਸੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਫਤਹਿ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਹੀ ਫਤਹਿ ਹੈ।

'ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ'

ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਪਰਮ ਪਿਤਾ ਦੀ ਆਤਮਿਕ ਪ੍ਰੰਜੀ ਦਾ ਵੀ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਹੁਣ ਅਸਰ ਹੋ ਗਿਆ, ਚਾਹੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਸਦਾ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ -

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀਵਹੁ ਸਦਾ ਚਿਰੁ ਜੀਵਹੁ

ਹਰਿ ਸਿਮਰਤ ਅਨਦ ਅਨੰਤਾ ॥

ਅੰਗ- ੪੯੯

ਸਭ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਲਈ ਜਿਉਣ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਇਕ ਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਭੁਗੋਲਿਕ ਖਿਤੇ ਦਾ ਨਹੀਂ।

ਬਿਸਰਿ ਗਈ ਸਭ ਤਾਤਿ ਪਰਈ ॥

ਜਬ ਤੇ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮੌਹਿ ਪਾਈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਨ ਕੋ ਬੈਰੀ ਨਹੀਂ ਬਿਗਾਨਾ

ਸਗਲ ਸੰਗ ਹਮ ਕਉ ਬਨਿ ਆਈ ॥ ੧ ॥

ਅੰਗ- ੧੨੯੯

ਪੂਰੇ ਨੇ ਪੂਰਾ ਬਣਾ ਦਿਤਾ। ਜੈਸਾ 10 ਜਾਮਿਆਂ ਵਿਚ ਸੁਣਿਆ ਸੀ, ਅੱਜ ਉਹ ਪ੍ਰਤੱਖ ਹੋ ਗਿਆ -

ਜੈਸਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੁਣੀਦਾ ਤੈਸੋ ਹੀ ਮੈ ਡੀਠੁ ॥ ਅੰਗ- ੯੫੭

ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਤੇ ਆਖਰੀ ਨਿਵੇਕਲੀ ਘਟਨਾ ਹੈ। ਰਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੱਕ ਇਸ ਆਦਰਸ਼ (ਖਾਲਸਾ) ਦਾ ਨਿਵੇਕਲਾਪਣ ਕਾਇਮ ਰਹੇਗਾ। 'ਆਪੇ ਗੁਰ ਚੇਲਾ' ਦੀ ਪਿਰਤ ਪਹਿਲੀ ਤੇ ਆਖਰੀ ਹੈ। 'ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੇ ਰੂਪ ਹੈ ਖਾਸ' ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਧਾਰਮਿਕ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਸੋ ਸਿਜਦਾ ਹੈ। ਕ੍ਰੋੜਾਂ ਵਾਰੀ, ਐਸੇ ਪੂਰੇ ਸਮਰੱਥ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕਲਗੀਆਂ ਵਾਲੇ ਨੂੰ -

ਨਾਰਾਇਨ ਨਰਪਤਿ ਨਮਸਕਾਰੈ ॥

ਐਸੇ ਗੁਰ ਕਉ ਬਲਿ ਬਲਿ ਜਾਈਐ

ਆਪਿ ਮੁਕਤੁ ਮੌਹਿ ਤਾਰੈ ॥ ੧ ॥

ਅੰਗ- ੧੩੦੧

ਸਮੂੰਹ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ, ਵਧਾਈ ਦਾ ਪਾਤਰ ਹੈ। ਐਸੇ ਪੂਰੇ ਦੀਆਂ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਨਿੰਘ ਮਾਣ ਰਹੇ ਹੋਂ। 'ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਆਪੇ ਗੁਰ ਚੇਲਾ।'

ਅੱਜ ਲੋੜ ਹੈ ਉਸ ਆਦਰਸ਼ ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਦੀ। ਸਮਾਂ ਸ੍ਰੀ-ਪੜਚੋਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਅੰਗ ਸੰਗ ਹਨ, 'ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਖੇਤੀ ਮੇਰੀ ਕਰਹੁੰ ਸੰਭਾਲ ਮੈ ਤਿਸ ਕੇਰੀ' ਆਪ ਹੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨਗੇ। ਇਹੀ ਭਰੋਸਾ ਹੈ ਪਿਆਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ। ਲੋੜ ਹੈ ਆਪਣੀ ਖਿਚੋਤਾਣ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਕੇ ਪ੍ਰਸਪਰ ਪਿਆਰ ਇਤਫਾਕ ਵਲ ਕਦਮ ਵਧਾਈਏ। ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ

ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਪਰਉਪਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਵਕਤ ਜਿਹਨ 'ਚ ਵਸਾ ਕੇ ਰੱਖੀਏ। 'ਏਕ ਪਿਤਾ ਏਕਸ ਕੇ ਹਮ ਬਾਰਿਕ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਬਣ ਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਫੈਲਾਅ ਕਰੀਏ। ਇਹੀ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਮਾਰਗ ਹੈ।

'ਆਤਮ ਮਾਰਗ' ਦੇ ਪਾਠਕ ਜਨਾਂ ਨੂੰ ਅਤੀਅੰਤ ਵਧਾਈ ਹੈ ਕਿ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਹਥਲੇ ਅੰਕ ਨੇ 26 ਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। 25 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਕ ਸਿਲਵਰ ਜੁਬਲੀ ਲੰਘ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਪਾਠਕ ਜਨਾਂ ਨੇ ਆਤਮਿਕ ਲਾਹੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਅਗੋਂ ਲਈ ਵੀ ਆਤਮ ਮਾਰਗ ਦੀ ਰੂਹ ਦੇ ਹਾਣੀ ਬਣ ਕੇ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਆਤਮ ਮੰਡਲਾਂ ਦੇ ਪੈਂਡਿਆਂ ਦੀ ਸੋਝੀ ਹੋਵੇ। ਰਹਿੰਦਾ ਆਤਮਿਕ ਸਫਰ, 'ਆਤਮ ਮਾਰਗ' ਰਾਹੀਂ ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੋਵੇਂਤਾਂ ਜੋ ਮੰਜ਼ਿਲੇ ਮਕਸੂਦ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕੀਏ -

ਮਨ ਤੂੰ ਜੋਤਿ ਸਰਪੁ ਹੈ ਆਪਣਾ ਮੂਲ ਪਛਾਣੁ ॥

ਮਨ ਹਰਿ ਜੀ ਤੌਰੈ ਨਾਲਿ ਹੈ ਗੁਰਮਤੀ ਰੰਗੁ ਮਾਣੁ ॥

ਅੰਗ- ੪੪੧

ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਟਰੱਸਟ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਮਾਰਗ ਤੇ ਚੱਲਣ ਅਤੇ ਮੰਜ਼ਿਲੇ ਮਕਸੂਦ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਸਦਾ ਹੀ ਸਾਥੀ ਰਹੇਗਾ।

ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਖੀ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਜਥੇ ਸਮੇਤ 6 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 6 ਮਾਰਚ ਤਕ ਆਸਟਰੋਲੀਆ ਵਿਖੇ ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਚਾਰ, ਧਾਰਮਿਕ ਦੀਵਾਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜਗਿਆਸੁ ਜਨਾਂ ਨੇ ਰੂਹਾਨੀ ਲਾਹੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ। ਅਗੋਂ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਹਰ ਸਾਲ ਇਸ ਪ੍ਰਚਾਰ ਫੇਰੀ ਲਈ ਬੇਨੌਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਸੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਦਿਨ ਰਾਤ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਥਿਆਂ ਵਲੋਂ ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਦਕਾ ਨਿਭਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 'ਆਤਮ ਮਾਰਗ' ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਜਗਿਆਸੁ ਜਨ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਬਾਨੀ ਪਿਆਰੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਨਾ ਕਿ 'ਆਪਿ ਜਪਹੁ ਅਵਰਾ ਨਾਮੁ ਜਪਾਵਹੁ ॥' (ਅੰਗ-289) ਲਈ ਸਾਰੇ ਹੀ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਨ ਵਚਨਬੱਧ ਹਨ। ਸੋ ਆਉ ਇਸ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਿਆਂ ਆਤਮ ਮਾਰਗ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਕਰੀਏ। ਆਪ ਪੜ੍ਹੀਏ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਈਏ। ਫਿਰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਵੇਗੀ। 'ਲੋਕ ਸੁਖੀਏ ਪਰਲੋਕ ਸੁਹੇਲੇ, ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਪੜ੍ਹੁ ਆਪੇ ਮੇਲੇ।'

ਵੈਸਾਖਿ

ਸੰਗਰਾਂਦ, ਅਪ੍ਰੈਲ 13 (ਸੋਮਵਾਰ)

ਸੰਤ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਬਾਨੀ ਵਿ. ਗੁ. ਰੂਹਾਨੀ ਮਿਸ਼ਨ

ਵੈਸਾਖਿ	ਪੀਰਨਿ	ਕਿਉ	ਵਾਢੀਆ	ਜਿਨਾ	ਪ੍ਰੇਮ	ਬਿਛੋਹੁ ॥
ਹਰਿ	ਸਾਜਨੁ	ਪੁਰਖੁ	ਵਿਸਾਰਿ	ਕੈ	ਲਗੀ	ਮਾਇਆ
ਪੁੜ੍ਹ	ਕਲੜ੍ਹ	ਨ	ਸੰਗਿ	ਧਨਾ	ਹਰਿ	ਅਵਿਨਾਸੀ
ਪਲਚਿ	ਪਲਚਿ	ਸਗਲੀ	ਮੁਈ	ਝੂਠੈ	ਧੰਧੈ	ਮੋਹੁ ॥
ਇਕਸੁ	ਹਰਿ	ਕੈ	ਨਾਮ	ਬਿਨੁ	ਅਗੈ	ਲਈਅਹਿ
ਦਯੁ	ਵਿਸਾਰਿ	ਵਿਗੁਚਣਾ	ਪ੍ਰਭ	ਬਿਨੁ	ਅਵਰੁ	ਨ
ਪ੍ਰੀਤਮ	ਚਰਣੀ	ਜੋ	ਲਗੇ	ਤਿਨ	ਕੀ	ਨਿਰਮਲ
ਨਾਨਕ	ਕੀ	ਪ੍ਰਭ	ਬੇਨਤੀ	ਪ੍ਰਭ	ਮਿਲਹੁ	ਪਰਾਪਤਿ
ਵੈਸਾਖੁ	ਸੁਹਾਵਾ	ਤਾਂ	ਲਗੈ	ਜਾ	ਸੰਤੁ	ਭੇਟੈ
						ਹਰਿ

ਅੰਗ - ੧੩੩

ਪਿਛਲੇ ਚੇਤ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਕਿਰਤ ਕਰਮ ਦੇ ਵਿਛੜੇ ਹੋਏ ਜੀਵ ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੁਣ ਕੇ ਜੋ ਅਣਗਿਣਤ ਵਾਰੀ 84 ਦੇ ਚੱਕਰਾਂ ਵਿਚ ਘੁੰਮ ਕੇ ਮਹਾਨ ਦੁਖਾਂ ਨੂੰ ਪਾਪਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਹੀਣਤਾ ਨੂੰ ਦਸਦਾ, ਆਪਣੇ ਦੁਖਾਂ ਭਰੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਨੂੰ ਦਸਣ ਲਈ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ! ਮੇਰੇ ਤੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੋ, ਮੇਰਾ ਜੀਵਨ ਵਿਅਰਥ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰੀ ਮਨੁੱਖ ਬਣ ਚੁਕਿਆ ਹਾਂ ਪਰ ਹਰ ਵਾਰੀ ਮਾਇਆ ਦੇ ਚੱਕਰਾਂ ਵਿਚ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ। ਗੁਰੂ ਪਾਸ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ -

ਬੈਠੁ ਬਿਰੋਧ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਮੋਹੁ ॥
ਝੂਠੁ ਬਿਕਾਰ ਮਹਾ ਲੋਭ ਧੌਹੁ ॥
ਇਆਹੁ ਜੁਗਤਿ ਬਿਗਾਨੇ ਕਈ ਜਨਮ ॥
ਨਾਨਕ ਰਾਖਿ ਲੇਹੁ ਆਪਨ ਕਰਿ ਕਰਮ ॥

ਅੰਗ - ੨੬੯

ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਵਿੱਤਰ ਨਾਮ ਦੀ ਦਾਤ ਬਖਸ਼ੇ। ਤੁਹਾਡੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਤੋਂ ਮੈਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਹਰ ਇਕ ਨਾਲ ਘਟ-ਘਟ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਨਿਸ਼ਚਲ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਰੂਪ ਸਦਾ ਬਿਰ ਹੈ -

ਕਾਇਆ ਨਗਰੁ ਨਗਰ ਗੜ ਅੰਦਰਿ ॥
ਸਾਚਾ ਵਾਸਾ ਪੁਰਿ ਗਗਨੰਦਰਿ ॥
ਅਸਥਿਰੁ ਬਾਨੁ ਸਦਾ ਨਿਰਮਾਇਲੁ

ਆਪੇ ਆਪੁ ਉਪਾਇਦਾ ॥
ਅੰਦਰਿ ਕੌਟ ਛਜੇ ਹਟਨਾਲੇ ॥
ਆਪੇ ਲੇਵੈ ਵਸਤੁ ਸਮਾਲੇ ॥
ਬਜਰ ਕਪਾਟ ਜੜੇ ਜਾੜਿ ਜਾਣੈ
ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਖੋਲਾਇਦਾ ॥
ਭੀਤਰਿ ਕੌਟ ਗੁਢਾ ਘਰ ਜਾਈ ॥
ਨਉ ਘਰ ਬਾਪੇ ਹੁਕਮਿ ਰਜਾਈ ॥
ਦਸਵੈ ਪੁਰਖੁ ਅਲੇਖੁ ਅਪਾਰੀ
ਆਪੇ ਅਲਖੁ ਲਖਾਇਦਾ ॥

ਅੰਗ - ੧੦੩੩

ਮੈਂ ਮਨਮੁਖ ਹੋਇਆ-ਹੋਇਆ ਤੇਰਾ ਬਚਨ ਸਰਵਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਉਹ ਨੈਣ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋ ਜਾਣ। ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਪਿਆਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰਹਿ ਕੇ ਛਿੰਨ ਭੰਗਰ ਮਾਇਆ ਦੇ ਸੁਖਾਂ ਵਿਚ ਲਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਕਾਲੇ ਲੇਖ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਜਿਸ ਦਾ ਫਲ ਮੈਨੂੰ ਭੁਗਤਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਸੁਖ ਨਾਮ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ।

ਰਤਨੁ ਪਦਾਰਥੁ ਪਲਰਿ ਤਿਆਰੀ ॥
ਮਨਮੁਖੁ ਅੰਧਾ ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਲਾਰੀ ॥
ਜੋ ਬੀਜੈ ਸੋਈ ਫਲੁ ਪਾਏ
ਸੁਪਨੈ ਸੁਖੁ ਨ ਪਾਵਣਿਆ ॥

ਅੰਗ - ੧੧੩

ਮੇਰਾ ਮਨ ਮੈਲਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਧਿਆਉਂਦਾ

ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨੂੰ ਸੋਝੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ; ਜੇ ਮੈਂ ਕੋਈ ਨੇਕ ਕੰਮ ਭੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਅਭਿਮਾਨ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਮੇਰੇ ਮਨ ਨੂੰ ਹਉਮੈ ਦੀ ਹੋਰ ਮੈਲ ਲਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਜੀਵਨ ਇਕ ਮੁਰਦੇ ਵਰਗਾ ਜੀਵਨ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਆਪ ਦਾ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ -

ਧੇਨੁ ਦੁਧੈ ਤੇ ਬਾਹਰੀ ਕਿਤੇ ਨ ਆਵੈ ਕਾਮ॥
ਜਲ ਬਿਨੁ ਸਾਖ ਕੁਮਲਾਵਣੀ ਉਪਜਹਿ ਨਾਹੀ ਦਾਮ॥
ਅੰਗ - ੧੩੩

ਮੇਰੀ ਤਾਂ ਇਹ ਹਾਲਤ ਹੈ -

ਇਹੁ ਮਨੁ ਮੈਲਾ ਇਕੁ ਨ ਧਿਆਏ॥
ਅੰਤਰਿ ਮੈਲੁ ਲਾਗੀ ਬਹੁ ਦੂਜੈ ਭਾਏ॥
ਭਟਿ ਤੀਰਥਿ ਦਿਸੰਤਰਿ ਭਵੈ ਅਹੰਕਾਰੀ
ਹੋਰੁ ਵਧੇਰੈ ਹਉਮੈ ਮਲੁ ਲਾਵਣਿਆ॥
ਅੰਗ - ੧੧੯

ਹੇ ਸਤਿਗੁਰੂ! ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾਸਿਆ ਕਿ ਜੇ ਮੇਰੇ ਵਰਗਾ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਰਨ ਵਿਚ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰੂ ਦੇ ਕੋਲ ਅਨੇਕ-ਅਨੇਕ ਉਤਮ ਪਦਾਰਥ ਹਨ। ਇਸ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਤੇਰਾ ਨਉਨਿਧ ਨਾਮ ਵਸਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ -

ਨਉ ਨਿਧਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰੰਤ ਕਾ ਨਾਮੁ॥
ਦੇਹੀ ਮਹਿ ਇਸ ਕਾ ਬਿਸਾਮੁ॥
ਸੁਨੁ ਸਮਾਧਿ ਅਨਹਤ ਤਹ ਨਾਦੁ॥
ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਈ ਅਚਰਜ ਬਿਸਮਾਦੁ॥
ਅੰਗ - ੨੯੩

ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਣਜਾਣ ਹਾਂ। ਆਪ ਨੇ ਫੁਰਮਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਨਾਮ ਦਾ ਭੰਡਾਰਾ ਅਖੁੱਟ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਅਲਖ ਤੇ ਅਪਾਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਵਸਦਾ ਹੈ, ਆਪੇ ਭੂਤ ਤੇ ਆਪੇ ਪ੍ਰਗਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਰਤਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਦੁਆਰਾ ਆਪਾ ਭਾਵ ਗੁਆ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਜੋ ਮਹਾਂ ਮੀਠਾ ਰਸ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਦੁਆਲੇ ਬਜਰ ਕਪਾਟ ਹਨ। ਉਹ ਭੀ ਆਪ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਉਮੈ ਦੇ ਮਿਟਣ ਨਾਲ ਖੁਲ੍ਹ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਮੇਲਕ ਨਾਮ ਗੁਰੂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਕਮਾਈ ਬਿਨਾਂ ਨਾਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਤੇਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ ਹੀ ਮਨ ਵਿਚ ਨਾਮ ਵਸਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਨਾਮ ਅੰਦਰ ਵਸ ਗਿਆ, ਹਉਮੈ ਟੁੱਟ ਗਈ, ਫੇਰ ਗੁਰੂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਸੁਰਮਾ ਅੰਤ੍ਰੀਵੀ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਪਾ ਲਿਆ, ਫਿਰ ਚਾਨਣ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਿਆਨ ਦਾ ਹਨੁੰਹਾ ਦੂਰ ਹੋ ਕੇ ਮੇਰੀ ਜੋਤੀ ਉਸ ਪ੍ਰਮ

ਜੋਤੀ ਆਤਮਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਵਿਚ ਰਲ ਗਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ -

ਇਸੁ ਗੁਢਾ ਮਹਿ ਅਖੁਟ ਭੰਡਾਰਾ॥
ਤਿਸੁ ਵਿਚਿ ਵਸੈ ਹਰਿ ਅਲਖ ਅਪਾਰਾ॥
ਆਪੇ ਗੁਪਤੁ ਪਰਗਟ ਹੈ ਆਪੇ
ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਆਪੁ ਵੰਵਾਵਣਿਆ॥
ਹਉ ਵਾਰੀ ਜੀਉ ਵਾਰੀ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਮਹਾ ਰਸੁ ਮੀਠਾ
ਗੁਰਮਤੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆਵਣਿਆ॥
ਹਉਮੈ ਮਾਰਿ ਬਜਰ ਕਪਾਟ ਖੁਲਾਇਆ॥
ਨਾਮੁ ਅਮੋਲਕੁ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਪਾਇਆ॥
ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਨਾਮੁ ਨ ਪਾਏ ਕੋਈ
ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਮੰਨਿ ਵਸਾਵਣਿਆ॥
ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਅੰਜਨੁ ਸਚੁ ਨੇੜੀ ਪਾਇਆ॥
ਅੰਤਰਿ ਚਾਨਣੁ ਅਗਿਆਨੁ ਅੰਧੇਰੁ ਗਵਾਇਆ॥
ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲੀ ਮਨੁ ਮਾਨਿਆ
ਹਰਿ ਦਰਿ ਸੋਭਾ ਪਾਵਣਿਆ॥ ਅੰਗ - ੧੨੪

ਸਾਧ ਸੰਗਤ! ਕਿਰਤ ਕਰਮ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਹੁੰਦੀ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਅਤੇ 84 ਲੱਖ ਜੂਨਾਂ ਦੇ ਗੋੜੇ ਖਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਬੋਜ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਹਰ ਮਾਇਆ ਦੇ ਵਿਚ ਭਟਕਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਹਉਮੈ ਦੀ ਮੈਲ ਕਾਰਨ ਅਸਾਡਾ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤਕ ਅਸੀਂ ਗਿਆਨ ਇੰਦਿਆਂ, ਕਰਮ ਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੰਜਮ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਂਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਅੰਦਰ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸੋਝੀ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਅਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨੁੰਹਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਸੋਝੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਘਾਲ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਅਸਾਡੇ ਹੱਥ ਕੁੰਜੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਕੁੰਜੀ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਅੰਦਰ ਚੜਾਈ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਹੈਰਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਕ੍ਰੋੜਾਂ ਜਨਮ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਦਿਤੇ, ਉਹ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਹੈ ਤੇ ਮੈਂ ਨਿਗੁਰਾ ਰਹਿ ਕੇ ਇਸ ਸੋਝੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਗੁਰਮੁਖ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨਾ ਕਰਕੇ ਭਟਕਦਾ ਰਿਹਾ। ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਗੁਰਮੁਖ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਿਗਿਆ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਬਚਨਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਆਈ ਹੈ। ਹੇ ਸਤਿਗੁਰੂ! ਤੂੰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਉਸਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਦਾਤ ਬਖਸ਼। ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਮੈਂ ਪ੍ਰਕਿਤੀ ਦੇ ਸੁਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਮ ਸੁਖ ਨੂੰ ਭਾਲਦਾ ਰਿਹਾ ਪਰ ਮੇਰੇ ਗਿਆਨ ਚਕਸ਼ੂ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਵਸਤੂ ਤਾਂ ਗੁਰਮੁਖ ਦੀ ਮਿਹਰ ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਪਾਸ ਅਮੁੱਲ ਦਾਤ ਨਾਮ ਦੀ

ਹੈ, ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ -

**ਸਰੀਰੁ ਭਾਲਣਿ ਕੌ ਬਾਹਰਿ ਜਾਏ ॥
ਨਾਮੁ ਨ ਲਹੈ ਬਹੁਤੁ ਵੇਗਾਰਿ ਦੁਖੁ ਪਾਏ ॥
ਮਨਮੁਖ ਅੰਧੇ ਸੂਝੈ ਨਾਹੀ
ਫਿਰਿ ਘਿਰਿ ਆਇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵਚੁ ਪਾਵਣਿਆ ॥
ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸਚਾ ਹਰਿ ਪਾਏ ॥
ਮਨਿ ਤਨਿ ਵੇਖੈ ਹਉਮੈ ਮੈਲੁ ਜਾਏ ॥
ਬੈਸਿ ਸੁਖਾਨਿ ਸਦ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ
ਸਚੇ ਸਬਦਿ ਸਮਾਵਣਿਆ ॥
ਨਉ ਦਰ ਠਾਕੇ ਧਾਵਤੁ ਰਹਾਏ ॥
ਦਸਵੈ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਪਾਏ ॥
ਓਥੇ ਅਨਹਦ ਸਬਦ ਵਜਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ
ਗੁਰਮਤੀ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਵਣਿਆ ॥
ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਅੰਤਰਿ ਆਨੇਰਾ ॥
ਨ ਵਸਤੁ ਲਹੈ ਨ ਚੁਕੈ ਫੇਰਾ ॥
ਸਤਿਗੁਰ ਹਥਿ ਕੁੰਜੀ ਹੋਰਤੁ ਦਰੁ ਖੁਲੈ ਨਾਹੀ
ਗੁਰੁ ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਮਿਲਾਵਣਿਆ ॥ ਅੰਗ - ੧੨੪**

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਗਿਆਸੂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਉਠੇ ਵਿਰਲਾਪ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਪੂਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੇ ਦਸ ਦਿਤਾ ਕਿ ਤੇਰੇ ਬਿਰਹਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਤੇਰੀ ਆਪਣੀ ਹੀ ਭੁੱਲ ਹੈ, ਤੂੰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਨੂੰ ਭੁਲਿਆ ਤਾਂ ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ 84 ਲੱਖ ਜੂਨਾਂ ਵਿਚ ਘੁਮੇਟਣੀਆਂ ਖਾਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਚੇਤ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਕ ਬਣਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ -

**ਚੈਤਿ ਗੋਵਿੰਦੁ ਅਰਾਯੀਐ ਹੋਵੈ ਅਨੰਦੁ ਘਣਾ ॥
ਅੰਗ - ੧੩੩**

ਪਰ ਇਸ ਅਨੰਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਗੁਪਤ ਭੇਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਰਸਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਗੁਰਮੰਤ੍ਰ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰ। ਗੁਰਮੁਖ ਦੇ ਦਿਤੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਚੇਤ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਬੀਤ ਗਿਆ, ਅੰਦਰ ਲਗਨ ਲੱਗ ਗਈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਲਗਨ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਲਗਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪ ਇਸ ਬਿਰਹਨ ਨੂੰ ਮਾਰਗ ਦਸਦੇ ਹੋਏ ਫੁਰਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੋ ਮਾਇਆ ਦੇ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਲਗ ਕੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਮਾਇਆ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਵਿਛੋੜੇ ਵਿਚ ਪਏ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਮ੍ਰਾਣੇ ਮਾਇਆ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸਖਤ ਦੀਵਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਅੰਦਰ ਵਸਦੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦੀ। ਉਹ ਹਰੀ ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਮ ਪਿਆਰੇ ਸੱਜਣ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਮਾਇਆ ਦੇ ਛਲਾਵਿਆਂ ਵਿਚ ਆ ਕੇ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੁਖ ਦਾ ਨਾਮ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਪ੍ਰੀਤ ਵਿਚ ਉਲੜ ਗਏ ਹਨ। ਪ੍ਰਤੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੇਖ ਲਵੋ ਕਿ

ਇਕ ਪਾਸੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਹਨ, ਇਕ ਪਾਸੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਹੈ, ਪੁੱਤਰ ਹੈ, ਧਨ ਹੈ, ਆਪਣਾ ਮਾਣ ਹੈ, ਪ੍ਰਭਤਾ ਹੈ; ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਸਰੀਰ ਛੱਡਣ ਉਪਰੰਤ ਪ੍ਰਲੋਕ ਵਿਚ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜਾਇਆ ਕਰਦੀ; ਇਥੋਂ ਤਕ ਵੀ ਹੈ ਇਹ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧੀ ਸੁਖਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਝੂਠਾ ਪਿਆਰ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਉਹ ਇਸ ਛਲਾਵੇ ਵਿਚੋਂ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਸਕਦਾ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲ ਕਿੰਚਤ ਮਾਤਰ ਵੀ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਚਿਤ ਚੇਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਅਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਹ ਸਦਾ ਹੀ ਪਿਆਰ ਦਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਸਭ ਨੂੰ ਦੇਖਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੰਗਿਆਂ ਅਣਗਿਣਤ ਦਾਤਾਂ ਦੀ ਵਰਸਾ ਸਦਾ ਹੀ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਆਕਸੀਜਨ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਇਸ ਹਵਾ ਵਿਚ ਕਾਰਬਨ ਦੀ ਥਾਂ ਸਾਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਕਸੀਜਨ ਦਿਤੀ ਹੈ, ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਜੋਤੀ ਦਿਤੀ, ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਸੁਣਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਹੱਥਾਂ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਚਲਣ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿਤੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵੀਚਾਰਵਾਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਵਿਚ 72 ਕਰੋੜ, 72 ਲੱਖ, 72 ਹਜ਼ਾਰ, ਦੋ ਸੌ ਖੂਨ ਨਾਡੀਆਂ (blood channel) ਦਸੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਰੀਰ ਨੂੰ 14 ਖਰਬ ਸੈਲ ਲੱਗੇ ਕਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਜੀਵਨ ਰੌ ਸਾਨੂੰ ਜੀਵਤ ਰਖਦੀ ਹੈ। ਇੜਾ, ਪਿੰਗਲਾ, ਸੁਖਮਨਾ ਸਾਨੂੰ ਜਿਉਂਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਾੜੀਆਂ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ। ਸੁਖਮਨਾ ਦੇ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਹੈ, ਭੁਜੰਗਾ ਨਾੜੀ ਨੇ ਕੁੰਡਲਨੀ ਨੂੰ ਸਾਂਭ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਜਗਾ ਲਈਏ ਤਾਂ ਅਸਾਨੂੰ ਤਿੰਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੋਝੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਦਿਬਜ ਨੇਤਰ ਬਖਸ਼ੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਉਸਨੂੰ, ਅਸੀਂ ਘਟ-ਘਟ ਵਿਚ ਰੰਮਿਆ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਦਿਬਜ ਕੰਨਾਂ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਮਹਾਨ ਸੁਗੰਧੀ ਅਨਹਦ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਸਕਦੇ ਹਾਂ; ਦਿਬਜ ਨਾਸਕਾ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਹਰ ਵਕਤ ਸੁਗੰਧਤ ਹੋਏ-ਹੋਏ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਦਿਬਜ ਰਸਨਾ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਸਾਰਿਆਂ ਰਸਾਂ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਰਸ, ਜਿਸਨੂੰ ਨਾਮ ਰਸ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਸਵਾਦ ਮਾਣ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਸ ਮਹਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੋਂ ਹੀ ਤਲਾਸ਼ ਕਰਕੇ ਕੇਵਲ ਅਸੀਂ ਆਪ ਹੀ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚੋਂ ਨਹੀਂ ਛੁੱਟਦੇ ਪ੍ਰੰਤੂ ਅਨੇਕ-ਅਨੇਕ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਛੁੱਡਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ -

**ਜਿਨੀ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ
ਗਏ ਮਸਕਤਿ ਘਾਲਿ ॥**

ਨਾਨਕ ਤੇ ਮੁਖ ਉਜਲੇ ਕੇਤੀ ਛਟੀ ਨਾਲਿ ॥

ਅੰਗ - ੮

ਸੋ ਆਪੇ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਦੇਖ ਲੈਣਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਕ ਪਾਸੇ ਛਿਨ ਭੰਗਰ ਮਾਇਆ ਦੇ ਸੁਖ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦੁਖ ਹੀ ਦੁਖ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ -

ਸੁੰਦਰ ਸੇਜ ਅਨੇਕ ਸੁਖ ਰਸ ਭੋਗਣ ਪੂਰੇ ॥
ਗਿਰ ਸੋਇਨ ਚੰਦਨ ਸੁਗੰਧ ਲਾਇ ਮੌਤੀ ਹੀਰੇ ॥
ਮਨ ਇਛੇ ਸੁਖ ਮਾਣਦਾ ਕਿਛੁ ਨਾਹਿ ਵਿਸਰੇ ॥
ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵਈ ਵਿਸਟਾ ਕੇ ਕੀਰੇ ॥

ਅੰਗ - ੧੦੯

ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਅਸਾਨੂੰ ਦਸ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਜੀਵ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਨ ਸਾਂਤਿ ਹੋਇ
ਕਿਤੁ ਬਿਧਿ ਮਨੁ ਧੀਰੇ ॥

ਅੰਗ - ੧੦੯

ਸੋ ਇਸ ਵੈਸਾਖ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਥੱਲ੍ਹ ਕੇ ਦੱਸ ਦਿਤਾ ਹੈ -

ਵੈਸਾਖਿ ਧੀਰਨਿ ਕਿਉ ਵਾਢੀਆ
ਜਿਨਾ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਛੋਹੁ ॥
ਹਰਿ ਸਾਜਨੁ ਪੁਰਖੁ ਵਿਸਾਰਿ ਕੈ
ਲਗੀ ਮਾਇਆ ਧੋਹੁ ॥
ਪੁਤ੍ਰ ਕਲੜ੍ਹ ਨ ਸੰਗਿ ਧਨਾ
ਹਰਿ ਅਵਿਨਾਸੀ ਓਹੁ ॥
ਪਲਚਿ ਪਲਚਿ ਸਗਲੀ ਮੁਦੀ ਝੂਠੇ ਧੰਧੇ ਮੋਹੁ ॥

ਅੰਗ - ੧੩੩

ਸੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਪਾਸੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਪਿਆਰ ਹੈ ਜੋ ਨਾਲ ਨਿਭਦਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਥੇ ਨਾਮ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ -

ਜਹ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਮੀਤ ਨ ਭਾਈ ॥
ਮਨ ਉਹਾ ਨਾਮੁ ਤੇਰੈ ਸੰਗਿ ਸਹਾਈ ॥
ਜਹ ਮਹਾ ਭਇਆਨ ਝੂਤ ਜਮ ਦਲੈ ॥
ਤਹ ਕੇਵਲ ਨਾਮੁ ਸੰਗਿ ਤੇਰੈ ਚਲੈ ॥
ਜਹ ਮੁਸਕਲ ਹੋਵੈ ਅਤਿ ਭਾਰੀ ॥
ਹਰਿ ਕੌ ਨਾਮੁ ਖਿਨ ਮਾਹਿ ਉਧਾਰੀ ॥
ਅਨਿਕ ਪੁਨਹ ਚਰਨ ਕਰਤ ਨਹੀਂ ਤਰੈ ॥
ਹਰਿ ਕੌ ਨਾਮੁ ਕੌਟਿ ਪਾਪ ਪਰਹਰੈ ॥
ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਜਪਹੁ ਮਨ ਮੇਰੇ ॥
ਨਾਨਕ ਪਾਵਹੁ ਸੁਖ ਘਨੇਰੇ ॥

ਅੰਗ - ੨੬੮

ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਉਹ ਮਾਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਪਾ ਕੇ ਅਸਾਨੂੰ ਦੁਖ ਹੀ ਦੁਖ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਸਦੀ ਪ੍ਰੀਤ ਸੁਖ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਉਸਦੀ ਯਾਦ ਮਨ ਵਿਚ ਵਸੀ ਹੋਈ ਅਸਾਨੂੰ ਨਖਿੱਧ ਜੂਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਘੁਮੇਟਣੀਆਂ ਖਿਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ -

ਜਿਸ ਕੈ ਅੰਤਰਿ ਰਾਜ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥

ਸੋ ਨਰਕਪਾਤੀ ਹੋਵਤ ਸੁਆਨੁ ॥

ਅੰਗ - ੨੭੮

ਕੁਤਾ ਬਣਦਾ ਹੈ - ਨਰਕਾਂ ਵਿਚ।

ਜੋ ਜਾਨੈ ਮੈ ਜੋਬਨਵੰਤੁ ॥

ਸੋ ਹੋਵਤ ਬਿਸਟਾ ਕਾ ਜੰਤੁ ॥

ਅੰਗ - ੨੭੮

ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੋਹਣਾ ਸਮਝਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਨੂੰ ਭੁਲਿਆ ਹੋਇਆ ਇਕ ਵਿਸਟਾ ਦੇ ਕੀੜੇ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਗੁਣ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਹਨ। ਸਰੀਰਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ, ਜੋਬਨ, ਜਸਮਾਨੀ ਬਿੱਚ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਮਿਹਰ ਹੈ। ਉਸ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਜਦੋਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ - ਮੈਂ ਸੁੰਦਰ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਜੋਬਨਵੰਤ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਧਨੀ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਇਹ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਉਹ ਹਾਂ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਲੋਂ ਭੁਲਿਆ ਜੀਵ ਵਿਸਟਾ ਦੇ ਕੀੜੇ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਇਹ ਮਾਇਆ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ। ਜੇ ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਮਾਇਆ ਦੇ ਵਿਚ ਸੁਰਤ ਰਹਿ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸੱਪ ਦੀ ਜੂਨੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ -

ਅੰਤਿ ਕਾਲ ਜੋ ਲਛਮੀ ਸਿਮਰੈ

ਐਸੀ ਚਿੰਤਾ ਮਹਿ ਜੇ ਮਰੈ ॥

ਸਰਪ ਜੋਨਿ ਵਲਿ ਵਲਿ ਅਉਤਰੈ ॥

ਅੰਗ - ੫੨੯

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਕਾਨਾਂ, ਇੰਡਸਟਰੀਆਂ, ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿਚ ਸੁਰਤ ਰਹਿ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰੇਤ ਪਿੰਜਰ ਪਾ ਕੇ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੁਖ ਹੀ ਦੁਖ ਹਨ, ਆਪ ਵੀ ਦੁਖੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੁਖੀ ਕਰਦਾ ਹੈ -

ਅੰਤਿ ਕਾਲ ਜੋ ਮੰਦਰ ਸਿਮਰੈ

ਐਸੀ ਚਿੰਤਾ ਮਹਿ ਜੇ ਮਰੈ ॥

ਪ੍ਰੇਤ ਜੋਨਿ ਵਲਿ ਵਲਿ ਅਉਤਰੈ ॥

ਅੰਗ - ੫੨੯

ਇਸ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਫੁਰਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਕੇ ਮਾਇਆ ਦੀ ਧੋਖੇ ਵਾਲੀ ਬਿਚ ਲਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ -

ਹਰਿ ਸਾਜਨੁ ਪੁਰਖੁ ਵਿਸਾਰਿ ਕੈ

ਜੋ ਇਸਦੇ ਸਬੰਧੀ ਹਨ, ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਜਿਉਂਦੇ-ਜਿਉਂਦੇ ਹੀ ਬੇਰੁਖੀਆਂ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਆਦਮੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਭੁਲੇਖਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਪੁੱਤਰ ਸੁਖ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਬੁਢਾਪੇ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਨੈਣ-ਪ੍ਰਾਣ ਚਲਣ ਤੋਂ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦੇਣਗੇ, ਉਹ ਸਾਂਭ ਲੈਣਗੇ। ਇਹ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਛਲਾਵਾ ਹੈ। ਕਲਜੁਗੀ ਪੁਤਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਮਾਂ ਬਾਪ ਦੀ ਸੇਵਾ ਛੱਡ ਕੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ, ਆਪਣੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ, ਆਪਣੇ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਮਸਤ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਤਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਸਨ ਜਦੋਂ ਸਰਵਣ ਵਰਗੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇਤਰਾਂ ਹੀਣੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਨੂੰ ਮਿਲ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਸੁੱਖ ਛੱਡ ਕੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨੂੰ ਵਹਿੰਗੀ ਵਿਚ ਬਿਠਾ ਕੇ 68 ਤੀਰਥਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਵਾਲੇ ਪੁੱਤਰ ਮਾਂ ਬਾਪ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰਖਦੇ। ਜਦੋਂ ਸ਼ਾਦੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਵਖਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਪੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਤਾਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮਾਂ ਬਾਪ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਤਾਂ ਕੀ, ਉਹ ਪਿੱਠ ਦੇ ਕੇ ਨੱਠ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹੋ ਆਸ ਰਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬੰਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰਮ ਕਰਕੇ ਦਸ ਦੇਵੇ ਕਿ ਉਹ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਮੈਂ ਸਤਿ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਇਹ ਤਜਰਬਾ ਦੇਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਬਹੁਤ ਐਸੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਆਉਂਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਬਜ਼ੁਰਗ ਤਾਂ ਅਸਾਡੇ ਪਾਸ ਹੀ ਆ ਗਏ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੀ ਪੁੱਤਰ ਤੋਂ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰਾ ਗਲ ਨਾ ਘੁਟ ਦੇਵੇ। ਜਦੋਂ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਪਾਲਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿੰਨੀ ਖੇਦ, ਕਿੰਨੀ ਖੇਚਲ ਆਪਣੇ ਉਪਰ ਸਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਜੋ ਬਚਨ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਸਾਰ ਕੇ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ, ਆਪਣਾ ਸੁਖ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਵੀ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸਨੂੰ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਦਾਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਹੋਈ, ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਦਾਸੀ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਸ੍ਰਾਸ ਪੁੱਤਰ ਆਉਣ ਦੀ ਆਸ ਮਨ ਵਿਚ ਰਖਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਭੁੱਲੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੇ ਸਦਾ ਹੀ ਸਾਥ ਦੇਣਾ ਹੈ ਜੋ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਵਸ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਕੇ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ -

ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੈ ਸੌਈ ਪ੍ਰਭ ਮਾਨਹਿ
ਓਇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ ॥
ਤਿਨ ਕੀ ਸੌਭਾ ਸਭਨੀ ਬਾਈ

ਜਿਨ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਚਰਣ ਪਰਾਤੇ ॥ ਅੰਗ - 748

ਸੋ ਐਸੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਦੇ ਝੂਠੇ ਧੰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਪੈ ਕੇ ਜੀਵ ਫਸ-ਫਸ ਕੇ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਵਾਸਤੇ ਅਰਜੀ ਬਾਣੀ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਖਸ਼ਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਜੀਵ ਐਸਾ ਢੀਠ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਦਾ ਕੋਈ ਬਚਨ ਆਪਣੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਵਸਾਉਂਦਾ। ਪੜ੍ਹਦਾ ਵੀ ਹੈ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੀਆਂ ਭੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਆਪ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਚ ਅਸੂਲਾਂ ਤੋਂ ਅਛੋਹ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਫੁਰਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ -

ਹਰ ਸਾਜਨ੍ਹ ਪੁਰਖੁ ਵਿਸਾਰਿ ਕੈ

ਲਗੀ ਮਾਇਆ ਧੋਰੁ ॥ ਅੰਗ - ੧੩੩

ਮਾਇਆ ਦੀ ਖਿਚ ਪਈ ਹੋਈ ਹੈ ਦਿਨ ਰਾਤ। ਇਸ ਖਿਚ ਵਿਚ ਜੀਵ ਪੂਹਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 24000 ਸੂਅਸ ਉਸਦਾ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਇਸ ਛਲਾਵੇ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਹੁਕਮ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ -

ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਸਿਮਰਹੁ ਗੋਬਿੰਦ ॥

ਮਨ ਅੰਤਰ ਕੀ ਉਤਰੈ ਰਿੰਦ ॥ ਅੰਗ - ੨੯੫

ਇਕ ਮਹਾਤਮਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ -

ਸਾਸ ਸਾਸ ਹਰਿ ਨਾਮ ਜਪ

ਬਿਖਾ ਸਾਸ ਮਤਿ ਖੋਇ।

ਕਿਆ ਜਾਨੈ ਕਿ ਅੰਤ ਕਉ

ਇਹੀ ਸਾਸ ਮਤਿ ਹੋਇ।

ਸ੍ਰਾਸਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕੋਈ ਪਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਅਜਾਮਲ ਪਾਸ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਸ੍ਰਾਸ ਆਖਰੀ ਬਚਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਜਮਦੂਤਾਂ ਤੋਂ ਡਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਅਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ ਤੇ ਕਿਹਾ, ਓ ਨਰਾਇਣ! ਲੇਕਿਨ ਉਸਦਾ ਗੁਰੂ ਸਮਰੱਥ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਫਲ ਕਰਕੇ ਉਸਨੂੰ ਇਕੋ ਸ੍ਰਾਸ ਵਿਚ ਸੌਝੀ ਆ ਗਈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਮਦੂਤਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਚਾਉਣਾ, ਉਸਨੇ ਮਹਾਨ ਦਿਆਲੂ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਨਰਾਇਣ ਨੂੰ ਅਵਾਜ਼ ਮਾਰ ਦਿਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਪਰਿਣਾਮ ਸਰੂਪ ਜਮਦੂਤਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਤੋਂ ਛੁਟ ਗਿਆ। ਦੇਵਗਣਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਬਿਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਬਿਠਾ ਕੇ ਬੈਕੁੰਠ ਧਾਮ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿਤਾ। ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਫੁਰਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ -

ਅਜਾਮਲ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪੁੜ ਪ੍ਰਤਿ ਕੀਨੀ

ਕਰਿ ਨਾਰਾਇਣ ਬੌਲਾਰੇ ॥

ਮੇਰੇ ਠਾਕੁਰ ਕੈ ਮਨਿ ਭਾਇ ਭਾਵਨੀ

ਜਮਕੰਕਰ ਮਾਰਿ ਬਿਦਾਰੇ ॥ ਅੰਗ - ੯੯੧

ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਇਕ ਥਾਂ ਫੁਰਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ -

ਅਜਾਮਲ ਕਉ ਅੰਤ ਕਾਲ ਮਹਿ

ਨਾਰਾਇਨ ਸੁਧਿ ਆਈ॥

ਜਾਂ ਗਤਿ ਕਉ ਜੋਗੀਸੁਰ ਬਾਛਤ

ਸੋਂ ਗਤਿ ਛਿਨ ਮਹਿ ਪਾਈ॥ ਅੰਗ - ੯੦੨

ਸੋਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਹੋਏ, ਕਿੰਨੇ ਦਿਆਲੂ, ਕਿੰਨੇ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ, ਕਿ ਭਾਵਨੀ ਹੀ ਦੇਖੀ। ਸੋ ਐਸੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ 'ਹਰਿ ਸਾਜਣ ਪੁਰਖ ਵਿਸਾਰ ਕੈ' ਮਾਇਆ ਦੇ ਛਲਾਵਿਆਂ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਫਸ ਗਏ ਅਤੇ ਪੁਤਰਾਂ, ਰਿਸਤੇਦਾਰਾਂ, ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਸਦਾ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਭੁਲੋ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਝੂਠਿਆਂ ਧੰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਪ੍ਰਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਨ ਸੰਗਿ ਧਨਾ

ਹਰਿ ਅਵਿਨਾਸੀ ਓਹੁ॥

ਪਲਚਿ ਪਲਚਿ ਸਗਲੀ ਮੁਈ ਕੂਠੈ ਧੰਧੈ ਮੌਹੁ॥

ਅੰਗ - ੧੩੩

ਉਸਦੇ ਸੱਚੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਥਾਂ ਸੂਝਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਾਇਆ ਦੀ ਕੱਚੀ ਪ੍ਰੀਤ ਨਾਲ ਲਗ ਕੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਅਜਾਮਲ ਤੋਂ ਪੁਛੋ ਸੂਝ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਕੀਮਤ ਹੈ।

ਇਕ ਅਧਿਆਤਮਕ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਕਥਾ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨਾਨ ਦਾ ਇਕ ਨੌਜ਼ਾਨ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਸਿਕੰਦਰ ਸੀ ਜੋ ਮਕਦੂਨੀਆਂ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਉਸਨੇ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਗੱਦੀ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਲਸ਼ਕਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਯੂਰਪ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਉਪਰ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ, ਹਰ ਥਾਂ ਸਫਲਤਾ ਨੇ ਉਸਦੇ ਚਰਨ ਚੁੰਮੇ। ਉਸਨੇ ਪੂਰਬ ਵਲ ਵੀ ਰੁਖ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਗਨ ਵਰਗੀਆਂ ਅਜਿਤ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹੋਂ ਉਖੇੜ ਦਿਤਾ। ਭਾਰਤ ਵਰਸ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ, ਭਾਰਤੀ ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੇ ਜਾਨਾਂ ਤੋੜ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ। ਬਿਆਸ ਤੇ ਰਾਵੀ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਰਾਜ ਕਰਦੇ ਰਾਜਾ ਪੋਰਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਯਮ ਭਰੀ ਲੜਾਈ ਕੀਤੀ। ਉਸਦੇ ਸਿਪਾਹੀ, ਭਾਰਤੀ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਤੱਕ ਕੇ ਪਿਛੇ ਮੁੜਨ ਦੀ ਗੱਲ ਸੋਚਣ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਬਿਆਸਾ ਦਰਿਆ ਪਾਰ ਨਾ ਕੀਤਾ। ਵਾਪਸੀ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ਕੀ ਦਾ ਰਾਹ ਛੱਡ ਕੇ ਕਰਾਚੀ ਤੋਂ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਫਰ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਇਆ। ਉਹ ਅਦਨ ਵਿਚ ਦੀ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਬਾਵਲਕੁੰਟੀ ਦੇ ਮੁਕਾਮ ਤੇ ਸਿਕੰਦਰ ਨੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਗਰਮ ਸਰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਐਸੀ ਬਿਮਾਰੀ ਲੱਗੀ ਕਿ ਉਹ ਜਿਉ-ਜਿਉ ਦਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਿਉ-ਤਿਉ ਰੋਗ ਵਧਦਾ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੋਤਸ਼ ਲਾ ਕੇ ਦੇਖੋ ਮੇਰਾ ਅੰਤ ਦਾ ਸਮਾਂ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਆਵੇਗਾ? ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੇ ਮਹਾਰਾਜ!

ਸਿਕੰਦਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ! ਅਸੀਂ ਸਾਰਿਆਂ ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਗ੍ਰਹਿਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਾਡੇ ਹਿਸਾਬ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਜੀਬ ਗੱਲ ਇਹ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਆਪ ਦਾ ਅੰਤ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਹੇਠ ਧਰਤੀ ਲੋਹੇ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨ ਸੁਨਹਿਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸਦੀਆਂ ਸੋਨੇ ਰੰਗੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਮੁਖ ਉਤੇ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਸਮਝ ਨਾ ਆਈ। ਸਿਕੰਦਰ ਨੇ ਉਸੇ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਸਫਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਸਰੀਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੀ, ਪਾਲਕੀ ਉਤੇ ਸਫਰ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਘੋੜੇ ਉਤੇ ਹੀ ਸਫਰ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਜਾਂਦੇ-ਜਾਂਦੇ ਇਕ ਐਸੇ ਥਾਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਨੇੜੇ ਕੋਈ ਦਰਖਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹੇਠਾਂ ਧਰਤੀ ਗਰਮ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਗਸ਼ ਪਈ, ਅੰਗ ਰਖਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਇਕ ਦਮ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ। ਉਸਦੇ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਲੋਹੇ ਦੇ ਜਗ ਬਖਤਰ ਲੋਹੇ ਦੀ ਵਰਦੀ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਵਿਛਾ ਦਿਤੇ। ਸੂਰਜ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਗਰਮੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਗਰਮੀ ਤੋਂ ਉਸਦਾ ਮੁਖ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਉਸਦੀ ਸੋਨੇ ਨਾਲ ਮੜ੍ਹੀ ਢਾਲ ਬਰਛੇ ਤੇ ਟੰਗ ਕੇ ਉਸ ਤੇ ਛਾਂ ਕਰ ਦਿਤੀ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਰਤ ਆਈ ਤਾਂ ਸਿਕੰਦਰ ਕੀ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹੇਠ ਲੋਹਾ ਵਿਛਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਮੁਖ ਉਪਰ ਕਿਰਨਾਂ ਸੋਨੇ ਦਾ ਬਿੰਬ ਲੈ ਕੇ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਦਮ ਯਾਦ ਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਜੋ ਟੋਹ ਲਾਈ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਮੈਂ ਹੁਣ ਲੋਹੇ ਉਪਰ ਪਿਆ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਅਸਮਾਨ ਸੁਨਹਿਰੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਮੇਰਾ ਅੰਤ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਬਹਾਦਰ ਸਿਕੰਦਰ ਬਹੁਤ ਰੋਇਆ। ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਂਗ੍ਰੰਧੀ ਵਿਰਲਾਪ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵੈਦਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਐਸੀ ਦਵਾਈ ਦੇਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਗਰੀਬ (ਯੂਨਾਨ) ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵਾਂ ਤੇ ਬਾਰ੍ਹੁੰ ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਪਿਛੋਂ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਗਲਵਕੜੀ ਵਿਚ ਲੈ ਸਕਾਂ ਅਤੇ ਦਸ ਸਕਾਂ ਕਿ ਤੇਰੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਸੰਸਾਰ ਉਤੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਹਾਰ ਦਿਤੀ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਅਹਿਸਾਨ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਭੁਲਾਂਗਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਅੱਧਾ ਰਾਜ ਵੈਦ ਜੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੇ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਵੈਦ ਚੁਪ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਤਰਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ, "ਕੋਈ ਐਸੀ ਦਵਾਈ ਦੇਵੇ ਕਿ ਮੇਰੀ ਆਖਰੀ ਤਮੰਨਾ (ਵਾਸ਼ਨਾ) ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇ।" ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੱਡੇ ਵੈਦ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਸਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ! ਧਰਤੀ ਦਾ ਰਾਜ ਤਾਂ ਕੀ, ਜੇ ਤੂੰ ਅਸਾਨੂੰ ਤਿੰਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਵੀ ਦੇਵੇਂ ਤਾਂ ਵੀ ਅਸੀਂ ਤੈਨੂੰ ਇਕ ਸੂਝ ਨਹੀਂ ਦਿਵਾ ਸਕਦੇ। ਤੇਰੇ ਸੂਝਾਂ ਦੀ ਗੰਢ ਨਾਭੀ ਵਿਚੋਂ ਖੁਲ੍ਹੇ ਚੁਕੀ ਹੈ, ਹੁਣ ਗਿਣਵੇਂ ਸੂਝ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਜੋ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਬੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਤੇਰਾ ਅੰਤ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਿਕੰਦਰ ਬਹੁਤ ਰੋਇਆ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿੰਨਾਂ ਬੇਖਬਰ ਰਿਹਾ ਕਿ

ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਦਿਤੇ ਹੋਏ ਸੂਸਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨਾ ਪਾ ਸਕਿਆ, ਮੇਰੇ ਉਪਰ ਕਿੱਡੀ ਦਇਆ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਸੂਸ ਤਿੰਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਵੀ ਕੀਮਤੀ ਹੈ। ਚੰਗਾ! ਤੁਸੀਂ ਢੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਣਾ ਕਿ ਸੂਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕਿੰਨੀ ਹੈ।

ਸੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਮਾਇਆ ਦੇ ਮੋਹ ਵਿਚ ਪਏ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਸੂਸ ਬਿਰਬੇ ਗੁਆ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਕ ਸਵਸਥ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਇਕ ਦਿਨ ਵਿਚ 24000 ਸੂਸ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਸਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਨਾਲ ਘਟਦੇ ਜਾਂ ਵਧਦੇ ਵੀ ਹਨ। ਨਾਮ ਜਪਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇਕ ਮਿੰਟ ਵਿਚ ਪੰਜ ਜਾਂ ਛੇ ਸੂਸ ਆਇਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਟਿਕ ਕੇ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਨੂੰ 12 ਸੂਸ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਨੂੰ 24 ਸੂਸ ਇਕ ਮਿੰਟ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਭੋਗ ਵਿਚ ਤੇ ਮੈਖੁਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਨੂੰ 64 ਸੂਸ ਆਇਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੋ ਸਾਲ ਦੀ ਜੇ ਅਰੋਗ ਉਮਰ ਹੋਵੇ ਤਾਂ 88 ਕਰੋੜ 66 ਲੱਖ ਸੂਸ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ 75 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਹੈ ਤਾਂ 66 ਕਰੋੜ 44 ਲੱਖ ਸੂਸ ਆਇਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਜੀਵ ਕਿੱਡੇ ਧੇਖੇ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੂਸ ਬਿਰਬੇ ਗੁਆ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਜੀਵਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਨੇ ਫੁਰਮਾਇਆ ਹੈ -

**ਉਮਰ ਉਹਾ ਵਿਚ ਲੇਖੇ ਦੇ
ਜੋ ਯਾਦ ਸਾਂਈ ਵਿਚ ਗੁਜਰੇ
ਪੈਂਦੀ ਮੁਜਰੇ,
ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕੀ ਹੈ
ਇਸ ਵਿਚ ਨੀਲੇ ਹੁਜਰੇ
ਸੰਝ ਤੇ ਹਜਰੇ।**

ਸੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਿਆਰਿਆ! ਤੇਰੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ -

**ਪ੍ਰਤ੍ਵ ਕਲਤ੍ਰ ਨ ਸੰਗਿ ਧਨਾ
ਹਰਿ ਅਵਿਨਾਸੀ ਓਹੁ॥
ਪਲਚਿ ਪਲਚਿ ਸਗਲੀ ਮੁਦੀ ਝੁਠੈ ਧੰਧੈ ਮੌਹੁ॥**
ਅੰਗ - ੧੩੩

ਉਸ ਅਬਿਨਾਸੀ ਨੇ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨੀ ਹੈ -

**ਜਿਹ ਮਾਰਗ ਕੇ ਗਨੇ ਜਾਹਿ ਨ ਕੋਸਾ॥
ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਉਹਾ ਸੰਗਿ ਤੋਸਾ॥
ਜਿਹ ਪੈਡੇ ਮਹਾ ਅੰਧ ਗੁਬਾਰਾ॥
ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਸੰਗਿ ਉਜਿਆਰਾ॥
ਜਹਾ ਪੰਥਿ ਤੇਰਾ ਕੋ ਨ ਸਿਵਾਨੂੰ॥
ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਤਹ ਨਾਲਿ ਪਛਾਨੂੰ॥
ਜਹ ਮਹਾ ਭਇਆਨ ਤਪਤਿ ਬਹੁ ਘਾਮ॥
ਤਹ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਕੀ ਤੁਮ ਉਪਰਿ ਛਾਮ॥**

**ਜਹਾ ਤ੍ਰਿਖਾ ਮਨ ਤੁਝੁ ਆਕਰਖੈ॥
ਤਹ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਬਰਖੈ॥**

ਅੰਗ - ੨੬੪

ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਫਸ-ਫਸ ਕੇ ਮਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਾਂ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਆਦਮੀ ਫਸ ਕੇ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਲੰਘਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਬਾਰੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦਾ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪ੍ਰਲੋਕ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਇਥੇ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਟੋਲ ਟੈਕਸ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਤੇ ਲੰਘਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਜਿਵੇਂ ਏਥੇ ਸੜਕ ਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਥੇ ਸ਼ੁਭ ਕਰਮ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਨੂਰੇ ਵਿਚ ਜੀਵ ਠੋਕਰਾਂ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਉਥੇ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਪੁੰਨ ਕਰਮ ਦੇ ਕੇ, ਜੀਵ ਲੰਘਦਾ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ -

ਕਰਮ ਧਰਮ ਪਾਖੰਡ ਜੋ ਦੀਸਹਿ

ਤਿਨ ਜਮ੍ਹ ਜਾਗਾਤੀ ਲੂਟੈ॥

ਨਿਰਥਾਣ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਵਹੁ ਕਰਤੇ ਕਾ

ਨਿਮਖ ਸਿਮਰਤ ਜਿਤੁ ਛੂਟੈ॥ ਅੰਗ - ੨੮੭

ਸੋ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ -

ਇਕਸੁ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨੁ

ਅਗੈ ਲਈਅਹਿ ਬੋਹਿ॥

ਅੰਗ - ੧੩੩

ਕਰਮ ਧਰਮ ਖੋਹ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਮ ਜਾਗਾਤੀ ਲੂਟ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਸੋ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਸਦਾ ਰਾਖਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ, ਉਸਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਵਿਗੋਚਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਖੁਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਇਸਨੂੰ ਉਚੀ-ਉਚੀ ਬੋਲ ਕੇ ਦਸਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਕੰਨਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੋਲਾ ਹੈ, ਸਤਿ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੁਣਦਾ -

ਮਾਇਆਧਾਰੀ ਅਤਿ ਅੰਨਾ ਬੋਲਾ॥

ਸਬਦੁ ਨ ਸੁਣਈ ਬਹੁ ਰੋਲ ਘਰੋਲਾ॥

ਅੰਗ - 313

ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੀ ਫੁਰਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਜੀਵ ਨੂੰ ਚਾਰੇ ਵੇਦ, ਛੇਈ ਸਾਸ਼ਤਰ, ਸਤਾਈ ਸਿਮ੍ਰਿਤੀਆਂ, ਉਪਨਿਸ਼ਦਾਂ, ਗੀਤਾ, ਕੁਰਾਨ ਸ਼ਗੀਫ, ਤੌਰੇਤ, ਅੰਜੀਲ, ਜੰਬੂਰ, ਬਾਈਬਲ ਆਦਿ ਅਨੇਕਾਂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਮੇਤ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਅਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਮਹਾਤਮਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅੈ ਬੰਦੇ! ਤੈਨੂੰ ਮਨੁਖਾ ਜਨਮ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤੂੰ ਇਸਨੂੰ ਬਿਰਥਾ ਨਾ ਗੁਆ; ਪ੍ਰਕਾਰ-ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ -

ਇਹੀ ਤੇਰਾ ਅਉਸਰੁ ਇਹ ਤੇਰੀ ਬਾਰ॥

ਘਰ ਭੀਤਰਿ ਤੂ ਦੇਖੁ ਬਿਚਾਰਿ॥

ਕਹਤ ਕਬੀਰੁ ਜੀਤਿ ਕੈ ਹਾਰਿ॥
ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਕਹਿਓ ਪੁਕਾਰਿ ਪੁਕਾਰਿ॥
ਅੰਗ - 1159

ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹਨ -

ਜਬ ਲਗੁ ਜਗ ਰੋਗੁ ਨਹੀਂ ਆਇਆ॥
ਜਬ ਲਗੁ ਕਾਲਿ ਗ੍ਰਹੀ ਨਹੀਂ ਕਾਇਆ॥
ਜਬ ਲਗੁ ਬਿਕਲ ਭਈ ਨਹੀਂ ਬਾਨੀ॥
ਭਜਿ ਲੇਹਿ ਰੇ ਮਨ ਸਾਰਿਗਪਾਨੀ॥
ਅਥ ਨ ਭਜਸਿ ਭਜਸਿ ਕਬ ਭਾਈ॥
ਆਵੈ ਅੰਤੁ ਨ ਭਜਿਆ ਜਾਈ॥
ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰਹਿ ਸੋਈ ਅਥ ਸਾਰੁ॥
ਫਿਰਿ ਪਛਤਾਹੁ ਨ ਪਾਵਰੁ ਪਾਰੁ॥
ਅੰਗ - 1159

ਸੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ
ਜੀਵ ਮਾਇਆ ਦੇ ਜ਼ਹਿਰ ਭਰੇ ਡੰਗ ਨਾਲ ਮੂਰਛਤ ਹੋਇਆ
ਹੋਇਆ ਸੁਣਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਉਸ ਸਮੇਂ
ਤਕ ਜਦੋਂ ਤਕ ਕਾਲ ਆ ਕੇ ਇਸਦੀ ਗਰਦਨ ਨਹੀਂ ਮਰੋੜ
ਦਿੰਦਾ। ਫਿਰ ਇਹ ਪਛਤਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਛਟਪਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ
ਹੁਣ ਕੁਝ ਬਣ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਮਾਂ ਤਾਂ ਇਸਨੇ
ਗੁਆ ਲਿਆ। ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ।
ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੀ ਦਾ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ -

ਫਰੀਦਾ ਕੁਕੇਦਿਆ ਚਾਂਗੇਦਿਆ
ਮਤੀ ਦੇਦਿਆ ਨਿਤ॥
ਜੋ ਸੈਤਾਨਿ ਵੰਵਾਇਆ ਸੇ ਕਿਤ ਫੇਰਹਿ ਚਿਤ॥
ਅੰਗ - 1320

ਸੋ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਫੁਰਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ -

ਇਕਸੁ ਹਰਿ ਕੇ ਨਾਮ ਬਿਨੁ
ਅਗੈ ਲਈਅਹਿ ਖੋਹਿ॥ ਅੰਗ - 1323

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਕੇ ਖੁਾਰ ਹੀ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ
ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਕੋਈ ਵੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰ
ਸਕਦਾ। ਉਸਨੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਕਿਧਾ, ਗੁਰੂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਰਾਹੀਂ
ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਖੋਜ ਕੇ ਹਉਮੈ ਦੀ ਸੈਲ ਦੂਰ ਕਰਕੇ,
ਆਤਮਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਇਕ ਕਰਕੇ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ
ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਭੇਦ ਹੋਣਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਾਨਸ
ਜਨਮ ਦੀ ਵਾਰੀ ਅਸਾਨੂੰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ -

ਭਈ ਪਰਾਪਤਿ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹੁਰੀਆ॥
ਗੋਬਿੰਦ ਮਿਲਣ ਕੀ ਇਹ ਤੇਰੀ ਬਰੀਆ॥
ਅਵਰਿ ਕਾਜ ਤੇਰੈ ਕਿਤੈ ਨ ਕਾਮ॥
ਮਿਲੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਭਜੁ ਕੇਵਲ ਨਾਮ॥

ਸਰੰਜਾਮਿ ਲਾਗੁ ਭਵਜਲ ਤਰਨ ਕੈ॥
ਜਨਮੁ ਬਿਥਾ ਜਾਤ ਰੰਗਿ ਮਾਇਆ ਕੈ॥
ਅੰਗ - 12

ਸੋ ਇਸ ਕਰਕੇ -

ਦਯੁ ਵਿਸਾਰਿ ਵਿਗੁਰਣਾ
ਪ੍ਰਭ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ॥ ਅੰਗ - 134

ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਧੰਨ-ਧੰਨ ਆਖ ਕੇ
ਸੋਭਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ
ਪੂਰੇ ਸਮਰਥ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਕਮਾਈ
ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲੇ ਹਨ੍ਹੇਰੇ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਜੋਤ
ਜਗਾਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ -

ਧੰਨਿ ਧੰਨਿ ਕਹੈ ਸਭੁ ਕੋਇ॥
ਮੁਖ ਉਜਲ ਹਰਿ ਦਰਗਹ ਸੌਇ॥
ਅੰਗ - 223

ਪਰ ਇਸ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਬੰਦੇ ਸੁਣਦੇ ਹਨ,
ਬਾਕੀ ਆਪਣੀ ਮੂੜ੍ਹ ਮਤ ਦੇ ਅੱਗੇ ਝੁਕੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਕਰਕੇ
ਸਤਿ ਉਪਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੁਣਦੇ। ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਨੇਤਰਾਂ ਤੋਂ
ਸੁੰਨ ਹੋਏ-ਹੋਏ ਅੰਨ੍ਹੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼
ਸੁਣ ਕੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਵਸਾਉਂਦੇ। ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ
ਹਨ ਕਿ ਜੋ ਇਸ ਮਨੁੱਖਾ ਜਨਮ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਲੈ
ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਰਮਲ ਸੋਭਾ ਇਥੇ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
ਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦਾ
ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ -

ਮਨ ਰੇ ਪ੍ਰਭ ਕੀ ਸਰਨਿ ਬਿਚਾਰੋ॥
ਜਿਹ ਸਿਮਰਤ ਗਨਕਾ ਸੀ ਉਧਰੀ
ਤਾ ਕੌ ਜਸੁ ਉਰ ਧਾਰੋ॥ ਅੰਗ - 632

ਗਨਕਾ ਵਰਗੀ ਪਾਪਣ, ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿਚ ਆ
ਕੇ ਉਸਦੇ ਨਾਮ ਵਿਚ ਲੀਨ ਹੋਈ। ਦੁਨੀਆਂ ਲਈ ਇਕ
ਮਿਸਾਲ ਬਣ ਗਈ ਕਿ ਮਹਾਂ ਪਾਪੀ ਵੀ ਉਸਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ
ਉਚੀ ਅਵਸਥਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਮ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਦੇ ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਭਾਈ
ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਫੁਰਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ -

ਗਨਿਕਾ ਪਾਪਣ ਹੋਇਕੈ
ਪਾਪਾਂ ਦਾ ਗਲ ਹਾਰ ਪਰੋਤਾ॥
ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਅਚਾਣਚਕ
ਗਨਿਕਾ ਵਾੜੇ ਆਇ ਖਲੋਤਾ॥
ਦੁਰਮਤਿ ਦੇਖ ਦਇਆਲ ਹੋਇ
ਹੱਥੁੰ ਉਸਨੋ ਦਿਤੋਸੁ ਤੋਤਾ॥

ਰਾਮ ਨਾਮ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰ
 ਖੇਲ ਗਇਆ ਦੈ ਵਣਜ ਸਓਤਾ॥
 ਲਿਵ ਲਾਗੀ ਤਿਸ ਤੋਤਿਅਹੁੰ
 ਨਿਤ ਪੜਾਏ ਕਰੈ ਅਸੋਤਾ॥
 ਪਿਤਤ ਉਧਾਰਣ ਰਾਮਨਾਮ
 ਦੁਰਮਤਿ ਪਾਪ ਕਲੇਵਰ ਧੋਤਾ॥
 ਅੰਤ ਕਾਲ ਜਮ ਜਾਲ ਤੋੜ
 ਨਰਕੈ ਵਿਚ ਨ ਖਾਯੋਸੁ ਗੋਤਾ॥
 ਗਈ ਬੈਕੁੰਠ ਬਿਬਾਣ ਚੜ੍ਹ
 ਨਾਉਂ ਨਾਗਇਣ ਛੋਤ ਅਛੋਤਾ॥
 ਬਾਉਂ ਨਿਖਾਵੈ ਮਾਣ ਮਾਣੋਤਾ॥

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ, ਵਾਰ 10/21

ਸੋ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਚਰਨ ਸ਼ਰਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਇਥੇ ਵੀ ਸੋਭਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ਵੀ ਸੋਭਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ -

ਰੇ ਰੇ ਦਰਗਾਹ ਕਰੈ ਨ ਕੋਊ॥
 ਆਉ ਬੈਠੁ ਆਦਰੁ ਸੁਭ ਦੇਊ॥

ਅੰਗ - ੨੫੨

ਅਤੇ ਉਹ ਗੁਰ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ ਜਮਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰੂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਲੇ ਲਾ ਕੇ ਨਾਮ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਉਸਨੇ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ -

ਕਬੀਰ ਜਮ ਕਾ ਠੋਂਗਾ ਬੁਰਾ ਹੈ
 ਉਹੁ ਨਹੀ ਸਹਿਆ ਜਾਇ॥
 ਏਕ ਜੁ ਸਾਹੁ ਮੌਹਿ ਮਿਲਿਓ
 ਤਿਨਿ ਲੀਆ ਅੰਚਲਿ ਲਗਇ॥ ਅੰਗ - ੧੩੬੯

ਅੰਤ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਅਸਾਨੂੰ ਦਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਿਆਰਿਓ! ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਬੇਨਤੀ ਕਰੋ ਕਿ ਹੋ ਪ੍ਰਭੂ! ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਤੈਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਕ ਅਧਮ ਜੀਵ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਮਾਇਆ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਮਾਇਆ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿਚੋਂ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਸਕਦਾ ਜਿਵੇਂ ਲੰਗੜਾ ਗਧਾ ਦਲਦਲ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਨਾਂ ਹੀ ਹੋਨਾਂ ਨਿਘਰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਆਪ ਹੀ ਪ੍ਰਤੱਖ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਮਾਇਆ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਲਵੇਂ ਤਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਅੰਨੰਦ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵਾਂ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਆਪ ਨੇ ਫੁਰਮਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ -

ਚੇਤ ਗੋਬਿੰਦੁ ਆਰਾਧੀਐ ਹੋਵੈ ਅਨੰਦੁ ਘਣਾ॥
 ਅੰਗ - ੧੩੩

ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ

ਫੁਰਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਿਆਰਿਓ! ਨਿਸ਼ਚੇਪੂਰਵਕ ਅਸਾਡਾ ਬਚਨ ਮੰਨੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਮਰਥ ਗੁਰੂ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਦੇਵੇ। ਸੋ ਵਿਸਾਖ ਦਾ ਮਹੀਨਾ, ਤਾਂ ਸੁਹਾਵਾ ਲਗਦਾ ਹੈ -

ਪ੍ਰੀਤਮ ਚਰਨੀ ਜੋ ਲਗੇ
 ਤਿਨ ਕੀ ਨਿਗਮਲ ਸੋਇ॥
 ਨਾਨਕ ਕੀ ਪ੍ਰਭ ਬੇਨਤੀ
 ਪ੍ਰਭ ਮਿਲਹੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ॥ ਅੰਗ - ੧੩੪

ਸੋ ਪਹਿਲੇ ਮਹੀਨੇ ਚੇਤ ਵਿਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ, ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਪ ਕਰਾ ਦੇਵੇ ਮੈਂ ਉਸਦੇ ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਧੂੜ ਬਣ ਜਾਵਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰਾ ਮਨ ਤੇਰੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਲੋਚਦਾ ਹੈ। ਤੇਰੇ ਮਿਲਾਪ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਦੁਖ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਮੈਂ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ। ਤੇਰੇ ਪਿਆਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੇਰਾ ਜਨਮ ਬਿਰਥਾ ਹੈ। ਚੇਤ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਰਸਨਾ ਨਾਲ ਨਾਮ ਜਪਣ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਮਦਦ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਚਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲਾਵੋ। ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਬੇਅੰਤ ਮਾਇਆ ਦੇ ਆਡੰਬਰਾਂ ਵਿਚ ਖਚਿਤ ਹੋਇਆ ਹੋਇਆ ਹਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੋਝੀ ਗੁਰੂ ਦੁਆਰਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ-ਹੁੰਦਿਆਂ ਜੋ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਤੈਨੂੰ ਨਾ ਵੇਖ ਸਕਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਬਾਜ਼ੀ ਜਿੱਤ ਕੇ ਹਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹੜੀਆਂ-ਕਿਹੜੀਆਂ ਜੂਨਾਂ ਵਿਚ ਘੁਮੇਟਣੀਆਂ ਖਾਵਾਂਗਾ। ਤੇਰੀ ਰਹਿਮਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ! ਮਿਲਾ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਪਿਆਰਾ। ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਸਭ ਕੁਝ ਉਸ ਪਿਆਰੇ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਤੇ ਨਿਛਾਵਰ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗਾ ਜਿਹੜਾ ਮੈਨੂੰ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਦੇਵੇ। ਮੇਰੀ ਅਰਦਾਸ ਹੈ, ਆਪ ਸਰਵਣ ਕਰੋ-

ਹਉ ਬਲਿਹਾਰੀ ਤਿੰਨ ਕੰਉ ਜੋ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਿਖਾ॥
 ਜੋ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਦੇ ਤਿਨ ਦਰਸਨੁ ਪਿਖਾ॥ ਅੰਗ - ੬੫੦

ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕਰਕੇ ਮੇਰੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਤੂੰ ਵਸਦਾ ਹੈ -

ਉਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਮੌਹਿ ਪ੍ਰਭ ਚਿਤਿ ਆਵੈ
 ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮੌਹਿ ਜਾਗੀ॥
 ਸੁਨਿ ਉਪਦੇਸ਼ੁ ਭਏ ਮਨ ਨਿਗਮਲ
 ਗੁਨ ਗਾਏ ਰੰਗਿ ਰਾਂਗੀ॥
 ਇਹੁ ਮਨੁ ਦੇਇ ਕੀਏ ਸੰਤ ਮੀਤਾ
 ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਭਏ ਬਡਭਾਰੀ॥
 ਮਹਾ ਸੁਖ ਪਾਇਆ ਬਰਨਿ ਨ ਸਾਕਉ

(ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 47 'ਤੇ)

ਇਕ ਸਾਧ ਬਚਨ ਅਟਲਾਧਾ

ਸੰਤ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਬਾਨੀ ਵਿ. ਗੁ. ਕੁਹਾਨੀ ਮਿਸ਼ਨ

ਸਤਿਨਾਮੁ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ,
ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀਓ ਮਹਾਰਾਜਾ!
ਡੱਡਉਤਿ ਬੰਦਨ ਅਨਿਕ ਬਾਰ ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰਥ॥
ਭੋਲਨ ਤੇ ਰਾਖਹੁ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਕਰਿ ਹਥ ॥ ਅੰਗ - ੨੫੯
ਫਿਰਤ ਫਿਰਤ ਪ੍ਰਭ ਆਇਆ
ਪਰਿਆ ਤਉ ਸਰਨਾਇ॥
ਨਾਨਕ ਕੀ ਪ੍ਰਭ ਬੇਨਤੀ ਅਪਨੀ ਭਗਤੀ ਲਾਇ॥
ਅੰਗ - ੨੮੯

ਧਰਨਾ - ਲਾਡ ਲਡਾਇਆ ਤੇਰੇ ਭਰੋਸੇ ਸੈਂ।
ਤੇਰੈ ਭਰੋਸੇ ਪਿਆਰੇ ਮੈਂ ਲਾਡ ਲਡਾਇਆ ॥
ਭੁਲਹਿ ਚੁਕਹਿ ਬਾਰਿਕ ਤੂੰ ਹਰਿ ਪਿਤਾ ਮਾਇਆ ॥ ੧ ॥
ਸੁਹੇਲਾ ਕਹਨੁ ਕਹਾਵਨੁ ॥
ਤੇਰਾ ਬਿਖਮੁ ਭਾਵਨੁ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥
ਹਉ ਮਾਣੁ ਤਾਣੁ ਕਰਉ ਤੇਰਾ ਹਉ ਜਾਨਉ ਆਪਾ ॥
ਸਭ ਹੀ ਮਧਿ ਸਭਹਿ ਤੇ ਬਾਹਰਿ ਬੇਮੁਹਤਾਜ ਬਾਪਾ ॥ ੨ ॥
ਪਿਤਾ ਹਉ ਜਾਨਉ ਨਾਹੀ ਤੇਰੀ ਕਵਨ ਜੁਗਤਾ ॥
ਬੰਧਨ ਮੁਕਤੁ ਸੰਤਰੁ ਮੇਰੀ ਰਾਖੈ ਮਮਤਾ ॥ ੩ ॥
ਭਏ ਕਿਰਪਾਲ ਠਾਕੁਰ ਰੰਹਿਓ ਆਵਣ ਜਾਣਾ ॥
ਗੁਰ ਮਿਲਿ ਨਾਨਕ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਪਛਾਣਾ ॥੪ ॥੨੭ ॥ ੯੭॥
ਅੰਗ- ੫੧

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ! ਚਿੱਤ ਬਿਰਤੀਆਂ ਇਕਾਗਰ ਕਰੋ, ਗੱਜ ਕੇ ਬੋਲੋ ਸਤਿਨਾਮੁ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ। ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਆਪ ਹਰੀ ਜਸ ਸਰਵਣ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ। ਗਰਮੀ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਹੈ। 46-47 ਡਿਗਰੀ ਤਾਪਮਾਨ ਹੈ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਪਾਉਂਟਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦੀ। ਬਾਕੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਇਆ ਕਰਦੈ। 400 ਸਾਲਾ ਗੁਰੂ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉਤਸਵ ਥਾਂ-ਥਾਂ 'ਤੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਐਸਾ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਆਉਂਦੇ ਕਿ ਗੁਰੂ ਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸਾਦੀ ਹੋਏ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਲੇਕਿਨ ਅਜੇ ਤਕ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਦਾਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ। ਮਾਤਾ ਜੀ ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਮਨ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਵੀ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਖਿਆਲ ਆਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਕਿ ਮੈਂ ਐਨੀ ਜਾਇਦਾਦ

ਬਣਾਈ ਹੈ, ਕੌਣ ਲੈ ਕੇ ਜਾਏਗਾ। ਜੇ ਵਾਰਿਸਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਆਏਗੀ ਉਹ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਲੜਦੇ ਝਗੜਦੇ ਨੇ। ਉਹੀ ਮੇਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਇਕ ਨਵਾਂ ਹੀ ਉਲਟਾ ਜਿਹਾ ਫੁਰਨਾ ਮਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਕੇ ਆਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਭ ਨੂੰ ਪਾਲਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਦਾ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਖਿਆਲ ਰਹਿੰਦੈ ਕਿ ਜਦ ਕਿਤੇ ਬੁਢਾਪਾ ਆਗਿਆ, ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਗਏ, ਕੌਣ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਸਾਡੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਵਰਸ ਦੀ ਜੋ ਸਭਿਆਤਾ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਰੂਹਾਨੀ ਤੌਰ ਦੇ ਉਤੇ ਪਰਲੋਕ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੋਇਆ। ਸੈਂ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪਿੱਤਰ ਰਿਣ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ। ਪਹਿਲਿਆਂ ਦੇ ਲੰਘ ਗਏ ਬਜ਼ੁਰਗ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹੁੰਦੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਜਿੱਥੇ ਖੜ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ ਉਥੇ ਆ ਕੇ ਐਸੇ ਖਿਆਲ ਆਉਂਦੇ ਨੇ ਕਿ ਮੈਂ ਪਿੱਤਰ ਰਿਣ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਿਆ। ਨਿਰਮੂਲ ਖਿਆਲ ਨੇ ਇਹ ਸਾਰੇ। ਜੋ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਪੁੱਤਰ ਸੰਭਾਲਣਗੇ ਬੁਢਾਪੇ ਵਿਚ, ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਹੈ। ਅੱਜ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲਦਾ। ਉਹ ਤ੍ਰੇਤੇ ਯੁੱਗ ਦਾ ਸਰਵਣ ਹੀ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੇਵੇਂ ਅੰਨ੍ਹੇ ਨੇ, ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ 68 ਤੀਰਥਾਂ 'ਤੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਨਾ ਕੋਈ ਸਵਾਰੀ ਹੈ, ਨਾ ਕੋਈ ਰਸਤੇ ਨੇ। ਉੱਚੇ-ਨੀਵੇਂ ਪਹਾੜਾਂ 'ਤੇ ਤੁਰਿਆ ਫਿਰਦੇ, ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ। ਵਿਚੇ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰਦੇ। ਅਰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹਿੰਗੀ 'ਤੇ ਚੱਕ ਕੇ ਇਕੱਲੇ-ਇਕੱਲੇ ਤੀਰਥ 'ਤੇ ਤੁਰਿਆ ਫਿਰਦੈ। ਐਸਾ ਪੁੱਤਰ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਵਿਚ ਸਰਵਣ ਹੀ ਹੋਇਆ। ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲਦੇ। ਬੜਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਸੋ ਇਹ ਜੋ ਫੁਰਨਾ ਹੈ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਕੋਈ ਮਹੱਤਤਾ ਨਹੀਂ ਰਖਦਾ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਭਾਰਤ ਵਰਸ 'ਚ ਹੈ। ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਮਰੀਕਾ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਯੂਰਪ 'ਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਥੇ ਐਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣੇ ਹੋਏ ਨੇ ਕਿ 60 ਸਾਲ ਤੋਂ ਉਤੇ ਗੋਰਮੰਟ ਸੰਭਾਲ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਪੈਸੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ। ਗੱਡੀਆਂ 'ਚ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣ, ਅੱਧਾ ਕਾਰਡ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਕਾਰਡ ਦਿਖਾ ਦੇਣ, ਅੱਧੀ ਕੀਮਤ ਲੈਂਦੇ ਨੇ। ਲਾਈਨ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਵੇ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨੂੰ ਥਾਂ ਦਿੰਦੇ ਨੇ। ਬੱਸ ਚੜ੍ਹਨਾ ਹੋਵੇ, ਗੱਡੀ ਚੜ੍ਹਨਾ ਹੋਵੇ, ਪਹਿਲ ਹੈ ਉਸਦੀ ਕਿ ਇਹ ਬਜ਼ੁਰਗ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਚੜ੍ਹਨ ਦਿੱਓ। ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਜਾਏ,

ਨਰਸਾਂ ਘਰ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ। ਡਾਕਟਰ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਉਥੋਂ ਹੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ। ਸੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਐਸੀ ਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਆਰੀਅਨ ਕਲਚਰ ਵਿਚ ਖਾਸ ਤੌਰ ਦੇ ਉਤੇ ਭਾਵਨਾ ਚਲੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਸੋ ਮਾਤਾ ਗੰਗਾ ਜੀ ਇਸੇ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਈ ਵਾਰੀ ਚਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਸ਼ਾਦੀ ਹੋਇਆਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ। ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਖਿਆਲ ਆਉਂਦੇ ਸ਼ਬੂ ਹੋ ਗਏ। ਅਜ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੋਹਣੇ ਵਸਤਰ ਆਪ ਨੇ ਕੋਠੇ ਦੀ ਛੱਤ ਦੇ ਉਤੇ, ਮੰਜੇ ਰੱਖ ਕੇ ਸੁੱਕਣੇ ਪਾਏ ਹੋਏ ਨੇ। ਘਰ ਨਾਲ ਹੀ ਹੈ ਪ੍ਰਿਥੀ ਚੰਦ ਦਾ, ਕੰਧ ਵਿਚਾਲੇ ਹੈ। ਉਹਦੀ ਦਾਸੀ ਉਪਰ ਚੜ੍ਹੀ, ਨਿਗੂ ਨਹੀਂ ਟਿਕਦੀ ਉਹਨਾਂ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੇ ਉਤੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਗਦੈ ਜਿਵੇਂ ਸੂਰਜ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਝਿਲਮਿਲ-ਝਿਲਮਿਲ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਵਸਤਰ। ਜਾ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, ਆਪਣੀ ਮਾਲਕਣ ਨੂੰ। ਮਾਲਕਣ ਜੀ! ਤੈਨੂੰ ਤਾਂ ਗੁਰਿਆਈ ਮਿਲੀ ਨਾ, ਪਰ ਦੇਖੋ ਤਾਂ ਸਹੀ, ਮੇਰੋ ਤੋਂ ਤਾਂ ਦੇਖਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਐਨੇ ਸੋਹਣੇ ਵਸਤਰ ਉਤੇ ਸੁੱਕਣੇ ਪਏ ਨੇ। ਇਹ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਗੁਰੂ ਹੁੰਦੇ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਨੂੰ ਸਭ ਕੁਛ ਆਉਣਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਦੇਖ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਮਨ ਦੇ ਉਤੇ ਵੀ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਹੋਇਆ। ਪ੍ਰਿਥੀਚੰਦ ਆਉਂਦੇ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਖ, ਜੇ ਤੁੰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਤੇ ਤੂੰ ਗੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਤੈਨੂੰ ਵੀ ਤਾਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਨਿਹਮਤਾਂ, ਕਿੰਨੇ ਪਦਾਰਥ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਨੇ, ਤੇਰੇ ਘਰ ਆਉਂਦੇ। ਮੈਂ ਪਾਉਂਦੀ, ਮੇਰਾ ਮਾਣ ਹੁੰਦਾ। ਤੇਰੇ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਮਾਣ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਤੂੰ ਗੁਰੂ ਦਾ ਪਾਤਰ ਨਾ ਰਿਹਾ। ਦੇਖ ਲੈ, ਕਿੰਨੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਦੇਖੋ, ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ, ਐਨੇ ਸੋਹਣੇ ਵਸਤਰ ਨੇ। ਮੇਰੀ ਦਰਾਣੀ ਦੇ ਪਾਸ, ਸਰੀਕਣੀ ਦੇ ਪਾਸ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਦਾ ਸੁਣਿਆ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਭੁੱਖ ਮਰ ਗਈ ਹੈ, ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਨੂੰ ਮੇਰਾ ਜੀਅ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਛ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਉਸ ਵੇਲੇ ਪ੍ਰਿਥੀਚੰਦ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਚਿੱਤ ਛੁਲਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਬੋੜ੍ਹਾ ਲੰਮਾ ਸੋਚ ਕੇ ਤਾਂ ਦੇਖ, ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੇਰੀਆਂ ਹੀ ਨੇ। ਬੋੜ੍ਹੇ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ ਤੇਰੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ।

ਉਹਦੇ ਘਰ ਤਾਂ ਪੁੱਤਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਪੁੱਤਰ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਆਏ ਨੇ। ਸੋ ਗੁਰਿਆਈ ਤਾਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣੀ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਮਿਹਰਬਾਨ ਜੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਉਣੀ ਹੈ, ਉਹ ਤੇਰਾ ਹੀ ਪੁੱਤਰ ਹੈ। ਸਭ ਕੁਛ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਆ ਜਾਣੈ। ਜਿੰਨਾਂ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰ 'ਚ ਮਾਲ ਆ ਜਾਣੈ। ਉਹ ਆਪਾਂ ਹੀ ਚੁੱਕ ਲਿਆਉਣੈ ਸਾਰਾ।

ਬੋੜ੍ਹੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਬਾਤ ਹੈ।

ਇਕ ਦਿਨ ਐਸਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮਾਤਾ ਜੀ! ਕੇਸੀ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ, ਕੇਸ ਹਰੇ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਉਪਰ ਮਕਾਨ ਦੀ ਛੱਤ 'ਤੇ ਗਏ। ਹੇਠਾਂ ਕਰਮੋਂ ਪ੍ਰਿਥੀਚੰਦ ਦੇ ਘਰੋਂ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਆਪ ਨੇ ਕੇਸ ਭਾਰੇ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਪਾਣੀ ਕੱਢਣ ਵਾਸਤੇ ਸਿਰ ਝਕਿਆ, ਪਾਣੀ ਉਛਲ ਕੇ ਕੁਝ ਬੁੰਦਾਂ ਉਹਦੇ ਉਤੇ ਪੈ ਗਈਆਂ। ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, ਦੇਖ, ਤੇਰੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਆਇਆ ਨਹੀਂ, ਤੁੰ ਮੇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈਂ, ਪਾਣੀ ਸੁੱਟਦੀ ਹੈਂ ਸਾਡੇ ਉਤੇ। ਬੜੇ ਹੀ ਤਾਹਨੇ ਦਿਤੇ। ਮਾਤਾ ਜੀ ਦਾ ਮਨ ਬੜਾ ਹੀ ਦੁਖੀ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਕਰਿਆ ਜਾਵੇ, ਗੱਲ-ਗੱਲ ਦੇ ਉਤੇ ਝਗੜਾ ਪਾਉਂਦੇ ਨੇ, ਤਾਹਨੇ ਦਿੰਦੇ ਨੇ, ਕੁਤਿਆਂ-ਬਿਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਦੀ ਬਾਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ। ਬੜਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਂਦੈ। ਸ਼ਰੀਕੇ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਰੋਜ਼ ਗੱਲ ਨਵੀਂ ਸੁਣ ਲਓ-ਨਵੀਂ ਸੁਣ ਲਓ। ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ! ਹੁਣ ਤਾਂ ਵਸਣਾ ਹੀ ਇਥੇ ਮੁਹਾਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਨਿੱਤ ਦਾ ਕਲੇਸ਼। ਨਿੱਤ ਦੇ ਮਿਹਣੇ ਤਾਹਨੇ ਕਿ ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਇਥੇ ਜੀਅ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ। ਫੇਰ ਅਗਾਂਹਾਂ ਕੁੱਖ ਹਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਆਪ ਸਮਰੱਥ ਪੁਰਸ਼ ਹੋਏ। ਜੋ ਮੰਗਦੈ ਉਹ ਤੁਸੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ। ਪਰ ਮੇਰੀ ਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪ ਕਿਉਂ ਚੁੱਪ ਹੋਏ। ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਆਪ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਦੇ। ਮੈਂ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਆਪ ਦੇ ਚਰਨਾਂ 'ਚ ਬੈਠ ਕੇ ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹਾਂ ਤੇ ਇਹੀ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਜਿਵੇਂ ਕਰਦੇ ਨੇ ਠੀਕ ਹੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ-

ਸਾਚੇ ਸਾਹਿਬਾ ਕਿਆ ਨਾਹੀ ਘਰਿ ਤੇਰੈ ॥

ਘਰਿ ਤ ਤੇਰੈ ਸਭ ਕਿਛੁ ਹੈ ਜਿਸੁ ਦੇਹਿ ਸੁ ਪਾਵਏ ॥

ਅੰਗ- ੯੧੨

ਕੋਈ ਪੁੱਤਰ ਮੰਗਦੇ ਨੇ, ਪੁੱਤਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ। ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਮੰਗਦੈ, ਜ਼ਮੀਨ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ। ਕਾਰੋਬਾਰ ਮੰਗਦੇ ਹੋਏ, ਉਹ ਤੁਸੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ। ਜਾ-ਜਾ ਕੇ ਰਾਖੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੀਲਾਂ 'ਤੇ ਸੁਖਸ਼ਮ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਜਾ ਕੇ ਰਾਖੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਦੂਰ ਬੈਠਿਆਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਮੇਰੇ 'ਚ ਕਿਹੜਾ ਕਸੂਰ ਹੋ ਗਿਆ, ਮੈਂ ਕਿਹੜਾ ਕਸੂਰ ਕਰ ਦਿਤਾ, ਕੀ ਕਸਰ ਹੈ ਮੇਰੇ ਵਿਚ, ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਆਪ ਸਰਵਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਦੇਖੋ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਡਿਊਟੀ ਜੋ ਲੱਗੀ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਘਰ 'ਚੋਂ, ਜੋ ਵੀ

ਸ਼ਰਧਾ ਧਾਰ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਉਹਨੂੰ ਦੇਣਾ ਹੀ ਦੇਣਾ ਹੈ-
ਜੋ ਮਾਗਹਿ ਠਕੁਰ ਅਪੁਨੇ ਤੇ ਸੋਈ ਸੋਈ ਦੇਵੈ ॥
ਨਾਨਕ ਦਾਸੁ ਮੁਖ ਤੇ ਜੋ ਬੋਲੈ ਈਹਾ ਉਹਾ ਸਚ ਹੋਵੈ ॥

ਅੰਗ- ੯੮੧

ਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਦੇ ਦੇਵਾਂ? ਉਹ
ਅਮਾਨਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਘਰ ਦੀ, ਮੈਂ
ਆਪਣੇ ਘਰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕਦਾ।

ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, ਮਹਾਰਾਜ! ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ?

ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਦੇਖੋ, ਤੁਸੀਂ ਬਾਣੀ ਵਿਚਾਰ ਕੇ
ਪਢ੍ਹਿਆ ਕਰੋ। ਇਹ ਬਾਣੀ ਹੈ ਧੁਰ ਦੀ, ਹੁਕਮ ਇਹਦੇ
ਵਿਚ, ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਨੇ। ਉਹਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਲਓ, ਤੁਹਾਡੀ
ਭਾਵਨਾ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ। ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ,
ਮਹਾਰਾਜ! ਆਪ ਦਾ ਭਾਵ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਆ
ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਖਿਆਲ 'ਚ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ
ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੁਰਮਾਨ ਕੀਤਾ -

ਧਾਰਨਾ - ਜੇ ਤੈਂ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਲੈਣੇ,
ਸੇਵਾ ਕਰ ਲੈ ਸਾਧੂਆਂ ਦੀ।

ਚਾਰਿ ਪਦਾਰਥ ਜੇ ਕੋ ਮਾਰੈ ॥

ਸਾਧ ਜਨਾ ਕੀ ਸੇਵਾ ਲਾਗੈ ॥

ਅੰਗ- ੨੯੬

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜੋ ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਨੇ ਇਹਦੇ
ਵਿਚ ਸਭ ਕੁਛ ਆ ਜਾਂਦੇ। ਧਰਮ ਆ ਜਾਂਦੇ, ਪੈਸਾ
ਟਕਾ ਆ ਜਾਂਦੇ। ਸਾਰੀਆਂ ਵਾਸ਼ਨਾਵਾਂ, ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਆ
ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ, ਮੁਕਤੀ ਵੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਮਹਾਰਾਜ! ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਾਧੂ ਦੀ ਦੱਸ
ਹੀ ਪਾ ਦਿਓ।

ਕਹਿੰਦੇ, ਆਪਣੇ ਜੋ ਘਾਹ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦੇ ਨੇ
ਵੀਰ ਜੀ। ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਨੇ, ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਬੀੜ ਵਿਚ
ਚਲੇ ਜਾਓ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰ ਲਓ, ਫੇਰ ਤੁਹਾਨੂੰ
ਸਭ ਕੁਛ ਮਿਲ ਜਾਏਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰਸਿੱਖ ਦਾ ਵਾਕ
ਅਬਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ। ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਕਿ
ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲ ਗਈ। ਆਸ ਬੱਡ ਗਈ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਹੀ
ਤਿਆਰੀਆਂ ਕਰ ਲਈਆਂ, ਰਥਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰਥਾਂ
ਵਾਸਤੇ, ਗੱਡੀਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗੱਡੀਆਂ, ਘੋੜਿਆਂ ਤੇ
ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤੇ ਹੋਰ ਸਵਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਜਾਣ
ਵਾਸਤੇ, ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿਤਾ ਕਿ ਸਵੇਰੇ
ਜਾਣਾ ਹੈ ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਦਾਰਥ, ਪੂਰੀਆਂ ਵਗੈਰਾ
ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਸਾਝੇ ਹੀ ਲਾ ਦਿਤੇ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ।
ਬਹੁਤ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪਦਾਰਥ ਖਾਣ ਵਾਸਤੇ ਬਣਾ ਲਏ।
ਪਰਾਤਾਂ ਭਰ ਲਈਆਂ, ਬਰਤਨ ਭਰ ਲਏ। ਉਸ ਤੋਂ
ਬਾਅਦ ਰਥਾਂ 'ਚ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ। ਕਾਢੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਘੋੜੇ

ਵੀ ਤੇ ਬਲਦ ਵੀ ਖੜ੍ਹੇ ਸੀ ਤੇ ਜਿਸ ਵਕਤ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ
ਉਸ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਪਾਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ-ਆਪਣੀਆਂ
ਭਰਤੀਆਂ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਨੇ। ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਮੁਹਰੇ ਲੰਘ
ਜਾਂਦੇ, ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਤੋਂ। ਘੋੜੇ ਨੱਠੇ ਫਿਰਦੇ ਨੇ। ਜਾਂਦੇ-
ਜਾਂਦੇ ਜਦੋਂ ਬੀੜ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚੇ, ਖੜਕਾ ਦੜਕਾ ਬਹੁਤ
ਵਧ ਗਿਆ, ਬੋਲ-ਬੋਲਾਰਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਉੱਚੀ-ਉੱਚੀ ਇਕ
ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਮਾਰਦੇ ਨੇ। ਮਾਤਾ ਜੀ ਦਾ ਰੱਖ ਸਭ
ਤੁੰਹਾਂ ਆਂਗੇ ਦੌੜਿਆ ਜਾਂਦੇ, ਕਦੇ ਹੌਲੀ ਚਲਦੈ, ਕਦੇ
ਦੌੜਦੈ।

ਸੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਢੀ ਰੌਲਾ ਪੈਣ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਂਤ
ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਵਿਚ, ਸਾਰੇ ਹੀ ਜਿਹੜੇ ਪਸੂ ਸੀ ਹਿਰਨ
ਵਗੈਰਾ, ਹੋਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਦੌੜ ਲਾ ਲਈ, ਡਰ ਗਏ
ਉਹ। ਉਹ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਬੀੜ ਕੋਲ, ਜਿਥੇ ਆਪ ਬੈਠੇ
ਨੇ ਸਮਾਧਿਤ ਹੋਏ। ਸਾਰੇ ਹੀ ਦੌੜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ, ਹਿਰਨ
ਦੌੜੇ ਜਾ ਰਹੇ, ਹੋਰ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰ ਨੇ।

ਓਧਰਲੇ ਪਾਸੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਦੀ ਹੈ,
ਖੜਕਾ ਬੜਾ ਹੋ ਰਿਹੈ। ਟੱਲੀਆਂ, ਘੁੰਗਰੂ ਖੜਕ ਰਹੇ
ਨੇ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, ਕਹਿੰਦੇ, ਇਹ
ਕੀ ਹੋ ਰਿਹੈ। ਕੌਣ ਆ ਗਿਆ ਇਸ ਝਿੜੀ ਦੇ ਅੰਦਰ,
ਸਾਰੇ ਪਸੂ ਪੰਛੀ ਜਿਹੜੇ ਨੇ ਉਹ ਡਰਦੇ ਨੱਠੇ ਜਾ ਰਹੇ
ਨੇ।

ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਮਹਾਰਾਜ! ਗੁਰੂ ਕੇ ਮਹਿਲ ਆਏ
ਨੇ।

ਐਨੇ ਨੂੰ ਮਾਤਾ ਜੀ ਆ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਸੇਵਕਾਂ ਨੇ
ਬੇਅੰਤ ਪਦਾਰਥ ਚੁੱਕੇ ਹੋਏ ਨੇ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਬੈਠੇ ਨੇ।
ਜਾ ਕੇ ਮਸਤਕ ਨਿਵਾਇਆ, ਭੇਟਾ ਕੀਤੇ। ਉਸ ਵੇਲੇ
ਜੇ ਦਾਸੀ ਨਾਲ ਸੀ ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, ਬਾਬਾ ਜੀ!
ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਦੇ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਹੈ ਮਾਤਾ ਜੀ
ਨੂੰ। ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਹੋਏ, ਐਨਾ ਚਿਰ ਹੋ ਗਿਆ,
ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਦਾਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਹਣੇ ਤਾਹਨੇ
ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਰਮੋਂ। ਪ੍ਰਿਥੀ ਚੰਦ ਐਸੀਆਂ ਫਿੱਕੀਆਂ ਬਾਤਾਂ
ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤੁਹਾਡੇ ਵਰਗੇ ਸਮਰੱਥ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ
ਹੋਏ ਜੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਦਾਤ ਨਾ ਮਿਲੀ ਫੇਰ ਤਾਂ ਬੜਾ
ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਸੋ ਮਾਤਾ ਜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਧਾਰ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ
ਕੋਲ ਆਏ ਨੇ।

ਜਿਸ ਵਕਤ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰੀ ਕਿ ਮਾਤਾ
ਜੀ! ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਥੇ ਭਾਜੜ ਪੈ ਗਈ ਅੱਜ। ਭਾਜੜ ਹੀ
ਕਹਿ ਦਿਤਾ। ਗੁਰੂ ਕੋਏ ਨੂੰ ਭਾਜੜਾਂ ਕਿਉਂ ਪੈ ਗਈਆਂ।
ਮੈਂ ਤਾਂ ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਹਾਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕੀ ਹੈ, ਕੁਛ
ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਤੁਸੀਂ ਪਦਾਰਥ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਹੋਏ ਇਹ
ਤੁਹਾਡੇ ਹੀ ਛਕਣ ਵਾਸਤੇ ਨੇ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਪੇਂਡੂ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ
ਤਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕੁਛ ਖਾਧਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੈ ਜਾਓ,
ਮੈਨੂੰ ਭੁੱਖ ਨਹੀਂ। ਨਿਰਾਸ ਹੋ ਗਏ ਮਾਤਾ ਜੀ। ਵਾਪਸ

ਆ ਗਏ।

ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਗੱਲ ਤੁਸੀਂ ਐਨੇ ਉਦਾਸ ਹੋਂ ਅੱਜ। ਕੋਈ ਬਚਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ?

ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਆਏ ਹੋਂ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਦੇ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਾਂ ਬੜੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸੀ। ਕੀ ਗੱਲ ਹੋਈ?

ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਮਹਾਰਾਜ! ਮੈਂ ਕੀ ਦੱਸਾਂ? ਮੈਂ ਗਈ ਸੀ, ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਤਾਂ ਬਚਨ ਹੀ ਉਲਟਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਕੇਆਂ ਨੂੰ ਕਿਧਰੋਂ ਭਾਜੜਾਂ ਪੈ ਗਈਆਂ?

ਕੁਛ ਵੀ ਨਹੀਂ ਡਕਿਆ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਜੋ ਵੀ ਮੈਂ ਲੈ ਕੇ ਗਈ। ਕਹਿੰਦੇ, ਸਾਨੂੰ ਇਛਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੁਛ ਵੀ ਡਕਣ ਦੀ। ਹੁਣ ਕੀ ਹੋਏਗਾ? ਬਚਨ ਵੀ ਪੁੱਠਾ ਲੈ ਲਿਆ, ਭਾਜੜਾਂ ਪੈਣਗੀਆਂ।

ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ, ਉਹ ਤਾਂ ਹੁਣ ਪੈਣੀਆਂ ਹੀ ਨੇ। ਪਰ ਸਾਧੂਆਂ ਕੋਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਈਦਾ, ਜਲੋਂ ਕੱਢ ਕੇ। ਮਹਾਤਮਾ ਕੋਲ ਪੂਰੀ ਨਿਮਰਤਾ, ਪੂਰੀ ਸਰਧਾ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਈਦੇ। ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਸਰਧਾ ਦਿਖਾਈ ਕੋਈ ਨਹੀਂ, ਰਥਾਂ 'ਚ ਬੈਠ ਕੇ ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਕਰਨ ਗਏ ਸੀ। ਜਿਹੜੇ ਐਨੇ ਬਣਏ ਸੀ ਪਦਾਰਥ, ਇਹ ਤਾਂ ਪਿਕਨਿਕ ਹੀ ਹੋਈ, ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਬਾਤ। ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਰੁਝਾਉਣ ਵਾਲੀ ਤਾਂ ਗੱਲ ਹੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਧਾਰਨਾ - ਸਾਥ ਨ ਲੀਜੈ ਕੋਈ ਜੀ,
ਮਿਲਣ ਜਾਈਐ ਸਾਧੂਆਂ ਤਾਈਂ।

ਕਬੀਰ ਸਾਧੂ ਕਉ ਮਿਲਨੇ ਜਾਈਐ ਸਾਥਿ ਨ ਲੀਜੈ ਕੋਇ ॥
ਪਾਛੈ ਪਾਉ ਨ ਦੀਜੀਐ ਆਗੈ ਹੋਇ ਸੁ ਹੋਇ ॥

ਅੰਗ- ੧੩੨੦

ਆਹ ਕਿਹੜਾ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਜਾਣ ਦਾ, ਅੱਧਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਾਲ ਲੈ ਲਿਆ ਤੁਸੀਂ। ਉਹ ਬਚਨ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਦੇਣਗੇ, ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ।

ਸੰਤਾਂ ਕੋਲ ਜਾਂਦੇ, ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਬੱਚੇ ਪਿੱਛੇ ਧਿਆਨ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੇ, ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੈ। ਬਚਨ ਕਿਹੜੇ ਵੇਲੇ ਹੋ ਜਾਏਗਾ। ਬਚਨ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਰਧਾ ਨਾਲ, ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਜਾਵੇ। ਦੁਕਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਗਏ ਸੰਤਾਂ ਤੋਂ ਬਚਨ ਲੈ ਲਏ।

ਉਹ ਵੀ ਅੰਦਰੋਂ ਬੋਲਦੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ, ਕੋਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਹ ਕਹਿ ਦੇ, ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ।

ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਦੇਖੋ, ਉਹ ਅੰਦਰਲੀ ਬਾਤ ਜਾਣਦੇ ਨੇ। ਤੁਹਾਡੀ ਸਰਧਾ, ਤੁਹਾਡਾ ਧਿਆਰ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ

ਪਹਿਲਾਂ ਪਹੁੰਚਣੈ। ਸੋ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਵਿਚ ਆਓ। ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਜਾਇਓ। ਉਹ ਨੇ ਜੱਟ ਸਾਧ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜੋ ਖੁਰਾਕ ਹੈ ਉਹਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿਓ। ਕਣਕ ਚੁਗੇ, ਛੋਲੇ ਚੁਗੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਉਠ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੀਹੋ ਤੇ ਆਟਾ ਬਣਾਓ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਿੱਸੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰੋ। ਢੁੱਧ ਰਿੜਕੋ, ਮੱਖਣ ਤਿਆਰ ਕਰੋ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ। ਝੱਕਰਾ ਭਰੋ, ਗਾੜੀ ਲੱਸੀ ਦਾ। ਬੋੜੀ ਜਿਹੀ ਖੱਟੀ ਹੋਵੇ, ਗਾੜੀ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਾਰ ਪੰਜ ਮੌਟੇ ਦਲਾਂ ਵਾਲੇ ਧਿਆਜ ਲੈ ਕੇ ਜਾਓ, ਦਹੀਂ ਲੈ ਕੇ ਜਾਓ ਤੇ ਮੱਖਣ ਲੈ ਕੇ ਜਾਓ। ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਾਵੇਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੱਖਣ ਉਤੇ ਧਰ ਦਿਓ, ਧਿਆਜ ਦੇ ਦਿਓ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਰੀਝਣਗੇ, ਨਾਲ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਲਿਓ। ਸੋ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੇ ਫੇਰ ਹੋਂਸਲਾ ਕਰਿਆ, ਕਣਕ ਲਈ। ਦਾਸੀਆਂ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਅਸੀਂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਸਾਫ਼।

ਕਹਿੰਦੇ, ਨਹੀਂ ਤੁਸੀਂ ਦਖਲ ਨਾ ਦਿਓ ਮੇਰੇ ਕੰਮ 'ਚ। ਮੈਂ ਆਪੇ ਕਰੂੰਗੀ। ਕੋਈ ਚੀਜ਼, ਕੋਈ ਨਦੀਣ ਵਗੈਰਾ ਉਸ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਨਾ ਚਿੜੀ ਤੇ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਕਣਕ ਨੂੰ। ਛੋਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਉਠੋਂ, ਦੋ ਵਜੇ ਉਠ ਕੇ ਚੱਕੀ ਚਲਾਈ। ਆਟਾ ਬਣਾ ਲਿਆ ਪੰਜ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿਆਂ ਦਾ। ਢੁੱਧ ਰਿੜਕਿਆ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਦੇ ਨਾਲ। ਮੱਖਣ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਕੱਢਿਆ। ਬਹੁਤ ਸੋਹਣਾ ਕੋਰਾ ਝੱਕਰਾ ਲੈ ਕੇ ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਲੱਸੀ ਪਾਈ। ਈਨ੍ਹੀਂ ਲਿਆ ਤੇ ਸਾਦੇ ਵਸਤੁਰ ਪਹਿਨ ਕੇ, ਜੋੜਾ ਨਹੀਂ ਪਹਿਨਿਆ। ਸਭ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜਾਏਗਾ। ਮੈਂ ਇਕੱਲੀ ਜਾਵਾਂਗੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੋ ਦਾਸੀਆਂ ਨਾਲ ਚੱਲ ਪਟੀਆਂ ਕਿ ਮਾਤਾ ਜੀ! ਅਸੀਂ ਨਾਲ ਚਲਾਂਗੀਆਂ। ਅਸੀਂ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀਆਂ, ਦੂਰ ਖੜ੍ਹ ਜਾਵਾਂਗੀਆਂ। ਕਹਿੰਦੇ, ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕੋਲ ਜਾਵਾਂ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਉਣਾ।

ਉਸ ਵੇਲੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕਰਿਆ, ਨਮਸ਼ਕਾਰ ਕਰੀ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦਰੋਪਤੀ ਗਈ ਸੀ ਬਾਲਮੀਕ ਦੇ ਪਾਸ। ਸਰਧਾ ਧਾਰ ਕੇ, ਇਕ-ਇਕ ਕਦਮ ਸਰਧਾ ਦੇ ਨਾਲ ਪੁੱਟ ਰਹੇ ਨੇ ਕਿ ਮੈਂ ਅੱਜ ਇਕ ਪਰਮ ਗੁਰਸਿੱਖ ਦੇ ਕੋਲ ਜਾ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਪੁੰਨ ਫਲ ਮਿਲੇਗਾ। ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਾ ਛਕ ਲੈਣ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਨੇਤਰਾਂ 'ਚੋਂ ਜਲ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦੈ। ਭਾਵ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਸੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਦਮ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਤੁਰੇ ਨਹੀਂ ਸੀਗੇ। ਰੋੜੀਆਂ ਚੁਭਦੀਆਂ ਨੇ। ਰਸਤੇ ਦੇ ਕੰਢੇ ਨੇ ਉਹ ਵੀ ਚੁੱਭਦੇ ਨੇ। ਆਪ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ,

ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਨਾਲ ਚਲੇ ਗਏ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਵੀ ਮਨ 'ਚ ਤਰਕ ਨਾ ਆਈ, ਝੱਕਰਾ ਭਰਿਆ ਹੋਇਐ, ਕਦੇ ਚੁੱਕਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਿਰ ਦੁਖਣ ਲਗ ਗਿਆ। ਲੇਕਿਨ ਆਪ ਨੇ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰੀ।

ਬਾਬਾ ਜੀ ਅੱਜ, ਜਿੱਥੇ ਅੜਾ-ਖੋੜ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਥੇ ਆ ਗਏ, ਢੂਰੋਂ ਦੇਖ ਰਹੇ ਨੇ। ਸੇਵਾਦਾਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, ਕੌਣ ਆ ਰਿਹੈ।

ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, ਮਾਤਾ ਜੀ! ਆ ਰਹੇ ਨੇ। ਸਿਰ 'ਤੇ ਝੱਕਰਾ ਹੈ।

ਆਪ ਅੱਗੇ ਵਧ ਗਏ। ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਮਾਤਾ ਜੀ! ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਮਾਤਾ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕਿੰਨਾ ਖਿਆਲ ਹੁੰਦੈ। ਅੱਜ ਮੈਨੂੰ ਬੜੀ ਭੁੱਖ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਬੜੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਾ ਲਿਆਂਦਾ।

ਆਪ ਨੇ ਝੱਕਰਾ ਲਾਹਿਆ। ਆਪ ਅੰਦਰ ਆ ਗਏ, ਉਥੇ ਆ ਕੇ ਸੁਥਰਾ ਥਾਂ ਦੇਖ ਕੇ ਆਪ ਬੈਠ ਗਏ। ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੇ ਪੈਂਫੇ ਦੀ ਗੰਢ ਖੋਲ੍ਹੀ। ਹੱਥ ਦੇ ਉਤੇ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦੇ ਰੱਖ ਦਿਤੇ ਤੇ ਬਰਤਨ ਦੇ ਵਿਚ ਦਹੀਂ ਪਾ ਦਿਤਾ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿਆਂ ਦੇ ਉਤੇ ਮੱਖਣ ਰੱਖ ਦਿਤਾ। ਨਾਲ ਪਿਆਜ ਦੇ ਦਿਤੇ। ਲੱਸੀ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਭਰ ਦਿਤਾ।

ਬਾਬਾ ਜੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਾ ਛਕਦੇ ਨੇ। ਜਿਸ ਵਕਤ ਬੁਰਕੀ ਮੰਹ ਵਿਚ ਪਾਈ, ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਲਿਆਂਦਾ ਹੁੰਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦੇ ਦਾ ਸੁਆਦ ਕੈਣ ਜਾਣ ਸਕਦੇ। ਉਹੀ ਜਾਣਦੇ ਜਿਹੜਾ ਛਕਦੈ। ਸੋ ਉਸ ਵੇਲੇ ਆਪ ਦਾ ਚਿੱਤ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਾ ਛਕਦੇ-ਛਕਦੇ ਹੀ ਬਚਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਬਚਨ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਧਿਆਨ ਦੀ ਇਕਾਗਰਤਾ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਕਿੜੀ ਨੇ ਸਾਥ ਦਿਤਾ। ਹਵਾ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਚੱਲ ਪਈ। ਬੁਲ੍ਹਾ ਆਇਆ ਹਵਾ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਦੀ। ਹਵਾ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਦੇਰ ਸੀ, ਬਗੈਰ ਬੱਦਲਾਂ ਤੋਂ ਗਰਜ ਹੋਈ ਜ਼ਬਰਦਸਤ। ਬਗੈਰ ਬੱਦਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਕੜਕੀ, ਚਾਨਣਾ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਤੇ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਆਈ। ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸਮਾਂ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ ਬਚਨ ਕਰਨ ਦਾ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਆਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਸਾ ਯੋਧਾ ਆਏਗਾ, ਜਿਹਦੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਦਾ ਬਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਗਿਣਤੀ-ਮਿਣਤੀ 'ਚ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ। ਉਹਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋਏਗਾ।

ਤਿਸ ਛਿਨ ਬਹਯੋ ਬਹੁ ਬਲ ਸੋਂ

ਜਲਧਰ ਗਰਜਯੋ ਗਗਨ ਮਹਾਨ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ

ਉਸ ਵੇਲੇ ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਸਾਰੇ ਦਰੱਖਤ ਹਿੱਲ ਗਏ। ਬਹੁਤ ਗਰਜ ਪਈ -

ਤੜਿਤਾ ਲਸਕਤਿ ਤੇਜ ਅਧਿਕ ਧਰਿ,

ਦਸਹੁੰ ਦਿਸ਼ਨਿ ਮਹਿੰ ਕੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼।

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ

ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ। ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਬਿਜਲੀ ਝਲਕੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਕਹਿਣ ਲਗ, ਮਾਤਾ ਜੀ! ਐਸਾ ਯੋਧਾ, ਬਲੀ ਆਪ ਦੇ ਘਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏਗਾ। ਉਹਦੇ ਮੁਹਰੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰੇਗਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਚਨ ਕਰਦੇ ਨੇ।

ਧਰਨਾ - ਵੱਡੇ ਯੋਧਿਆਂ ਨੂੰ ਸੋਧੋ ਪੁੱਤਰ ਤੇਰਾ,

ਮੀਰੀ ਪੀਰੀ ਜਗ ਧਾਰ ਕੇ।

ਬੁਰਕੀ ਮੁੰਹ 'ਚ ਪਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ। ਫੇਰ ਬਚਨ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਨੇ -

ਬਲੀ ਬਿਸਾਲ ਖੜਗ ਖਰ ਕਰ ਧਰਿ

ਮੁਗਲਨ ਮਾਰ ਗੁਰੂ ਬਡ ਹੋਹਿ।

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ,

ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਖੰਡਾ ਧਾਰਨ, ਵਾਲਾ। ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਯੋਧਾ ਸੂਰਮਾ, ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਰਿਹੈ।

ਗਦੀ ਤਜਹਿ ਤਖਤ ਪਰ ਬੈਠਹਿ

ਅਸ ਲੱਛਨ ਦੀਖਤਿ ਹੈਂ ਮੋਹਿ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ,

ਉਹਨੇ ਗੱਦੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠਣਾ। ਉਹਨੇ ਤਖਤ 'ਤੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਵਾਂਗੂੰ ਬੈਠਣਾ ਹੈ। ਕਲਗੀ ਲਾਏਗਾ, ਜਿਗ੍ਗਾ ਲਾਏਗਾ। ਮੈਂ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਬਿਜਲੀ ਗਰਜੀ ਹੈ, ਬੱਦਲ ਗਰਜਿਆ ਹੈ, ਬਿਜਲੀ ਚਮਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਲ ਵਾਲਾ ਹੋਏਗਾ ਉਹ। ਪ੍ਰਕਿੜੀ ਨੇ ਦਸ ਦਿਤਾ।

ਰਣ ਪ੍ਰਿਯ, ਰਣ ਘਮਸਾਨ ਮਚਾਵਹਿ,

ਦੁਸ਼ਟ ਖਪਾਵਹਿ ਕਰਿ ਕੈ ਕ੍ਰੋਹਿ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ

ਜਦੋਂ ਰਣ 'ਚ ਜਾਏਗਾ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਘਮਸਾਨ ਮਚਾਉਗਾ। ਬੜੇ ਜੋਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਟਾਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰਦਾ ਰਹੇਗਾ।

ਜਥਾ ਸੁ ਕੰਦਕ ਮੈਂ ਅਬਿ ਫੋਰੇ

ਤਿਮ ਮੁਗਲਨਕੇ ਫੋਰਹਿ ਸੀਸਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ

ਪਿਆਜ ਰੱਖ ਲਿਆ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਗੋਡੇ 'ਤੇ, ਛਲਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁੱਕਾ ਮਾਰਿਆ ਜੋਰ ਨਾਲ। ਵੱਡਾ ਪਿਆਜ ਭੰਨ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿਤਾ। ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਹੁਣ ਗੰਢਾ ਫੋੜਿਆ ਹੈ ਨਾ, ਇਹਨੇ ਸੀਸ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੰਨਣੇ ਨੇ। ਬਚਨ ਕਰਦੇ ਹੀ ਚਲੇ ਗਏ। ਪ੍ਰਸੰਨ ਐਨੇ ਹੋਏ ਕਿ ਬਚਨ ਕਰੀ ਗਏ। ਮਾਤਾ ਜੀ ਤੋਂ ਸਾਂਭੇ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ, ਐਨੇ ਬਚਨ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ। ਐਨੀ ਖੁਸ਼ੀ ਆਪ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਹੋਈ।

ਉਸ ਵੇਲੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੇ ਮਨ 'ਚ ਭਾਵਨਾ ਆਈ

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੋ ਪਿਆਰ ਨਾਲ -

ਧਾਰਨਾ - ਮਹਿਮਾ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਵੇਦ ਨਾ ਜਾਣਦੇ।

ਮਾਤਾ ਜੀ ਤੁਕ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਨੇ ਤੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ
ਨਮਸ਼ਕਾਰ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਕਰਦੇ ਨੇ।

ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ! ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਤੇਰੇ ਸੰਤ। ਐਨੇ
ਦਿਆਲੂ ਤੇਰੇ ਸਾਧੂ। ਸੋ ਆਪ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਸਹਿਤ
ਵਾਪਸ ਪਰਤਦੇ ਨੇ। ਦੋ ਦਾਸੀਆਂ ਨਾਲ ਨੇ। ਹੁਣ
ਚੱਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਪੈਰਾਂ 'ਚੋਂ ਖੂਨ ਨਿਕਲ ਆਇਆ।
ਕਦੇ ਚੱਲੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੰਡੇ ਲੱਗੇ, ਰੋੜੀਆਂ ਵੀ ਚੁੱਭੀਆਂ।
ਵੈਸੇ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਘੱਟੇ ਨਾਲ ਭਰ ਗਏ। ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਂਦੇ
ਨੇ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਪਾਣੀ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਛਕਿਆ। ਐਨੇ
ਬੱਕ ਗਏ, ਮੰਜੇ ਦੇ ਉਤੇ ਆਰਾਮ ਕਰਨ ਲਗ ਗਏ।
ਦਾਸੀਆਂ ਜੋ ਨਾਲ ਸਨ ਉਹ ਜਲ ਲਿਆਈਆਂ, ਜਲ
ਲਿਆ ਕੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਰਪਾਈ ਤੋਂ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ
ਚਰਨ ਵਗੈਰਾ ਧੋਤੇ ਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਆ ਗਏ। ਬਹੁਤ
ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਮਨ ਦੇ ਅੰਦਰ। ਭਾਵੇਂ ਬਕੇਵਾਂ ਹੋਇਆ-ਹੋਇਐ,
ਪਰ ਮਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਬਕੇਵੇਂ ਨੂੰ।

ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਦੱਸੋ?

ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਇਹ-ਇਹ ਬਚਨ ਕੀਤੇ, ਮੇਰੇ ਤਾਂ
ਸਾਂਭੇ ਨਹੀਂ ਗਏ। ਨਾ ਮੇਰੇ ਯਾਦ। ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਸਾਰਾ
ਸਰੀਰ ਝਰਨਾਟਾਂ ਦਿੰਦਾ ਸੀ ਜਦ ਇਕ ਬਚਨ ਕਰਦੇ
ਸੀ। ਉਹ ਬਚਨ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ
ਕਿਹਾ। ਐਨੇ ਦਿਆਲੂ, ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਧੂ।

ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਕ੍ਰਿਪਾ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ
ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੀ। ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਗਏ, ਭਾਵਨਾ
ਨਾਲ ਗਏ। ਭਾਵਨਾ ਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਧੂ,
ਅਣਹੋਈਆਂ, ਜਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਕਿਸਮਤ ਵਿਚ ਵੀ ਨਾ ਹੋਵੇ,
ਉਹ ਵੀ ਦੇ ਦਿਆ ਕਰਦੇ ਨੇ।

ਸੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ
ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਬਚਨ ਪੂਰਾ ਹੋਏਗਾ। ਫਿਕਰ ਨਾ ਤੁਸੀਂ ਕਰੋ।
ਇਧਰਲੇ ਪਾਸੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਰੋਜ਼ ਦਾ ਕਲੇਸ਼ ਜਾਣ
ਕੇ, ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਬਡਾਲੀ ਭੇਜ ਦਿਤਾ। ਉਥੇ ਚਲੇ
ਗਏ। ਇਧਰ ਜਿਸ ਵਕਤ ਪ੍ਰਿਥੀ ਚੰਦ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ
ਤਾਂ ਮਾਤਾ ਕਰਮੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ
ਸੀ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੁੱਤਰ
ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਤੇ ਤੁਹਾਡਾ
ਬਚਨ ਤਾਂ ਫੇਰ ਕਛ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਐਵੇਂ ਹੀ ਝੂਠਾ
ਬਚਨ ਕਰਦੇ ਹੋਂ ਤੁਸੀਂ। ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ
ਜੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹੋਂ। ਤੁਹਾਡੇ 'ਚ ਕੋਈ ਸੱਤਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ
ਰਹੀ? ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਤੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ
ਕਹਿ, ਮੇਰਾ ਬਚਨ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ। ਉਹ ਸੱਚ ਹੀ ਸੀਗਾ।
ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਾਂ, ਜਿਹੜੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਪਿਆਰੇ, ਪਿਆਰੇ,

ਦੇ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਵਿਚ ਅਭੇਦ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਨੇ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ
ਮੈਂ ਤਾਂ ਮੈਂ, ਰੱਬ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਬਚਨ ਨਹੀਂ ਬਦਲ
ਸਕਿਆ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹ ਲਓ -

ਧਾਰਨਾ - ਮੇਰੇ ਬੰਨੀ ਹੋਈ ਭਗਤ ਛੁਡਾਉਂਦੇ ਨੇ,
ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬੰਨੀ ਨਾ ਛੁਟਦੀ।

ਮੇਰੀ ਬਾਂਧੀ ਭਗਤ ਛੁਡਾਵੈ ਬਾਂਧੈ ਭਗਤ ਨ ਛੂਟੈ ਮੌਹਿ ॥

ਏਕ ਸਮੈ ਮੋ ਕਉ ਗਹਿ ਬਾਂਧੈ

ਤਉ ਭਨਿ ਮੋ ਪੈ ਜਬਾਬੁ ਨ ਹੋਇ ॥ ੧ ॥ ਅੰਗ ੧੨੫੩

ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, ਤੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਨੀ ਹੈਂ ਕਿ ਮੇਰਾ
ਬਚਨ ਐਵੇਂ ਗਿਆ? ਮੇਰਾ ਬਚਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਐਵੇਂ
ਜਾਣਾ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਸਿੱਖ ਵਿਚਾਲੇ ਆ ਪਏਗਾ। ਉਹ
ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਗਈ ਹੈ, ਉਹਨੇ ਜਾ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰ ਲਿਆ
ਉਹਨਾਂ ਨੰਨੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬਚਨ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਹੁਣ ਉਹਦੇ
ਬਚਨ ਨੂੰ ਟਾਲਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਣੀ
ਦੇ ਵਿਚ ਐਸਾ ਛੁਰਮਾਨ ਆਇਆ ਹੋਇਐ -

ਧਾਰਨਾ - ਭਾਵੇਂ ਚੰਦਰਮਾ ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਵੇ,
ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਬੋਲ ਨਾ ਟਲੋ।

ਨਿਸਿ ਬਾਸੁਰ ਨਖਿਅਤੁ ਬਿਨਾਸੀ ਰਵਿ ਸਸੀਅਰ ਬੇਨਾਧਾ ॥

ਗਿਰਿ ਬਸਧਾ ਜਲ ਪਵਨ ਜਾਇਗੇ

ਇਕਿ ਸਾਧ ਬਚਨ ਅਟਲਾਧਾ ॥ ੧ ॥ ਅੰਗ- ੧੨੦੪

'ਚਲਦਾ.....।'

'ਆਤਮ ਮਾਰਗ' ਸੰਬੰਧੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬੇਨਤੀਆਂ

1. ਰਿਨੂਅਲ ਦਾ ਚੰਦਾ ਭੇਜਣ ਲਈ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਨੰਬਰ
ਅਤੇ ਰਿਨੂਅਲ ਤਾਰੀਖ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ
ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦਸਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਚੰਦਾ ਰਿਨੂਅਲ
ਲਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਹੈ।

2. ਜੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਨੇ ਆਤਮ ਮਾਰਗ ਲਈ ਚੰਦਾ ਜਮ੍ਹਾਂ
ਕਰਾਇਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਨਾ ਪੁਜਦਾ
ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ ਰਸੀਦ
ਨੰਬਰ ਆਦਿ ਲਿਖ ਕੇ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਕਰੋ।

3. 'ਆਤਮ ਮਾਰਗ' ਇਕ ਧਾਰਮਿਕ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਹੈ, ਇਸ
ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਛਪੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ,
ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦੀ ਵਿਚ ਨਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ।
ਜੇਕਰ ਆਪ ਪੁਰਾਣੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਨਹੀਂ ਰਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤਾਂ
ਇਹ ਸਾਡੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਤਰਣ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਵਾਪਸ ਕਰ
ਦਿਤੇ ਜਾਣ।

ਵਿਸਾਖੀ

ਸੰਤ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਬਾਨੀ ਤੇ ਮੁਖੀ ਵਿ. ਗੁ. ਗੁ. ਮਿਸ਼ਨ।

ਸ਼ਾਨ |

ਸਤਿਨਾਮੁ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ,
ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ!
ਡੱਡਉਤਿ ਬੰਦਨ ਅਨਿਕ ਬਾਰ
ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰਥ॥
ਛੋਲਨ ਤੇ ਰਾਖਹੁ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਕਰਿ ਹਥ॥

ਅੰਗ - ੨੫੯

ਫਿਰਤ ਫਿਰਤ ਪ੍ਰਭ ਆਇਆ
ਪਰਿਆ ਤਉ ਸਰਨਾਇ॥
ਨਾਨਕ ਕੀ ਪ੍ਰਭ ਬੇਨਤੀ
ਅਪਨੀ ਭਗਤੀ ਲਾਇ॥

ਅੰਗ - ੨੬੦

ਸਰਗੁਨ ਨਿਰਗੁਨ ਨਿਰੰਕਾਰ
ਸੁੰਨ ਸਮਾਧੀ ਆਪਿ॥
ਆਪਨ ਕੀਆ ਨਾਨਕਾ ਆਪੇ ਹੀ ਫਿਰਿ ਜਾਪਿ॥

ਅੰਗ - ੨੬੦

ਧਾਰਨਾ - ਏਕੰਕਾਰ ਏਕ ਪਸਾਰਾ,
ਏਕੈ ਅਪਰੰਪਾਰਾ ਜੀ।
ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦਿ ਉਜਾਰੈ ਦੀਪਾ॥
ਬਿਨਸਿਓ ਅੰਧਕਾਰ ਤਿਹ ਮੰਦਰਿ
ਰਤਨ ਕੌਠੜੀ ਖੁਲ੍ਹੀ ਅਨਪਾ॥
ਬਿਸਮਨ ਬਿਸਮ ਭਏ ਜੜ੍ਹੇ ਪੇਖਿਓ
ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਇ ਵਡਿਆਈ॥
ਮਗਨ ਭਏ ਉਹਾ ਸੰਗਿ ਮਾਤੇ
ਚਿਤਿ ਪੌਤਿ ਲਪਟਾਈ॥
ਆਲ ਜਾਲ ਨਹੀ ਕਛੂ ਜੰਜਾਰਾ
ਅਹੰਬੂਧਿ ਨਹੀ ਭੋਰਾ॥
ਊਚਨ ਊਚਾ ਬੀਚੁ ਨ ਖੀਚਾ
ਹਉ ਤੇਰਾ ਤੂੰ ਮੌਰਾ॥
ਏਕੰਕਾਰੁ ਏਕੈ ਪਾਸਾਰਾ ਏਕੈ ਅਪਰ ਅਪਾਰਾ॥
ਏਕੁ ਬਿਸਥੀਰਨੁ ਏਕੁ ਸੰਪੂਰਨੁ
ਏਕੈ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰਾ॥
ਨਿਰਮਲ ਨਿਰਮਲ ਸੂਚਾ ਸੂਚੋ ਸੂਚਾ ਸੂਚੋ ਸੂਚਾ॥
ਅੰਤ ਨ ਅੰਤਾ ਸਦਾ ਬੇਅੰਤਾ
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਉਚੋ ਉਚਾ॥

ਅੰਗ - ੮੨੧

ਧਾਰਨਾ - ਏਕੰਕਾਰ ਏਕ ਪਸਾਰਾ,
ਏਕੈ ਅਪਰੰਪਾਰਾ ਜੀ।

ਧਾਰਨਾ - ਗੁਰਾਂ ਵਰਗਾਂ ਨਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਦੇਵਤਾ,

ਸੇਵਾ ਕਰ ਲਓ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲਿਓ।

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ! ਗੱਜ ਕੇ ਬੋਲਣਾ ਸਤਿਨਾਮੁ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ। ਕਾਰੋਬਾਰ ਸੰਕੋਚਦੇ ਹੋਏ ਆਪ, ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ 'ਚ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋ, ਅੱਜ ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਪਹਿਲੀ ਵਿਸਾਖ ਹੈ, ਸੰਗਰਾਮਦ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾਲ ਬੜਾ ਭਾਰਾ ਇਕ ਗੁਰਪੁਰਬ ਹੈ। ਜੋ ਗੁਰ ਸਿਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਘਟਨਾ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸੁਣ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਕੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਲਿਖਾਰੀ, ਕੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਲਿਖਾਰੀ, ਕੀ ਸਾਡੇ ਬੰਦੇ, ਹੈਰਾਨ ਨੇ ਕਿ ਗੁਰੂ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰ ਕੇ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਹੜਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਇਹ ਗੱਲ।

ਗੁਰੂ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਦੇਵਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ।

ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਰਾ ਬੇਮੁਹਤਾਜੁ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਰੇ ਸਚਾ ਸਾਜੁ॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਸਭਸ ਕਾ ਦਾਤਾ॥

ਅੰਗ - ੧੧੪੨

ਸਾਰੀ ਸਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਦਾਤਾ ਹੈ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੋਈ ਮਨੁੱਖ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਲਿਖਾਰੀ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਲਿਖਾਰੀ, ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਇੰਨੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਿਹਚੇ ਨੇ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀ ਤਾਕਤ ਹੈ ਤੇ ਜਿਥੇ ਜਾ ਕੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਬੱਕਰੇ ਬੰਨੇ ਹੋਏ ਸੀ ਅੰਦਰ। ਕਿੰਨਾ ਝੂਠ ਬੋਲਦੇ ਨੇ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਿਹਚੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਮਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਰਾ ਬੇਮੁਹਤਾਜੁ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਰੇ ਸਚਾ ਸਾਜੁ॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਸਭਸ ਕਾ ਦਾਤਾ॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਮੇਰਾ ਪੁਰਖੁ ਬਿਧਾਤਾ॥

ਅੰਗ - ੧੧੪੨

ਪੁਰਖ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ, ਵਿਧਾਤਾ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਲੇਖ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਮੱਥੇ ਤੇ। ਇਹ ਲੇਖ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ਤੇ ਸਾਰੀ ਸਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਜੋ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਹੈ, ਸਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਉਹ ਮੇਰਾ ਗੁਰੂ ਹੈ।

ਗੁਰ ਜੈਸਾ ਨਾਹੀ ਕੋ ਦੇਵ॥

ਅੰਗ - ੧੧੪੨

ਨਾ ਬਰਮਾ, ਨਾ ਵਿਸ਼ਨੂੰ, ਨਾ ਦੇਵਤਾ, ਨਾ ਮਹੇਸੂ, ਨਾ ਸ਼ਿਵ ਜੀ, ਨਾ ਇੰਦਰ, ਨਾ ਬਰਨ ਦੇਵਤਾ, ਨਾ ਕੋਈ ਦੇਵੀ,

ਨਾ ਕੋਈ ਚੰਡੀ ਦੇਵੀ, ਕੋਈ ਵੀ ਦੇਵੀ ਗੁਰ ਵਰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਤਾਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਬੜੇ ਭੁਲੇਖੇ ਪਾਏ ਹੋਏ ਨੇ, ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦੇਵੀ ਦੀ ਪੜਾ ਕਰੀ। ਗੁਰੂ ਵਰਗਾ ਤਾਂ ਹੈ ਨਹੀਂ ਕੋਈ। ਮਹਾਰਾਜਾਂ ਕਹਿੰਦੇ-

ਗੁਰ ਜੈਸਾ ਨਾਹੀ ਕੌ ਦੇਵ॥

ਜਿਸੁ ਮਸਤਕਿ ਭਾਗੁ ਸੁ ਲਾਗਾ ਸੇਵ॥

ਅੰਗ - ੧੧੪੨

ਜਿਹਦੇ ਮੱਥੇ ਵਿਚ ਭਾਗ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਲੱਗਿਆ ਕਰਦੇ, ਜਿਹਦੇ ਮੱਥੇ ਵਿਚ ਭਾਗ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਟੱਲ ਜਾਇਆ ਕਰਦੇ, ਉਹ ਕਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਸੇਵਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਮਿਹਰ ਹੋਵੇ, ਮੱਥੇ ਵਿਚ ਕਲਮ ਲਿਖੀ ਹੋਵੇ, ਲੇਖ ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੇ, ਫਿਰ ਉਹ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ, ਫਿਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਵਿਚ ਇਹ ਤਾਕਤ ਹੈ। ਇਕ ਹੁਕਮ ਦੇ ਨਾਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸਕਦੇ। ਇਕ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮਰਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਨੂੰ ਜਿੰਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਜੀ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀ, ਜਦ ਸੈਨਾ, ਸਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਈ ਜਾਂ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਜਾਂ ਬੋਹੜੀ ਹੋ ਗਏ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸੀਤਾ ਜੀ ਆਉਂਦੇ ਨੇ, ਦੇਖਦੇ ਨੇ ਕਿ ਬੱਚੇ ਕਿਹਦੇ ਨਾਲ ਜੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ। ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਘਰ ਦੀ ਹੀ ਲੜਾਈ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੇਟਾ! ਚਿਖਾ ਤਿਆਰ ਕਰੋ, ਮੈਂ ਸਤੀ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਪਿਤਾ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ।

ਕਹਿੰਦੇ ਮਾਤਾ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਦੱਸਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡਾ ਪਿਤਾ ਕੌਣ ਹੈ।

ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, “ਇਹ ਤੁਹਾਡਾ ਪਿਤਾ, ਲਛਮਣ, ਭਰਤ, ਤੇ ਸ਼ਤਰੂ ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਚਾਚੇ ਨੇ ਤੇ ਆਹ ਹਨੂੰਮਾਨ ਜਿਹਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਬੈਠੋ ਹੋ, ਇਹ ਸੈਨਾਪਤੀ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਮੈਨੂੰ ਰਾਵਣ ਦੀ ਕੈਦ ਚੌਂ ਛਡਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਗਿਆ ਸੀ। ਚਿਖਾ ਤਿਆਰ ਕਰੋ ਤਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਸਤੀ ਹੋ ਜਾਵਾਂ।

ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਫੌਜ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਾ ਛਿੜਕਾਅ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਜਿਸ ਉਪਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਾ ਕਤਰਾ ਪੈਂਦਾ ਰਿਹਾ ਉਹੀ ਉਠ ਕੇ ਜਿਉਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ। ਸਾਰਾ ਸਰੀਰ ਠੀਕ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਭਾਰਤ ਵਰਸ਼ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ ਬੜਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤ। ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਹੈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਈ ਮਾਰ ਕੇ ਜਿਉਂਦੇ ਕਰ ਦਿੰਦੇ। ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਵਿਚ ਹੈ। ਸਾਧੂ ਸੰਤਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਜਦ ਬਾਬਾ ਫਗੀਦ ਤਪ ਕਰਕੇ ਵਾਪਸ ਆਏ, ਪਹਿਲਾਂ ਤਪ ਕਰਿਆ। ਤਪ ਕਰਨ ਨਾਲ ਖਿਡ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਗੁੱਸਾ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਰਖਤ ਬੱਲੇ ਬੈਠੋ ਸੀ, ਉਹ ਚਿੜੀਆਂ ਉਹਦੀ ਬਿਰਤੀ ਨਾ ਜੁੜਨ ਦੇਣ, ਚੀਂ ਚੀਂ ਕਰੀ ਜਾਣ। ਉਤੇ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ। ਬਗੈਰ ਸੋਚਿਆ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ। “ਮਰ ਵੰਝ ਸੋ”।

ਇੰਨੀ ਹੀ ਗੱਲ ਕਹੀ। ਜਿਨੇ ਪੰਛੀ ਬੈਠੇ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਬੇਰ ਗਿਰਦੇ ਨੇ ਧਰਤੀ ਤੇ ਇਵੇਂ ਸਾਰੇ ਮਰ ਕੇ ਗਿਰ ਗਏ।

ਫਗੀਦ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਚਿੜੀਆਂ ਹੀ ਚਿੜੀਆਂ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਮੇਰਾ ਕੀ ਵਿਗਾੜਿਆ ਸੀ, ਮੈਂ ਐਵੇਂ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ। ਫੇਰ ਰਹਿਮ ਦੇ ਘਰ 'ਚ ਆਇਆ ਕਹਿੰਦਾ, ‘ਚਿੜੀਓ ਜੀਅ ਵੰਝੋ’। ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਚਿੜੀਆਂ ਉਠ ਗਈਆਂ।

ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਓ ਬਚਨਾਂ ਦਾ। ਇਹ ਗੁਰੂ ਦੇ ਵਿਚ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਸਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦੇਵੇ ਮਰ ਜਾ, ਮਰ ਜਾਵੇਗੀ, ਸਾਰੀ ਸਿਸ਼ਟੀ ਮਰੀ ਪਈ ਹੋਵੇ, ਉਹਨੂੰ ਕਹਿ ਦੇਵੇ ਜੀਅ ਜਾ, ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਉਠ ਖੜੇਗੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਵਿਚ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਐਸਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਫੁਰਮਾਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ -

ਧਾਰਨਾ - ਮਾਰ ਜੀਵਾਲਦਾ,
ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਮਰੱਥ ਮੇਰਾ।

ਸਮਰੱਥ ਉਹਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਕਹੋ ਕਿ ਆਹ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਜਿਹੜਾ ਕਰ ਸਕੇ ਉਹਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਜਿਹੜਾ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ ਉਹਦਾ ਨਾਉਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਸਮਰੱਥ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਨਾ, ਲਗ, ਮਾਤਰ, ਵਾਧੂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕੋਈ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ, ਦਰਗਾਹ ਵਿਚੋਂ ਆਇਆ ਹੋਇਆ, ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਅਗਰ ਮਹਾਰ ਵਾਲਾ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ। ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ, ਮਤਲਬ ਉਹ ਹੈ, ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਮਤਲਬ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਿੱਧਾ ਅਰਥ ਹੈ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਮੇਰਾ ਸਰਬ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੈ॥

ਅੰਗ - ੧੧੪੨

ਸਾਰੀ ਸਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਵਾਲਾ ਮੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੈ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਮੇਰਾ ਮਾਰਿ ਜੀਵਾਲੈ॥

ਅੰਗ - ੧੧੪੨

ਮੁਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ। ਜੇ ਮਰ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਜਿਉਂਦਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਕੋਈ ਅੱਖੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਤੀਸਰੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਮਹਾਰਾਜਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਹੈ, ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਸਮਾਪੀ ਵਿਚ ਲੀਨ ਹੋਣ ਲੱਗੇ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹਿਰਦੇ ਵੇਦਨ ਚੀਕ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਦੁਖਿਆਰੀ ਚੀਕ ਮਾਰੀ।

ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਖੋ ਕੌਣ ਇੰਨਾ ਦਰਦ ਨਾਲ ਕਰਾਹ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਤਾ ਕਰੋ।

ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਦੱਸਿਆ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਹੈ

ਵਿਧਵਾ ਇਕੋ ਲੜਕਾ ਸੀ, 18 ਸਾਲ ਦਾ, ਉਹ ਚੜਾਈ ਕਰ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਉਹਦੀ ਹਾਲਤ ਦੇਖੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ ਮਹਾਰਾਜਾ।

ਕਹਿੰਦੇ ਉਹਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿਓ ਕਿ ਹੁਣ ਤਾਂ ਚੁਪ ਕਰ ਜਾਹ, ਸਵੇਰੇ ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਲਿਆਈਂ। ਇੰਨਾ ਬਚਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਗੁਰਸਿਖ ਆਏ। ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, “ਮਾਈ ਹੁਣ ਤੂੰ ਚੁਪ ਕਰ ਜਾਹ, ਰੋ ਨਾ ਤੇ ਸਵੇਰੇ ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਲੈ ਆਈਂ। ਤੇਰਾ ਬੱਚਾ ਜਿਉਂਦਾ ਹੋ ਜਾਏਗਾ। ਮਾਈ ਚੁਪ ਕਰ ਗਈ।

ਸਵੇਰੇ ਵੇਲੇ ਜਦ ਦੀਵਾਨ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋਈ, ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਲਿਆਂਦਾ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, “ਕਾਕਾ ਉਠ ਕੇ ਖੜਾ ਹੋ ਜਾਹ। ਉਠ ਕੇ ਖੜਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮਹਾਰਾਜਾ ਜੀ ਨੇ ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਿਆ, ਕਾਲ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਲਿਆ।

ਕਹਿੰਦੇ, ਠੀਕ ਹੈ ਤੂੰ ਗੁਰੂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਚਲਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਪਿਆਰੇ ਨੇ -

**ਮੇਰੀ ਬਾਂਧੀ ਭਗਤ੍ਰ ਛਡਾਵੈ
ਬਾਂਧੈ ਭਗਤ੍ਰ ਛੂਟੈ ਸੌਹਿ॥
ਏਕ ਸਮੈ ਮੈ ਕਉ ਗਹਿ ਬਾਂਧੈ
ਤਉ ਛੁਨਿ ਮੈ ਪੈ ਜਬਾਬੁ ਨ ਹੋਇ॥**

ਅੰਗ - ੧੨੫੩

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਜੋ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਮਰਿਆ ਹੈ, ਇਹਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦਾ, ਰੱਬ ਦੇ ਪਿਆਰੇ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਵੀ ਚੁਪ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ -

**ਜੋ ਕਿਛੁ ਕਰੈ ਸੋਈ ਪ੍ਰਭ ਮਾਨਹਿ
ਓਇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਰੰਗਿ ਰਾਤੇ॥
ਤਿਨੁ ਕੀ ਸੱਭਾ ਸਭਨੀ ਬਾਈ
ਜਿਨੁ ਪ੍ਰਭ ਕੇ ਚਰਣ ਪਰਾਤੇ॥** ਅੰਗ - ੨੪੮

ਜੋ ਵੀ ਕਰਦੈ, ਮੰਨਣਾ ਪੈਂਦਾ। ਕਹਿੰਦੇ ਦੇਖ ਜਿੰਨਾਂ ਚਿਰ ਸਾਡੀ ਆਯੁ ਹੈ, ਆਹ ਜਿਹੜੀ ਗੋਇਂਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਦੁਆਲੇ ਹੱਦਬੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਹੱਦ ਦੇ ਵਿਚ ਤੈਂ ਨਹੀਂ ਵੜਨਾ। ਸਾਡੇ ਜੀਉਂਦੇ ਜੀਅ ਨਹੀਂ ਤੈਂ ਆਉਣਾ। ਫਿਰ ਉਹ ਸਮਰੱਥ ਹੋਇਆ ਕਿ ਨਹੀਂ। ਕਾਲ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਕਰ ਦਿਤਾ। 22 ਸਾਲ ਕਾਲ ਨਹੀਂ ਵੜਿਆ। ਕੋਈ ਵੀ 22 ਸਾਲ ਤੱਕ ਗੋਇਂਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਚੰ ਨਹੀਂ ਮਰਿਆ। ਇਹ ਬਚਨ ਧਿਆਨ ਚੰ ਰੱਖਿ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਕਹਿੰਦੇ -

**ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਸਰਬ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੈ॥
ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਮਾਰਿ ਜੀਵਾਲੈ॥
ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਰੇ ਕੀ ਵਡਿਆਈ॥
ਪ੍ਰਗਟੁ ਭਈ ਹੈ ਸਭਨੀ ਬਾਈ॥**

**ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਰਾ ਤਾਣੁ ਨਿਤਾਣੁ॥
ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਘਰਿ ਦੀਬਾਣੁ॥
ਸਤਿਗੁਰ ਕੈ ਹਉ ਸਦ ਬਲਿ ਜਾਇਆ॥
ਪ੍ਰਗਟੁ ਮਾਰਗੁ ਜਿਨਿ ਕਰਿ ਦਿਖਲਾਇਆ॥**

ਅੰਗ - ੧੧੪੨

ਕਹਿੰਦੇ ਪਦਵੀ ਕਿੱਡੀ ਕੁ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ। ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦਸਦੇ ਨੇ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਪਦਵੀ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਾਕਾਰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਹੈ। ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਸਾਕਾਰ ਰੂਪ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੈ। ਨਿਰਾਕਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਹ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੋ ਨਾਨਕ! ਮੈਂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਤੇ ਤੂੰ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ। ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਉਧਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਤੇਰੇ ਕੌਲ ਹੈ, ਮੈਂ ਨਿਰਗੁਣ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਹਮੰਡਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਭਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਤੇਰੇ ਤੇ ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਭੇਦ ਜਾਣਨਗੇ ਉਹਦਾ ਕਲਿਆਣ ਨਹੀਂ ਹੋਏਗਾ।

ਸੋ ਮੈਂ ਤੇ ਤੂੰ ਇਕ ਰੂਪ ਹਾਂ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਜੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੁਰਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ -

**ਧਾਰਨਾ - ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਤੇ ਗੁਰਾਂ ਵਿਚ ਭੇਦ ਨਾ,
ਚਾਰੇ ਵੇਦ ਸੌਧ ਵੇਖ ਲਏ - 2, 2.**

ਚਾਰੇ ਹੀ ਵੇਦ ਜੋ ਈਸ਼ਵਰ ਦੀ ਬਾਣੀ ਕਹਾਉਂਦੇ ਨੇ, ਮਹਾਰਾਜਾ ਕਹਿੰਦੇ ਸੌਧ ਕੇ ਦੇਖ ਲਿਆ। ਅਸੀਂ ਤੱਤ ਕੱਢ ਕੇ ਦੇਖ ਲਿਆ। ਤੱਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਤੇ ਗੁਰੂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ।

**ਸਮੁੰਦੁ ਵਿਰੋਲਿ ਸਰੀਰੁ ਹਮ ਦੇਖਿਆ
ਇਕ ਵਸਤੁ ਅਨੁਪ ਦਿਖਾਈ॥
ਗੁਰ ਗੋਵਿੰਦੁ ਗੁੰਵਿੰਦੁ ਗੁਰੂ ਹੈ
ਨਾਨਕ ਭੇਦੁ ਨ ਭਾਈ॥** ਅੰਗ - ੪੪੨

ਕੋਈ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ।

**ਜਿਨਿ ਗੁਰ ਸੇਵਿਆ ਤਿਸੁ ਭਉ ਨ ਬਿਆਪੈ॥
ਜਿਨਿ ਗੁਰੁ ਸੇਵਿਆ ਤਿਸੁ ਦੁਖੁ ਨ ਸੰਤਾਪੈ॥
ਨਾਨਕ ਸੌਧੇ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਬੇਦ॥**

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਨਾਹੀ ਭੇਦ॥ ਅੰਗ - ੧੧੪੨

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਤੇ ਗੁਰੂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ। ਜੋ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ 'ਚ ਨੇ, ਉਹੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਗੁਰੂ 'ਚ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀਆਂ ਨੇ।

ਸੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਸਾਨੂੰ ਇਹੀ ਕਮਜ਼ੋਗੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਇਕਮਿਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ।

ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ। ਕਹਿੰਦੇ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤੁਸੀਂ ਉਪਦੇਸ਼ ਤਾਂ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਕਈ ਤਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਇਕੋ ਵਾਰੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਤੇ ਫਿਰ ਸਦਾ ਵਾਸਤੇ ਆਪ ਦੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਕਈ ਐਸੇ

ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ, ਇਥੋਂ ਉਠ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਮੁੜ ਕੇ ਫੇਰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਕਾਰਨ ਕੀ ਹੈ? ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਸਤਕ ਨਿਵਾਉਂਦੇ ਨੇ, ਭੇਟਾ ਚਾੜ੍ਹਦੇ ਨੇ, ਫਿਰ ਸਾਰੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ।

ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ, ਪਿਆਰਿਓ ਭੇਦ ਹੋਇਆ ਕਰਦੈ। ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਪਾਣੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਬਾਟੇ ਲਿਆਓ। ਇਕ 'ਚ ਕਹਿੰਦੇ ਪੱਥਰ ਰੱਖ ਦਿਓ, ਇਕ 'ਚ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਡੱਲਾ ਰੱਖ ਦਿਓ ਤੇ ਇਕ 'ਚ ਪਤਾਸ਼ਾ ਰੱਖ ਦਿਓ। ਜਦ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਲੰਘ ਗਿਆ। ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਪੱਥਰ ਕੱਢੋ ਪਾਣੀ ਵਿਚੋਂ। ਪਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਿਆ ਗਰਮ ਹਵਾ ਚਲਦੀ ਸੀ। ਕਹਿੰਦੇ ਗੱਲਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁੱਕਾ। ਕਹਿੰਦੇ, ਮਹਾਰਾਜ ਜਦੋਂ ਕੱਢਿਆ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਗੱਲਾ ਸੀ, ਹਵਾ ਚਲਦੀ ਹੈ, ਹਵਾ ਦਾ ਬੁੱਲਾ ਆਇਆ ਤੇ ਇਹ ਸੁੱਕ ਗਿਆ।

ਕਹਿੰਦੇ, “ਭਾਈ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਡੱਲਾ ਕੱਢੋ।”

ਕਹਿੰਦਾ, “ਮਹਾਰਾਜ ਡੱਲਾ ਤਾਂ ਨਿਕਲਦਾ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਤਾਂ ਗਾਰਾ ਬਣ ਗਿਆ, ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਘੁਲ ਕੇ।”

ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ, “ਧੁੱਪੇ ਰੱਖ ਦੇ।”

ਧੁੱਪੇ ਰੱਖ ਦਿਤਾ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਕਹਿੰਦੇ ਹੁਣ ਦੇਖ।

ਕਹਿੰਦੇ, “ਮਹਾਰਾਜ ਹੁਣ ਤਾਂ ਆਠਰ ਗਿਆ, ਇਹ ਫਿਰ ਡੱਲਾ ਬਣ ਗਿਆ।

ਕਹਿੰਦੇ, “ਪਤਾਸਾ ਲਿਆ ਕੱਢ ਕੇ ਭਾਈ ਹੁਣ।”

ਕਹਿੰਦਾ, “ਪਤਾਸੇ ਦਾ ਤਾਂ ਨਾਮੋ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਇਹ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਘੁਲ ਗਿਆ।

ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, “ਗੁਰਸਿੱਖ! ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਤਿੰਨ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬੰਦੇ ਗੁਰੂ ਕੌਲ ਆਉਂਦੇ ਨੇ। ਇਕ ਤਾਂ ਉਹ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਹ ਪੱਥਰ ਵਾਂਗ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਸਤਿਸੰਗ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਬੈਠੇ ਤਾਂ ਗਿੱਲੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਜੋੜਾ ਪਾਉਣ ਤਕ ਜਾਂਦੇ ਮੁੜ ਕੇ ਉਥੇ ਹੀ ਆ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।

ਦੂਸਰੇ ਉਹ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਨੇ, ਜਿਹੜੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਡਲੇ ਵਾਂਗ ਘੁਲ ਤਾਂ ਜਾਇਆ ਕਰਦੇ ਨੇ, ਪਰ ਕੁਸੰਗ ਜਦ ਮਿਲ ਜਾਂਦੈ। ਕੁਸੰਗ ਦੀ ਧੁੱਪ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਏ, ਫਿਰ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਡਲੇ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਜਦੋਂ ਕੁਸੰਗ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕਿਧਰੈ ਕ੍ਰਿਪਾਨ, ਕਿਧਰੇ ਕਛਹਿਰਾ, ਕਿਧਰੇ ਸਿੱਖੀ, ਫਿਰ ਮੁੜ ਕੇ ਸ਼ਗਬਦੀ ਬੋਤਲ ਮੁੰਹ ਵਿਚ। ਫਿਰ ਉਹੀ ਮਾਸ, ਮੱਛੀ। ਇਹ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਡਲੇ ਵੱਡੇ ਨੇ, ਇਵੇਂ ਕੁਸੰਗ ਦੀ ਧੁੱਪ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਫਿਰ ਉਥੇ ਹੀ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।

ਤੀਸਰੇ ਉਹ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਜਗਿਆਸੂ

ਆਉਂਦੇ ਨੇ, ਉਹ ਬਾਣੀ ਸੁਣ ਕੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਵਿਚ ਘੁਲ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਾ ਮਰ ਜਾਂਦੈ। ਹਉਮੈ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੈ। ਬਾਕੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਗੁਰੂ ਦਾ ਰੂਪ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।

ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਪਿਆਰਿਓ, ਪੰਜ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਿੱਖੀ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਪਹਿਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਦੇਖਾ ਦੇਖੀ ਦੀ। ਬਈ ਇਹ ਵੀ ਸਿੱਖ ਬਣ ਗਿਆ, ਮੈਂ ਵੀ ਸਿੱਖ ਬਣ ਜਾਵਾਂ, ਮੈਂ ਕਿਤੇ ਨਿਗੁਰਾ ਹੀ ਨਾ ਰਹ ਜਾਵਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਨਿਗੁਰਾ ਕਹੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਜਦ ਮੈਂ ਦੀਵਾਨਾਂ 'ਚ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ। ਸੰਤ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ -

ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਝਹੁ ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੋਈ

ਨਿਗੁਰੇ ਕਾ ਹੈ ਨਾਉ ਬੁਰਾ॥ ਅੰਗ - ੪੩੫

ਮੇਰਾ ਨਾਉ ਬੁਰਾ ਨਾ ਰਹੇ। ਨਾਉ ਚੰਗਾ ਬਣ ਜਾਵੇ, ਚਲੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਜਿਹੜੀ ਸਿੱਖੀ ਏ, ਇਹ ਦੇਖਾ ਦੇਖੀ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਦੂਜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਭੇਖ ਦੀ ਸਿੱਖੀ, ਬਈ ਇਹਦੇ ਵਸਤਰ ਵਧੀਆ ਨੇ, ਸਸਤਰ ਸਜਾ ਕੇ ਰੱਖਦੈ, ਚਿਹਰਾ ਵਧੀਆ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਨਾ ਮੈਂ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਵਸਤਰ ਪਹਿਨ ਲਵਾਂ। ਇਹ ਖੁਸ਼ਕ ਸਿੱਖੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਭੇਦ ਹੀ ਭੇਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਤੀਸਰੀ ਸਿੱਖੀ ਉਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਹਿਰਸ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕੋਈ ਲਾਭ ਲੈਣਾ, ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣਾ। ਬਈ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤੇ ਸਿੱਖ ਨੇ, ਮੇਰਾ ਬਿਜਨਿਸ ਚੱਲ ਪਉ, ਜੇ ਮੈਂ ਵੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਲਿਆ, ਮੇਰੇ ਕੌਲ ਆਉਣਗੇ ਸਾਰੇ। ਇਹ ਹਿਰਸ ਦੀ ਸਿੱਖੀ ਏ, ਮੈਂ ਗੁਰੂ ਕੌਲ ਜਾਉਂਗਾ। ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿੱਖੀ ਧਾਰ ਕੇ, ਗੁਰੂ ਕਹਿਣਗੇ ਤੂੰ ਸਿੱਖ ਬਣ ਗਿਆ ਤੇ ਮੇਰੇ ਕਾਰਜ ਪੂਰੇ ਕਰ ਦਿੱਗਾ ਗੁਰੂ।

ਇਹ ਤਿੰਨ ਸਿੱਖੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ, ਇਹ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਲੰਘਾਉਂਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਚੌਬੀ ਸਿੱਖੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਭਾਵਨਾ ਦੀ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਉਤੇ ਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦੇ ਬਈ ਮੇਰਾ ਗੁਰੂ ਆਪ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਹੈ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ।

ਪੰਜਵੀਂ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਸਿਦਕ ਦੀ, ਸਿਰ ਚਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਸਿਦਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ। ਕਿੰਨਾ ਹੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਕਿੰਨੀ ਹੀ ਅੰਖ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਸਿਦਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੇ।

ਸੋ ਇਹ ਪੰਜ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖੀ ਹੈ।

ਕਹਿੰਦੇ, ਮਹਾਰਾਜ! ਪਤਾ ਕਿਵੇਂ ਲੱਗੇ?

ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਦੀਵਾਨ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਜਾਣ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਘਰਾਂ ਨੂੰ। ਸਾਰੇ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਤੇ ਪਹਿਰੇ ਲਗਾ ਦਿਤੇ। ਹੁਣ ਜਿਹੜਾ ਜਾਵੇ

ਉਹਨੂੰ ਰੋਕ ਲੈਣ।

ਕਹਿੰਦੇ ਭਾਈ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਾ।

ਜਦ ਪੰਜ ਸੱਤ ਦਿਨ ਲੰਘ ਗਏ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਲੱਗ ਪਏ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ, ਬਈ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਬੱਚੇ ਛੱਡ ਕੇ ਆਏ ਹਾਂ, ਸਾਡੇ ਪਸੂ ਭੁੱਖੇ ਨੇ, ਪੜ੍ਹੇਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਆਏ ਹਾਂ, ਕਣਕ ਮੌਰੀ ਵੱਡਣ ਵਾਲੀ ਪਈ ਹੈ, ਸਾਰੀ ਕਿਰ ਜਾਈਗੀ ਜੇ ਮੈਂ ਨਾ ਗਿਆ, ਇਥੇ ਸਾਨੂੰ ਰੋਕੀ ਬੈਠੇ ਨੇ।

ਦੋ ਖਿਲਾਫ਼ ਹੋਏ ਫਿਰ ਤਿੰਨ, ਚਾਰ, ਪੰਜ, ਛੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਂਕੜੇ ਹੀ ਹੋ ਗਏ। ਵਿਉਂਤਾ ਬਣਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਇਕ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਮੈਂ ਵਿਉਂਤ ਤਾਂ ਦੱਸ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਪਰ ਗੱਲ ਬਾਹਰ ਨਾ ਨਿਕਲੇ।

ਬਾਕੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, “ਕੀ ?”

ਕਹਿੰਦਾ, “ਮੈਨੂੰ ਸਾਹ ਰੋਕਣ ਦੀ ਚੁਗਤ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਬਣਾ ਲਓ ਮੁਰਦਾ, ਅਰਥੀ ਤੇ ਪਾ ਲਓ, ਨਾ ਮੈਂ ਹਿੱਲਾਂ, ਨਾ ਮੈਂ ਜੁੱਲਾ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਅੰਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਗਏ ਫਿਰ ਆਪਾਂ ਨੱਠ ਲਵਾਂਗੇ। ਕੋਈ ਪਿਛੇ ਨਹੀਂ ਆਉ। ਆਪਣੇ ਘੰਝਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰਲਣ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ।

ਵਿਉਂਤ ਬਣਾ ਲਈ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਉਹਦੇ ਪਿਛੇ ਹੋ ਗਏ। ਸ਼ਬਦ ਪੜਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਨੇੜੇ ਦੀ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਜਦ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਕੋਲ ਗਏ। ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਭਾਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈ ਲਈ।

ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ, ਇਜਾਜ਼ਤ, ਬੰਦਾ ਤਾਂ ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਇਜਾਜ਼ਤ ਕਾਹਦੀ ਲੈਣੀ, ਹੁਣ ਸਸਕਾਰ ਤਾਂ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਇਥੇ ਹੀ ਕਰ ਦਈਏ ਤੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਆ ਗਏ।

ਕਹਿੰਦੇ, ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ! ਆਹ ਗੱਲ ਹੈ, ਆਪ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜਾਣ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ, ਇਹ ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ ਚੱਕੀ ਆਉਂਦੇ ਨੇ, ਅਗਰ ਆਪ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਸਕਾਰ ਕਰ ਆਉਣ।

ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, “ਨਾ, ਨਾ, ਵਾਪਸ ਮੋੜੋ।”

ਮਹਾਰਾਜ ਆ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ। ਬੇਅੰਤ ਸੰਗਤ ਬੈਠੀ ਹੈ, ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਮੁਰਦਾ ਵੀ ਸਾਡਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਇਹ ਤਾਂ ਸੜ ਗਲ ਜਾਵੇਗਾ, ਬਦਬੂ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਸਾਥੋਂ ਲੈਣਾ ਕੀ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਰੋਕ ਕਿਉਂ ਲਿਆ?

ਉਸ ਵੇਲੇ ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ, ਇਉਂ ਕਰੋ, ਇਥੇ ਘਾਰ ਲਿਆਉ, ਲੱਕੜਾਂ ਚ ਕਾਹਨੂੰ ਸਸਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਘਾਰ ਵਿਚ ਹੀ ਸਸਕਾਰ ਕਰਾਂਗੇ। ਲਾਂਗਰੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਇਕ

ਚਵਾਤੀ ਲਿਆ ਜਲਦੀ। ਘਾਰ ਦਾ ਢੇਰ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਉਹਦੇ ਉਤੇ ਅਰਥੀ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਾਰ ਨੂੰ ਤਾਂ ਅੱਗ ਮਿੰਟ ਵਿਚ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਲੱਕੜਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਦੇਰ ਨਾਲ ਲੱਗੇਗੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਪਿਆ ਰਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਹੋਰ ਗੱਲ ਬਣ ਜਾਵੇ।

ਇੰਨੇ ਚਿਰ ਨੂੰ ਲਾਂਗਰੀ ਸਿੰਘ ਆ ਗਿਆ, ਕਹਿੰਦੇ, ਲੈ ਇਧਰਲੇ ਪਾਸੇ ਅੱਗ ਲਾ ਦੇ। ਜਦ ਤਿੜ ਤਿੜ ਹੋਣ ਲੱਗਿਆ, ਰੱਸੀ ਤੋੜ ਕੇ ਛਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਨੱਠਿਆ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮਹਾਰਾਜ ਵੀ ਤਾੜੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਸ ਪਏ।

ਕਹਿੰਦੇ, ਲਓ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮੀਓ! ਜਿਹੜਾ ਤੁਹਾਡਾ ਮੁਰਦੈ, ਇਹ ਦੇਹੀ ਸਣੇ ਹੀ ਸਚਖੰਡ ਭੱਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਹਿੰਦੇ, “ਕੀ ਗੱਲ ?”

ਕਹਿੰਦੇ, ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ! ਦਿਨ ਬਹੁਤੇ ਪੈ ਗਏ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਕੇ ਇਹ ਗੱਲ ਕਰੀ।

ਕਹਿੰਦੇ, “ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜਾਣਦੈ, ਗੁਰੂ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਫਿਰ ਹੋਈਆ ਨਾ! ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਨੀ ਦੇਰ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਕਰਦੀ।

ਸੋ ਜਿਹੜੀ ਅਸਲੀ ਸਿੱਖੀ ਹੈ, ਉਹਦੇ ਬਾਰੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੁਰਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ -

ਧਾਰਨਾ - ਜਿਉਂਦੇ ਮਰ ਜਾਵਣਾ,
ਸਿੱਖੀ ਕਮਾਉਣੀ ਅੱਖੀ।

ਗਰ ਸਿੱਖੀ ਬਾਰੀਕ ਹੈ ਸਿਲ ਚਟਣ ਛਿਕੀ।
ਚਿੱਖੀ ਖੰਡੇ ਧਾਰ ਹੈ ਉਹੁ ਵਾਲਹੁਂ ਨਿਕੀ।
ਭੁਹ ਭਵਿਖ ਨ ਵਰਤਮਾਨ ਸਰਿ ਮਿਕ ਨਮਿਕੀ।
ਦੁਤੀਆ ਨਾਸਤਿ ਏਕੁ ਘਰਿ ਹੋਇ ਇਕਾ ਇਕੀ।
ਦੂਆ ਤੀਆ ਵੀਸਰੇ ਸਣ ਕਕਾ ਕਿਕੀ॥
ਸਭੈ ਸਿਕਾਂ ਪਰਹਰੈ ਸੁਖੁ ਇਕਤੁ ਸਿਕੀ॥

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਵਾਰ 9/2

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦਸਦੇ ਨੇ ਕਿ ਜਿਸਨੇ ਸਚਮੁਚ ਸਿੱਖ ਬਣਨਾ ਹੈ, ਉਹ ਖੰਡੇ ਦੀ ਧਾਰ ਤੋਂ ਤਿੱਖੀ ਹੈ। ਵਾਲ ਤੋਂ ਨਿੱਕੀ ਹੈ, ਇਹਦੇ 'ਚ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਦੇਣਾ ਹੀ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਨੂੰ। ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਰੋਜ਼ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ‘ਸੱਚੈ ਪਾਤਸ਼ਾਹ! ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜੋ ਵੀ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹੀ ਹੈ, ਇਹਨੂੰ ਸੈਧ ਕੇ ਆਪਣੇ ਖਜਾਨੇ 'ਚ ਦਾਖਲ ਕਰ ਲੈਂ।’

ਸਾਰੇ ਦਿਨ ਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਤਪ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਨਾ, ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਤਾਂ ਕੁਝ ਨਾ ਰੱਖਿਆ। ਕਿਉਂ ਨਾ ਰੱਖਿਆ? ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਬਾਣੀ ਨਾਲ। ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਆਦਮੀ ਗਲਤ ਕਰਨ ਲੱਗ

ਜਾਂਦੇ। ਫਿਰ ਖਤਰਨਾਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਚੀਜ਼। ਇਸ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਤਨ ਵੀ ਗੁਰੂ ਨੂੰ, ਧਨ ਵੀ ਗੁਰੂ ਨੂੰ, ਮਨ ਵੀ ਗੁਰੂ ਨੂੰ।

ਸੋ ਗੁਰੂ ਦਮਭੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਵੇਲੇ ਸਿੱਖੀ ਬਹੁਤ ਜੋਰਾਂ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ 230 ਸਾਲ ਲੰਘ ਗਏ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ਼ ਜੀ ਨੇ ਜੋ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਸੀ, ਉਹ ਅਜੇ ਨਿਖੜੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਏ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਜਨੇਊ ਪਾਏ ਹੁੰਦੇ। ਸਿੱਖ ਜਾ ਕੇ ਭੱਦਣ ਵੀ ਕਰਾਉਂਦੇ ਸੀ ਤੋਂ ਕੁਛ ਜਾਤ ਪਾਤ ਦਾ ਵੀ ਅੰਦਰ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ।

ਬਾਵੇਂ ਗੁਰੂ ਤੀਸਰੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਇਕ ਪੰਗਤ 'ਚ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਲੰਗਰ ਛਕਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸੀ, ਪਰ ਅਜੇ ਦਿਲਾਂ ਚੌਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਨਿਕਲਦਾ ਕਿ ਇਹ ਨਾਈ ਹੈ, ਇਹ ਛੀਬਾ ਹੈ, ਇਹ ਧੋਬੀ ਹੈ, ਇਹ ਛੋਟੀ ਜਾਤ ਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਜਾਤਾਂ ਪਾਤਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੇਸਤਾਨ ਦਾ ਸੱਤਿਆਨਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇੰਨੀ ਜਾਤ ਪਾਤ ਸੀ, ਤੁਸੀਂ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਜਾਓਗੇ, ਉਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜੇ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣੋਗੇ।

ਆਹ ਦੱਖਣ ਦੇ ਵਿਚ ਜੇ ਅਛੂਤ ਲੰਘ ਜਾਵੇ ਰਸਤੇ ਚੌਂ, ਜੇ ਉਹਦੀ ਪੈੜ ਰਹਿ ਜਾਵੇ, ਪਿਛੋਂ ਕੋਈ ਬਾਹਮਣ ਆਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਉਹ ਦੇਖ ਲਏ ਕਿ ਪੈੜ ਮੇਰੇ ਅੱਗੇ ਅੱਗੇ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਸੂਦਰ ਦੀ ਹੈ। ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਉਹਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਸੋਟੇ ਮਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਸੀ ਤੇ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕੇ ਲੱਤਾਂ ਤੌੜ ਦਿੰਦੇ ਸੀ ਬਈ ਤੈਂ ਆਪਣੀ ਪੈੜ ਕਿਉਂ ਨਾ ਮਿਟਾਈ, ਤੈਂਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਰਸਤੇ ਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾ ਨੇ ਵੀ ਲੰਘਣਾ ਹੈ।

ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਇੰਨਾ ਜਿਆਦਾ ਚੱਕਰ ਚਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਦਮਨ ਦਾ, ਸਵਾ ਮਣ ਜਨੇਊ ਰੋਜ਼ ਲਹਿ ਜਾਂਦੇ ਸੀ ਤੇ ਇਸਲਾਮ ਵਿਚ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਆਉਂਦੇ ਸੀ, ਜਾਂ ਮਾਰ ਦਿੰਦੇ ਸੀ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਇੰਨੀ ਜਬਰਦਸਤ ਛੁੱਟ ਪਈ ਹੋਈ ਸੀ ਬਈ ਜੇ ਇਕ ਬੰਦਾ ਅਛੂਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਲੰਘ ਗਿਆ, ਜੇ ਉਹਦੀਆਂ ਪੈੜਾ ਨਹੀਂ ਮਿਟੀਆਂ ਤਾਂ ਸਜਾ ਮਿਲਦੀ ਸੀ ਉਹਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਖਤ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਬੀਬੀ ਨੇ ਓਅੰਕਾਰ ਦਾ ਮੰਤਰ ਮੰਹ ਚੌਂ ਕੱਚ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਉਹਦੀ ਜੀਭ ਕੱਟ ਦਿੰਦੇ ਸੀ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਸੂਦਰ ਨੇ ਮੰਦਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜੇ ਹੋ ਕੇ ਕਥਾ ਸੁਣ ਲਈ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਗਰਮ ਸਿੱਕਾ ਲਿਆ ਕੇ ਪਾਉਂਦੇ ਸੀ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖੋ ਕਿ ਕਿੰਨੀ ਤਕਲੀਫ ਹੁੰਦੀ ਹੋਣੀ ਹੈ ਜਦ ਗਰਮ ਸਿੱਕਾ ਕੰਨ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋਣਗੇ।

ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸਚਮੁਚ ਹੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਨ। ਅਛੂਤਾਂ ਦੇ ਪਿਛੇ ਫੱਟੀ ਬੰਨੀ ਹੁੰਦੀ। ਜਦ ਉਹਨਾਂ ਰਾਹ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣਾ। ਫੱਟੀ ਨੇ ਘਸਰ ਘਸਰ ਕੇ ਪੈੜਾ ਮਿਟਾਉਂਦੇ ਜਾਣਾ। ਆਹ ਹਾਲ ਹਿੰਦੇਸਤਾਨ ਦਾ ਸੀ। ਜਾਤ ਪਾਤ ਦੇ ਵਿਚ

ਵੰਡਿਆ ਸੀ। ਵਹਿਮ-ਪਸਤੀ ਹੱਦ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਸੀ, ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਹੀ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਸੀ, ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਇਥੇ, ਲੁੱਟਮਾਰ ਦਾ ਬਜਾਰ ਧਰਮ ਦੇ ਭੁਲੇਖੇ 'ਚ ਗਰਮ ਸੀ। ਜਿਹੜੇ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਸੀ, ਉਹ ਜੇ ਮਥਰਾ ਆ ਜਾਂਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਮੱਬਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਟੇਕਦੇ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੈਂਦੇ, ਲੜ ਪੈਂਦੇ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਅਸੀਂ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਦੇ ਚੇਲੇ, ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਅਸੀਂ ਕਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਲੇ। ਬੇਅੰਤ ਭਰਮ ਸੀ, ਛੁੱਟ ਪਈ ਹੋਈ ਸੀ, ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ। ਜਾਤ ਦੀ ਵੰਡ ਬਹੁਤ ਜਬਰਦਸਤ ਸੀ। ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਭ ਤੋਂ ਉਚਾ ਕਹਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਾ ਛਕਣਾ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਛਕਣਾ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਪਾ ਲਿਆ ਤਾਂ ਫਿਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਖਾਂਦੇ। ਉਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇਖਦੇ ਕਿ ਇਹ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਨੇ।

ਭਗਤ ਰਵੀਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਚਿਤੌੜ ਵਾਲੇ ਰਾਜੇ ਨੇ ਬੁਲਾ ਲਿਆ, ਉਹ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਸੀ ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦੇਖ ਚੁੱਕੇ ਸੀ। ਜਿਸ ਵਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਾ ਛਕਾਉਣ ਲੱਗੇ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਿਰਫ ਇੰਨੀ ਹੀ ਗੱਲ ਸੀ ਕਿ ਰਵੀਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਦੂਰ, ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਬੈਠੇ ਹਾਂ, ਬਈ ਇਧਰ ਪੰਗਤਾਂ ਲੰਗੀਆਂ ਹੋਣ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਬਿਠਾ ਦੇਣਾ ਸੀ, ਪੰਗਤ 'ਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬੈਠਦੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਬੈਠਣਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰੂ ਸੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਪੂਜਾ ਕਰਨੀ ਸੀ।

ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਨੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇ ਰਵੀਦਾਸ ਬ੍ਰਹਮ ਭੋਜ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਦਿਸਦਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਰੋਟੀ ਨਹੀਂ ਖਾਣੀ। ਕਿੱਡਾ ਵੱਡਾ ਮਹਾਤਮਾ ਸੀ, ਲੇਕਿਨ ਛੁੱਤ ਛਾਤ ਇੰਨੀ ਜਬਰਦਸਤ ਸੀ ਕਿ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣਾ।

ਗੁਰੂ ਤੀਸਰੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਹੁਕਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਲੰਗਰ ਚੌਂ ਪਰਸ਼ਾਦਾ ਨਹੀਂ ਛਕਦਾ ਉਹ ਮੇਰੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਆਵੇ।

ਸੋ ਐਸੇ ਹਾਲਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਜਬਰ ਸੀ ਅੰਰਗਜੇਬ ਦਾ ਬਹੁਤ ਜਬਰਦਸਤ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ਼ ਜੀ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦਮ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਣੀ ਦੇ ਵਿਚ ਤਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਆ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸੀ, ਅਜੇ ਅਮਲ ਵਿਚ ਬੋੜੀਆਂ ਆਈਆਂ ਸੀ, ਅਜੇ ਵੀ ਮਰਨੇ ਪਰਨੇ ਸਾਡੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਹੀ ਹੁੰਦੇ। ਉਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਭੱਦਣ ਕਰਾਉਂਦੇ ਸੀ, ਉਵੇਂ ਹੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਮੰਦਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਜਦੇ ਸੀ। ਖਾਲਸਾ ਨਿਖਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਇਆ। ਜੋ ਕੁਝ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ, ਉਹ ਅਜੇ ਨਿਖਰਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਮਿਲਗੋਭਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਉਸ ਵੇਲੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ਼ ਨੇ 9 ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਉਪਰ ਇਕਾਂਤਵਾਸ ਕਰਕੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਬੈਠੇ ਰਹੇ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਨਾ ਹੋਏ।

9 ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦ ਆਪ ਆਉਂਦੇ ਨੇ ਤਾਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਿਖਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਬਈ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਵਰਸ਼ ਚੌਂ ਆਉਣਾ ਹੈ ਇਥੋਂ, ਮੇਵੜੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ। ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਯੱਗ ਕੀਤਾ। ਯੱਗ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਇਹ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਹਮਣਾਂ ਨੂੰ ਨਿਉਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਬਾਹਮਣ ਛਕਦੇ ਸੀ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਿਰਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਖਤਰੀਆਂ ਦੀ ਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ, ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੂਦਰਾਂ ਦੀ ਵਾਰੀ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਸੂਦਰ ਕਹਿੰਦੇ ਜੋਰ ਲੱਗ ਕੇ ਸਰੀਰ ਗਰਮੀ ਦੀ ਤਾਰ ਛੱਡ ਦੁਵੇ, ਪਸੀਨਾ ਆ ਜਾਵੇ, ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਸੀਨਾ ਆਉਂਦੇ, ਉਹਨੂੰ ਸੂਦਰ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਆਉਂਦਾ। ਉਹਦੇ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਦੇ ਸੀ। ਇਕ ਤਾਂ ਉਹ ਸੀ ਜਿਹਨੂੰ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਤੇ ਇਕ ਉਹ ਸੀ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਤੇ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦੈ, ਰੋਟੀ ਤਾਂ ਖਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਆਪ ਪਕਾ ਕੇ। ਇਹ ਬਾਹਮਣ ਪੁਣਾ ਸਾਡੇ ਚੌਂ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਜਾਂਦੈ। ਦੋ ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ ਆ ਚੁੱਕਿਐ ਇਹ ਬਾਹਮਣਪੁਣਾ, ਬਹੁਤ ਛੂਤ ਛਾਤ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਵੀ ਬੜੀ ਜਬਰਦਸਤ ਆਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਹੀ ਸੰਸਕਾਰ ਮੁੜ ਕੇ ਫਿਰ ਉਭਰ ਆਉਂਦੇ ਨੇ।

ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਵਰਸ਼ ਵਿਚ ਚਿੱਠੀਆਂ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਬਈ 30-31 ਮਾਰਚ ਤੱਕ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੇ।

ਸੋ ਸੰਗਤਾਂ ਆਉਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਵਿਸਾਖੀ ਤੋਂ 2-3 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਯੱਗ ਕੀਤਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਬ੍ਰਾਹਮ ਭੋਜ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਤੋਂ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਹਮਣਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਈਏ ਉਹ ਪੰਗਤਾਂ ਲਗਾਉਣ।

ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਨਹੀਂ ਮੇਰੇ ਜਿਹੜੇ ਸਿੱਖ ਨੇ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਹੀ ਬਾਹਮਣ ਨੇ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰਸ਼ਾਦਾ ਛਕਾਉ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਖਾਸ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪੰਗਤਾਂ ਲੱਗਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਤੇ ਪਰਸ਼ਾਦੇ ਛਕਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਬਾਹਮਣ ਜਦ ਆਏ, ਬੜਾ ਜਥਾ ਬੰਨ ਕੇ ਆਏ, ਅੱਗੇ ਆ ਕੇ ਕੀ ਦੇਖਦੇ ਨੇ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਸੂਦਰ ਬੈਠੇ ਨੇ, ਕੋਈ ਨਾਈ ਹੈ, ਕੋਈ ਧੋਬੀ ਹੈ, ਕੋਈ ਛੀਬਾ ਹੈ, ਉਥੋਂ ਹੀ ਪਿਛੇ ਮੁੜ ਪਏ।

ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਭਾਈ ਕਿਉਂ ਮੁੜਦੇ ਹੋ ਤੁਸੀਂ, ਪਰਸ਼ਾਦਾ ਛਕੋ।

ਕਹਿੰਦੇ, ਮਹਾਰਾਜ! ਤੁਸੀਂ ਵੇਦਾਂ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਸੂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਰਸ਼ਾਦਾ ਛਕਾ ਕੇ ਤਿੰਨ ਯੁੱਗ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਚਲੀ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਪਰਸ਼ਾਦਾ ਨਹੀਂ ਛੱਕ ਸਕਦੇ।

ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ, “ਤੁਸੀਂ ਜਿੰਨੀ ਭੇਟਾ ਕਹੋ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਿਲ

ਜਾਵੇਗੀ। ਭੇਟਾ ਦਾ ਹੀ ਹੈ, ਦਖਸ਼ਣਾ ਦਾ, ਅਸੀਂ ਦਖਸ਼ਣਾ ਦੇ ਵਿਚ ਰਜਾਈਆਂ ਵੀ ਦੇਵਾਂਗੇ, ਗਦੈਲੇ ਵੀ, ਰੇਸ਼ਮੀ ਬਸਤਰ ਵੀ, ਤੇ ਮੋਹਰਾਂ ਵੀ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਦਖਸ਼ਣਾ ਹੀ ਲੈਣੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਰੌਲਾ ਨਾ ਪਾਓ ਤੇ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਸੂਦਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ, ਉਹ ਤਾਂ ਬਾਹਮਣ ਨੇ, ਸਾਡੇ ਬਾਹਮਣ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਹੜਾ ਬ੍ਰਾਹਮ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਬਾਹਮਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਤੇ ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਹੈ ਪੰਡਤ ਜੀ, ਕੋਸ਼ਦਾਸ ਮਹਰੇ ਹੋਇਆ, ਤੁਸੀਂ ਸਿਆਣੇ ਬਿਆਣੇ ਬੰਦੇ ਹੋ, ਵੇਦਾਂ ਚੌਂ ਕੀ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀ ਸਿਸ਼ਟੀ ਪੈਦਾ ਕਿਥੋਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਹ ਉਅੰਕਾਰ ਤੋਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਾਮ ਦੀ ਅੰਸ ਹੈ, ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੁਰਮਾਨ ਕਰਦੇ ਨੇ -

**ਧਾਰਨਾ- ਸਾਰੇ ਰਾਮ ਦੀ ਅੰਸ ਤੋਂ ਹੋਏ,
ਜਾਤਾਂ ਵਿਚ ਭੁਲਿਆ ਫਿਰੇ।**

ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ, ਬਾਹਮਣ ਦੇਵਤਾ ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਸਿਸ਼ਟੀ ਇਕੋ ਜੋਤ ਦੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਜੋਤ ਤੋਂ। ਮਨੁੱਖ ਮਨੁੱਖ ਚੌਂ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ।

ਜਦ ਕਬੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਵਾਲ ਕਰਿਆ। ਕਹਿੰਦੇ -

ਗਰਭ ਵਾਸ ਮਹਿ ਕੁਲ ਨਹੀਂ ਜਾਤੀ॥

ਅੰਗ - ੩੨੪

ਜਦ ਮਾਂ ਦੇ ਪੇਟ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਉਹਦੀ ਕਿਹੜੀ ਕੁਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਬ੍ਰਾਹਮ ਬਿੰਦ ਤੇ ਸਭ ਉਤਪਾਤੀ॥ ਅੰਗ - ੩੨੪

ਜਿਨੇ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਨੇ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਾਹਮ ਬਿੰਦ ਤੋਂ ਹੋਏ ਨੇ, ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਜੋਤ ਤੋਂ ਹੋਏ ਨੇ।

**ਕਹੁ ਰੇ ਪੰਡਿਤ ਬਾਮਨ ਕਬ ਕੇ ਹੋਏ॥
ਬਾਮਨ ਕਹਿ ਕਹਿ ਜਨਮੁ ਮਤ ਥੋਏ॥**

ਅੰਗ - ੩੨੪

ਕਿਉਂ ਕਗੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਮੇਰੀ ਜਾਤ ਉਚੀ, ਮੇਰੀ ਜਾਤ ਉਚੀ।

**ਜੋ ਤੂੰ ਬਾਹਮਣੁ ਬਾਹਮਣੀ ਜਾਇਆ॥
ਤਉ ਆਨ ਬਾਟ ਕਾਹੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ॥**

ਅੰਗ - ੩੨੪

ਜੇ ਅਸੀਂ ਮਾਂ ਦੇ ਪੇਟ ਚੌਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਾਂ ਤਾਂ ਤੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਸਤੇ ਚੌਂ ਆ ਜਾਂਦੇ। ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਤੇਰੀ ਜਾਤ ਮੰਨਦੇ।

ਭੁਮ ਕਤ ਬਾਹਮਣੁ ਰਾਮ ਕਤ ਸੂਦਾ॥

ਅੰਗ - ੩੨੪

ਅਸੀਂ ਸੂਦਰ ਕਿਵੇਂ ਹਾਂ, ਤੇ ਤੂੰ ਬਾਹਮਣ ਕਿਵੇਂ ਹੈ।

ਗ ਕਤ ਲੋਹੁ ਤੁਮ ਕਤ ਦੂਧ॥ ਅੰਗ - ੩੨੪

ਤੂੰ ਦੱਸ ਤੇਰੇ ਵਿਚ ਦੁੱਧ ਚਲਦਾ, ਤੇਰੇ ਕਿਤੇ ਕੱਟ ਲੱਗ ਜਾਏ, ਤੇਰੇ 'ਚੋਂ ਵੀ ਲ੍ਹੁ ਨਿਕਲਦੈ, ਸਾਡੇ 'ਚੋਂ ਵੀ ਲ੍ਹੁ ਨਿਕਲਦੈ, ਕਿਉਂ ਭਰਮਾਂ 'ਚ ਪਿਆ ਹੈ -

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮੁ ਬੀਚਾਰੈ॥

ਸੋ ਬਾਹਮਣ ਕਹੀਅਤੁ ਹੈ ਹਮਾਰੈ॥

ਅੰਗ - ੩੨੪

ਜੋ ਬਾਹਮਣਾਂ ਦੀ ਵੀਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਬਾਹਮਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ -

ਜਾਤਿ ਕਾ ਗਰਬੁ ਨ ਕਰੀਅਹੁ ਕੋਈ॥

ਬ੍ਰਹਮੁ ਬਿੰਦੇ ਸੋ ਬਾਹਮਣੁ ਹੋਈ॥

ਅੰਗ - ੧੧੨੭

ਨਵੁ ਨਿਧੀ ਅਠਾਰਹ ਸਿਧੀ

ਪਿਛੈ ਲਗੀਆ ਫਿਰਹਿ

ਜੋ ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਸਦਾ ਵਸਾਇ॥

ਅੰਗ - ੧੧੨੯

ਜਿਨ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਵਸੈ ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਗਵਾਇ॥

ਅੰਗ - ੧੧੨੯

ਕਹਿੰਦੇ ਬਾਹਮਣ ਤਾਂ ਉਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬ੍ਰਹਮ ਦਾ ਵੀਚਾਰ ਕਰਦੇ ਜਿਹੜੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਹੁਕਮ 'ਚ ਚਲਦੇ ਨੇ ਉਹ ਬਾਹਮਣ ਨੇ -

ਜਿਨ ਕੈ ਹਿਰਦੈ ਹਰਿ ਵਸੈ

ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਗਵਾਇ॥

ਗਣੁ ਰਵਹਿ ਗਣੁ ਸੰਗਹਹਿ

ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਇ॥

ਇਸੁ ਜੁਗ ਮਹਿ ਵਿਰਲੇ ਬਾਹਮਣ

ਬ੍ਰਹਮੁ ਬਿੰਦਹਿ ਚਿਤੁ ਲਾਇ॥ ਅੰਗ - ੬੫੦

ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਧੜਾ ਦੀਆਂ ਧੜਾ ਬਾਹਮਣਾਂ ਦੀਆਂ ਫਿਰਦੀਆਂ, ਵਿਰਲਾ ਵਿਰਲਾ ਬਾਹਮਣ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਬ੍ਰਹਮਿਗਿਆਨੀ ਹੈ।

..... ਬ੍ਰਹਮੁ ਬਿੰਦਹਿ ਚਿਤੁ ਲਾਇ॥

ਅੰਗ - ੮੫੦

ਜਿਹੜਾ ਬ੍ਰਹਮ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਚਿਤ ਲਾ ਕੇ, ਉਹ ਤਾਂ ਬਾਹਮਣ ਹੈ -

ਸੋ ਬਾਹਮਣੁ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮੁ ਬੀਚਾਰੈ

ਆਪਿ ਤਰੈ ਸਗਲੇ ਕੁਲ ਤਾਰੈ॥ ਅੰਗ - ੬੬੨

ਕਹਿੰਦੇ ਕੇਸੋਦਾਸ ਤੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਦੇਖ ਇਥੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਆਪੇ ਹੀ ਇਕ ਰੂਪ ਤੋਂ ਅਨੇਕ ਰੂਪ ਧਾਰੇ ਹੋਏ ਨੇ-

ਏਕ ਮੁਰਤਿ ਅਨੇਕ ਦਰਸਨ ਕੀਨੁ ਰੂਪ ਅਨੇਕ॥

ਖੇਲ ਖੇਲ ਅਖੇਲ ਖੇਲਨ ਅੰਤ ਕੋ ਫਿਰ ਏਕ॥

(ਜਾਪੁ ਸਾਹਿਬ)

ਬਾਜੀਗਰਿ ਜੈਸੇ ਬਾਜੀ ਪਾਈ॥

ਨਾਨਾ ਰੂਪ ਭੇਖ ਦਿਖਲਾਈ॥

ਸਾਂਗੁ ਉਤਾਰਿ ਬੰਮ੍ਰਿਓ ਪਾਸਾਰਾ॥

ਤਥ ਏਕੋ ਏਕੰਕਾਰਾ॥ ਅੰਗ - 736

ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸੀ, ਹਣ ਵੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੈ ਤੇ ਜਦੋਂ ਪਸਾਰਾ ਬੰਮ ਜਾਏਗਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਹ ਜਾਤਾਂ ਕਿਥੋਂ ਆ ਗਈਆਂ -

ਸਭੁ ਗੋਬਿੰਦੁ ਹੈ ਸਭੁ ਗੋਬਿੰਦੁ ਹੈ

ਗੋਬਿੰਦ ਬਿਨੁ ਨਹੀਂ ਕੋਈ॥

ਸੜੁ ਏਕੁ ਮਣਿ ਸਤ ਸਹੰਸ

ਜੈਸੇ ਓਤਿ ਪੰਤਿ ਪ੍ਰਭੁ ਸੋਈ॥ ਅੰਗ - 485

ਕਹਿੰਦੇ, ਸੌਨੇ ਦੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁਰਤਾਂ ਬਣਾ ਲੈ, ਇਕ ਬਾਹਮਣ ਦੀ ਜਨੋਉ ਪਾ ਕੇ ਬਣਾ ਲੈ, ਇਕ ਖਤਰੀ ਸ਼ਾਸ਼ਤਰ ਲਾ ਕੇ ਬਣਾ ਲੈ, ਇਕ ਵੈਸ਼ ਦੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਦੀ ਬਣਾ ਲੈ, ਇਕ ਸੁਦਰ ਦੀ ਬਣਾ ਲੈ। ਹੁਣ ਇਉਂ ਦੱਸ ਕਿਹੜਾ ਸੌਨਾ ਵਧੀਆ ਤੇ ਕਿਹੜਾ ਘਟੀਆ। ਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇਣ ਨਾਲ ਹੀ ਘੱਟ ਵੱਧ ਗਿਆ।

ਸੋ ਭਰਮ ਦੁਰ ਕਰਕੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਪੰਡਤ ਕੇਸੋਦਾਸ ਜੀ, ਇਸ ਕਲਯੁਗ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਤਾਂ ਪਾਤਾਂ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਤਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ। ਇਥੇ ਵਡਿਆਈ ਹੋਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹ ਲਓ -

ਧਾਰਨਾ - ਕਲਯੁਗ ਮੇ ਸੱਚੇ ਨਾਮ ਦੀ ਵਡਿਆਈ।

ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ ਦੇਖੋ ਸਮਾਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਵਿਦਵਾਨ ਪੁਰਸ਼, ਵੇਦ ਪੜ੍ਹੇ ਹੋਏ, ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਉਹ ਮਾਰੁ ਰਾਜ ਹੈ, ਜੁਲਮ ਦਾ ਰਾਜ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਅੰਦਰ ਇਉਂ ਕਹੀਂ ਲਈਏ ਕਿ ਦਰਿਦਿਆ ਦਾ ਰਾਜ ਹੈ, ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜ ਹੈ, ਲੱਖਾਂ ਹਜਾਰਾਂ ਬੰਦੇ ਹਰ ਰੱਜ ਮਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ ਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਧਰਮ ਜੋਰ ਨਾਲ ਮਿਟਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਤੁਸੀਂ ਪਾਟੇ ਬੈਠੇ ਹੋ ਸਾਰੇ। ਤੁਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਤੁਸੀਂ ਬਾਹਮਣ ਹੋ, ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਅਸੀਂ ਖਤਰੀ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਵੈਸ਼ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਸੂਦਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਉਚੇ ਸੂਦਰਾਂ ਹਾਂ, ਇਹ ਸੂਦਰ ਕਹਿੰਦੇ ਅਸੀਂ ਨੀਚੇ ਸੂਦਰ ਹਾਂ, ਕਹਿੰਦੇ ਕਿਨਾ ਤੁਸੀਂ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰਿਆ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਬਚਣ ਦਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਆਸ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਿਆਰਿਆ! ਇੰਨੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਚ ਪਏ ਹੋ, ਕਲਯੁਗ 'ਚ ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹੀਆਂ, ਪਹਿਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸੀ।

ਚਹੁ ਜੁਗਾ ਕਾ ਹੁਣਿ ਨਿਬੇੜਾ

ਨਰ ਮਨੁਖਾ ਨੋ ਏਕੁ ਨਿਧਾਨ॥

ਜਤੁ ਸੰਜਮ ਤੀਰਥ ਓਨਾ ਜੁਗਾ ਕਾ ਧਰਮੁ ਹੈ

ਕਲਿ ਮਹਿ ਕੀਰਤਿ ਹਰਿ ਨਾਮਾ॥

ਅੰਗ - ੨੯੭

ਹੁਣ ਤਾਂ ਨਾਮ ਦਾ ਯੁੱਗ ਆ ਗਿਆ।

**ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਆਪੋ ਆਪਣਾ ਧਰਮੁ ਹੈ
ਸੋਧਿ ਦੇਖਹੁ ਬੇਦ ਪੁਰਾਨਾ॥** ਅੰਗ - ੨੬੭

ਵੇਦਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧ ਕੇ ਦੇਖ ਲਓ, ਕਹਿੰਦੇ ਇਥੇ ਤਾਂ ਪੂਰਾ ਬਾਟ ਬਣਾਇਆ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਨਾਮ ਦਾ ਯੁੱਗ ਆ ਗਿਆ।

**ਪੁਰਾ ਬਾਟੁ ਬਣਾਇਆ ਪੂਰੈ
ਵੇਖਹੁ ਏਕ ਸਮਾਨਾ॥**
ਇਸੁ ਪਰਪੰਚ ਮਹਿ ਸਾਰੇ ਨਾਮ ਕੀ ਵਡਿਆਈ
ਮਤੁ ਕੌ ਧਰਹੁ ਗੁਮਾਨਾ॥
ਸ੍ਰਤਿਗੁਰ ਕੀ ਜਿਸ ਨੋ ਮਤਿ ਆਵੈ
ਸੋ ਸ੍ਰਤਿਗੁਰ ਮਾਹਿ ਸਮਾਨਾ॥
ਇਹ ਬਾਣੀ ਜੋ ਜੀਅਹੁ ਜਾਣੈ
ਤਿਸੁ ਅੰਤਰਿ ਰਵੈ ਹਰਿ ਨਾਮਾ॥

ਅੰਗ - ੨੬੭

ਸੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਡਤਾਂ ਦੀ ਜਮਾਤ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਾ ਨਹੀਂ ਢਕ ਰਹੇ। ਕਹਿੰਦੇ ਮਹਾਰਾਜ ਤੁਸੀਂ ਚਾਰ ਜੁਗਾਂ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀ, ਤੇ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਬਾਹਮਣ ਲੋਕ ਕਿਥੇ ਜਾਵਾਂਗੇ, ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਖੇਤੀ ਥੋੜਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਸਾਡਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਇਹੀ ਸੀ।

ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ, ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਨਹੀਂ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦਿੰਦੇ, ਅਸੀਂ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਹਿ ਦਿਆਂਗੇ, ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਤੁਹਾਡਾ ਨਹੀਂ ਬੰਦ ਹੋਏਗਾ। ਪਰ ਇਕ ਕੰਮ ਕਰੋ, ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਸੀਂ ਦੱਸ ਦਿਆਂਗੇ ਜਿਹੜਾ ਕੰਮ ਕਰਨੈ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੈਠਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਣ ਪੀਣ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ। ਬਾਕੀ ਇਹ ਕਿ ਹੁਣ ਕਲਯੁਗ 'ਚ ਤੁਹਾਡੀ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣੀ। ਬਾਕੀ ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤਾਂ ਭੁੱਲ ਹੀ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੇਰੇ ਯਾਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਾਹਮਣ। ਯਾਦ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਰਹੇ? ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਹੱਤਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇਣੀ, ਕੋਈ ਮਹੱਤਤਾ ਨਹੀਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਦੇਣੀ, ਜੇ ਦੇਣੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਯਾਦ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ, ਭੁੱਲਦਾ ਕੌਣ ਹੁੰਦੇ ਆਦਮੀ, ਆਪੇ ਹੀ ਦੇਖ ਲਓ ਭੁਲਾਇਆ ਕਿਹਨੂੰ ਜਾਂਦੈ।

ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ ਸਾਡੇ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਕਹਿੰਦੇ ਜੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੇ ਮੱਥੇ 'ਚ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਹ ਤਾਂ ਮਿਲ ਹੀ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤੇ ਲੇਖ ਦਿੱਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੇ। ਕਹਿੰਦੇ -

ਜਿਹੜੀਆਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਨੇ, ਦਖਸ਼ਣਾ ਦੇਣੀ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਪੰਗਤ ਲਾ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਓ, ਅਸੀਂ ਦਖਸ਼ਣਾ ਪੂਰੀ ਦੇਵਾਂਗੇ, ਘਟਾਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।

ਕਹਿੰਦੇ ਪੰਡਤ ਜੀ! ਦੇਖੋ ਕਿਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਲਾਲ ਅੱਖਾਂ ਕਰੀਆਂ ਸਭਨਾਂ ਨੇ, ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਤੁਹਾਡੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ ਚਲਦੇ ਨੇ, ਤੁਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਤੇ ਮਿਹਰ ਦੀ ਨਿਗਾਹ ਰੱਖੋ।

ਪੰਡਤਾਂ ਨੇ ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ ਨਾ ਸਮਝਿਆ। ਜਾਤ ਅਭਿਮਾਨ ਨੇ ਅਕਲ ਹੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ।

ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰੇ ਬੁਰੇ ਬਚਨ ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਕਹਿੰਦੇ ਮਹਾਰਾਜ ਤੁਹਾਡਾ ਵੀ ਕਸਰ ਨਹੀਂ, ਕਲਯੁਗ ਆ ਗਿਆ। ਕਲਯੁਗ ਦੇ ਲੱਛਣ ਇਹੀ ਸੀ, ਬਈ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਅਛੂਤ ਲੋਕ ਨੇ, ਸੂਦਰ ਲੋਕ ਨੇ, ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਾਰੀ ਮਰਿਆਦਾ ਤੌੜ ਦੇਣੀਆਂ ਨੇ, ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਸਿੱਖ ਕੀ ਕਰ ਲੈਣਗੇ ਸਾਡੇ ਬਾਹਮਣਾਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਕਵਣਾ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਰੋਕ ਕੇ ਦੱਸਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਆਉਂਦੇ ਨੇ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਉਲਟ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਆਉਣਾ। ਤੁਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ, ਇਹ ਬਗਾਬਰੀ ਕਰਦੇ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜ।

ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ, ਬਾਹਮਣ ਦੇਵਤਾ, ਇੰਨਾ ਮੰਦਾ ਬੋਲ ਨਾ ਮੇਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲੋ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹ ਲਓ।

**ਧਾਰਨਾ-ਮੰਦੇ ਬੋਲੀ ਨਾ ਬੋਲ ਇਹਨਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ,
ਮਹਿਮਾ ਤੂੰ ਨਾ ਜਾਣੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ।**

ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਬਾਹਮਣ ਦੇਵਤਿਓ! ਆਹ ਜਿੰਨੇ ਯੁੱਧ ਜਿੱਤੇ ਨੇ ਅਸੀਂ, ਭੰਗਾਣੀ ਦਾ ਯੁੱਧ, ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਪਹਾੜੀਆਂ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਯੁੱਧ ਹੋਇਆ ਸਾਡਾ, ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਮੁਗਲ ਫੌਜਾਂ ਚੜ੍ਹ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਆਈਆਂ, ਇਹ ਤੁਸੀਂ ਜਿਤਾਏ ਸੀ। ਬਾਹਮਣ ਆਏ ਸੀ ਲੜਨ ਵਾਸਤੇ।

ਕਹਿੰਦੇ ਇਹੀ ਤੁਸੀਂ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੰਦੀਆਂ ਜਾਤਾਂ, ਘਟੀਆਂ ਜਾਤਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਨਾ, ਘਟੀਆਂ ਬੰਦੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ, ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਯੁੱਧ ਜਿੱਤੇ ਨੇ -

**ਯੁੱਧ ਜਿੱਤੇ ਇਨ ਹੀ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ,
ਇਨ੍ਹੀ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੁ ਦਾਨ ਕਰੇ॥**

ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਬੰਧ ਪਾ: ੧੦

ਆਹ ਜਿੰਨਾ ਅਸੀਂ ਦਾਨ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਮੋਹਰਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ, ਅਸਰਫੀਆਂ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਕਿਸੋਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਨੇ, ਇਹ ਗਰੀਬ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗਾਲਾਂ ਕੱਢਦੇ ਹੋ, ਇਹੀ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਨੇ।

**ਅਘ ਅਉਅ ਟਰੇ ਇਨ੍ਹੀ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ,
ਇਨ੍ਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਛੁਨ ਧਾਮ ਭਰੇ॥**

**ਇਨ੍ਹੀ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੁ ਬਿਚਿਆ ਲਈ
ਇਨ੍ਹੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਭ ਸੜ੍ਹ ਮਰੇ॥**

**ਇਨ ਹੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੇ ਸਜੇ ਹਮ ਹੈਂ,
ਨਹੀਂ ਸੋ ਸੇ ਗਰੀਬ ਕਰੋ ਪਰੇ॥**

ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਬੰਧ ਪਾ: ੧੦

ਵਿਘਨਾਂ ਦਾ, ਪਾਪਾਂ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦੇ, ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਧਾਮ ਭਰੇ ਪਏ ਨੇ, ਦੌਲਤ ਨਾਲ।

**ਇਹਨੀ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੁ ਬਿਚਿਆ ਲਈ
.....॥** **ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਬੰਧ ਪਾ: ੧੦**

ਅਸੀਂ ਜਿੰਨੀ ਵਿਦਿਆ ਲਈ, ਜਿੰਨੇ ਕਵੀ ਰੱਖੇ ਨੇ,

102 ਲਿਖਾਰੀ ਲਿਖਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਹਰ ਵਕਤ, ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹੈ।

..... ਇਨਹੀਂ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਭ ਸੜ੍ਹ ਮਰੇ ॥
ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਬੋਧ ਪਾ: ੧੦

ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਨਾਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਹੋਇਐ।

ਇਨ ਹੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੇ ਸਜੇ ਹਮ ਹੈ,
ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਸੇ ਗਰੀਬ ਕਰੋਰ ਪਰੇ ॥
ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਬੋਧ ਪਾ: ੧੦

ਕਹਿੰਦੇ ਮੇਰੇ ਵਰਗਾ ਗਰੀਬ ਕਰੋੜ ਪਿਐ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ ਹੀ ਸਜਿਆ ਹੋਇਆਂ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਤੁਸਕਾਰ ਕਰੀਏ। ਨਾ ਪੰਡਤ ਜੀ! ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਬਦਲ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਦਾਨ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਫਲਣਾ ਕਲਯੁਗ ਵਿਚ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੋਈ, ਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਇਹੀ ਫਲੇਗਾ, ਇਹੀ ਮੈਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦੈ।

ਧਰਨਾ - ਭਾਉਂਦੀ ਮੇਰੇ ਮਨ ਨੂੰ,
ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਦੀ।
ਸੇਵ ਕਰੀ ਇਨਹੀਂ ਕੀ ਭਾਵਤ,
ਅਉਰ ਕੀ ਸੇਵ ਸੁਹਾਤ ਨ ਜੀ ਕੋ ॥
ਦਾਨ ਦਯੋ ਇਨਹੀਂ ਕੋ ਭਲੋ,
ਅਭੁ ਆਨ ਕੋ ਦਾਨ ਨ ਲਾਗਤ ਨੀਕੋ ॥
ਆਗੇ ਫਲੈ ਇਨ ਹੀ ਕੋ ਦਯੋ,
ਜਗ ਮੈ ਜਸੁ, ਅਉਰ ਦਯੋ ਸਭ ਫੀਕੋ ॥
ਮੈ ਗ੍ਰਹਿ ਮੈਂ ਤਨ ਤੇ ਮਨ ਤੇ,
ਸਿਰ ਲਉ ਧਨ ਹੈ ਸਭੀ ਇਨਹੀਂ ਕੋ ॥
(ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਬੋਧ ਪਾ: ੧੦)

ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ ਤੂੰ ਤਾਂ ਮੰਦੇ ਬਚਨ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਸੁਣ ਲਈਏ, ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸੁਣ ਸਕਦੇ, ਬਾਹਮਣ ਜੀ!

ਸੇਵ ਕਰੀ ਇਨਹੀਂ ਕੀ ਭਾਵਤ,
ਅਉਰ ਕੀ ਸੇਵ ਸੁਹਾਤ ਨ ਜੀ ਕੋ ॥
(ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਬੋਧ ਪਾ: ੧੦)

ਲੈ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਅਸਲੀ ਗੱਲ ਦੱਸ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਬਾਹਮਣਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ, ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਹੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਜੀਅ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸੇਵਾ। ਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਓਹੀ ਭਲਾ, ਲੰਗਰਾਂ ਵਾਸਤੇ, ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਵਾਸਤੇ, ਬਸਤਰਾਂ ਵਾਸਤੇ, ਜੋ ਦਾਨ ਦਿੰਦੇ ਹੋ, ਇਹੀ ਫਲਨਾ ਹੈ। ਬਾਹਮਣਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਫਲਣਾ। ਤਮਾਕੂ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਦਾਨ ਦੌੰਦਵੇ, ਉਹਨੂੰ ਸੂਰ ਦੀ ਜੂਨੀ 'ਚ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦੈ। ਸੂਰ ਬਣਨਾ ਪੈਂਦੈ। ਜਿਹੜਾ

ਬਾਹਮਣ ਤਮਾਕੂ ਪੀਵੇ ਉਹ 7 ਜਨਮ ਸੂਰ ਬਣਦੈ। ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭਲਾ ਕਿਉਂ ਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ? ਬੰਦ ਕਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਕਹਿੰਦੇ ਜੇ ਦਾਨ ਲੈਣੇ ਤਾਂ ਗੁਰਸਿਖੀ 'ਚ ਆ ਜਾਵੇ। ਸਿੱਖੀ ਵਿਚ ਆ ਜਾਓ, ਦਾਨ ਮਿਲੇਗਾ, ਸਭ ਕੁਝ ਮਿਲੇਗਾ, ਆਦਰ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਤਿਕਾਰ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮੇਰੇ ਘਰ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਜਿਹੜਾ ਸੀਸ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵਾਸਤੇ ਹੈ, ਮੇਰਾ ਤਨ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵਾਸਤੇ, ਮੇਰਾ ਧਨ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵਾਸਤੇ, ਮੇਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ।

ਜਦੋਂ ਇੰਨੀ ਸਪਸ਼ਟ ਗੱਲ ਸੁਣੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਬਾਹਮਣਾਂ ਦੇ ਨੇਤਰਾਂ 'ਚ ਜਲ ਆ ਗਿਆ। ਕ੍ਰੋਧ 'ਚ ਆ ਗਏ, ਜਿਵੇਂ ਸਰਾਪ ਦੇਣ ਲੱਗੇ ਹੋਣ।

ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ ਜੇ ਹੁਣ ਤੁਹਾਡਾ ਸਰਾਪ ਜੇ ਲੱਗਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅੰਰੰਗਜੇਬ ਨੂੰ ਲੱਗ ਜਾਵੇ, ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਸਰਾਪ ਲੱਗਣਾ ਤੁਹਾਡਾ।

ਜਿਵੇਂ ਘਾਹ ਜਲਦੈ, ਇਉਂ ਕ੍ਰੋਧ ਨਾਲ ਜਲ ਰਹੇ ਸੀ।

ਅਖੀਰ ਇੰਨਾ ਰੋਸ ਆਇਆ, ਕੇਸੋਦਾਸ ਜਿਹੜਾ ਸੀ, ਉਹ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ ਰੋਂਦਾ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਵਕਤ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਪਹਿਚਾਨ, ਛੱਡ ਦਿਓ ਇਹ ਗੱਲਾਂ, ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਚਲਣੀਆਂ। ਹੁਣ ਵੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀਆਂ ਕਿਨੇ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ। 300 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਗੁਜਾਰਾ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦਾ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ। ਜਦ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ ਉਦੋਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਮੰਨਿਆ, ਕਿਨੀ ਦੌਰ ਲੱਗੀ।

ਸੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਬੜਾ ਭਾਰਾ ਯੱਗ ਕਰਿਆ। ਦੋ ਦਿਨ ਲੰਘ ਗਏ। ਉਸਤੇ ਬਾਅਦ ਸੰਗਤਾਂ ਆ ਗਈਆਂ।

ਵਿਸਾਖੀ ਤੋਂ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਦਿਨ ਸੀ, ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਇਆ। ਦੂਰ ਤੱਕ ਤੱਤੀ ਵਿਛਾਏ, ਸ਼ਾਮਿਆਨੇ ਲੱਗ ਗਏ। ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਲਿਖਦੇ ਨੇ ਕਿ ਉਸ ਦਿਨ 80,000 ਦਾ ਇਕੱਠ ਸੀ। 80,000 ਬਹੁਤ ਹੁੰਦੇ। ਇਕ ਫਰਲਾਂਗ ਵਿਚ ਬਹਿੰਦਾ ਹੁੰਦੇ ਲੱਖ ਬੰਦਾ। ਇਕ ਫਰਲਾਂਗ ਚੰਡਾ, ਇਕ ਫਰਲਾਂਗ ਲੰਬਾ। ਕਿਨੇ ਸਿੱਖ ਆਏ ਹੋਏ ਸੀ।

ਉਸ ਦਿਨ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਬਈ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ -

ਮੈਂ ਅਪਨਾ ਸੁਤ ਤੁਹਿ ਨਿਵਾਜਾ।
ਪੰਥ ਪ੍ਰਚੁਰ ਕਰਬੇ ਕਉ ਸਾਜਾ।
ਜਹਾ ਤਹਾ ਤੈ ਧਰਮੁ ਚਲਾਇ।
ਕਬੂਲਿ ਕਰਨ ਤੇ ਲੋਕ ਹਟਾਇ।
ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਬਾਚ॥ ਚੰਪਈ॥

ਬਈ ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਬੁੱਧੀ ਦੂਰ ਕਰਨੀ ਸੀ ਆ ਕੇ, ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਕਬੁੱਧੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਨੂੰ, ਪਰ ਕੰਮ ਬੜਾ ਅੰਖਾ ਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਰਿਆਂ ਵਿਚ ਜਾਨ ਪਉਣੀ ਹੈ ਤੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਕਹਿੰਦੇ ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਉਠ ਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ।

**ਠਾਢ ਭਯੋ ਮੈ ਜੋਰਿ ਕਰ,
ਬਚਨ ਕਹਾ ਸਿਰ ਨਿਆਇ।
ਪੰਥ ਚਲੈ ਤਬ ਜਗਤ ਮੈ,
ਜਬ ਤੁਮ ਕਰਹੁ ਸਹਾਇ।**

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਬਾਚ॥ ਚੌਪਈ॥

ਹੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ! ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੋ ਤਾਂ ਇਹ ਅੰਖਾ ਕੰਮ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹੇਗਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਚੜਨਾ ਨਹੀਂ।

ਸੋ ਅੱਜ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵਿਚਾਰ ਕੇ, ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਸਤਰਧਾਰੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ, ਜੇ ਸ਼ਸਤਰਧਾਰੀ ਅੰਦਰ ਸੰਤ ਪੁਣਾ ਨਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਰਾਖਸ਼ ਬਣ ਜਾਓ, ਬੜਾ ਭਾਗੀ ਖਤਰਾ ਹੈ, ਸ਼ਸਤਰਧਾਰੀ ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਜੇ ਸੰਤ ਕੋਲ ਆ ਜਾਵੇ, ਸੰਤ ਵਿਚੋਂ ਸੰਤਪੁਣਾ ਨਿਕਲ ਜਾਵੇ, ਉਹੀ ਉਹ ਬਣ ਜਾਂਦੈ। ਮੰਨੂੰਦਿੰਸ੍ਤੀ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਦੇਵਤਾ ਵੀ ਲਿਆ ਕੇ ਤਖਤ ਤੇ ਬੈਠਾ ਦਿਓ ਉਹ ਵੀ ਰਾਖਸ਼ ਬਣ ਜਾਂਦੈ, ਕੋਈ ਬਿਠਾ ਦਿਓ, ਤੁਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹੀ ਹੋ।

ਰਾਜੁ ਮਾਲੁ ਰੂਪੁ ਜਾਤਿ ਜੋਬਨੁ ਪੰਜੇ ਠਗ॥
ਅੰਗ - ੧੨੯੯

ਇਹ ਪੰਜੇ ਠਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਬੰਦੇ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਠਗ ਲਿਆ ਕਰਦੇ ਨੇ, ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ, ਸਹੀ ਕੀ ਕਰਨੈ, ਗਲਤ ਕੀ ਕਰਨੈ।

ਸੋ ਇਹ ਇਕ ਬੜਾ ਭਾਗੀ ਖਤਰਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਸ਼ਸਤਰ ਫੜਾ ਦਿੱਤੇ, ਸਿਪਾਹੀ ਹੀ ਨਾ ਰਹਿ ਜਾਣ। ਸੰਤਪੁਣਾ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਨਾ ਨਿਕਲ ਜਾਵੇ। ਬੜਾ ਵਿਚਾਰ ਹੋਇਆ ਬੈਈ ਜਿਹੜੇ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਬੰਦੇ ਨੇ, ਕੁਛ ਐਸੀਆਂ ਰਹਿਤਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣ, ਜੀਵਨ ਐਸਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸੰਤ ਪੁਣਾ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲੇ ਨਾ। ਸਾਧੂ ਰਹਿਣ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਉਪਾਸ਼ਕ ਰਹਿਣ, ਭਗਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤੀ ਚੰਗੇ ਹੋਏ ਰਹਿਣ। ਨਾਮ ਦੇ ਮਸੀਹਾ ਰਹਿਣ। ਪੁਰਨ ਗਿਆਨਵਾਨ ਹੋਣ। ਰਾਜੇ ਵੀ ਹੋਣ ਤੇ ਨਾਲੇ ਜੋਗੀ ਹੋਣ।

ਸੋ ਰਾਜਾ ਜੋਗੀਆਂ ਦਾ, ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਰਾਜੇ ਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਵੇਲੇ ਜੋਗੀ, ਐਸਾ ਪੰਥ ਸਾਜਿਆ ਜਾਵੇ, ਉਹਦੇ ਵਾਸਤੇ ਅੱਜ ਆਪ ਨੇ ਤੰਬੂ ਲਵਾ ਲਿਆ, ਦੀਵਾਨ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਐ, ਕੀਰਤਨ ਹੋ ਰਿਹੈ।

ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਆਏ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੰਦੇ ਜਿੰਨੇ ਬੈਠੇ ਸੀ, ਇਉਂ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਚਕੋਰਾਂ ਚੰਦਰਮਾਂ ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣ ਤੇ ਉਸ ਦੀਵਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਰਸਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਮ ਜਪ ਰਿਹੈ, ਕੋਈ ਸਵਾਸ ਦੇ

ਨਾਲ ਨਾਮ ਜਪ ਰਿਹੈ, ਕੋਈ ਕੰਠ ਵਿਚ ਨਾਮ ਜਪ ਰਿਹੈ। ਕੋਈ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਜਪ ਰਿਹੈ, ਕੋਈ ਨਾਭੀ ਵਿਚ ਨਾਮ ਜਪ ਰਿਹੈ। ਕੋਈ ਆਗਿਆ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਨਾਮ ਜਪ ਰਿਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਵੱਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਚਕੋਰ ਅੱਖ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਟਕਾਉਂਦੀ ਚੰਦਰਮਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੀ ਹੋਈ।

ਸੋ ਗੁਰੂ ਬੈਠੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਅਚਾਨਕ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਕ ਦਮ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਲੈਂਦੇ ਨੇ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਆਵਾਜ਼ ਦਿੱਦੇ ਨੇ, ਕੁਛ ਬੈੜੇ ਬਚਨ ਕਰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਗੁਰਸਿਖੋ! ਇਹ ਭਾਰਤ ਵਰਸ਼ ਗੁਲਾਮ ਹੋ ਗਿਆ, 5000 ਸਾਲ ਤੋਂ ਦੁਖ ਸਹਿ ਰਿਹੈ, ਇਹਦੀ ਜਿਹੜੀ ਇਜ਼ਤ ਸੀ ਪਾਂਡਵਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਵੇਲੇ, ਉਹ ਇਜ਼ਤ, ਮਾਨ-ਮਰਿਆਦਾ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚ ਰੁਲ ਗਈ, ਗੁਲਾਮ ਹੋ ਗਿਆ, ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਛੱਡ ਗਿਆ, ਬੌਲੀ ਛੱਡ ਗਿਆ।

ਘਰਿ ਘਰਿ ਮੀਆ ਸਭਨਾਂ ਜੀਆਂ

ਬੋਲੀ ਅਵਰ ਤੁਮਾਰੀ॥ ਅੰਗ - ੧੧੯੧

ਜਦ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਫਾਰਸੀ ਬੋਲਣ ਲੱਗੇ ਸੀ, ਹੁਣ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਵੀ ਚਲੇ ਗਏ, ਹੁਣ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਗੱਲ ਬੋਲਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਖਬਰੇ ਬਹੁਤ ਉਹ ਬਹੁਤ ਚੰਗੇ ਲੱਗੇ ਨੇ।

ਕਹਿੰਦੇ ਪੁਸ਼ਾਕ ਵੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ, ਨੀਲੇ ਵਸੜ, ਨੀਲੇ ਕਪੜੇ ਪਹਿਨ ਲਏ -

ਨੀਲ ਬਸੜ ਲੇ ਕਪੜੇ ਪਹਿਰੇ

ਤੁਰਕ ਪਠਾਣੀ ਅਮਲੁ ਕੀਆ॥ ਅੰਗ - ੪੭੦

ਨੀਲੇ ਕਪੜੇ ਪਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ, ਆਪਣੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ, ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ, ਕਲਚਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਜਾਤਾਂ ਪਾਤਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਕੇ ਕਿਉਂ ਮਾਰ ਖਾ ਰਹੇ ਹੋ? ਬੱਕਰੀਆਂ ਵਾਂਗੂ ਰੋਜ਼ ਕੱਟੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋ! ਧਰਮ ਭਿ੍ਲਾਟ ਹੋ ਰਿਹੈ! ਡਰਦੇ ਮਾਰੇ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਛੱਡ ਰਹੇ ਹੋ ਤੇ ਗੁਲਾਮੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਬੀਬੀਆਂ ਦੀ ਬੱਪਤੀ ਦੇਖੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਹੀ! ਗਾਜ਼ਰਾਂ ਤੇ ਮੂਲੀਆਂ ਵਾਂਗੂ ਬੰਦੇ ਕੱਟੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਰਦ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਕੋਲ ਖੜ ਕੇ ਕੋਈ ਅਰਦਾਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਮਰੇ ਪਏ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਦੀ ਲੰਘ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।

ਕਹਿੰਦੇ ਆਹ ਹਾਲਤ ਹੋ ਗਈ ਪਿਆਰਿਓ, ਇਹਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸਾਨੂੰ ਮਰਜ਼ੀਵੜਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕੋਈ ਮਰਜ਼ੀਵੜਾ ਉਠੋਂ, ਜਿਸ ਨੇ ਦੇਹ-ਅਧਿਆਸ ਤੋੜਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਸਾਡੀ ਸੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਖੂਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਕ ਸੀਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਬਲੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ।

ਅਚਾਨਕ ਆਵਾਜ਼ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁਰਤਾਂ ਨਾਮ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਮਝਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਿਆ ਕਿ ਕੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ ਹੈ, ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਿਆ। ਜਿਹੜੇ ਅੱਗੇ ਬੈਠੇ ਸੀ, ਉਹ ਸਮਝ ਗਏ ਤੇ ਭਰ ਗਏ। ਬਈ ਆਹ ਕੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਕਿ ਸੀਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੁਬਾਰਾ ਆਵਾਜ਼ ਹੋਈ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸੁਣੀ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ ਸੁਣੀ, ਉਠੋਂ ਕੋਈ ਸੂਰਮਾ ਤੇ ਆਪਣੇ ਸੀਸ ਦੀ ਬਲੀ ਦੇਵੇਂ।

ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਭਾਈ ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋ ਪੂਰਨ ਬੁਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸੀ ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਦੇਹ ਅਧਿਆਸ ਟੈਟਿਆ ਹੋਇਆ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੇਹ ਤੋਂ ਨਿਆਰੀ ਆਤਮਾ ਸਮਝਦੇ ਸੀ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗਿਆਨ ਸੀ -

ਨਹ ਕਿਛੁ ਜਨਮੇ ਨਹ ਕਿਛੁ ਮਰੈ॥

ਅੰਗ - ੨੯

ਜੰਮਦਾ ਮਰਦਾ ਇਥੇ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਦਿਸ਼ਟ ਤੇ ਅਨਦਿਸ਼ਟ ਦਾ ਫਰਕ ਹੈ, ਆਤਮਾ ਨਹੀਂ ਮਰਦੀ, ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਮਰਦੇ, ਤੱਤਾਂ 'ਚ ਸਮਾ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਆਤਮਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ ਹੈ, ਆਤਮਾ ਤੱਕ ਤਾਂ ਨਾ ਕੋਈ ਤਲਵਾਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕੋਈ ਅੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਪਾਣੀ ਡੋਬ ਸਕਦੇ, ਨਾ ਸੁਰਜ ਉਹਨੂੰ ਸੁਕਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਤਾਂ ਸਦਾ ਅਮਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ -

ਮਰਣਹਾਰੁ ਇਹੁ ਜੀਅਰਾ ਨਾਹੀ॥ ਅੰਗ - ੧੬੬

ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਪੂਰਾ ਨਿਹਚਾ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੈਂ! ਗੁਰੂ ਸੀਸ ਮੰਗ ਰਿਹੈ, ਕਸਉਟੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜ਼ਬਰਦਸਤ। ਜਦੋਂ ਕਸਉਟੀ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ! ਫਿਰ ਸਾਰੇ ਨਹੀਂ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ। ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਵਿਰਲਾ ਪਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਫੁਰਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ -

**ਕਬੀਰ ਕਸਉਟੀ ਰਾਮ ਕੀ
ਝੁਠਾ ਟਿਕੈ ਨ ਕੋਇ॥
ਰਾਮ ਕਸਉਟੀ ਸੋ ਸਹੈ ਜੋ ਮਰਜੀਵਾ ਹੋਇ॥**

ਅੰਗ - ੬੪੮

ਜਿਹੜਾ ਮਰਜੀਵੜਾ ਹੈ ਚੁਕਿਆ ਹੈ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਡਰਾਉਂਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਰਾਮ ਦੀ ਕਸਉਟੀ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਸਹਿ ਸਕਿਆ ਕਰਦੇ।

ਸੋ ਉਸ ਵੇਲੇ ਗੁਰਸਿਖ ਉਠ ਕੇ ਖੜਕ ਹੋ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਜੋ ਨੇਤਰ ਨੇ, ਪੂਰੇ ਜਲਾਲ ਵਿਚ ਨੇ, ਕੋਈ ਝਾਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਉਧਰ ਨੂੰ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਆਪ ਅੱਗੇ ਵੱਧਦੇ ਨੇ, ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ! ਪਹਿਲਾਂ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਈ ਨਹੀਂ

ਸੀ ਦਿੱਤਾ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ। ਤੇਰੇ ਬਖਸ਼ੇ ਹੋਏ ਨਾਮ, ਤੇਰੇ ਬਖਸ਼ੀ ਹੋਈ ਵਿਚਾਰ, ਤੇਰੇ ਬਖਸ਼ੇ ਹੋਏ ਗਿਆਨ ਦੇ ਵਿਚ ਮਨ ਲੀਨ ਸੀ। ਸੁਰਤ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰਦੀ ਨੂੰ ਬੋੜੀ ਦੇਰ ਲੱਗ ਗਈ ਤੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰੀ ਬੋਲਣ ਤੇ ਮੈਂ ਸਮਝਿਆ। ਇਹ ਸੀਸ ਤਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਮੈਂ ਬਚਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ, ਮੇਰੇ ਕੌਲ ਤਾਂ ਕੁਝ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਭ ਤੇਰਾ ਹੀ ਹੈ -

**ਧਾਰਨਾ - ਪ੍ਰਭ ਸਭ ਕਿਛੁ ਤੇਰਾ ਜੀ,
ਮੈਂ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ, ਮੈਂ ਕਿਛੁ ਨਾਹੀ।**

**ਮੈਂ ਨਾਹੀ ਪ੍ਰਭ ਸਭ ਕਿਛੁ ਤੇਰਾ॥
ਈਘੈ ਨਿਰਗੁਨ ਉਘੈ ਸਰਗੁਨ
ਕੇਲ ਕਰਤ ਬਿਚਿ ਸੁਆਮੀ ਮੇਰਾ॥**

ਅੰਗ - ੬੨੭

ਜਿਸ ਦਿਨ ਦਾ ਤੇਰੇ ਚਰਨਾਂ 'ਚ ਆਇਆ ਹਾਂ, ਸਭ ਕਿਛੁ ਆਪਦੇ ਚਰਨਾਂ 'ਚ ਭੇਟਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਤਾਂ ਆਪਦੀ ਅਮਾਨਤ ਸਾਂਭੀ ਫਿਰਦਾ ਹਾਂ।

**ਕਬੀਰ ਮੇਰਾ ਮੁਝ ਮਹਿ ਕਿਛੁ ਨਹੀਂ
ਜੋ ਕਿਛੁ ਹੈ ਸੋ ਤੇਰਾ॥
ਤੇਰਾ ਭੁਝ ਕਉ ਸਉਪਤੇ ਕਿਆ ਲਾਗੈ ਮੇਰਾ॥**

ਅੰਗ - ੧੩੨੫

ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਮਾਊਣ ਵਾਲੇ ਓਹੀ ਗੁਰਸਿਖ ਸੀਗੇ, ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ! ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਕਹਾ ਲੈ, ਪਰ ਹੈ ਸਾਡਾ, ਤੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਅਸੀਂ, ਬਾਲ ਬੱਚੇ ਕੀ ਕਰਨਗੇ ਜੇ ਤੈਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ, ਫਰਕ ਪੈ ਜਾਂਦੇ।

ਸੋ ਉਸ ਵੇਲੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਕਰੜਾ ਹੱਥ ਪਾਊਂਦੇ ਨੇ ਮੌਚੇ ਨੂੰ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਲਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਅੰਦਰ ਲੈ ਗਏ। ਕਮਜੌਰ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਆਇਆ ਕਿ ਹੁਣ ਹੋਵੇਗਾ ਕੀ?

ਲਾਹੌਰ ਦੇ, ਜਾਤ ਖਤਰੀ ਹੈ ਪਿਛਲੀ, ਬੜੇ ਗੁਰਮੁਖ ਬਹੁਮਿਗਿਆਨੀ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਤੇ ਅਕਲ ਦੇ ਧਨੀ, ਬਈ ਹੁਣੇ ਵਿਚਾਰੇ ਬੋੜੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਣੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਕਿਨਿਆਂ ਦੇ ਨੇਤਰਾਂ 'ਚੋਂ ਜਲ ਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਵਿਛੋੜਾ ਸਹਿ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਬਈ, ਇਹ ਤਾਂ ਬਲੀ ਦੇ ਦਿੱਤਾ।

ਇੰਨੇ ਚਿਰ ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਦੇ ਨੇ, ਜੋਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਝ ਝਟਕਾ ਲੱਗਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਧੜੰਮ ਕਰਕੇ ਗਿਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਖੂਨ ਚੱਲਿਆ ਤੇ ਤੰਬੂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦੀ ਨਿਕਲ ਪਿਆ। ਫਿਰ ਆਵਾਜ਼ ਦਿੰਦੇ ਨੇ, ਇੰਨ੍ਹੇ ਦੇਰ ਨੂੰ ਜਿੰਨੇ ਮਰਜੀਵੜੇ ਸੀ, ਫੈਸਲੇ ਕਰੀ ਬੈਠੇ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਹੁਣ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਜਾਉ।

ਉਸ ਵੇਲੇ ਭਾਈ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਦਿੱਲੀ ਦੇ,
ਹਸਤਨਾਪੁਰ ਦੇ ਜੱਟ ਜਾਤ ਦੇ, ਉਹ ਉਠ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ
ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਜਾ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਨੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹ
ਲਓ -

ਧਾਰਨਾ - ਤਨ ਧਨ ਤੇਰਾ ਜੀ,
ਤੂੰ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰਾ।

ਪਾਤਸ਼ਾਹ! ਮੇਰਾ ਤਨ ਵੀ ਤੇ ਧਨ ਵੀ ਜਿਸ
ਦਿਨ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਦਿਲ ਦਾ ਸੌਦਾ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਦਿਨ
ਤੇਰੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਅਰਪਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਤਨੁ ਧਨੁ ਤੇਰਾ ਤੂੰ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰਾ
ਹਮਰੈ ਵਸਿ ਕਿਛੁ ਨਾਹਿ॥
ਜਿਉ ਜਿਉ ਰਾਖਹਿ ਤਿਉ ਤਿਉ ਰਹਣਾ
ਤੇਰਾ ਦੀਆ ਖਾਹਿ॥ ਅੰਗ - 80੬

ਅੰਦਰ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਿਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ
ਮਹਾਰਾਜ਼ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਆਵਾਜ਼ ਦਿੱਤੀ।

ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਗੁਰਸਿੱਖ ਉਠ ਕੇ ਖੜਾ
ਹੋ ਜਾਂਦੇ, ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਉਮਰ ਦਾ। ਆਇਆ ਕਿਬੋਂ
ਹੈ? ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ, ਜਥੇ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ,
ਉੜੀਸਾ ਵਿਚੋਂ ਚਲਿਆ, ਜਗਨਨਾਥ ਪੁਰੀ ਤੋਂ ਘੱਟ
ਤੋਂ ਘੱਟ ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਚਲਦੇ ਚਲਦੇ ਦਸ਼ੇਸ਼ ਪਾਤਸ਼ਾਹ
ਕੌਲ ਪਹੁੰਚੇ ਸੀ, ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਹੈ, ਘਰਵਾਲੀ ਨਾਲ
ਹੈ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਵਾਪਸ
ਜਾਣਗੇ। ਉਹਨੇ ਕਿਹਾ ਗੁਰੂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ ਤੇ
ਹੁਣ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ, ਲੱਖਾ
ਸਾਲ ਜੇ ਤਪ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਵੀ ਗੁਰੂ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।
ਜੇ ਗੁਰੂ ਸੀਸ ਲੈ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ
ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਹੈ ਤੇ ਗੁਰੂ ਨੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਹੀ
ਜਦ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖੀ ਵਾਸਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰੀ, ਉਸੇ ਵੇਲੇ
ਹੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਧਾਰਨਾ - ਜਿਉਂਦੇ ਮਰ ਜਾਵਣਾ,
ਬਣ ਜਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਾਂ ਦਾ।
ਜਉ ਤਉ ਪ੍ਰੇਮ ਖੇਲਣ ਕਾ ਚਾਉ॥
ਸਿਰੁ ਧਰਿ ਚਲੀ ਗਲੀ ਮੇਰੀ ਆਉ॥
ਇਤੁ ਮਾਰਗ ਪੈਰੁ ਧਰੀਜੈ॥
ਸਿਰੁ ਦੀਜੈ ਕਾਣਿ ਨ ਕੀਜੈ॥

ਅੰਗ - ੧੪੧੨

ਪਹਿਲਾ ਮਰਣੁ ਕਬੂਲਿ
ਜੀਵਣ ਕੀ ਛਡਿ ਅਸ॥
ਹੋਹੁ ਸਭਨਾ ਕੀ ਰੇਣੁਕਾ
ਤਉ ਆਉ ਹਮਾਰੇ ਪਾਸ॥ ਅੰਗ - ੧੧੦੨

ਪਾਤਸ਼ਾਹ! ਮੈਂ ਤਾਂ ਉਸੇ ਦਿਨ ਗੁਲਾਮ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ।

ਲਾਲੈ ਆਪਣੀ ਜਾਤਿ ਗਵਾਈ॥
ਤਨੁ ਮਨੁ ਅਰਪੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਣਾਈ॥
ਹਿਰਦੈ ਨਾਮੁ ਵਡੀ ਵਡਿਆਈ॥
ਸਦਾ ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਪ੍ਰਭੁ ਹੋਇ ਸਖਾਈ॥
ਸੋਗੁ ਹਰਖੁ ਦੁਇ ਸਮ ਕਰਿ ਜਾਣੈ
ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਸਬਦਿ ਉਧਰੈ॥

ਅੰਗ - ੩੬੨

ਪਾਤਸ਼ਾਹ! ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਗੁਲਾਮ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਭ
ਕੁਝ ਤੇਰਾ, ਜਿਵੇਂ ਤੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤ।

ਚੌਬੀ ਆਵਾਜ਼ ਫੇਰ ਆਉਂਦੇ ਸਾਰ, ਇਕ ਦਮ
ਭਾਈ ਮੋਹਕਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ। ਆਏ ਸੀ ਦੁਆਰਕਾ
ਤੋਂ, ਜਿਥੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਰਾਜ਼ ਹੋਏ, ਜਿਥੇ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ
ਹੋਏ। ਉਸ ਥਾਂ ਤੋਂ ਆਏ ਚੱਲ ਕੇ, ਬੋਲੀ ਵੀ ਹੋਰ ਹੈ,
ਪੋਸ਼ਾਕ ਵੀ ਹੋਰ ਹੈ, ਤੇ ਸੀਸ ਦੇਣ ਲਈ ਚੌਬੀ ਨੰਬਰ
ਤੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ਼ ਅੱਗੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ।

ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ! ਇਹ ਤਨ ਵੀ ਤੇਰਾ, ਮਨ
ਵੀ ਤੇਰਾ, ਧਨ ਵੀ ਤੇਰਾ -

ਤਨੁ ਮਨੁ ਸਉਪੀ ਆਗੇ ਧਰੀ

ਵਿਚਰੁ ਆਪੁ ਗਵਾਇ॥

ਅੰਗ - ੨੫੯

ਇਹ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਮੈਂ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਦਾ
ਪੱਲੇ ਬੰਨਿਆਂ ਹੋਇਐ।

ਮਹਾਰਾਜ਼ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਅੰਦਰ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਤੇ ਅਖੀਰ
ਪੰਜਵੀਂ ਵਾਰ ਆਉਂਦੇ ਨੇ। ਇੰਨੇ ਚਿਰ ਦੇ ਵਿਚ 80,000
ਬੰਦੇ ਦੂਰੋਂ ਦੂਰੋਂ ਕਈ ਪਿਛੇ ਮੁੜੀ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ, ਨੱਠੇ ਜਾ
ਰਹੇ ਨੇ ਕਿ ਜੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਬੱਲੇ ਉਤਰ ਆਏ ਤਲਵਾਰ
ਲੈ ਕੇ, ਫਿਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਵੱਡ ਦੇਣਗੇ।
ਕੱਚੇ ਮਸੰਦ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੌਲ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।

ਮਾਤਾ ਜੀ! ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪਾਲਦੇ ਰਹੇ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨੌਵੇਂ
ਪਾਤਸ਼ਾਹ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ? ਵੱਡਣੇ
ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਨੇ ਸਿੱਖ। ਤੁਸੀਂ ਜਾ ਕੇ ਤਾਂ ਵੇਖੋ ਜ਼ਰਾ। ਉਹ
ਤਾਂ ਸਿੱਖੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਇਹ ਤਾਂ ਸ਼ੁਕਰ ਹੈ ਕਿ ਕਈ
ਸਿੱਖ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੀ ਪਤਾ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ
ਬੱਲੇ ਆ ਜਾਣ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਦੂਰੋਂ ਦੂਰੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਲਿਆਉਂਦੇ
ਹਾਂ, ਕੀ ਜਵਾਬ ਦੇਵਾਂਗੇ ਜੇ ਸਾਡੇ ਬੰਦੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ। ਜੇ
ਸਲਾਹ ਸਾਡੀ ਮੰਨੋ, ਅੱਗੇ ਵੀ ਗੁਰੂ ਘਰ ਨੂੰ ਸਲਾਹਾਂ ਅਸੀਂ
ਦਿੰਦੇ ਆਏ ਹਾਂ। ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਬਖੇੜਾ ਹੀ ਪਾ ਦਿੱਤਾ।
ਜਿਸ ਦਿਨ ਦੇ ਗੱਦੀ ਤੇ ਬੈਠੇ ਨੇ, ਲੜਾਈਆਂ ਹੀ
ਲੜਾਈਆਂ, ਲੜਾਈਆਂ ਹੀ ਲੜਾਈਆਂ। ਕਦੇ ਰਣਜੀਤ
ਨਗਾਰਾ ਬਣਾ ਲਿਆ, ਕਦੇ ਕੁਝ ਕਰ ਲਿਆ। ਸਾਹਿਬਜਾਦੇ
ਹੁਣ ਤਕੜੇ ਹੋ ਗਏ ਨੇ, ਆਪਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦੇ

ਹਾਂ ਇਕ ਪਾਸੇ। ਜੇ ਆਪਦਾ ਹੁਕਮ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਾਹਿਬਜਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਬਿਠਾ ਦਿਆਂਗੇ ਗੱਦੀ ਤੇ।

ਐਸੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਿਹਚਿਆਂ ਦੇ ਉਹ ਲੋਕ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਮੁਖੀ ਕਹਾਉਂਦੇ ਸੀ। ਮਾਨਤਾ ਕਰਾਉਂਦੇ ਸੀ, ਉਤੋਂ ਉਤੋਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਂ-ਉਪਰੋਂ ਹਾਂ, ਅੰਦਰੋਂ ਨਹੀਂ ਨਿਹਚਾ ਸਾਡਾ ਪੱਕਾ। ਐਸੀਆਂ ਸ਼ਕਾਇਤਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ। ਉਧਰਲੇ ਪਾਸੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਜੀ ਨੇ ਪੰਜਵੇਂ ਸੀਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਕ ਗੁਰਸਿਖ ਜਿਹੜਾ ਬਿਦਰ ਤੋਂ ਆਇਆ ਸੀ, ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਜੋੜੇ ਹੋਏ ਨੇ, ਬੜੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਸਟੇਜ ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ।

ਕਹਿੰਦਾ, ਪਾਤਸ਼ਾਹ! ਇੰਨਾ ਸਸਤਾ ਸੌਂਦਾ, ਇਉਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

**ਧਰਨਾ - ਸੀਸ ਦਿੱਤਿਆਂ ਜੇ ਮਿਲੇ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇਰੀ,
ਸੌਂਦਾ ਇਹ ਸਸਤਾ ਹੈ ਪਿਆਰਿਆ।**

ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਇਹ ਤਨ ਕੀ ਹੈ, ਇਹ ਤਾਂ ਗੰਦਰੀ ਦੀ ਖਾਨ ਹੈ, ਇਹਦੇ ਉਪਰ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀਸ ਜੇ ਤੂੰ ਲੈ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੈਂ -

**ਜਬ ਲਗੁ ਸਾਹਿਬੁ ਮਨਿ ਵਸੈ
ਤਬ ਲਗੁ ਬਿਘਨੁ ਨ ਹੋਇ॥
ਨਾਨਕ ਸਿਰੁ ਦੇ ਛੁਟੀਐ
ਮਨਿ ਤਨਿ ਸਾਚਾ ਸੌਇ॥** ਅੰਗ - ੯੯੨

ਕਹਿੰਦੇ, ਜੇ ਸਿਰ ਦੇ ਕੇ ਛੁਟਕਾਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਫਿਰ ਇਸ ਤੋਂ ਸਸਤਾ ਸੌਂਦਾ ਕਿਹੜਾ ਹੈ -

**ਹਰਿ ਜੀਉ ਤੁਧੁ ਵਿਟਹੁ ਵਾਰਿਆ ਸਦ ਹੀ
ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਵਿਟਹੁ ਬਲਿ ਜਾਈ॥
ਹਮ ਸਬਦਿ ਮੁਏ ਸਬਦਿ ਮਾਰਿ ਜੀਵਾਲੇ ਭਾਈ
ਸਬਦੇ ਹੀ ਮੁਕਤਿ ਪਾਈ॥
ਸਬਦੇ ਮਨੁ ਤਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਆ
ਹਰਿ ਵਸਿਆ ਮਨਿ ਆਈ॥
ਸਬਦੁ ਗਰ ਦਾਤਾ ਜਿਭੁ ਮਨੁ ਰਾਤਾ
ਹਰਿ ਸਿਉ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ॥** ਅੰਗ - ੬੦੧

ਸੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੌਤਕ ਵਰਤਿਆ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੇ, ਸਮਾਂ ਲੰਘ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਸੁਖ ਦਾ ਸਾਹ ਲਿਆ ਡਰਕਾਲ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ। ਕੁਝ ਨੱਠ ਗਏ, ਦੂਰ ਖੜ੍ਹੇ ਦੇਖਦੇ ਨੇ ਕਿ ਜੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਆਏ ਤਾਂ ਡਾਹ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਅਸੀਂ, ਇਥੋਂ ਹੀ ਨੱਠ ਜਾਵਾਂਗੇ, ਬੈਲੇ ਸਾਂਭੀ ਬੈਠੇ ਨੇ।

ਕਿਉਂਕਿ ਐਸਾ ਕੌਤਕ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾ ਕੌਤਕ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਰਿਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟੈਸਟ ਤਾਂ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ, ਸੇਵਾ ਦੇ ਲੈਂਦੇ ਰਹੇ, ਲੇਕਿਨ ਆਹ ਜਿਹੜਾ ਟੈਸਟ ਸੀ ਇਹ ਅਜੀਬ ਸੀ।

ਬਾਬੇ ਫਰੀਦ ਦਾ ਜੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਮੁਰਸ਼ਦ ਨੇ ਹਵਾ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ, ਬਾਰਸ ਆਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ, ਅੱਗ ਬੁਝ ਗਈ, ਉਸਨੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਉਣਾ ਸੀ। ਅੱਗ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦੈ, ਕੰਬਲੀ ਭਿਜ ਗਈ ਉਸਦੀ। ਪਾਲੇ ਨਾਲ ਠੁਰ ਠੁਰ ਕਰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਵੇਸਵਾ ਦੇ ਘਰ ਦੀਵਾ ਬਲਦਾ ਦੇਖ ਕੇ ਆਵਾਜ਼ ਦਿੱਤੀ, ਬੀਬਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹ ਅੰਦਰੋਂ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ, ਕੈਣ ਹੈਂ ਤੂੰ ?

ਕਹਿੰਦਾ, “ਮੈਂ ਫਰੀਦ ਤੇ ਮੈਂ ਮੁਰੀਦ ਹਾਂ ਖਵਾਜਾ ਜੀ ਦਾ।”

ਕਹਿੰਦੀ, “ਫਰੀਦਾ! ਇਹ ਥਾਂ ਪੀਰਾਂ ਮੁਰੀਦਾ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਥੇ ਤਾਂ ਨਰਕ ਦੇ ਟਿਕਟ ਮਿਲਦੇ ਨੇ, ਲੈਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਜਾ ਅੰਦਰ।”

ਕਹਿੰਦਾ, “ਬੀਬਾ! ਮੈਨੂੰ ਹੋਰ ਕੰਮ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਅੱਗ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਮੈਂ ਮੁਰਸ਼ਦ ਦਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਉਣਾ ਹੈ।”

ਕਹਿੰਦੀ, “ਅੱਗ ਮੁਫਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗੀ, ਸਰੀਰ ਦਾ ਕੋਈ ਅੱਗ ਦੇ-ਦੇ, ਅੱਗ ਲੈ-ਲੈ।”

ਖੁਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ। ਸੋਚਣ ਲੱਗਾ ਜੇ ਸਿਰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਅੱਗ ਮਚਾ ਕਿ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾ ਕੇ ਆ ਜਾਉਂਗਾ ਤੇ ਸੀਸ ਦੇ ਦਿਆਂਗਾ।

ਉਹਨੇ ਕੀ ਮੰਗਿਆ? ਕਹਿੰਦੀ, ਅੱਖ ਦਾ ਡੇਲਾ ਕੱਢ ਕੇ ਦੇ-ਦੇ।

ਖੁਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਲੇਟ ਮੰਗਾ ਲਈ, ਡੇਲਾ ਕੱਢ ਕੇ ਫੜਾ ਦਿੱਤਾ। ਅੱਗ ਲੈ ਲਈ। ਆ ਕੇ ਮੁਰਸ਼ਦ ਦਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾ ਦਿੱਤਾ।

ਹੁਣ ਨਾ ਦਰਦ ਹੋ ਰਿਹੈ, ਨਾ ਰੈਲਾ ਪਾ ਰਿਹੈ, ਆਪਣਾ ਹੀ ਸਾਫ਼ਾ ਪਾੜ ਕੇ ਬੰਨਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸੋ ਐਨੇ ਟੈਸਟ ਤਾਂ ਹੋਏ ਨੇ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਹੋਏ ਨੇ, ਕੁੱਟ ਮਾਰ ਕੀਤੀ।

ਨਜਾਮੁਦੀਨ ਅੱਲੀਏ ਨੇ ਜਦ ਟੈਸਟ ਲਿਆ ਆਪਣੇ 32 ਚੇਲਿਆਂ ਦਾ।

ਵੇਸਵਾ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਬਹਿ ਗਏ। ਵੇਸਵਾ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਮੁਰੀਦਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਤਸੱਲੀ ਕਰਾ ਦੇ ਕਿ ਮੈਂ ਬਦਮਾਸ਼ ਹਾਂ, ਸ਼ਰਾਬੀ ਕਬਾਬੀ ਹਾਂ।

ਵੇਸਵਾ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਮੁਰੀਦਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਪੀਰ ਨੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਰਹਿਣਾ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਜਾਓ ਸਾਰੇ। ਕਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਮੰਗਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਕਬਾਬ ਮੰਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਚੇਲੇ ਖਿਸਕਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। 30 ਚੇਲੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਅੱਲੀਏ ਨੇ ਭੇਜਿਆ ਕਿ ਦੇਖ ਕਿੰਨੇ ਰਹਿ ਗਏ।

ਕਹਿੰਦੀ, “ਦੋ ਰਹਿ ਗਏ ਨੇ।”

ਕਹਿੰਦਾ, “ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭਜਾਉ ਦਬਕਾਉ।”

ਜਦ ਉਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਇਆ, ਧਮਕਾਇਆ ਤਾਂ ਇਕ ਨੱਠ ਗਿਆ ਤੇ ਇਕ ਰਹਿ ਗਿਆ ਅਮੀਰ ਖੁਸਰੇ।

ਕਹਿੰਦੀ, “ਇਕ ਰਹਿ ਗਿਆ ਇਕ ਤਾਂ ਨੱਠ ਗਿਆ।”

ਕਹਿੰਦੇ, “ਘੜੀਸ ਕੇ ਸਿੱਟ ਆਓ ਇਹਨੂੰ ਬਾਹਰ, ਜਿਵੇਂ ਮਰੇ ਹੋਏ ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਘੜੀਸੀ ਦਾ ਹੈ, ਇਵੇਂ ਲੈ ਜਾਓ।

ਘੜੀਸ ਕੇ ਸਿੱਟ ਆਏ, ਸਰੀਰ ਤੇ ਜਖਮ ਹੋ ਗਏ, ਖੂਨ ਚੱਲਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਪਰ ਫੇਰ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ।

ਕਹਿੰਦੇ, “ਹੁਣ ਕੁਟਾਈ ਕਰੋ ਇਹਦੀ।

ਮੁੰਡੇ ਲਾ ਦਿੱਤੇ ਕੁੱਟਣ। ਬਹੁਤ ਕੁੱਟਿਆ, ਬੇਹੋਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਫਿਰ ਦੂਰ ਸੱਟ ਆਏ।

ਜਦ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਸ਼ ਆਈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ।

ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਟਿਆ, ਪਰ ਤਿੰਨੇ ਵਾਰ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ।

ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਲੀਆ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ।

ਕਹਿੰਦਾ, “ਓ ਖੁਸਰੋ! ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਗਿਆ, ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਚਲੇ ਗਏ।”

ਕਹਿੰਦਾ, “ਅੱਲੀਆ ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਥਾਂ ਸੀ, ਉਹ ਚਲੇ ਗਏ, ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਕਿਥੇ ਜਾਵਾਂ। ਜੇ ਤੂੰ ਇਥੇ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਸ ਦਰ ਦਾ ਕੁੱਤਾ ਬਣ ਕੇ ਰਹੀ ਜਾਵਾਂਗਾ, ਜੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਮਸਜਿਦ, ਮਕਬਰੇ ਵਿਚ ਬੈਠਣੈ, ਉਥੇ ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਦਰਬਾਨ ਬਣ ਕੇ ਰਹੀ ਜਾਉਂਗਾ।

ਲੇਕਿਨ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਜੋ ਟੈਸਟ ਲਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਤਾਂ ਬੜਾ ਅਜੀਬ ਸੀ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਕਰੜਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਸੀ।

ਸੋ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਪ੍ਰਸੰਨ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ। ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ! ਪਹਿਲੇ ਜਾਮੇ 'ਚ ਇਕ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ, ਇਕੋ ਇਕ ਕੱਢਦਾ ਆਇਆ, ਉਹਦੇ ਉਤੇ ਵੀ ਰੌਲਾ ਪੈਂਦਾ ਆਇਐ, ਬਈ ਮੈਂ ਸੀ ਹੱਕਦਾਰ, ਮੈਂ ਸੀ ਹੱਕਦਾਰ ਗੁਰਿਆਈ ਦਾ।

ਪ੍ਰਿਥੀ ਚੰਦ ਨੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ ਹੱਦ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਵਿਰੋਧਤਾ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਕਰੀ ਕਿ ਮੈਂ ਗੁਰਿਆਈ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ।

ਦਾਤੂ ਤੇ ਦਾਸੂ ਜੇ ਨੇ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਲੱਤ ਇਸ ਕਰਕੇ ਮਾਰੀ ਆ ਕੇ ਕਿ ਗੱਦੀ ਸਾਡੀ ਸੀ ਤੇ ਤੂੰ ਕਿਉਂ

ਬਹਿ ਗਿਆ, ਹੇਠਾ ਸਿੱਟ ਦਿੱਤੇ ਸੀ।

ਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਰੱਖਿਆ ਬਈ ਚਾਰ ਦਿਨ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਗੱਦੀ ਲੈ ਗਿਆ, ਅਸੀਂ ਪੁੱਤਰ ਸੀ।

ਫਿਰ ਗੱਦੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ 22 ਬਣ ਗਏ ਇਕੱਠੇ ਹੀ। ਅੱਜ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਐਸਾ ਕੌਤਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਬਈ ਸਿਰ ਦੇ ਕੇ ਹੀ ਲਿਆ ਜਿਹਨੇ ਲਿਆ। ਆ ਜਾਂਦੇ, ਨਿਤਰ ਆਉਂਦੇ, ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਬੁਲਾਵਾ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਆਉ ਸਿਰ ਦਿਓ ਤੇ ਲਓ ਜੋ ਕੁਝ ਲੈਂਦੇ ਹੋ। ਨਿਹਚਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਉਸ ਵੇਲੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਪੰਜਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਸੂਰਤ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧੀਆ, ਦਗ ਦਗ ਚਿਹਰੇ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ, ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਰਗੀ ਦਸਤਾਰ, ਆਪਣੇ ਵਰਗੇ ਬਸਤਰ, ਆਪਣੇ ਵਰਗਾ ਹੀ ਗਾਤਰਾ, ਸੀ ਸਾਹਿਬ ਪਹਿਨਾ ਕੇ ਪੂਰੇ ਸ਼ਾਨੋ-ਸ਼ੋਕਤ ਨਾਲ ਜਦ ਤੰਬੂ 'ਚੋ ਬਾਹਰ ਕੱਢੇ, ਜੈਕਾਰੇ ਤੇ ਜੈਕਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਡਰਾਕਲ ਵੀ ਕੰਬਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਪੰਜ ਸੱਤ ਹੌਰ ਆ ਗਏ।

ਕਹਿੰਦੇ, ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ! ਤੁਸੀਂ ਅੱਗੇ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ, ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਸੌਚਦੇ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਸੀਸ ਦਿਆਂਗੇ।

ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ, ਨਹੀਂ ਪੰਜ ਸੱਤ ਸਿਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਲੱਖਾਂ ਸਿਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਦੇਵੀ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਲੱਖਾਂ ਸਿਰਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਣੀ ਪੈਣੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਜਾ ਕੇ ਜਾਗੂ। ਕੋਈ ਨਾ, ਤੁਹਾਡੀ ਵਾਰੀ ਵੀ ਆ ਜਾਏਗੀ।

ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਢਾਂਚਾ, ਪਹਿਲਾਂ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਸੀ, ਗਿਆਨ ਪਾਪਤ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਜਾ ਕੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ 'ਚ ਲੀਨ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਲੈਕ ਮੁਕਤੀ ਮਿਲਿਆ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਤੇ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਸ਼ਹੀਦ ਨੂੰ ਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਉਪਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਦਰ ਤੇ ਖਾਸ ਮੁਕਤੀ ਮਿਲੇਗੀ।

ਸੋ ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਟੈਸਟ 'ਚੋ ਪਾਸ ਹੋਏ, ਹੁਣ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਿਹੜੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨੇ, ਇਤਿਹਾਸ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ, ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ, ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਸੁਣਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਸਿੱਧਮ ਸਿਧਾ ਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਅੰਦਰ ਬੱਕਰੇ ਬੰਨੇ ਸੀ, ਬੱਕਰੇ ਵੱਢੇ ਸੀ, ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ। ਫਿਰ ਨਿਹਚਾ ਬੜਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਫਿਰ ਗੁਰੂ ਕਾਹਦਾ ਹੋਇਆ, ਇਹ ਤਾਂ ਡਰਾਮਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਕ ਡਰਾਮਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਦ ਪਿਛੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਣਾ ਸੀ ਫਿਰ ਨਿਹਚਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣਾ।

ਨਿਹਚਾ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਜੇ ਸਾਡੇ ਮਨ ਦੇ ਵਿਚ ਪੱਕਾ ਸਮਾਇਆ ਹੋਵੇ, ਪੜ੍ਹੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ -

ਧਾਰਨਾ - ਮਾਰ ਜੀਵਾਲਦਾ,
ਸਤਿਗੁਰ ਸਮਰੱਥ ਮੇਰਾ /
ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਰਾ ਸਰਬ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੈ ॥
ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਰਾ ਮਾਰਿ ਜੀਵੈ ॥
ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਰੇ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥
ਪ੍ਰਗਟੁ ਭਈ ਹੈ ਸਭਨੀ ਬਾਈ ॥

ਅੰਗ - ੧੧੪੨

ਸਮਰੱਥ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜਿਕਰ ਕੀ ਕਰਨਾ, ਜੇ ਆਪਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਗੀਏ, ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਐਸੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਬਾਬੇ ਫਰੀਦ ਨੇ ਜਦ ਢੇਲਾ ਦੇ ਆਂਦਾ। ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਮੁਰਸ਼ਦ ਪੁਛਦਾ, ਫਰੀਦਾ ਅੱਖ ਕਿਉਂ ਬੰਨੀ ਹੈ?

ਕਹਿੰਦਾ, “ਮੁਰਸ਼ਦ! ਅੱਖ ਆਈ ਹੋਈ ਹੈ?”

ਕਹਿੰਦੇ, ਫਰੀਦਾ! ਆਈ ਹੋਈ ਅੱਖ ਨਹੀਂ ਬੰਨੀ ਦੀ, ਗਈ ਹੋਈ ਬੰਨੀ ਦੀ ਹੈ, ਖੋਲ੍ਹ ਦੇ ਪੱਟੀ।”

ਜਦ ਪੱਟੀ ਖੋਲ੍ਹੀ ਤਾਂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੱਖ ਲੱਗੀ ਹੋਈ, ਕਿਥੋਂ ਆ ਗਈ ਅੱਖ।

ਬਾਬੇ ਗੁਰਦਿੱਤੇ ਤੋਂ ਗਉਂ ਮਰ ਗਈ, ਸ਼ੇਰ ਦੇ ਭੁਲੇਖੇ। ਪਹਾੜੀਆਂ ਨੇ ਰੌਲਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ਼ ਨੇ ਸ਼ਸਤਰ ਲਾਹ ਦਿੱਤੇ ਸੀ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਪਹਾੜੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਬਈ ਅਸੀਂ ਰਾਜੇ ਕੋਲ ਸ਼ਕਾਇਤ ਕਰਾਂਗੇ।

ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿੱਤਾ ਜੀ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਫੌਜਾਂ ਆਉਣਗੀਆਂ, ਝਗੜਾ ਵਧੇਰਾ, ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਖੇਚਲ ਹੋਏਗੇ। ਜਲ ਦਾ ਛਿੱਟਾ ਲਿਆ, ਗਉਂ ਦੇ ਮਾਰ ਕੇ ਕਹਿੰਦੇ, ਉਠ ਖੜੀ ਹੋ ਜਾ।

ਮਰੀ ਹੋਈ ਗਉਂ, ਤੀਰ ਆਰ ਪਾਰ ਲੰਘਿਆ ਹੋਇਆ, ਅਂਦਰਾ ਕੱਟ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ ਤੀਰ। ਫਿਰ ਉਹ ਜੀਉਂਦੀ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਗਈ?

ਰਾਤ ਦਾ ਮਰਿਆ ਹੋਇਆ ਮੋਹਨ, ਸਵੇਰ ਵੇਲੇ ਬਾਬਾ ਅਟੱਲ ਕਹਿੰਦੇ, ਮੋਹਨ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਵਾਰੀ ਦੇਣ।

ਘਰ ਦੇ ਕਹਿੰਦੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਲੈ ਜਾਣ ਆ ਕੇ, ਬਾਬਾ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਮੋਹਨ ਤੂੰ ਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ।

ਘਰ ਵਾਲੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਜਾਗਦਾ ਨਹੀਂ ਤੁਸੀਂ ਜਗਾ ਲਓ, ਰਾਤ ਦਾ ਸੱਪ ਲੜ੍ਹ ਕੇ ਮਰ ਗਿਆ ਸੀ।

ਗੱਲ ਵਿਚ ਖੁੰਡੀ ਪਾਈ, ਕਹਿੰਦੇ ਉਠ ਬਹਾਨੇ ਕਰੀਂ ਪਿਆ, ਸਾਡੀ ਵਾਰੀ ਦੇਹ ਉਠ ਕੇ। ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਉਠ ਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ।

ਇਹ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੱਲਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੀ ਨੇ?

ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੇ ਇਕ ਵਾਰੀ ਕਹਿ ਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਚਿੜੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੰਦਾ। ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਕਹਿ ਕੇ ਜਿਉਂਦਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ।

ਫਿਰ ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤੇ ਆ ਕੇ ਸ਼ੱਕ ਪੈ ਗਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਤੇ ਨਹੀਂ ਸ਼ੱਕ ਪਿਆ। ਇਹ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਨੇ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ! ਸਤਿਗੁਰ ਤਾਂ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਸਰਬ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲੈ ॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰਾ ਮਾਰਿ ਜੀਵਾਲੈ ॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮੇਰੇ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥

ਪ੍ਰਗਟੁ ਭਈ ਹੈ ਸਭਨੀ ਬਾਈ ॥ ਅੰਗ - ੧੧੪੨

ਸੋ ਇਹ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਸਾਡੇ ਮਨ 'ਚ ਆ ਕੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਤਾਂ ਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅੰਖਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸੀ।

ਕਿੰਨੇ ਅਗਾਂਹ ਇਤਿਹਾਸ ਆਉਂਦੇ ਨੇ। ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ਼ ਕਹਿੰਦੇ ਸਾਡਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਇਹਨਾਂ ਨਾਲ ਕਾਹਦਾ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤੀਏ, ਇਹ ਤਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਡੱਲੇ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਡੱਲਿਆ ਅਸੀਂ ਤੇਰੇ ਤੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹਾਂ, ਮੰਗ ਕੀ ਮੰਗਦਾ ਹੈ?

ਡੱਲਾ ਕਹਿੰਦਾ, ਮਹਾਰਾਜ਼! ਪੀੜ੍ਹੀ ਜਿੰਨਾ ਥਾਂ ਚਾਹੀਦੇ ਦਰਗਾਹ ਵਿਚ।

ਮਹਾਰਾਜ਼ ਕਹਿੰਦੇ, “ਉਹ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਤੂੰ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਅਜੇ ਤੱਕ। ਅਜੇ ਤੈਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਛਕਿਆ, ਤੇਰਾ ਸਾਡਾ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਜੁੜਿਆ।

ਦੁਨੀਆਂ ਲੈ-ਲੈ, ਸੇਵਾ ਦਾ ਫਲ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਜੇ ਅੱਜ ਕਹੇ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਤਖਤ ਦਿਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਉਹ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਮਿਥਿਆਵਾਦੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨਾ ਦਿਲ ਪ੍ਰਚਾਉਂਦੇ ਸੀ, ਸੱਤ ਸੀ, ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸੰਪੰਨ ਸੀ। ਲੇਕਿਨ, ਆਪ ਨੇ ਮਨਾ ਕਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸੀ ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ।

ਨਾਟਕ ਚੇਟਕ ਕੀਏ ਕੁਕਾਜਾ।

ਪ੍ਰਭ ਲੋਗਨ ਕਹ ਆਵਤ ਲਾਜਾ।

ਬਚਿੜ੍ਹ ਨਾਟਕ ਪਾ: ੧੦

ਫਿਰ ਜੇ ਬੱਕਰੇ ਨਿਕਲ ਆਉਂਦੇ ਤੰਬੂ ਵਿਚੋਂ। ਰੋਲਾ ਪੈ ਜਾਣਾ ਸੀ ਸਾਰੇ ਕਿ ਲੈ ਬਈ ਬੱਕਰੇ ਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਭਰੋਸਾ ਜਿਹਾ ਟੁੱਟ ਜਾਣਾ ਸੀ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ, ਬਈ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ। ਬਈ ਬੱਕਰੇ ਬੰਨ ਲਏ ਸੀ, ਬੱਕਰੇ ਲਿਆ ਕੇ ਬੰਨੇ ਜਦ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ, ਰਾਤ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਇਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਸੀ, ਬੱਕਰੇ ਖੰਗੀਦ ਕੇ ਲਿਆ ਕੇ ਬੰਨੀ ਗਏ, ਮੁੰਹ ਬੰਨਦੇ ਰਹੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ।

ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਿਕਲਦੇ ਦੇਖੇ ਹੋਏ ਨੇ, ਤੰਬੂ ਸਾਫ਼ ਕਰਿਆ ਹੋਣਾ, ਫਿਰ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਨੇ ਜੀ ਨਹੀਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ

ਨੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਟੋਆ ਪੁੱਟਵਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਸਿੱਟ ਕੇ ਮਿੱਠੀ ਵੀ ਆਪ ਹੀ ਪਾ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਰ ਇਉਂ ਕਹਿ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਬੇਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀਆਂ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਤਾਂ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾਜ਼ਰ ਹੁਣ ਵੀ ਨੇ।

ਇਕ ਸਾਖੀ ਐਸੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਗੁਰਸਿਖ ਨੂੰ ਪਠਾਨ ਨੇ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤੇ ਬੀਬੀ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲਿਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਗੁਰੂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਿਆ, ਪਿਸ਼ਾਵਰ ਤੋਂ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਪਠਾਨ ਨੂੰ ਉਸੇ ਥਾਂ ਚਿੱਤ ਕਰਦੇ ਨੇ, ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰ ਦਿੱਦੇ ਨੇ ਕਿ ਉਠ ਗੁਰਸਿਖ ਖੜਾ ਹੋ ਜਾ। ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਗੁਰਸਿਖ ਖੜਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਗੁਰੂ 'ਚ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਫਿਰ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਨਿਹਚਾ ਹੀ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦਾ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਨਿਹਚੇ ਤੇ, ਇਸ ਭਰੋਸੇ ਤੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਗਿਆਨੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ, ਗੁਰੂ ਸਮਰੱਥ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਹੈ।

ਸੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਜਿਹੜੇ ਨੱਠ ਗਏ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਮੁੜ ਆਏ, ਬਈ ਇਹ ਤਾਂ ਗੱਲ ਹੀ ਹੋਰ ਨਿਕਲੀ।

ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਦੀਵਾਨ ਲਾਇਆ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਦ ਦੇ ਕੜਾਹੇ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਏ। ਸਤਲੁਜ ਵਿਚੋਂ ਜਲ ਮੰਗਾਇਆ, ਕੁੰਡਾ ਮੰਗਾਇਆ, ਤੇ ਬਾਟਾ ਰੱਖ ਕੇ, ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਰੀ ਜਾਣਾ ਤੇ ਇਹ ਨਿਗਾਹ ਬਾਟੇ 'ਚ ਰੱਖਣੀ ਹੈ।

ਉਸ ਵੇਲੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ, ਕਰਦੇ ਕਰਦੇ ਥੋੜਾ ਪਾਣੀ ਉਛਲ ਕੇ ਪਾਸੇ ਗਿਰ ਗਿਆ। ਦੋ ਚਿੜੇ ਉਥੇ ਬੈਠੇ ਅਚਾਨਕ ਆ ਗਏ। ਆ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਕ ਇਕ ਘੁੱਟ ਭਰੀ। ਭਰਨ ਦੀ ਦੇਰ ਸੀ ਉਥੇ ਹੀ ਲੜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਸਾਰੇ ਹੱਸਣ ਲੱਗ ਪਏ ਕਿ ਦੇਖੋ ਪਾਣੀ ਪੀਤਾ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਲੜ ਰਹੇ ਨੇ, ਖੂਨ ਨਿਕਲਨ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹੇ ਚਿਰ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ, ਬਾਬੇ ਬੁਢੇ ਦੇ ਪੜੋਤੇ, ਉਥੇ ਬੈਠੇ ਸੀ। ਉਠ ਕੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਕੋਲ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।

ਕਹਿੰਦੇ ਮਾਤਾ ਜੀ! ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਐਸਾ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲਾ ਜਲ ਤਿਆਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਸਿੱਖਾਂ ਤੋਂ ਸਹਿ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ। ਇਹ ਭੜਕ ਜਾਣਗੇ। ਲੜ ਪੈਣਗੇ ਇਥੇ ਹੀ। ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੋ, ਮਿੱਠਾ ਕਰੋ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ।

ਮਾਤਾ ਜੀ ਪਤਾਸੇ ਲੈ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ, ਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਆ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਜਦੋਂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ।

ਕਹਿੰਦੇ ਚੰਗਾ ਹੋਇਆ, ਵੱਡਾ ਭਾਰਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਜੀ ਨੇ ਜੱਗ ਕਰਿਆ ਰਾਵਣ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਵਾਸਤੇ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਸੀਤਾ ਜੀ ਦੀ ਲੋੜ ਪਈ ਸੀ ਤੇ ਖਿਆਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸੋਨੇ ਦੀ ਸੀਤਾ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿਓ, ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਹ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸੀ, ਤੇ ਤੂੰ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਚੰਗਾ ਹੋਇਆ ਤੂੰ ਆ ਗਈ।

ਭਲੋ ਭਯੋ ਤੂੰ ਚਲਿ ਕਰਿ ਆਈ।

ਨੀਰ ਬਿਖੇ ਪਾਈ ਮਹੁਰਾਈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੁਰਜ ਗ੍ਰੰਥ, ਪੰਨਾ - 5056
ਚੰਗਾ ਹੋਇਆ ਤੂੰ ਪਤਾਸੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ।

ਨਾਭੁਰ ਪੰਥ ਹੋਤਿ ਬਡ ਕੁਰਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੁਰਜ ਗ੍ਰੰਥ, ਪੰਨਾ - 5056
ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਪੰਥ ਇੰਨਾ ਕਰੜਾ ਬਣ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਤੇਜ ਕ੍ਰੋਧ ਕਲਹਾ ਕਰਿ ਪੂਰਾ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੁਰਜ ਗ੍ਰੰਥ, ਪੰਨਾ - 5056

ਤੇਜ ਤੇ ਕਲਾ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹਨੇ ਸਹਿ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਿਆ ਕਰਨੀ। ਆਪਸ ਵਿਚ ਵੀ ਲੜਨਾ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਅੱਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸੁਨਹਿਰੇ ਬਾਟੇ ਦੀ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਕੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਜਾਇਆ ਕਰਨਗੇ। ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਪੰਜਾਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾ ਕੇ ਪਹਿਲੇ ਨਾਮ ਬਦਲ ਦਿੱਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ, ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਲਾ ਦਿੱਤੇ। ਪਹਿਲੇ ਕਰਮ ਨਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ, ਵਾਸੀ ਅੰਨਦਪੁਰ ਦੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ, ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ, ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ। ਜਾਤਾਂ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤੇ ਅੱਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਸ਼ਤਰੀ, ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਦੀ ਜਾਤ, ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਜਾਤ।

ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦਾ ਕੌਤਕ ਦੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਕੀ ਦੇਖਦੇ ਨੇ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਨੇ ਪੰਜਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚੇ ਥਾਂ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ। ਆਪ ਅੱਗੇ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਖੜ ਗਏ।

ਕਹਿੰਦੇ, ਖਾਲਸਾ ਜੀ! ਖਾਲਸਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੇਰਾ ਆਪਣਾ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਹੁਣ ਕਿਰਪਾ ਕਰੋ ਜਿਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ ਉਵੇਂ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਛਕਾਓ।

ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ਼ ਜੀ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾ ਕੇ ਨਾਉਂ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਦੀ ਥਾਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਕੌਤਕ ਸਾਰੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾ ਕੌਤਕ ਸੀ।

ਯੂਪੀਨ ਲਿਖਾਰੀ ਹੈਰਾਨ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਈਰਾਨ ਦੇ ਦੇਵਤੇ ਨੇ, ਯੂਪੀਟਰ ਨੇ, ਮਿਨਰਵਾ ਦੇਵੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਤ ਚੌਂ ਕੱਢ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਇਕ ਕਮਾਲ ਦਾ ਆਦਰਸ਼ ਕਾਇਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਹੋਈ ਤੇ ਸਾਰੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਸਨ।

ਧਾਰਨਾ - ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਪਿਆਰਾ।

ਹਰਿ ਸੱਚੇ ਤਖਤ ਰਚਾਇਆ

ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਮੇਲਾ।

ਨਾਨਕ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਕਾਰ ਵਿਚਿ ਸਿਧਾਂ ਖੇਲਾ।
ਗੁਰੂ ਦਾਸ ਮਨਾਈ ਕਾਲਕਾ ਖੰਡੇ ਕੀ ਵੇਲਾ।
ਪੀਵਹੁ ਪਾਹੁਲ ਖੰਡੇਧਾਰ ਹੁਇ ਜਨਮ ਸੁਹੇਲਾ।
ਗੁਰ ਸੰਗਤਿ ਕੀਨੀ ਖਾਲਸਾ ਮਨਮੁਖੀ ਦੂਹੇਲਾ।
ਵਾਹ ਵਾਹ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਆਪੇ ਗੁਰੂ ਚੇਲਾ॥

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ (ਫੁਜਾ) ਦੀ ਵਾਰ 41/1

ਐਸੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਗੁਰੂ, ਪੀਰ, ਪੈਰਿੰਬਰ, ਅੰਲੀਏ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੇਵਕਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉ। ਪਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਤੌਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਰੀਤ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਤੀ।

ਗੋਰਖਨਾਥ, ਸਿਧ, ਸੰਨਿਆਸੀ, ਜੋਗੀ, ਜੰਗਮ, ਸਭ ਦੇਖਣ ਆਏ ਬਈ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਕੌਣ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਜਿਹਦੇ ਅੱਗੇ ਨਾਨਕ ਨਿਵ ਗਿਆ। ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਏ। ਆਪਣਾ ਰੂਪ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।

ਉਸ ਵੇਲੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ਼ ਨੇ ਰਹਿਤਾਂ ਦੱਸੀਆਂ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛੱਕਣ ਵਾਲੇ ਆਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਪੰਜ ਨੂੰ ਹੋਰ ਛਕਾਇਆ, 20 ਨੂੰ ਹੋਰ ਛਕਾਇਆ। 25 ਹੋ ਗਏ। 5 ਜਥੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ। ਕਹਿੰਦੇ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਛਕਾਇਆ ਕਰੋ। ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। 20,000 ਬੰਦੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅੰਗਜੇਬ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਅੱਖੇ ਹੋ ਗਏ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਵੈਰਾਗੀ ਸੀ, ਸੰਨਿਆਸੀ ਸੀ, ਬਈ ਇਹ ਤਾਂ ਇਕੱਠਾ ਹੀ ਪਿਆਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸਭ ਨੂੰ।

ਇਹ ਤਾਂ ਠੀਕ ਸੀ ਕਿ ਪੰਗਤਾਂ 'ਚ ਬੈਠ ਕੇ ਖਾਂਦੇ ਸੀ। ਪਰ ਇਹਨੇ ਤਾਂ ਬਾਟੇ ਵਿਚ ਹੀ ਪਿਆ ਦਿੱਤਾ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕੌਤਕ ਨੂੰ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸੀ। 20,000 ਬੰਦਾ ਇਕ ਦਮ ਆਇਆ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਲਿਆ। ਰੀਪੋਰਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਾਕੀਆਂ ਬਾਰੇ ਅੰਗਜੇਬ ਨੂੰ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵੀ ਮਨ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਨੇ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਛੇਤੀ ਹੀ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਬੜਾ ਭਾਰਾ ਖਤਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸਟੇਟ ਨੂੰ। ਇਹ ਮਰਜ਼ੀਵੜੇ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ। ਮੌਤ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਗਿਣਨੀ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਤੇ ਗੁਰੂ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ, ਭਗਤੀ ਕਰਦੇ, ਤਪ ਕਰਦੇ ਕਿਨਾ ਚਿਰ ਲੱਗਦਾ ਰੱਬ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਨੂੰ, ਧਰਮ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋ ਜਾਉ, ਸਿੱਧੇ ਹੀ ਸਚਖੰਡ 'ਚ ਜਾਉਗੇ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ਼ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਰਹਿਤਾਂ ਦੱਸੀਆਂ ਕਿ ਪਿਆਰਿਓ! ਮੈਂ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਸ਼ਸਤਰ ਫੜਾਇਆ ਹੈ, ਇਹ ਸੰਤ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦੈ, ਸਿਪਾਹੀ ਦੇ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਸਿਪਾਹੀ ਬਣ ਗਏ, ਖੁਦਗਰਜੀ ਤੁਹਾਡੇ 'ਚ ਆ ਜਾਏਗੀ। ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰ ਜਾਤੀ, ਭੇਦ ਆ ਗਏ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਗੱਲ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣੀ। ਮੇਰੇ ਆਦਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ। ਸਾਧੂ ਨੇ ਉਪਰ ਰਹਿਣੈ, ਸਾਧੂ ਨੂੰ ਸ਼ਸਤਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਸ਼ਸਤਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਫੜਾਇਆ, ਤੇਜ ਵੀ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਉਂ ਪੜ੍ਹ ਲਓ -

ਦਿੱਤਾ ਖਾਲਸਾ ਤੈਨੂੰ ਤੇਜ ਆਪਣਾ ਮੈਂ।

ਜਬ ਲਗ ਖਾਲਸਾ ਰਹੇ ਨਿਆਰਾ।

ਤਬ ਲਗ ਤੇਜ ਦੀਉ ਮੈਂ ਸਾਰਾ।

ਜਬ ਇਹ ਗਹੈ ਬਿਪਰਨ ਕੀ ਰੀਤੁ॥

ਮੈਂ ਨ ਕਰੋਂ ਇਨ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤੁ॥

(ਸਰਬ ਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ 'ਚੋਂ)

ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਮਹਾਰਾਜ਼ ਜੀ ਨੇ। ਕਹਿੰਦੇ -

ਹੋਂ ਖਾਲਸੇ ਕੋ ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ॥

ਓਤ ਪੋਤਿ ਸਾਗਰ ਬੁੰਦੇਰੋ॥

(ਸਰਬ ਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ 'ਚੋਂ)

ਜਿਵੇਂ ਸਮੁੰਦਰ ਤੇ ਬੂੰਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਐਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡਾ ਫਰਕ ਹੈ -

ਖਾਲਸਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਫੌਜ॥

ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਖਾਲਸਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਕੀ ਮੌਜ॥

ਜਬ ਲਗ ਖਾਲਸਾ ਰਹੇ ਨਿਆਰਾ।

ਤਬ ਲਗ ਤੇਜ ਦੀਉ ਮੈਂ ਸਾਰਾ।

ਜਬ ਇਹ ਗਰੈ ਬਿਪਰਨ ਕੀ ਰੀਤੁ॥

ਮੈਂ ਨ ਕਰੋਂ ਇਨ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤੁ॥

(ਸਰਬ ਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ 'ਚੋं)

ਜਦੋਂ ਫਿਰ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਹੀ ਰਸਮਾਂ ਰਿਵਾਜਾ 'ਚ ਪੈ ਗਿਆ, ਉਹਨਾਂ ਭਰਮਾਂ 'ਚ ਪੈ ਗਿਆ, ਫਿਰ ਮੈਂ ਇਹਦੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ। ਜਦੋਂ ਖਾਲਸਾ ਖੁਦਗਰਜ਼ ਹੋ ਜਾਏਗਾ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨਾਲੋਂ ਇਹਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਫਰਕ ਪੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਮੈਂ ਇਹਦੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ।

ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, ਖਾਲਸਾ ਜੀ! ਹੁਣ ਕੋਈ ਮੰਤਰ ਨਹੀਂ ਜਪਣਾ, ਨਾ ਬ੍ਰਹਮਾਂ ਨੂੰ, ਨਾ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਨੂੰ, ਨਾ ਦੇਵੀ ਨੂੰ, ਨਾ ਕਿਸੇ ਪੀਰ ਫਕੀਰ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ। ਕੇਵਲ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਹੈ।

**ਪੁਜਾ ਅਕਾਲ ਕੀ
ਪਰਚਾ ਸ਼ਬਦ ਕਾ
ਦੀਦਾਰ ਖਾਲਸੇ ਕਾ**

ਪਿਆਨ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ, ਘਟ ਘਟ ਵਿਚ ਵਿਆਪਕ ਦਾ ਤੇ ਜਾਪ ਵੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ -

**ਧਰਨਾ - ਜਪੋ ਖਾਲਸਾ,
ਤੁਸੀਂ ਜਾਗਦੀ ਜੋਤ ਨੂੰ।**

**ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਜਪੈ ਨਿਸ ਬਾਸੁਰ,
ਏਕ ਬਿਨਾਂ ਮਨ ਨੈਕ ਨ ਆਨੈ॥**
ਪੂਰਨ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਤੀਤ ਸਜੈ,
ਬ੍ਰਤ ਗੌਰ ਮੜੀ ਮਟ ਭੂਲ ਨ ਮਾਨੈ॥
ਤੰਰਬ ਦਾਨ ਦਇਆ ਤਪ ਸੰਜਮ,
ਏਕ ਬਿਨਾ ਨਹਿ ਏਕ ਪਛਾਨੈ॥
ਪੂਰਨ ਜੋਤ ਜਗੈ ਘਟ ਮੈ,
ਤਬ ਖਾਲਸ ਤਾਹਿ ਨਖਾਲਸ ਜਾਨੈ॥

(ਖਾਲਸਾ)

ਕਹਿੰਦੇ ਅੱਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤੀਰਥ ਨੂੰ, ਨ ਕਿਸੇ ਮੜੀ ਨੂੰ, ਨਾ ਮਸਾਣੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣਾ। ਕੇਵਲ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਅੱਗੇ ਸੀਸ ਨਹੀਂ ਨਿਵਾਉਣਾ। ਉਸ ਜਾਗਦੀ ਜੋਤ ਨੇ ਜਦ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੈਦਾ ਕਰ ਲਿਆ, ਜਦੋਂ ਪੂਰਨ ਜੋਤ ਜਗ ਕੇ ਸਾਗੀ ਸਿਸ਼ਟੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਰੂਪ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲਗ ਪਈ ਉਸ ਵੇਲੇ ਖਾਲਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਨਖਾਲਸ ਤੋਂ। ਇਹ ਪਦਵੀ ਜਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਮੇਰੇ ਤੇ ਖਾਲਸੇ ਵਿਚ ਫਿਰ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ -

ਧਰਨਾ - ਭੇਦ ਕੋਈ ਜਾਣਿਓ ਨਾ,

ਖਾਲਸਾ ਰੂਪ ਮੇਰਾ।

ਖਾਲਸਾ ਮੇਰੋ ਰੂਪ ਹੈ ਖਾਸ॥

ਖਾਲਸੇ ਮਹਿ ਹੈ ਕਰੋਂ ਨਿਵਾਸ॥

(ਸਰਬ ਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ 'ਚੋं)

ਮੇਰੋ ਇਸ਼ਟ ਅਰ ਨੇਸ਼ਠਾ

ਖਾਲਸਾ ਪੁਜਨ ਧਿਆਨ॥

ਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਖਾਲਸਾ ਮੁਕਤ ਰੂਪ ਸਤ

ਜਾਨ॥

ਆਤਮ ਰਸ ਜਿਹ ਜਾਨਹੀ, ਸੌ ਹੈ ਖਾਲਸ ਦੇਵ॥

ਪ੍ਰਭ ਮਹਿ, ਮੌ ਮਹਿ, ਤਾਸ ਮਹਿ,

ਰੰਚਕ ਨਾਹਨ ਭੇਵ॥

(ਸਰਬ ਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ 'ਚੋं)

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਜ ਵਿਸਾਰੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਇਕ ਮਹਾਨ ਆਦਰਸ਼ ਮਨੁੱਖ ਸੰਸਾਰ 'ਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ। ਜਿਸ ਦੇ ਜਿੰਮੇ ਡਿਊਟੀ ਲੱਗ ਗਈ, ਗਰੀਬ ਦੀ, ਅਨਾਬ ਦੀ, ਬੇਬੱਸ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨੀ। ਇਕ ਜਮਾਤ 'ਚ ਹੋ ਕੇ ਚੱਲਣ ਦੀ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਬਣ ਕੇ ਚੱਲਣ ਦੀ। ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਇਕੱਲਾ ਤਲਵਾਰ ਦਾ ਧਨੀ ਨਹੀਂ, ਨਾਲ ਨਾਮ ਦਾ ਵੀ ਧਨੀ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਦਾ ਧਨੀ ਹੈ। ਸੰਤ ਪਹਿਲਾ ਬਣਾਇਆ, ਸਿਪਾਹੀ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਬਣਾਇਆ। ਸੰਤ ਨੂੰ ਸਿਪਾਹੀ ਵਾਲੀ ਡਿਊਟੀ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਤ ਹੈ।

ਸੌ ਇਹ ਆਦਰਸ਼ ਹੈ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀ ਤੁਹਾਡਾ। ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗੁਰੂ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤੁਰੇ ਫਿਰਦੇ ਹਾਂ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਥੇ ਕੋਈ ਨਜ਼ਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਣਾ, ਹੋਰ ਹੀ ਰੂਪ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਕੋਈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਧੰਨਵਾਦ ਕਰੋ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਦਾ।

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ ਨੇ, ਮੈਂ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਬਚਨ ਕਰੇ ਨੇ, ਸਾਰੇ 'ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਵਿਚੋਂ ਬੋਲੇ ਨੇ, ਜਾਂ 'ਸਰਬ ਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ' 'ਚੋਂ ਬੋਲੇ ਨੇ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੋਈ ਲਿਖਾਰੀ ਕੁਝ ਲਿਖੀ ਜਾਵੇ, ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣਾ।

ਸੌ ਹੁਣ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਗੁਰ ਸਤੋਤਰ ਵਿਚ ਬੋਲੋ, ਜਿਹੜੇ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਬੋਲੇ, ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੀ ਰਸਨਾ ਪਵਿੱਤਰ ਕਰ ਲਓ।

ਗੁਰੂ ਸਤੋਤਰ, ਅਰਦਾਸ

ਸਤਸੰਗਤਿ ਕੈਸੀ ਜਾਣੀਐ ਜਿਥੇ ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੀਐ

ਪਠੁ ਪੜਿਓ ਅਰੁ ਬੇਦੁ ਬੀਚਾਰਿਓ
ਨਿਵਲਿ ਭੁਅੰਗਮ ਸਾਧੇ ॥
ਪੰਚ ਜਨਾ ਸਿਉ ਸੰਗੁ ਨ ਛੁਟਕਿਓ
ਅਧਿਕ ਅਹੰਬੁਧਿ ਬਾਧੇ ॥ ੧ ॥
ਪਿਆਰੇ ਇਨ ਬਿਧਿ ਮਿਲਣੁ ਨ ਜਾਈ
ਮੈ ਕੀਏ ਕਰਮ ਅਨੇਕਾ ॥
ਹਰਿ ਪਰਿਓ ਸੁਆਮੀ ਕੈ ਦੁਆਰੈ ਦੀਜੈ ਬੁਧਿ ਬਿਬੇਕਾ ॥
ਰਹਾਉ ॥
ਮੌਨਿ ਭਇਓ ਕਰਪਾਤੀ ਰਹਿਓ ਨਗਨ ਫਿਰਿਓ ਬਨ ਮਾਹੀ ॥
ਤਟ ਤੀਰਥ ਸਭ ਧਰਤੀ ਭ੍ਰਮਿਓ ਦੁਬਿਧਾ ਛੁਟਕੈ ਨਾਹੀ ॥੨॥
ਮਨ ਕਾਮਨਾ ਤੀਰਥ ਜਾਇ ਬਸਿਓ ਸਿਰਿ ਕਰਵਤ ਧਰਾਏ ॥
ਮਨ ਕੀ ਮੈਲੁ ਨ ਉਤਰੈ ਇਹ ਬਿਧਿ ਜੇ ਲਖ ਜਤਨ ਕਰਾਏ ॥ ੩ ॥
ਕਨਿਕ ਕਾਮਿਨੀ ਹੈਵਰ ਗੈਵਰ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਦਾਨੁ ਦਾਤਾਰਾ ॥
ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰੁ ਭੁਗੀ ਬਹੁ ਅਰਪੇ ਨਹ ਮਿਲੀਐ ਹਰਿ ਦੁਆਰਾ ॥ ੪ ॥
ਪੂਜਾ ਅਰਚਾ ਬੰਦਨ ਢੰਡਉਤ ਖਣੁ ਕਰਮਾ ਰਤੁ ਰਹਤਾ ॥
ਹਉ ਹਉ ਕਰਤ ਬੰਧਨ ਮਹਿ ਪਰਿਆ
ਨਹ ਮਿਲੀਐ ਇਹ ਜੁਗਤਾ ॥ ੫ ॥
ਜੋਗ ਸਿਧ ਆਸਣ ਚਉਰਾਸੀਹ
ਏ ਭੀ ਕਰਿ ਕਰਿ ਰਹਿਆ ॥
ਵਡੀ ਆਰਜਾ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ ਜਨਮੈ
ਹਰਿ ਸਿਉ ਸੰਗੁ ਨ ਗਹਿਆ ॥ ੬ ॥
ਗਜ ਲੀਲਾ ਰਾਜਨ ਕੀ ਰਚਨਾ ਕਰਿਆ ਹੁਕਮੁ ਅਫਾਰਾ ॥
ਸੇਜ ਸੋਹਨੀ ਚੰਦਨ ਚੋਆ ਨਰਕ ਘੋਰ ਕਾ ਦੁਆਰਾ ॥ ੭ ॥
ਹਰਿ ਕੀਰਤਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹੈ ਸਿਰਿ ਕਰਮਨ ਕੈ ਕਰਮਾ ॥
ਕਹ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਭਇਓ ਪਰਾਪਤਿ
ਜਿਸੁ ਪੁਰਬ ਲਿਖੇ ਕਾ ਲਹਨਾ ॥ ੮ ॥
ਤੇਰੋ ਸੇਵਕ ਇਹ ਰੰਗਿ ਮਾਤਾ ॥
ਭਇਓ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਦੀਨ ਦੁਖ ਭੰਜਨ
ਹਰਿ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨਿ ਇਹੁ ਮਨੁ ਰਾਤਾ॥ਰਹਾਉ ਦੂਜਾ॥
ਅੰਗ - ੬੪੨

ਪਰਮ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਗੁਰੂ ਪਿਆਰੀ ਸਾਧਸੰਗਤ
ਜੀਓ, ਖਿਆਲ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕੀਏ, ਚਿੱਤ
ਬਿਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਰੀਏ ਇਕਾਗਰ, ਰਸਨਾ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ
ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਉਚਾਰਨ ਕਰੋ ਜੀ, ਸਤਿਨਾਮੁ ਸ੍ਰੀ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ। ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀਤੀ ਗੁਰੂ
ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ
ਲਵਾ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਸਤਸੰਗਤਿ ਕੈਸੀ ਜਾਣੀਐ ॥
ਜਿਥੇ ਏਕੋ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੀਐ ॥

ਅੰਗ- ੨੨

ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਜਿੱਥੇ ਕੇਵਲ ਤੇ ਕੇਵਲ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ
ਜਾਵੇ। ਉਹ ਸਤਿਸੰਗਤ ਹੈ। ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ
ਐਨੇ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਭਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਸਮਾਂ ਕੱਢ
ਕੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ-
ਬਿਨੁ ਭਾਗਾ ਸਤਸੰਗੁ ਨ ਲਭੈ

ਬਿਨੁ ਸੰਗਤਿ ਮੈਲੁ ਭਰੀਜੈ ਜੀਉ ॥ ੩ ॥ ਅੰਗ- ੯੮

ਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਸਤਿਸੰਗ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦਾ ਤੇ
ਸਤਿਸੰਗ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਮੈਲ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੈਲ ਤਾਂ ਕਿੰਨੇ
ਹੀ ਜਨਮਾਂ ਦੀ ਲੱਗੀ ਹੈ -

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਇਸੁ ਮਨ ਕਉ ਮਲੁ ਲਾਗੀ
ਕਾਲਾ ਹੋਆ ਸਿਆਹੁ ॥

ਖੰਨਲੀ ਧੋਤੀ ਉਜਲੀ ਨ ਹੋਵਈ ਜੇ ਸਉ ਧੋਵਣਿ ਪਾਹੁ ॥

ਅੰਗ- ੯੮੧

ਅੰਤਸ਼ਕਰਣ ਦੇ ਉਤੇ ਬਹੁਤ ਮੈਲ ਲੱਗੀ ਹੈ।
ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਤਸ਼ਕਰਣ ਮਨ, ਚਿਤ, ਬੁੱਧ, ਅੰਹੰਭਾਵ ਦਾ
ਜੋੜ ਹੈ। ਉਸ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਪਰਮ ਆਪੇ ਦੇ ਦਰਸਨ
ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਤਿਸੰਗ
ਕਰਦੇ ਹਾਂ -

ਗੁਨ ਗਾਵਤ ਤੇਰੀ ਉਤਰਸਿ ਮੈਲੁ ॥
ਬਿਨਸਿ ਜਾਇ ਹਉਮੈ ਬਿਖੁ ਫੈਲੁ ॥ ਅੰਗ- ੨੮੯

ਸਤਿਸੰਗ ਦੇ ਵਿਚ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਭਾਵੇਂ ਹੋਰ ਕਰਮ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹੋਂ, ਐਨਾ ਫਲ ਨਹੀਂ,
ਜਿੰਨਾ ਸਤਿਸੰਗ ਦਾ ਫਲ ਹੈ -

ਕਬੀਰ ਏਕ ਘੜੀ ਆਧੀ ਘਰੀ ਆਧੀ ਹੂੰ ਤੇ ਆਧੀ ॥
ਭਗਤਨ ਸੇਤੀ ਗੋਸਟੇ ਜੋ ਕੀਨੇ ਸੋ ਲਭੁ ॥ ਅੰਗ- ੧੩੨੨

ਇਹਦਾ ਲਾਭ ਹੀ ਲਾਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਘੜੀ
ਸਾਢੇ ਚੌਂਵੀ ਮਿੰਟ ਦੀ ਹੈ, ਆਪਾਂ ਦੋ ਘੜੀਆਂ ਸਤਿਸੰਗ
ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਅੰਤਰੰਗ ਸਾਧਨ ਦਾ ਪਤਾ
ਲਗਦਾ ਹੈ-

ਸੰਤ ਸੰਗਿ ਅੰਤਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਭੀਠਾ ॥
ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਭੂ ਕਾ ਲਾਗ ਮੀਠਾ ॥ ਅੰਗ- ੨੯੩

ਉਹ ਨਾਮ ਜਿਹੂੰ ਅਸੀਂ ਲੱਭਦੇ ਹਾਂ, ਬਾਹਰ ਤਾਂ
ਕੋਈ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ। ਨਾ ਕੋਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਨਾਮ
ਤਾਂ ਅੰਦਰੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਬਾਣੀ ਜੋ ਜੀਅਹੁ ਜਾਣੈ
ਤਿਸੁ ਅੰਤਰਿ ਰਵੈ ਹਰਿ ਨਾਮਾ ॥ ਅੰਗ- ੨੯੭

ਇਹ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਰੀਰ ਨਹੀਂ
ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ। ਜੇ ਦੇਹ ਵੀ ਗੁਰੂ ਨੋ ਧਾਰਨ ਕੀਤੀ

ਤਾਂ ਜਿਹੜੀ ਬਾਣੀ ਆਈ ਉਹ ਧੁਰ ਤੋਂ ਆਈ -
ਧੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਆਈ ॥ ਤਿਨਿ ਸਗਲੀ ਚਿੰਤ ਮਿਟਾਈ ॥

ਅੰਗ- ੬੨੮

ਸੋ ਐਸਾ ਗੁਰੂ ਜੋ -
ਘਰ ਮਹਿ ਘਰੁ ਦੇਖਾਇ ਦੇਇ ਸੋ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪੁਰਖੁ ਸੁਜਾਣੁ ॥

ਅੰਗ- ੧੨੯੧

ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਮੰਤਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਘਰ ਦਾ ਮੰਤਰ
ਹੈ -

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਗੁਰਮੰਤ੍ਰ ਹੈ ਜਪੁ ਹਉਮੈ ਖੋਈ।

(ਆਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ)

ਇਸ ਮੰਤਰ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰਕੇ ਹਉਮੈ ਦਾ ਨਾਸੁਹੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਮਾਈ ਵਾਲੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਜਦੋਂ ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਵਿਚ, ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮੰਤਰ ਦਿੰਦੇ ਨੇ, ਮੂਲਮੰਤਰ, ਗੁਰਮੰਤਰ ਦਿੰਦੇ ਨੇ। ਉਹਦੀ ਕਿਵੇਂ ਕਮਾਈ ਕਰਨੀ ਹੈ ਇਹ ਸਤਿਸੰਗ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਾਮ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਇਹ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਜਿਸ ਅੰਦਰ ਨਾਮ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਦਸ ਦਿੱਤੀ।

ਨਉ ਨਿਧਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਨਾਮੁ ॥
ਦੇਹੀ ਮਹਿ ਇਸ ਕਾ ਬਿਸਾਮੁ ॥

ਅੰਗ - ੨੯੩

ਉਥੋਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਕੀ ਹੈ -

ਸੁੰਨ ਸਮਾਧਿ ਅਨਹਤ ਤਹ ਨਾਦੁ ॥
ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਈ ਅਚਰਜ ਬਿਸਮਾਦੁ ॥

ਅੰਗ - ੨੯੩

ਐਸਾ ਅਨੰਦ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਉਸੁਚ ਅਸਥਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਉਹਨੂੰ ਸੋ ਘਰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਬਿਰੁ ਘਰ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਸਥਿਰ ਹੋਣ ਵਾਸਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਫੁਰਮਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਸਤਿਸੰਗ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਗਰਿ ਕੀਰਤਿ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਹੈ ਸਿਰਿ ਕਰਮਨ ਕੈ ਕਰਮਾ ॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਸੁ ਭਇਓ ਪਰਾਪਤਿ

ਜਿਸੁ ਪੁਰਬ ਲਿਖੇ ਕਾ ਲਹਨਾ ॥ ੮ ॥

ਅੰਗ - ੬੪੨

ਸਤਿਸੰਗ ਦੇ ਵਿਚ ਲਾਭ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਆਪਾਂ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ। ਆਓ, ਇਹਦਾ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੀਏ। ਜੋ ਅੰਤਰੀਵ ਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਵਿਚ ਆਪਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ। ਜਿਹਦੇ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜੁੜਨਾ ਹੈ। ਨਾਮ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਅਮੇਲ ਹੈ-

ਸਾਈ ਨਾਮੁ ਅਮੇਲੁ ਕੀਮ ਨ ਕੋਈ ਜਾਣਦੇ ॥

ਜਿਨਾ ਭਾਗ ਮਥਾਹਿ ਸੇ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਰੰਗੁ ਮਾਣਦੇ ॥

ਅੰਗ - ੮੧

ਐਸਾ ਸਾਡਾ ਮੰਤਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਪ ਕੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਦੁਖ, ਸਾਰੇ ਹੀ ਰੋਗ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੇਖੋ, ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕੀ ਹੈ -

ਜੋ ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਸੋ ਰੋਗੀ ॥

ਰੋਗ ਰਹਿਤ ਸੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜੋਗੀ ॥ ੧ ॥

ਅੰਗ- ੧੧੪੦

ਕਿਉਂਕਿ ਵਾਤਾਵਰਣ ਐਨਾ ਦੂਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁਕਿਆ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਵੀ ਦੂਸ਼ਿਤ ਹੋ ਗਿਆ, ਹਵਾ ਵੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਰੋਗੀ ਹੋ ਗਏ, ਮੰਤਰ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਗਏ ਜਿਹੜਾ ਨਿਰੋਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਦੁੱਖ ਦੇਖੋ -

ਨਾਨਕ ਦੁਖੀਆ ਸਭ ਸੰਸਾਰ।

ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਹੀ ਦੁਖੀ ਹੈ। ਆਮ ਇਨਸਾਨ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਦੁਖੀ ਹਾਂ -

ਫਰੀਦਾ ਮੈ ਜਾਨਿਆ ਦੁਖ ਮੁੜ ਕੁ ਦੁਖ ਸਬਾਇਐ ਜਗਿ ॥

ਊਚੇ ਚੜਿ ਕੈ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਘਰਿ ਘਰਿ ਏਹਾ ਅਗਿ ॥

ਅੰਗ- ੧੩੮੨

ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੈਂ ਸੁਖੀ ਹਾਂ। ਭਾਵੇਂ ਸੁਖ ਦੇ ਸਾਧਨ ਸਭ ਹਨ। ਪ੍ਰਕਿਤੀ ਦੇ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਸੁਖ ਅਸੀਂ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਸਾਰੇ ਆਪੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਝਾੜੀ ਮਾਰੀਏ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਅਸੀਂ ਸੁਖੀ ਹਾਂ। ਸੁਖ ਤਾਂ ਨਾਮ ਦੇ ਵਿਚ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਿਤੀ ਦੀ ਹਿੱਲਜੁਲ ਹੈ। ਇਸ ਉਪਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਚੇਤਨ ਕਲਾ ਵਰਤਦੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ ਖੇਡ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ -

ਸਰਗੁਨ ਨਿਰਗੁਨ ਨਿਰਕਾਰ ਸੁੰਨ ਸਮਾਧੀ ਆਪਿ ॥

ਆਪਨ ਕੀਆ ਨਾਨਕਾ ਆਪੇ ਹੀ ਫਿਰਿ ਜਾਪਿ ॥

ਅੰਗ- ੨੯੦

ਇਸ ਖੇਡ ਦੇ ਵਿਚ ਇਨਸਾਨ ਹਉਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ, ਫਸ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ -

ਜਬ ਇਹ ਜਾਨੈ ਮੈ ਕਿਛੁ ਕਰਤਾ ॥

ਜਬ ਲਗੁ ਗਰਭ ਜੋਨਿ ਮਹਿ ਫਿਰਤਾ ॥

ਜਬ ਧਾਰੈ ਕੋਊ ਬੈਰੀ ਮੀਤੁ ॥

ਜਬ ਲਗੁ ਨਿਹਚਲੁ ਨਾਹੀ ਚੀਤੁ ॥

ਅੰਗ- ੨੨੮

ਕਿਉਂਕਿ ਸਤਿਸੰਗ ਦੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਹੀ ਸੋਝੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ -

ਬਿਸਰਿ ਗਈ ਸਭ ਤਾਤਿ ਪਰਾਈ ॥

ਜਬ ਤੇ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਮੌਹਿ ਪਾਈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਨ ਕੋ ਬੈਰੀ ਨਹੀਂ ਬਿਗਾਨਾ

ਸਗਲ ਸੰਗਿ ਹਮ ਕਉ ਬਨਿ ਆਈ ॥ ੧ ॥

ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਕੀਨੋ ਸੋ ਭਲ ਮਾਨਿਓ

ਏਹ ਸੁਮਤਿ ਸਾਧੂ ਤੇ ਪਾਈ ॥

ਅੰਗ - ੧੨੯੯

ਉਹ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਰਮਿਆ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ, ਉਹਨੂੰ ਦੇਖ-ਦੇਖ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਜੋ ਅੰਤਰਿ ਸੋ ਬਾਹਰਿ ਅਨੰਤ ॥

ਘਟਿ ਘਟਿ ਬਿਆਪਿ ਰਹਿਆ ਭਗਵੰਤ ॥

ਧਰਨਿ ਮਾਹਿ ਆਕਾਸ ਪਿਅਲਾਲ ॥

ਸਰਬ ਲੋਕ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲ ॥

ਬਨਿ ਤਿਨਿ ਪਰਬਤਿ ਹੈ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ॥
ਜੈਸੀ ਆਗਿਆ ਤੈਸਾ ਕਰਮੁ ॥
ਪਉਣ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰ ਮਾਰਿ ॥
ਚਾਰਿ ਕੁੰਟ ਦਰ ਦਿਸੇ ਸਮਾਰਿ ॥
ਤਿਸ ਤੇ ਭਿੰਨ ਨਹੀਂ ਕੋ ਠਾਉ ॥
ਗਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਨਾਨਕ ਸੁਖੁ ਪਾਉ ॥ ਅੰਗ- ੨੯੪

ਫੇਰ ਸਾਰੇ ਓਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਖੇਡ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਤਿਸੰਗ ਦੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਅਗਿਆਨ ਵਸ ਭੁੱਲੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਸੁੱਤੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਅਗਿਆਨ ਦੀ ਨੀਂਦ ਐਸੀ ਹੈ -

ਤਿਹੀ ਗੁਣੀ ਸੰਸਾਰੁ ਭ੍ਰਮੁ ਸੁਤਾ ਸੁਤਿਆ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਣੀ ॥
ਅੰਗ- ੯੨੦

ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਹੀ ਲੰਘ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਰਜੇ ਗੁਣ, ਤਮੇ ਗੁਣ ਤੇ ਸਤੇ ਗੁਣ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਇਹ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਗਿਆਨ ਦੀ ਸੇਝੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ -

ਗਿਆਨ ਅੰਜਨੁ ਗੁਰਿ ਦੀਆ ਅਗਿਆਨ ਅੰਧੇਰ ਬਿਨਾਸੁ ॥
ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਸੰਤ ਭੇਟਿਆ ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਪਰਗਾਸੁ ॥੧॥
ਅੰਗ- ੨੯੨

ਸੁਖ-ਸ਼ਾਂਤੀ ਤਾਂ ਨਾਮ ਦੇ ਵਿਚ ਹੈ। ਨਾਮ ਦੇ ਜਪਣ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਉਤੇ ਆਏ ਹਾਂ। ਪਰ ਕੀ ਹੋਇਆ?

ਵਿਚਹੁ ਗਰਭੈ ਨਿਕਲਿ ਆਇਆ ॥
ਖਸਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ਦਨੀ ਚਿਤ ਲਾਇਆ ॥ ਅੰਗ- ੧੦੦੨

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਨਾਮ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਚੁੜਦੇ, ਸਤਿਸੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਅੰਤਰੰਗ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਫੇਰ ਉਲਾਂਭੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਨਹੀਂ, ਦਿਨ 'ਚ ਤਾਂ ਸੌ ਉਲਾਂਭਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ -

ਸਉ ਓਲਾਮੇ ਦਿਨੈ ਕੇ ਰਾਤੀ ਮਿਲਨਿ ਸਹੰਸ ॥
ਸਿਫਤਿ ਸਲਾਹਣੁ ਛਡਿ ਕੈ ਕਰੰਗੀ ਲਗਾ ਹੰਸੁ ॥
ਅੰਗ - ੨੯੦

ਰਾਤ ਨੂੰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਉਲਾਂਭੇ ਕਿਉਂ ਆਉਂਦੇ ਨੇ ਕਿ ਸਾਡਾ ਮਾਨੁਖ ਤਨ ਐਵੇਂ ਹੀ ਲੰਘ ਗਿਆ। ਲੰਘ ਗਿਆ ਸਮਾਂ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ, ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਜੋ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਹੁਣੇ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇ -

ਚੇਤਨਾ ਹੈ ਤਉ ਚੇਤ ਲੈ ਨਿਸਿ ਦਿਨਿ ਸੈ ਪ੍ਰਾਨੀ ॥
ਛਿਨੁ ਛਿਨੁ ਅਉਧ ਬਿਹਾਤੁ ਹੈ ਛੁਟੈ ਘਟ ਜਿਉ ਪਾਨੀ ॥ ੧
॥ ਰਹਾਉ ॥

ਹਰਿ ਗੁਨ ਕਾਹਿ ਨ ਗਾਵਹੀ ਮੂਰਖ ਅਗਿਆਨਾ ॥
ਝੁੱਠੈ ਲਾਲਚਿ ਲਾਗਿ ਕੈ ਨਹਿ ਮਰਨੁ ਪਛਾਨਾ ॥ ੧ ॥
ਅਜਹੂ ਕਛੁ ਬਿਗਰਿਓ ਨਹੀਂ ਜੋ ਪ੍ਰਭ ਗੁਨ ਗਾਵੈ ॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਤਿਹ ਭਜਨ ਤੇ ਨਿਰਭੈ ਪਦੁ ਪਾਵੈ ॥ ੨ ॥ ੧ ॥
ਅੰਗ - ੨੨੬

ਬਾਣੀ ਯਾਦ ਕਰਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਤੂੰ ਜਾਪ ਕਰ। ਸਮਾਂ ਲੰਘਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ-

ਦਿਨ ਤੇ ਪਹਰ ਪਹਰ ਤੇ ਘਰੀਆਂ ਆਵ ਘਟੈ ਤਨੁ ਛੀਜੈ ॥
ਕਾਲੁ ਅਹੇਰੀ ਫਿਰੈ ਬਧਿਕ ਜਿਉ

ਕਹਹੁ ਕਵਨ ਬਿਧਿ ਕੀਜੈ ॥ ੧ ॥ ਅੰਗ- ੯੯੨

ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਉਡੀਕਦਾ ਇਹ ਤਾਂ -

ਇਹ ਠਹਿਰਨ ਜਾਂਚ ਨਾ ਜਣਦਾ,
ਲੰਘ ਗਿਆ ਨਾ ਮੁੜ ਕੇ ਆਵਦਾ।

ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੁਣੇ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਜੋ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਨਿਰਭਉ ਜਪੈ ਸਗਲ ਭਉ ਮਿਟੈ ॥

ਪ੍ਰਭ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਛੁਟੈ ॥ ਅੰਗ- ੯੯੩

ਸਮੇਂ ਨੇ ਤੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਉਡੀਕਣਾ, ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰ। ਜੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਦੇਖ ਲੈ ਫੇਰ ਬਾਣੀ ਕਿੰਨੇ ਉਲਾਂਭੇ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ -

ਸਾਰੋ ਦਿਨਸੁ ਮਜ਼ੁਰੀ ਕਰੈ ॥

ਹਰਿ ਸਿਮਰਨ ਕੀ ਵੇਲਾ ਬਜਰ ਸਿਰਿ ਪਰੈ ॥ ੧ ॥ ਅੰਗ- ੧੧੪੩

ਚੰਗਿਆਈ ਆਲਕੁ ਕਰੇ ਬਰਿਆਈ ਹੋਇ ਸੇਰੁ ॥

ਨਾਨਕ ਅਜੁ ਕਲਿ ਆਵਸੀ ਗਾਫਲ ਵਾਹੀ ਪੇਰੁ ॥ ੧ ॥

ਅੰਗ - ੫੧੮

ਫੇਰ ਉਹ ਸਮਾਂ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫੇਰ ਪਛਤਾਵਾ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਉ ਓਲਾਮੇ ਦਿਨੈ ਕੇ ਰਾਤੀ ਮਿਲਨਿ ਸਹੰਸ ॥

ਸਿਫਤਿ ਸਲਾਹਣੁ ਛਡਿ ਕੈ ਕਰੰਗੀ ਲਗਾ ਹੰਸੁ ॥

ਫਿਟੁ ਇਵੇਹਾ ਜੀਵਿਆ ਜਿਤੁ ਖਾਇ ਵਧਾਇਆ ਪੇਟੁ ॥

ਨਾਨਕ ਸਚੇ ਨਾਮ ਵਿਣੁ ਸਭੇ ਦੁਸਮਨੁ ਹੇਤੁ ॥ ੨ ॥

ਅੰਗ- ੨੯੦

ਪੇਟੁ ਭਰਿਓ ਪਸੂਆ ਜਿਉ ਸੋਇਓ ਮਨੁ ਖੁ ਜਨਮੁ ਹੈ

ਹਾਰਿਓ॥ ਅੰਗ- ੧੧੦੫

ਭਾਰ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫਿਟਕਾਰ ਬਾਣੀ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ -

ਅਲਪ ਅਹਰ ਸੁਲਪ ਸੀ ਨਿੰਦਾ।

ਦਇਆ ਛਿਮਾ ਤਨ ਪ੍ਰੀਤਾ।

ਜੈਸਾ ਅੰਨ, ਤੈਸਾ ਮਨ। ਸਭੇ ਗੁਣੀ ਆਹਾਰ, ਭੋਜਨ ਛਕੇ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਫੇਰ ਫਿਟਕਾਰ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਨਾਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਧਿਰਕਾਰਾਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਨੇ। ਸਾਰਾ ਸਮਾਂ ਸਾਡਾ ਐਵੇਂ ਹੀ ਲੰਘ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਗੈਣੁ ਗਵਾਈ ਸੋਇ ਕੈ ਦਿਵਸੁ ਗਵਾਇਆ ਖਾਇ ॥

ਹੀਰੇ ਜੈਸਾ ਜਨਮੁ ਹੈ ਕਉਡੀ ਬਦਲੇ ਜਾਇ ॥ ੧ ॥

ਅੰਗ- ੧ਪੰਦ

ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲੀਏ।

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ।

ਖਾਲਸਾ-ਪੁਰਨ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ

(ਵਿਸਾਖੀ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ 2020)

ਡਾ. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਕੁਲ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਅਤੇ ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੇ ਵਸਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਦੇਣ ਇਕ ਐਸੇ ਪਰਮ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਘਾੜਤ ਘੜੁਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਦਿਖ ਅਤੇ ਸਰੂਪ ਰੱਬ ਵਰਗ ਹੋਵੇ (God made man in his own image), ਜਿਸ ਦਾ ਰਹਿਣ ਅਸਥਾਨ (ਪਿੰਡ) ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਚਲਨ ਨਿਰਮਲ ਅਰਥਾਤ ਖਾਲਸ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਮਿਤ੍ਰਤਾ ਤੇ ਸਾਂਝ ਕਹੇ ਜਾਂਦੇ ਨੀਚਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਨੀਚ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਹੋਵੇ -

ਨੀਚਾ ਅੰਦਰਿ ਨੀਚ ਜਾਤਿ ਨੀਚੀ ਹੂ ਅਤਿ ਨੀਚੁ ॥
ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੈ ਸੰਗ ਸਾਥਿ ਵਡਿਆ ਸਿਉ ਕਿਆ ਰੀਸ ॥

ਅੰਗ-੧੫

ਜੋ ਰੰਗ-ਰੂਪ, ਜਾਤ-ਪਾਤ, ਸ਼ਕਲ-ਸੂਰਤ, ਅਮੀਰੀ-ਗਰੀਬੀ ਦੀਆਂ ਵੰਡਾਂ ਤੇ ਨਫਰਤਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਸੱਚੀ ਸੁੱਚੀ ਕਿਰਤ ਤੇ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਸਾਂਝੀ ਕਰੇ (ਵੰਡ ਛਕੇ), ਐਸਾ ਮਨੁੱਖ ਜੋ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰਖਦਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਦੀ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਵਿਚ ਐਸਾ ਨਿਸ਼ਚਾ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਸਾਹਸ ਹੋਵੇ -

ਜਨੁ ਨਾਨਕ ਧੂੜੀ ਮੰਗੀ ਤਿਸੁ ਗੁਰਸਿਖ ਕੀ
ਜੋ ਆਪਿ ਜਪੈ ਅਵਰਹ ਨਾਮੁ ਜਪਾਵੈ ॥ ਅੰਗ - ੩੦੬

ਐਸੇ ਰੱਬੀ ਰੂਪ ਖਾਲਸਾ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਦੇਣ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਐਸੇ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਲਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁਛਿਆ ਗਿਆ -

ਪੁਛਨ ਖੋਲ ਕਿਤਾਬ ਹੁੰ
ਹਿੰਦੁ ਵੱਡਾ ਕਿ ਮੁਸਲਮਨੋਈ।
ਬਾਬਾ ਆਖੇ ਹਾਜੀਆਂ
ਸੁਭ ਅਮਲਾਂ ਬਾਝੋਂ ਦੋਵੇਂ ਰੋਈ। ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ

ਅਰਥਾਤ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਰਮ ਜਾਂ ਫਿਰਕੇ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਉੱਚੇ ਕਿਰਦਾਰ ਕਾਰਨ ਮਨੁੱਖ ਉਤਮ ਜਾਂ ਨੀਚ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਨਾਮ ਜਪੋ, ਕਿਰਤ ਕਰੋ, ਵੰਡ ਛਕੋ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਗੁਰੂ ਜੀ 22 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦੇਸਾਂ ਵਿਦੇਸਾਂ ਦਾ ਭਰਮਣ ਕਰਦੇ ਰਹੇ।

ਐਸੇ ਪਰਮ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਪਹਿਲੇ ਨੌਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਕਥਨੀ ਅਤੇ ਕਰਨੀ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ।

1. ਜਾਤ ਪਾਤ ਉਚ ਨੀਚ ਦੀਆਂ ਵੰਡਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਉਪਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਸੰਗਤ, ਇਕੋ ਪੰਗਤ ਵਿਚ ਬਿਠਾਇਆ, ਖੂਹਾਂ, ਸਰੋਵਰਾਂ, ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿਤਾ। ਡੈਮੈਕਰੇਸੀ ਦਾ ਸੁੱਧ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਰਤਾਰਾ ਕੀਤਾ। 'ਗੁਰੂ ਵੀਹ ਵਿਸਵੇ, ਗੁਰ ਸੰਗਤ ਇੱਕੀ ਵਿਸਵੇ' ਕਹਿ ਕੈ ਸਹੀ ਲੋਕ-ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰਖੀ। ਢਾਲਤੂ, ਫੋਕੀਆਂ, ਰੀਤਾਂ, ਰਸਮਾਂ, ਰਿਵਾਜਾਂ ਤੇ ਪਾਖੰਡਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਰੱਬ ਦੀ ਭਗਤੀ ਵਿਚ ਜੋੜਿਆ - 'ਏਕੁ ਪਿਤਾ ਈਕਸ ਕੇ ਹਮ ਬਾਰਿਕ.....॥ (ਅੰਗ-611) ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਹਰ ਸ਼ਬਦ ਰਾਹੀਂ, ਹਰ ਅਮਲ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਵਸਾਇਆ। ਲੋਕ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਸਾਹਸ ਅਤੇ ਸੈਮਾਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪ੍ਰਚਲਤ ਕੀਤੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਮੰਨਿਆ ਤੇ ਵਕਤੀ ਹੁਕਮਰਾਨਾ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਰਾਜੇ। ਐਸੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਨਾ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਾਰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ਸਹੀਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 230 ਸਾਲ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਪਿਛੋਂ 1699 ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪਰਮ ਮਨੁੱਖ 'ਖਾਲਸਾ' ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਕੀਤੀ। ਐਸਾ ਪਰਮ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਸਮੁੱਚੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਮਸੀਹਾ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਆਦਰਸ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮਨੁੱਖ-ਮਨੁੱਖ ਵਿਚਕਾਰ, ਸਮਾਜਾਂ, ਧਰਮਾਂ, ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਨਫਰਤ ਤੇ ਘਿਰਣਾ ਨੂੰ ਘਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਐਸਾ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਕੁਲ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਕੁਲ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਪਿਆਰ ਭਾਵਨਾ ਵਿਚ ਬੰਨਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਏ 73 ਸਾਲ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਕ੍ਰੋੜਾਂ ਰੁਪਿਆਂ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਾਤ ਪਾਤ ਅਤੇ ਉਚ ਨੀਚ ਦੀਆਂ ਵੰਡਾਂ ਨੇ ਅੱਜ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਖੰਡ-ਖੰਡ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਐਸੇ ਪਰਮ ਮਨੁੱਖ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ 'ਸੰਤ-ਸਿਪਾਹੀ' ਦਾ ਲਕਥ ਦਿਤਾ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਸਾ ਸੰਤ-ਸਰੂਪ ਭਗਤ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪੱਦਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਭੈੜੀਆਂ ਸਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਜੂਝਣ ਵਾਲਾ ਤਿਆਰ-ਬਰ-ਤਿਆਰ ਸਿਪਾਹੀ ਵੀ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਆਸ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਤ-ਸਰੂਪ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣਾ ਆਚਰਨ ਉੱਚਾ-ਸੁੱਚਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਫੇਰ

ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਉੱਚੇ-ਸੁੱਚੇ ਆਚਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸੇਧ ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੋਂ ਲੈਣੀ ਹੈ -
ਪ੍ਰਸਾਮੇ ਮਨੁ ਪਰਬੋਧੈ ਅਪਨਾ ਪਛੈ ਅਵਰ ਰੀਝਾਵੈ ॥
 ਅੰਗ- ੩੮੧

ਮਨ ਪਰਬੋਧਣ ਦੇ ਸਾਧਨ ਹਨ - ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਿਚ ਪੁਰਨ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਦਾ ਰਚੇਤਾ ਤੋਂ ਪਾਲਣਹਾਰ ਮੰਨਣਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਚੜ੍ਹ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਧ-ਸੰਗਤ ਕਰਨੀ, ਨਾਮ-ਜਪੁ-ਸਿਮਰਨ ਕਰਨਾ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਨੀ, ਵਿਚਾਰਨੀ ਤੇ ਇਸ ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨਾ, ਕਿਰਤ ਕਰਨੀ ਤੇ ਵੰਡ ਛਕਣਾ, ਨਿਮਰ ਰਹਿ ਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ, ਸਰਬਤ ਦਾ ਭਲਾ ਮੰਗਣਾ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਿਰਿਆਸੀਲ ਹੋਣਾ, ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀਆਂ ਰਹਿਤਾਂ ਧਾਰਨ ਕਰਨੀਆਂ ਅਤੇ ਕੁਰਹਿਤਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣਾ।

ਫੇਰ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰ-ਕਲਾਵੇ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ - ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਦੀ ਸੋਝੀ ਦੇਣੀ। ਆਪ ਵਿਚੜ੍ਹ ਕਰਨਾ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਕਿ ਹਰੇਕ ਮਨੁੱਖ ਵਿਚ ਰੱਬੀ ਜੋਤਿ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ ਜੋਤਿ ਦੀ ਸਭਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਸਪਰ ਸਾਂਝ ਹੈ, ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਇਕ ਹੈ, ਇਕ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਨਾਤੇ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖ ਭਰਾ-ਭਰਾ ਹਨ, ਭੂਗੋਲਕ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰੀ ਰੰਗ, ਰੂਪ, ਸ਼ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਅੰਤਰ ਦਿਸਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਹਰੀ ਅੰਤਰ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਛੋਟਾ, ਉੱਚਾ ਨੀਵਾਂ ਮੰਨ ਕੇ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨਾ, ਨਫਰਤ ਕਰਨੀ ਜਾਂ ਬਦਸਲੂਕੀ ਕਰਨੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਰਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਐਸੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀ ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਖਿਆਲ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਨਾ ਹੈ -

ਦੇਹਰਾ ਮਸੀਤ ਸੋਈ, ਪੂਜਾ ਅੰ ਨਿਵਾਜ ਓਈ,
 ਮਾਨਸ ਸਬੈ ਏਕ ਪੈ ਅਨੇਕ ਕੋ ਕ੍ਰਮਾਉ ਹੈ॥
 ਦੇਵਤਾ ਅਦੇਵ ਜੱਥ ਗ੍ਰੰਥ ਤੁਰਕ ਹਿੰਦੂ
 ਨਿਆਰੇ ਨਿਆਰੇ ਦੇਸਨ ਕੇ ਭੇਸ ਕੋ ਪ੍ਰਭਾਉ ਹੈ॥
 ਏਕੈ ਨੈਨ ਏਕੈ ਕਾਨ, ਏਕੈ ਦੇਹ ਏਕੈ ਬਾਨ,
 ਖਕ ਬਦ ਆਦਸ ਅੰ ਆਬ ਕੋ ਰਲਾਉ ਹੈ॥
 ਅਲਹ ਅਭੇ ਸੋਈ ਪੁਰਾਨ ਐ ਕੁਰਾਨ ਓਈ,
 ਏਕ ਹੀ ਸਰੂਪ ਸਬੈ ਏਕ ਹੀ ਬਾਨਾਉ ਹੈ॥ ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ ਪਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦

ਸੰਨ 1701 ਵਿਚ ਹੋਏ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਯੁੱਧ ਵਿਚ ਭਾਈ ਘਨੂੰਈਆ ਜੀ ਨੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਜਖਮੀ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਦਿਤਾ। ਰੈਡ-ਕਰਾਸ ਦਾ ਅਸਲ ਬਾਨੀ ਭਾਈ ਘਨੂੰਈਆ ਹੈ।

ਸੰਤ ਸਿਪਾਹੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਮੀਰੀ ਗੁਣ ਸੰਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਿਪਾਹੀ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਐਸਾ ਮਨੁੱਖ ਜੋ ਮਨ-ਆਤਮਾ ਕਰਕੇ ਹਰ ਸਮੇਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਰਹੇ, ਨਾਮ-ਬਾਣੀ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੋਵੇ, ਸੰਤ-ਸਰੂਪ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਤੰਦਰੁਸਤ ਸਰੀਰ ਵਾਲਾ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿਪਾਹੀ ਹੋਵੇ ਜੋ ਹਰ ਸਮੇਂ ਜੁਲਮ, ਗੁਲਾਮੀ ਅਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਜੁਝਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇ। ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਰਾਜਿਆਂ ਮਹਾਰਾਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੈਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਜੋਕੀਆਂ ਸੰਸਾਰਕ ਹਕੂਮਤਾਂ ਜ਼ਰ ਜੋਰੂ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਜਾਂ ਦੂਜਿਆਂ ਉਪਰ ਆਪਣੀ ਧੋਂਸ ਜਮਾਣ ਲਈ ਲੜਦੇ ਮਰਦੇ ਅਤੇ ਮਾਰਦੇ ਆਏ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਦੁਸ਼ਮਨ ਨੂੰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਮਾਰਨਾ, ਧਨ ਦੌਲਤ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਇੱਜਤ ਲੁੱਟਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੀ ਖਾਲਸਾ ਫੌਜ ਦਾ ਸਿਪਾਹੀ ਧਰਮ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਆਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ, ਮਜ਼ਲੂਮ ਦੀ ਰਖਿਆ ਲਈ ਅਤੇ ਜ਼ਾਲਮ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਲੜਦਾ ਹੈ ਤੇ ਐਸੇ ਕਰਤਵ ਲਈ ਸਦਾ ਹੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਣ ਲਈ ਤੱਤਪਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਸੰਤ-ਸਿਪਾਹੀ ਵਿਚਾਰਪਾਰਾ ਦਾ ਮੁੱਢ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਬੱਝ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਗੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਧਰਮ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਭੈੜੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਰ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣਾ ਸਿਖਾਇਆ। ਕਾਜ਼ੀ, ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਅਤੇ ਯੋਗੀ, ਤਿੰਨਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਮਲਖਾਣੇ, ਜੀਆਂ ਕੋਹਣੇ ਅਤੇ ਅਗਿਆਨੀ ਦਸ ਕੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਬਰਬਾਦੀ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ -

ਕਾਦੀ ਕੂੜ੍ਹ ਬੋਲ ਮਲੁ ਖਾਇ ॥

ਬ੍ਰਾਹਮਣੁ ਨਾਵੈ ਜੀਆ ਘਾਇ ॥

ਜੰਗੀ ਜੁਗਤਿ ਨ ਜਾਣੈ ਅੰਧ੍ਯ ॥

ਤੰਨੇ ਓਜਾੜੇ ਕਾ ਬੰਧ੍ਯ ॥ ੨ ॥

ਅੰਗ- ੯੯੨

ਜ਼ਾਲਮ ਹੁ ਕਮਰਾਨਾ ਨੂੰ ਤਾੜਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ-

ਰਜੇ ਸੀਹ ਮੁਕਦਮ ਕੁਤੇ ॥

ਅੰਗ - ੧੨੮੮

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਐਸਾ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਦਿਤਾ ਜੋ ਸੱਚ, ਨਿਆਂ ਧਰਮ ਖਾਤਰ ਮਰਨ ਲਈ ਸਦਾ ਤੱਤਪਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ -

ਜਉ ਤਉ ਪ੍ਰੇਮ ਖੇਲਣ ਕਾ ਚਾਉ ॥

ਸਿਰੁ ਧਰਿ ਤਲੀ ਗਲੀ ਮੇਰੀ ਆਉ ॥

ਅੰਗ- ੧੪੧੨

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਵੇਲੇ ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਦਾ ਪਰਤੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਸੁਮੇਲ ਹੋਇਆ, ਅਕਾਲ ਤਖਤ

ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਹੋਈ, ਨੇਜ਼ਿਆਂ, ਤਲਵਾਰਾਂ, ਢਾਲਾਂ ਨਾਲ ਸਸਤਰਬੱਧ ਘੋੜ-ਸਵਾਰ ਸੰਤ-ਸਿਪਾਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕਮਾਨ ਹੇਠ ਚਾਰ ਵਾਰ ਮੁਗਲਾਂ ਨਾਲ ਲੋਹੇ-ਲਖੇ ਹੋਏ ਤੇ ਜਿਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਲੋਕ-ਲਹਿਰ ਦਾ ਨਵਾਂ ਕਾਂਡ ਲਿਖਿਆ। ਏਸੇ ਲੜੀ ਵਿਚ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦੇ ਸੰਤ ਸਿਪਾਹੀ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਸੰਪਨਤਾ ਸੀ। ਨਿਮਾਣੇ ਨਿਤਾਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਦਾਤ ਦੇ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹੋਣੀ ਬਦਲ ਦਿਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਸਤਰਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਨੇਜ਼ਾਬਾਜ਼ੀ ਵਿਚ ਨਿਪੁੰਨ ਕਰਕੇ ਦੋ ਧੜੇ ਬਣਾ ਕੇ ਜੰਗ ਦੇ ਜੌਹਰ ਸਿਖਾਏ। ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਦੀਆਂ ਜੰਗਾਂ ਵਿਚ, ਚਮਕੋਰ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਅਤੇ ਖਿਦਰਾਣੇ ਦੀ ਢਾਬ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਸੁਰਮਿਆਂ ਨੇ ਜ਼ਾਲਮ ਮੁਗਲਾਂ ਨਾਲ ਡੱਟ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦਸਮ ਪਿਤਾ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪੁਰਤੀ ਲਈ, ਅਤੇ ਕੌਮ ਦੀ ਅਣਖ ਤੇ ਸਵੈਮਾਨ ਲਈ, ਹੱਸ-ਹੱਸ ਕੇ ਜਾਨਾਂ ਵਾਰੀਆਂ। ਤਕਰੀਬਨ ਇਕ ਸੌ ਸਾਲ ਸਿੰਘ ਮੁਗਲ ਤੇ ਦੁਰਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਜੂਝਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਬੇਅੰਤ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਪਿਛੋਂ ਜਰਵਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਾ ਖੈਬਰੋਂ ਪਾਰ ਭਜਾ ਕੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਸਾਹ ਲਿਆ। ਇਹ ਹੈ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਇਤਿਹਾਸ ਜੋ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਾਂਡ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਪਰ ਤੰਗ ਸੌਚਾਂ ਨੇ ਐਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸੰਤ-ਸਿਪਾਹੀ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਉੱਚੇ ਕਿਰਦਾਰ ਨੂੰ ਐਸਾ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ -

ਧੰਜੀਓ ਤਿਹ ਕੋ ਜਗ ਮੈ,
ਮੁਖ ਤੇ ਹਰਿ ਚਿਤ ਮੈ ਜੁਧੁ ਬੀਚਾਰੈ॥
ਦੇਹ ਅਨਿਤ ਨ ਨਿੱਤ ਰਹੈ,
ਜਸੁ ਨਾਵ ਚੜੈ ਭਵ ਸਾਗਰ ਤਾਰੈ॥
ਧੀਰਜ ਧਾਮ ਬਨਾਇ ਇਹੈ ਤਨੁ,
ਬੁਧਿ ਸੁ ਦੀਪਕ ਜਿਉ ਉਜ਼ਾਅਰੈ॥
ਗਿਆਨਹਿ ਕੀ ਬਢਨੀ ਮਨਹੁ ਹਾਥ ਲੈ
ਕਾਤਰਤਾ ਕੁਤਵਾਰ ਬੁਹਾਰੈ॥

ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਤੰਬਾਕੂ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਭਿਆਨਕ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਲਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਕੇਵਲ ਧੂੰਏਂ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਸਿਗਰਟ, ਬੀਜੀ, ਆਦਿ ਤੇ ਹੀ ਟੈਕਸ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਤੰਬਾਕੂ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆ ਵਸਤਾਂ ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰੀਪੋਰਟ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤੰਬਾਕੂ ਸੇਵਨ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਕੇਵਲ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਕ ਸਾਲ ਵਿਚ 9 ਲੱਖ ਬੰਦੇ ਮਰਦੇ ਹਨ। ਟੀ.ਬੀ. ਤਪਦਿਕ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁਲ ਮੌਤਾਂ ਵਿਚੋਂ 40% ਲੋਕ ਤੰਬਾਕੂ ਸੇਵਨ ਕਾਰਨ ਮਰਦੇ ਹਨ। ਤੰਬਾਕੂ ਕਾਰਨ ਗਲੇ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਅਤੇ ਫੇਫੜਿਆਂ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ

ਹਸਪਤਾਲ ਭਰੇ ਪਏ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਵਸਦੀ ਖਾਲਸਾ ਕੌਮ ਤੰਬਾਕੂ ਕੋਹੜ ਤੋਂ ਕੋਹਾਂ ਦੂਰ ਹੈ। ਪੂਰੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੌਮ ਤੰਬਾਕੂ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਵੇ, ਕੀ ਇਹ ਗੁਰੂ ਦੀ ਕਰਮਾਤ ਨਹੀਂ? ਜਿਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਸ ਜਗਤ-ਜੂਠ ਤੰਮਾਕੂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਹੀਂ ਰੋਕਣਾ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਸ਼ਰਾਬ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਤੰਬਾਕੂ ਨੂੰ ਜਗਤ-ਜੂਠ ਕਹਿ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਜਰ ਕੁਰਹਿਤ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਨਸ਼ੇ, ਤੰਬਾਕੂ, ਸ਼ਰਾਬ, ਅਫੀਮ, ਭੁੱਕੀ, ਚਰਸ ਗਾੰਜਾ ਆਦਿ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਲਈ ਵਿਵਰਜਿਤ ਹੈ।

ਨਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਕੇਵਲ ਬਰਬਾਦੀ ਹੀ ਬਰਬਾਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧਨ ਦੀ, ਮਨ ਦੀ, ਅਕਲ ਦੀ, ਸਰੀਰ ਦੀ, ਘਰ ਦੀ, ਸਮਾਜ ਦੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਨਖੋਪੀ ਕੀਤੀ ਹੈ -

ਦੁਰਮਤਿ ਮਦੁ ਜੋ ਪੀਵਤੇ ਬਿਖਲੀ ਪਤਿ ਕਮਲੀ ॥
ਰਾਮ ਰਸਾਇਣਿ ਜੋ ਰਤੇ ਨਾਨਕ ਸਚ ਅਮਲੀ ॥
੪ ॥ ੧੨ ॥ ੧੧੪ ॥

ਅੰਗ- ੩੯੯

ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਨਸ਼ੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਗਲ ਤੇ ਵਿਭਚਾਰਨ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੇ ਪਤੀ ਸਮਾਨ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਭੁਰਮਾਨ ਹੈ -

ਮਾਣਸੁ ਭਰਿਆ ਆਣਿਆ ਮਾਣਸੁ ਭਰਿਆ ਆਇ ॥
ਜਿਤੁ ਪੀਤੈ ਮਿਤੁ ਦੂਰਿ ਹੋਇ ਬਰਲੁ ਪਵੈ ਵਿਚਿ ਆਇ ॥
ਆਪਣਾ ਪਰਾਇਆ ਨ ਪਛਾਣੀ ਖਸਮਹੁ ਧਕੇ ਖਾਇ ॥
ਜਿਤੁ ਪੀਤੈ ਖਸਮੁ ਵਿਸਰੈ ਦਰਗਹ ਮਿਲੈ ਸਜਾਇ ॥
ਤੁਠਾ ਮਦੁ ਮੂਲਿ ਨ ਪੀਚਈ ਜੇ ਕਾ ਪਾਰਿ ਵਸਾਇ ॥
ਨਾਨਕ ਨਦਰੀ ਸਚ ਮਦੁ ਪਾਈਐ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਜਿਸੁ ਆਇ ॥
ਸਦਾ ਸਾਹਿਬ ਕੈ ਰੰਗਿ ਰਹੈ ਮਹਲੀ ਪਾਵੈ ਥਾਉ ॥ ੧ ॥

ਅੰਗ- ੫੫੪

ਅਰਥਾਤ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਹੋਸ਼ ਗੁੰਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਪਰਾਏ, ਬੁਰੇ ਭਲੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ। ਸ਼ਰਾਬੀ ਅਰਲ ਬਰਲ ਗੰਦ ਬੋਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਮਾਣ ਮਰਿਆਦਾ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ, ਪਤਨੀ, ਬੱਚੇ, ਗਵਾਂਢੀ ਸਭ ਨਾਲ ਗੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲ ਕੇ ਨਫਰਤ ਤੇ ਲੜਾਈ ਝਗੜੇ ਸਹੇਡਦਾ ਹੈ।

ਪਹਿਲੇ ਨੌਂ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਖਿਆ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਸਮੇਂ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਵਿਵਰਜਤ ਕਰਦਿਆਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਬਜਰ ਕੁਰਹਿਤ

ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ। ਮੈਡੀਕਲ ਖੋਜ ਦਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ, ਤੰਬਾਕ ਨਾਲੋਂ ਚਾਰ ਗੁਣਾਂ ਵਧੇਰੇ ਸਰੀਰ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਰੋਗ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਪੰਥਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਆਗੂ ਸ਼ਰਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾਂਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦੇਣਦਾਰ ਹਨ।

ਅੱਜ ਸ਼ਰਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਬਰਬਾਦੀ ਦੀ ਰਸਾਤਲ ਵਿਚ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕੌਣ ਹੈ? ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਭ ਦਾ ਧਿਆਨ ਮੰਗਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਦਾ ਖਾਲਸਾ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਦਾ ਧਿਆਰ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਜਗਤ ਨੂੰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

'ਪਰਨਾਰੀ ਗਮਨ' ਇਕ ਹੋਰ ਬੱਜ਼ਰ ਕੁਰਹਿਤ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਹੁਕਮ ਹੈ 'ਏਕਾ ਨਾਰੀ ਸਦਾ ਜਤੀ' ਅਤੇ 'ਪਰਨਾਰੀ ਦੀ ਸੇਜ ਸੁਧਨੇ ਭੀ ਨਾ ਜਟੀਓ।' ਅੱਜ ਸੰਸਾਰ ਏਡਜ਼ ਦੀ ਭਿਆਨਕ ਬੀਮਾਰੀ ਨਾਲ ਪੀੜ੍ਹਤ ਹੈ। 'ਏਕਾ ਨਾਰੀ' ਸਿਧਾਂਤ ਹੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਸੱਚਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜ ਧਿਆਰਿਆਂ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣਾ

'ਆਪੇ ਗੁਰ ਚੇਲਾ' ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਚੇਲਾ ਚੇਲਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪੰਜ ਧਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਇਆ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਸਮਝ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਆਪ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਲੋਕ-ਤੱਤਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰਖੀ। 1708 ਈ। ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਨੂੰ ਗੁਰਿਆਈ ਬਖਸ਼ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਕੀਤੀ ਤੇ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਸਦੀਵ ਕਾਲ ਲਈ ਪੰਥ ਦਾ ਵਾਰਸ ਬਣਾ ਦਿਤਾ। ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਆਨ ਸ਼ਾਨ ਲਈ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪਿਤਾ, ਮਾਤਾ, ਚਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸਭ ਕੁਝ ਨਿਛਾਵਰ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਐਸੀਆਂ ਲਾਸਾਨੀ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਹੋਣੀ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ। ਅੱਜ ਸੇਵਾ-ਸਿਸਰਨ ਵਿਚ ਜੁੜੇ, ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੰਤ-ਸਿਪਾਹੀ ਹੀ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਲਿਜਾ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਕਲਿਆਣ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਰਹਿਣੀ ਵਿਚ ਵਿਚਰਨ ਵਾਲੇ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਬਾਨੀ ਨੂੰ ਤਦ ਹੀ ਮਾਨਵਤਾ ਦਾ ਮਸੀਹਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਫਤਹਿ॥

ਰੇਨ੍ਹ ਨਾਨਕ ਜਨ ਪਾਗੀ॥ ਅੰਗ - ੧੨੬੭

ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ! ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਬੰਧਨਾਂ ਤੋਂ ਛੁਡਾ ਦੇਵੇ, ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਦੀ ਕਸ਼ਾ ਸੁਣਾਵੇ, ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਤੇਰਾ ਧਿਆਰ ਦਿੜ੍ਹ ਕਰਾ ਦੇਵੇ ਤੇ ਮੇਰਾ ਮਨ ਫੇਰ ਮਾਇਆ ਵਿਚ ਗੋਤੇ ਨਾ ਖਾਵੇ, ਮੈਨੂੰ ਐਸਾ ਧਿਆਰਾ ਮਿਲਾ ਦੇ। ਜੋ ਕੁਝ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹੈ, ਮੈਂ ਉਸਦੇ ਚਰਨਾਂ ਤੇ ਅਰਪ ਦੇਵਾਂਗਾ -

ਬੰਧਨ ਤੇ ਛੁਟਕਾਵੈ ਪ੍ਰਭੂ ਮਿਲਾਵੈ
ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਸੁਨਾਵੈ॥
ਅਸਥਿਰੁ ਕਰੇ ਨਿਹਰਲੁ ਇਹੁ ਮਨੂਆ
ਬਹੁਰਿ ਨ ਕਤਹੁ ਧਾਵੈ॥
ਹੈ ਕੋਊ ਐਸੋ ਹਮਰਾ ਮੀਤੁ॥
ਸਗਲੁ ਸਮਗ੍ਰੀ ਜੀਉ ਹੀਉ ਦੇਉ
ਅਰਪਉ ਅਪਨੋ ਚੀਤੁ॥

ਅੰਗ - ੬੭੪

ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਅਰਪਉ ਤਿਸੇ
ਪ੍ਰਭੂ ਮਿਲਾਵੈ ਮੋਹਿ॥
ਨਾਨਕ ਭ੍ਰਮ ਭਉ ਕਟੀਐ ਚੁਕੈ ਜਮ ਕੀ ਜੋਹ॥

ਅੰਗ - ੨੫੬

ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ! ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਮਿਤਰ ਓਹੀ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਮੈਨੂੰ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹਨ। ਤੋੜਨ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਆਪ ਹੀ ਬਚਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈਂ। ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਪੁਤ-ਕਲਤ, ਧਨ ਉਪਰੋਕਤਾ ਲਗ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੇਰਾ ਧਿਆਰ ਹੀ ਮੇਰੇ ਹਿਰਦੈ ਵਿਚ ਸਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਿਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਚਿਤ ਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਖੋਟੀ ਮਤ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਭਾਲ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਪਰ ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਭੇਖਾਂ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਆਸ਼ਰਮ ਹਨ, ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਨਾਮ ਹਨ, ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਸਤਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਅੰਤ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਰਬੇ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ, ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੈ-ਜੈਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਉਚਾ ਚੁਕਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਐਵਾਰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਦੁਨੀਆਂ ਉਸਤਤਿ ਕਰਦੀ ਨਹੀਂ ਬਕਦੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਹਾਂ ਕਿ ਤੇਰਾ ਧਿਆਰਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਭੇਖਧਾਰੀ ਵੀ ਬੜੇ ਅੰਦਰਾਂ ਵਿਚ ਧਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਮੇਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਧਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਸਾਰ ਮੇਰੀ ਖੋਟੀ ਮਤ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤੇ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰੋਂ ਨਾਮ ਦੀ ਫੁਹਾਰ, ਫੁਹਾਰੇ ਵਾਂਗੂ ਫੁਹਾਰਾਂ ਪਾਵੇ। ਇਹ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਵੇ -

ਜਿਨਾ ਦਿਸੰਦੜਿਆ ਦੁਰਮਤਿ ਵੰਝੈ
ਮਿਤੁ ਅਸਾਡੜੇ ਸੇਈ॥
ਹਉ ਚੂਢੇਦੀ ਜਗੁ ਸਬਾਇਆ
ਜਨ ਨਾਨਕ ਵਿਰਲੇ ਕੇਈ॥

ਅੰਗ - ੫੨੦

ਨੁਰਾਨੀ ਮਿਲਾਪ - 17

(ਡਾ.) ਭਾਈ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜਿਨ ਸੁਣਿਆ ਪੇਖਿਆ.....॥ (ਅੰਗ-612)

ਗਿਆਨ ਅੰਜਨੁ ਗੁਰਿ ਦੀਆ ਅਗਿਆਨ ਅੰਧੇਰ ਬਿਨਾਸੁ ॥
ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਸੰਤ ਭੋਟਿਆ ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਪਰਗਾਸੁ ॥
ਅੰਗ- ੨੯੩

ਦੇਵੀ ਰੂਪ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਝਾੜ੍ਹ ਲਾਉਂਦੀ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਭਾਈ ਭਾਗੀਰਥ ਦਾ ਮਨ ਬਦਲ ਗਿਆ। ਲੰਘ ਚੁਕੇ, ਵੇਲਾ ਵਿਹਾਅ ਚੁਕੇ ਸਮੇਂ ਤੇ ਪਛਤਾਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਗਲੇਰੀ ਵਤ ਸਾਂਭਣ ਲਈ ਮਨ ਉਤਾਵਲਾ ਹੋਇਆ। ਸਮਝ ਆ ਗਈ ਕਿ 'ਹੁਣ ਵੱਤੇ ਹਰਿ ਨਾਮ ਨ ਬੀਜਿਊ' (ਅੰਗ-450) ਹੁਣ ਮਨ ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ ਹੋਇਆ। ਮਨ ਨੂੰ ਮਨਾ ਲਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਹੁਣ ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦੇਣਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੀ ਰੂਹਾਨੀ ਖੇਡ, ਆਤਮ ਮਾਰਗ ਮਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰਖਦਾ ਹੈ। 'ਅਮਾ ਮਨ ਸਿਉ ਕਾਜੁ ਹੈ ਮਨ ਸਾਧੇ ਸਿਧਿ ਹੋਇ ॥ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਸਿਉ ਕਰੈ ਕਬੀਰਾ ਮਨ ਸਾ ਮਿਲਿਆ ਨ ਕੋਇ ॥' (ਅੰਗ-342)

ਹੁਣ ਮਨ ਵਿਚ ਪੂਰੀ 100% ਗੁਰੂ ਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਸਤਿਸੰਗ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਉਪਰੰਤ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਜਾ ਕੇ ਭਾਈ ਭਾਗੀਰਥ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ! ਮੇਰਾ ਜਨਮ ਨਿਸਫਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਕੁਮਾਰਗ ਵਿਚ ਪਾ ਗਿਆ। ਆਤਮਾ ਦਾ ਮਾਰਗ ਹੋਰ ਸੀ। ਮੈਂ ਤਾਂਤਰਿਕ ਸਾਧਨਾ ਵਿਚ ਉਲਿਇਆ ਰਿਹਾ। ਬਹੁਤ ਸਾਧਨ ਕੀਤੇ, ਵਰਤ ਆਦਿ ਰਖੇ ਪਰ ਆਤਮ ਸਰੂਪ ਦੀ ਲੱਖਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ! ਅਬਿਨਾਸੀ ਪਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਤੜਫ਼ ਹੈ। ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਸਤਿਸੰਗ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਅਬਿਨਾਸੀ ਖੇਮ ਚਾਹਹਿ ਜੇ ਨਾਨਕ ਸਦਾ ਸਿਮਰਿ ਨਾਰਾਇਣ ॥' (ਅੰਗ-714) ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸੋਝੀ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ਆਪ ਸਮਰੱਥ ਹੋ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਹੋ, ਦਾਤਿਆਂ ਦੇ ਦਾਤੇ ਹੋ। ਦੇਵੀ ਰੂਪ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਝਾੜ੍ਹ ਦੇਣ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਸੋਝੀ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ਆਪ ਹੀ ਨਿਰੰਕਾਰ ਦਾ ਸਰਗੁਣ ਸਰੂਪ ਹੋ। ਮੇਰੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ ਦੀ ਲੱਖਤਾ, ਆਪ ਹੀ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਹੁਣ ਭਾਈ ਭਾਗੀਰਥ ਦਾ ਮਨ ਭਟਕਣਾ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਹੋ ਚੁਕਾ ਸੀ। ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਸ ਦੇ ਭਾਗ ਜਾਗੇ। ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ

ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਲਾਹੀ ਬਚਨ ਇਸ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਕਿ ਦੇਖ ਭਾਈ ਭਾਗੀਰਥ! ਕਠਨ ਸਾਧਨਾ ਨਾਲ ਮਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ। ਦੂਸਰਾ ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਦਾਤਾ ਇਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਹੈ। 'ਸਭਨਾ ਜੀਆ ਕਾ ਇਕੁ ਦਾਤਾ ਸੋ ਮੈ ਵਿਸਰਿ ਨ ਜਾਣੀ ॥' (ਅੰਗ-2) ਉਹ ਹਰ ਥਾਂ ਹਰ ਕਣ-ਕਣ ਵਿਚ ਸੰਮਿਲਤ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਉਹਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪਿਆਰ ਦੀ ਚਿਣਗ ਲੈ ਕੇ ਆ। ਉਹ ਨਿਰਾ ਹੀ ਪਿਆਰ ਹੈ। ਪਿਆਰ ਰੂਪ ਹੋ ਕੇ ਪਸਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭੈ ਤੇ ਭਾਉ ਧਾਰਨ ਕਰ। ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਨਿਰਮਲ ਭਾਉ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਬਣ। ਇਥੇ ਰਹਿੰਦੇ ਇਸ ਦਿਸਦੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਮਨ ਲੋਭਾਇਮਾਨ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਨੂੰ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਦੂਰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਵਕਤ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਆਪ ਸਰੀਰ ਕਰਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਤੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰ ਭਾਸਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਨੇੜੇ ਜਾਣੋ। ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਬਾਹਰ ਸਦਾ ਅੰਗ ਸੰਗ ਸਮਝੋ।

ਪੇਵਕੜੈ ਧਨ ਖਰੀ ਇਆਣੀ ॥

ਤਿਸੁ ਸਹ ਕੀ ਮੈ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣੀ ॥ ੧ ॥

ਸਹੁ ਮੇਰਾ ਏਕੁ ਦੂਜਾ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ॥

ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਮੇਲਾਵਾ ਹੋਈ ॥ ੧ ॥

ਅੰਗ- ੩੫੭

ਜਦੋਂ ਭੈ ਤੇ ਭਉ ਧਾਰਨ ਕਰਦੇ ਉਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰੇਂਗਾ, ਫਿਰ ਉਹ ਸਵੱਲੀ ਨਦਰਿ ਪਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਤਰੁੱਠ ਕੇ ਭਾਈ ਭਾਗੀਰਥ ਨੂੰ ਨਾਮ ਦੀ ਦਾਤ ਦਿਤੀ। ਭਾਈ ਭਾਗੀਰਥ ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਿਆ। ਮਨ ਅਮਨ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਅਕਹਿ ਰਸ ਵਿਚ ਬਿਰਤੀ ਚਲੀ ਗਈ। ਸੁਰਤਿ ਸਬਦ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਈ। 'ਆਤਮ ਮਾਰਗ' ਦਾ ਪਾਂਧੀ ਬਣ ਗਿਆ। ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਜੀਵਨ ਸਫਲ ਕਰ ਦਿਤਾ।

ਕਈ ਜਨਮਾਂ ਦਾ ਸਫਰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਦਿਨ 'ਚ ਤੈਅ ਕਰ ਲਿਆ। ਸੁਰਤਿ ਉਚੇ ਮੰਡਲਾਂ ਵਿਚ ਉਡਾਰੀਆਂ ਲਾਉਣ ਲੱਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਣ ਭਾਈ ਭਾਗੀਰਥ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਸੰਗਤ ਮਾਣ ਕੇ ਜੀਵਨ ਸਫਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਰਥ-ਭੰਡਾਰ

ਸੰਤ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਰੰਧਾਵੇ ਵਾਲੇ'

(ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਦੇਖੋ, ਮਾਰਚ ਅੰਕ, ਪੰਨਾ-51)

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩
ਆਪੇ ਕਾਰਣੁ ਕਰਤਾ ਕਰੇ
ਸ਼ਿਸ਼ਟਿ ਦੇਖੈ ਆਪਿ ਉਪਾਇ॥

ਹੇ ਭਾਈ! ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਕਰਤਾ ਆਪ ਹੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਵਾ: ਆਪ ਹੀ ਕਰਤਾ ਸ਼ਿਸ਼ਟਿ ਕਾਰਨ ਮਹੀਤੱਤ ਆਦਿ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰੇ=ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਫੇਰ ਆਪ ਹੀ ਸ਼ਿਸ਼ਟਿ=ਸ਼ਿਸ਼ਟਿ ਨੂੰ ਉਪਾਇ=ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਕੇ ਦੇਖੈ=ਵੇਖਦਾ ਹੈ।

ਸਭ ਏਕੋ ਇਕੁ ਵਰਤਦਾ
ਅਲਖੁ ਨ ਲਖਿਆ ਜਾਇ॥

ਸਭ=ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ 'ਚ ਉਹ ਇਕੋ ਇਕ ਪ੍ਰਭੂ ਹੀ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਹੈ ਵਾ: ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕ ਵਿਚ ਨਿਰਗੁਣ ਸਰਗੁਣ ਰੂਪ ਹੋ ਕੇ ਏਕੋ ਇਕੁ=ਇਕ ਅਦਵੈਤ ਸਰੂਪ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਲਖੁ=ਨਾ ਲਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਭੂ ਨ ਲਖਿਆ ਜਾਇ=ਜਾਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ।

ਆਪੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦਇਆਲੁ ਹੈ
ਆਪੇ ਦੇਇ ਬੁਝਾਇ॥

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪ ਹੀ ਦਿਆਲਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਸਰੂਪ ਬਾਰੇ ਆਪ ਹੀ ਬੁਝਾਇ=ਸਮਝਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰਮਤੀ ਸਦ ਮਨਿ ਵਸਿਆ
ਸਚਿ ਰਹੇ ਲਿਵ ਲਾਇ॥੧॥

ਗੁਰਮਤਿ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਆਪ ਹੀ ਵਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਸੱਚ ਵਿਚ ਲਿਵ=ਬਿਰਤੀ ਲਾਇ=ਲਾ ਕੇ ਮਸਤ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਮਨ ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਕੀ ਮੰਨਿ ਲੈ ਰਜਾਇ॥

ਹੇ ਮੇਰੇ ਮਨ! ਆਪਣੀ ਮਨਮੱਤ ਛੱਡ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਰਜਾਇ=ਆਗਿਆ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲੈ=ਲੈਣਾ ਕਰ।

ਮਨੁ ਤਨੁ ਸੀਤਲੁ ਸਭੁ ਥੀਐ
ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ॥੧॥ਰਹਾਉ॥

ਉਦੋਂ ਮਨ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਤੇ ਤਨ ਦੇ ਪਾਪ ਮਿਟ

ਕੇ ਸਭ=ਸਾਰੇ ਸੀਤਲੁ=ਠੰਡੇ ਥੀਐ=ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਨਾਮ ਮਨ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਵਸ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦਾ ਨਾਮ ਹੀ ਅਤਿ ਸੀਤਲ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮਨ ਤੇ ਤਨ ਸੀਤਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜਿਨਿ ਕਰਿ ਕਾਰਣੁ ਧਾਰਿਆ
ਸੋਈ ਸਾਰ ਕਰੋਇ॥

ਜਿਸ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਮਹਿਤਤ ਆਦਿ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਜਿਸ ਨੇ ਜਗਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਰੂਪ ਵੀ ਆਪ ਹੋ ਕੇ ਅਤੇ ਕਰਤਾ ਵੀ ਆਪ ਹੋ ਕੇ ਸਾਰੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਾਇਆ ਦੇ ਤਿੰਨ ਗੁਣ (ਰਜ, ਤਮ, ਸਤ) ਬਣਾਏ, ਪੰਜ ਤੱਤ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਆਦਿ ਰਚ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਆਪ ਹੈ ਤੇ ਕਰਤਾ ਵੀ ਆਪ ਹੈ। ਸੋਈ=ਉਹੋ ਪ੍ਰਭੂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਾਰ=ਸੰਭਾਲ ਕਰੋਇ=ਕਰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਪਛਾਣੀਐ
ਜਾ ਆਪੇ ਨਦਰਿ ਕਰੋਇ॥

ਉਦੋਂ ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਸਬਦਿ=ਉਪਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਪਛਾਣੀਐ=ਪਛਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾ=ਜਦੋਂ ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪ ਹੀ ਆਪਣੀ ਨਦਰਿ=ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਕਰੋਇ=ਕਰ ਦੇਵੇ, ਭਾਵ ਉਸ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਉਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਅਨੰਦ ਨੂੰ ਪਾ ਸਕੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜੀਵ ਦਾ ਆਪਣਾ ਮਨ ਸਿੱਧਾ ਹੋ ਜਾਵੇ।

ਸੇ ਜਨ ਸਬਦੇ ਸੋਹਣੇ
ਤਿਤੁ ਸਚੈ ਦਰਬਾਰਿ॥

ਹੇ ਭਾਈ! ਸੇ ਜਨ=ਉਹ ਜਨ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਬਦੇ=ਉਪਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸੋਹਣੇ=ਸ਼ੋਭਨੀਕ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹੋ ਹੀ ਤਿਤੁ=ਉਸ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਸੱਚੇ ਹੋਏ ਹਨ ਵਾ: ਦਰਬਾਰਿ=ਸੱਚਖੰਡ ਵਾ: ਸਤਿਸੰਗ ਰੂਪੀ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼ੋਭਨੀਕ ਹੋਏ ਹਨ।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਰਤੇ
ਆਪਿ ਮੇਲੇ ਕਰਤਾਰਿ॥੨॥

ਜੋ ਗੁਰਮੁਖ ਜਨ ਸਚੈ=ਸੱਚੇ ਸਬਦਿ=ਉਪਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਮਨ, ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਨਾਮ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰਤੇ=ਰੰਗੇ ਹੋਏ ਹਨ,

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਹੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਕਰਤਾਰਿ=ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੇ
ਆਪਣੇ ਸਰੂਪ ਨਾਲ ਮੇਲ ਲਿਆ ਹੈ।

ਗੁਰਮਤੀ ਸਚੁ ਸਲਾਹਣਾ
ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰੁ॥

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰਮਤੀ=ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਮੱਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸ
ਸਚੁ=ਸਤ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਸਲਾਹਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ
ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਤ ਜਾਂ ਪਾਰਾਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਘਟਿ ਘਟਿ ਆਪੇ ਹੁਕਮਿ ਵਸੈ
ਹੁਕਮੇ ਕਰੇ ਬੀਚਾਰੁ॥

ਘਟਾਂ-ਘਟਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਹੁਕਮਿ=ਹੁਕਮੀ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪ
ਹੀ ਵਸਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਕਮੇ=ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ
ਬੀਚਾਰੁ=ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਭੀ ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪ ਹੀ
ਹੈ।

ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਸਾਲਾਹੀਐ ਹਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਖੋਇ॥

ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਰ ਸਬਦੀ=ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ
ਦੁਆਰਾ ਸਾਲਾਹੀਐ=ਸਲਾਹਣਾ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਦੇਹ ਦੇ
ਅੰਦਰੋਂ ਹਉਮੈ=ਹੰਗਤਾ ਖੋਇ=ਨਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਾ ਧਨ ਨਾਵੈ ਬਾਹਰੀ
ਅਵਗਣਵੰਤੀ ਰੋਇ॥੩॥

ਹੇ ਭਾਈ! ਸਾ ਧਨ=ਉਹ ਜੀਵ ਰੂਪ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜੋ
ਨਾਵੈ ਬਾਹਰੀ=ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਹੈ, ਉਹ ਐਂਗੁਣਾਂ
ਵਾਲੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰੱਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ ਦੁਖੀ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ
ਹੈ।

ਸਚੁ ਸਲਾਹੀ ਸਚਿ ਲਗਾ
ਸਰੈ ਨਾਇ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਹੋਇ॥

ਹੇ ਭਾਈ! ਜੇਕਰ ਸੱਚੇ ਦੀ ਸਿਫਤ ਕਰਦੇ ਰਹੀਏ
ਤਾਂ ਸਚਿ ਲਗਾ=ਸੱਚੇ ਵਿਚ ਮਨ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ
ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਸੱਚੇ ਨਾਮ ਕਰਕੇ ਮਨ ਤ੍ਰਿਪਤਿ=ਰੱਜ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ, ਭਾਵ ਮਨ ਦੀਆਂ ਆਸਾਂ, ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਵਾਂ ਤੇ ਵਾਸ਼ਨਾਵਾਂ
ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਭੁਖਾਂ ਮਿਟ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਸਾਰ
ਦੇ ਪਦਾਰਥ ਤਾਂ ਕੀ, ਉਹ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਦੇ ਸੁਖਾਂ ਨੂੰ
ਵੀ ਤੁੱਛ ਸਮਝਣ ਲਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਗੁਣ ਵੀਚਾਰੀ ਗੁਣ ਸੰਗ੍ਰਹਾ
ਅਵਗੁਣ ਕਢਾ ਧੋਇ॥

ਹੇ ਭਾਈ! ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਵੀਚਾਰ ਕਰਦੇ
ਰਹੀਏ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ
ਸੰਗ੍ਰਹਾ=ਇਕੱਤਰ ਵੀ ਕਰਦੇ ਰਹੀਏ ਅਤੇ ਅੰਦਰੋਂ
ਅਵਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮ ਦੇ ਸਾਬਣ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਜਲ ਨਾਲ
ਧੋ ਕੇ ਕੱਢਣਾ ਕਰੀਏ।

ਆਪੇ ਮੌਲ ਮਿਲਾਇਦਾ
ਫਿਰਿ ਵੇਛੋੜਾ ਨ ਹੋਇ॥

ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਸਰੂਪ
'ਚ ਮਿਲਾਵਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕਦੇ ਵਿਛੋੜਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਨਨਕ ਗੁਰੂ ਸਾਲਾਹੀ ਆਪਣਾ
ਜਿਦੂ ਪਾਈ ਪ੍ਰਭੂ ਸੋਇ॥੪॥੨੨॥੯੦॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੇ ਭਾਈ!
ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਾਲਾਹੀ=ਸਿਫਤ ਸਲਾਹਨਾ
ਕਰਦੇ ਰਹੀਏ। ਜਿਦੂ=ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਸੋਇ=ਉਹ
ਪ੍ਰਭੂ ਪਾਈ=ਪਾਈਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਵਾ: ਸੋਇ=ਤੱਤ ਪਦ ਦਾ ਲਖ ਅਰਥ ਪਾ ਲਈਦਾ ਹੈ।

ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ ੩
ਸੁਣਿ ਸੁਣਿ ਕਾਮ ਗਹੇਲੀਏ
ਕਿਆ ਚਲਹਿ ਬਾਹ ਲੁਡਾਇ॥

ਹੇ ਕਾਮ ਦੀ ਗਹੇਲੀਏ=ਪਕੜੀ ਹੋਈਏ ਜੀਵ ਰੂਪ
ਇਸਤ੍ਰੀਏ! ਤੂੰ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿ=ਕੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ
ਸੁਣਿ=ਸੁਨਣਾ ਕਰ। ਤੂੰ ਬਾਹ ਲੁਡਾਇ=ਭੁਜਾ ਲੁਡਾਇ=ਲੁਡਾ
ਕੇ ਅਰਥਾਤ ਫੈਲਾਅ ਕੇ ਕਿਆ=ਕਿਉ ਚਲਹਿ=ਚਲਦੀ
ਹੈ। ਵਾ: ਬਾਹਾਂ (ਭੁਜਾਵਾਂ) ਮਾਰ-ਮਾਰ ਕੇ ਕਿਉਂ ਚਲਦੀ
ਹੈਂ? ਭਾਵ ਬੇਫ਼ਿਕਰ ਹੋਈ ਕੀ ਫਿਰਦੀ ਹੈਂ? ਵਾ: ਆਪਣੀ
ਬਿਰਤੀ ਰੂਪੀ ਬਾਂਹ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਲੁਡਾਇ=ਹਿਲਾ ਕੇ
ਚਲਹਿ=ਚਲਦੀ ਹੈਂ ਵਾ: ਪਦਾਰਥਾਂ 'ਚ ਫੁੱਲ ਕੇ ਚਲਦੀ
ਹੈਂ ਵਾ: ਹੇ ਜੀਵ ਰੂਪੀ ਇਸਤ੍ਰੀ! ਤੂੰ ਸਾਡੀ ਗੱਲ ਨੂੰ
ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਵਿਸਵਾਸ ਰੂਪੀ ਕੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਨਣਾ ਕਰ,
ਤੂੰ ਅੱਲੜ ਕੁੜੀ ਦੇ ਵਾਂਗ ਮਸਤ ਹੋ ਕੇ ਬੇਫ਼ਿਕਰ ਹੋਈ
ਬਾਂਹ ਲੁਡਾਇ=ਬਾਹਾਂ ਹਿਲਾ-ਹਿਲਾ ਕੇ ਕੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈਂ?

ਆਪਣਾ ਪਿਰੁ ਨ ਪਛਾਣੀ
ਕਿਆ ਮੁਹੁ ਦੇਸਹਿ ਜਾਇ॥

ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਹੀ ਪਿਰੁ=ਪਤੀ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਰਹੀ,
ਭਾਵ ਜੋ ਤੇਰਾ ਆਪਣਾ ਆਪ ਹੀ ਸਾਖੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼
ਰੂਪ ਹੈ, ਤੂੰ ਉਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਛਾਣ ਪਾ ਰਹੀ।
ਹੋ ਕਮਲੀਏ! ਪਰਲੋਕ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਕਿਆ=ਕਿਹੜਾ
ਮੁਹੁ=ਮੂੰਹ ਦੇਸਹਿ=ਦੇਵੇਂਗੀ ਭਾਵ ਦਿਖਾਏਂਗੀ? ਵਾ: ਆਪਣੇ
ਐਂਗੁਣਾਂ ਕਰਕੇ ਮਹਾਤਮਾ ਦੀ ਸੰਗਤ 'ਚ ਕੀ ਮੂੰਹ
ਦਿਖਾਵੇਂਗੀ?

ਜਿਨੀ ਸਖੀ ਕੰਤੁ ਪਛਾਣਿਆ
ਹਉ ਤਿਨ ਕੈ ਲਾਗਉ ਪਾਇ॥

ਹੋ ਸਖੀਏ! ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਨੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਰੂਪੀ
ਕੰਤੁ=ਪਤੀ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਹੈ, ਹਉ=ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ
ਪਾਇ=ਚਰਨੀਂ ਲਾਗਉ=ਲੱਗਦੀ ਹਾਂ।

ਤਿਨਹੀ ਜੈਸੀ ਥੀ ਰਹਾ
ਸਤਿਸੰਗਤਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇ॥੧॥

ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਵੀ
ਤਿਨਹੀ=ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਜੈਸੀ=ਵਰਗੀ ਥੀ=ਹੋ ਰਹਾਂ ਭਾਵ ਬਣ
ਸਕਾਂ, ਭਾਵ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਵਾਲੇ ਸੁਭ ਗੁਣ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ
ਵੀ ਆ ਸਕਣ। ਸਤਿਸੰਗਤ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ
ਮਿਲਾ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗੇ ਸ਼ਰਧਾ, ਭਾਵਨਾ, ਮੈਡੀ, ਮੁਦਤਾ
ਆਦਿ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਪਾ ਸਕਾਂ।

ਮੁੰਧੇ ਕੂੜਿ ਮੁਠੀ ਕੂੜਿਆਰਿ॥

ਹੋ ਜੀਵ ਰੂਪੀ ਕੂੜਿਆਰਿ=ਝੂਠੀ ਮੁੰਧੇ=ਇਸਤ੍ਰੀਏ!
ਤੂੰ ਕੂੜਿ=ਝੂਠ ਦੁਆਰਾ ਮੁਠੀ=ਠੱਗੀ ਗਈ ਹੈਂ, ਭਾਵ
ਸੰਸਾਰਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਮੋਹ 'ਚ ਪਈ ਨੂੰ ਤੈਨੂੰ ਪਰਮਾਰਥ
ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਤੂੰ ਝੂਠੇ ਪਦਾਰਥਾਂ
ਦੇ ਮੋਹ ਕਰਕੇ ਆਪ ਹੀ ਝੂਠੀ ਬਣ ਗਈ ਤੇ ਲੁੱਟੀ
ਗਈ ਹੈਂ।

ਪਿਰੁ ਪ੍ਰਭੁ ਸਾਚਾ ਸੋਹਣਾ
ਪਾਈਐ ਗੁਰ ਬੀਚਾਰਿ॥੧॥ਰਹਾਉ॥

ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਰੂਪੀ ਪਿਰੁ=ਪਤੀ ਜੋ ਤ੍ਰੈਕਾਲ ਅਬਾਧ,
ਸੱਚਾ ਤੇ ਸੋਹਣਾ=ਸੋਭਨੀਕ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ
ਦੀ ਵੀਚਾਰ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਪਾਈਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਕਰੀਦਾ ਹੈ।

ਮਨਮੁਖਿ ਕੰਤੁ ਨ ਪਛਾਣੀ
ਤਿਨ ਕਿਉ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਇ॥

ਜੋ ਮਨਮੁਖ ਰੂਪੀ ਦੁਹਾਗਣਾਂ ਪ੍ਰਭੂ ਰੂਪੀ ਕੰਤੁ=ਪਤੀ
ਨੂੰ ਪਛਾਣੀ=ਪਛਾਣੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਤਿਨ=ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਅਵਸਥਾ ਰੂਪੀ ਰੈਣਿ=ਰਾਤ੍ਰੀ ਕਿਉ=ਕਿਵੇਂ
ਵਿਹਾਇ=ਗੁਜ਼ਰੇਗੀ? ਭਾਵ ਉਹ ਪਤੀ ਦੇ ਵਿਯੋਗ 'ਚ
ਹਉਂਕੇ ਲੈਂਦੀਆਂ, ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਭੋਗਦੀਆਂ ਹੀ ਉਮਰ ਰੂਪੀ
ਰਾਤ ਨੂੰ ਅਵਿਦਿਆ ਕਾਰਨ ਗਵਾ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਸ
ਕਰਕੇ ਜਨਮ ਮਰਣ ਦਾ ਦੁੱਖ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਗਰਬਿ ਅਟੀਆ ਤਿਸ਼ਨਾ ਜਲਹਿ
ਦੁਖੁ ਪਾਵਹਿ ਦੂਜੈ ਭਾਇ॥

ਜਿਹੜੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਦੁਹਾਗਣਾਂ ਗਰਬਿ=ਹੰਕਾਰ
ਵਿਚ ਅਟੀਆ=ਭਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਵਾ: ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ
ਰਸਾਂ ਕਸਾਂ ਦੀ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ 'ਚ ਜਲਹਿ=ਜਲਦੀਆਂ ਹਨ,
ਉਹ ਦੂਜੇ ਭਾਇ=ਦਵੈਤ ਭਾਵਨਾ ਕਰਕੇ ਵਾ: ਦੂਜੇ ਪੁਰਖਾਂ
ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਕੇ ਭਾਵ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਆਦਿ ਦੀ
ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਕਰਕੇ ਜਨਮ ਮਰਣ ਦੇ ਵੱਡੇ ਦੁੱਖ ਨੂੰ
ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸਬਦਿ ਰਤੀਆ ਸੋਹਾਗਣੀ
ਤਿਨ ਵਿਚਹੁ ਹਉਮੈ ਜਾਇ॥

ਜੋ ਮਹਾਤਮਾ ਜਾਂ ਗੁਰਮੁਖ ਰੂਪੀ ਸਖੀਆਂ
ਸੋਹਾਗਣੀ=ਸੁਹਾਗਵੰਤੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਗੁਰ ਦੇ
ਸਬਦਿ=ਉਪਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਰਤੀਆ=ਰੰਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।
ਤਿਨ=ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਹਉਮੈ=ਤਨ ਹੰਗਤਾ ਜਾਇ=ਚਲੀ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਦਾ ਪਿਰੁ ਰਾਵਹਿ ਆਪਣਾ
ਤਿਨਾ ਸੁਖੇ ਸੁਖਿ ਵਿਹਾਇ॥੨॥

ਉਹ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭੂ ਰੂਪੀ ਪਿਰੁ=ਪਤੀ ਦੇ ਅਨੰਦ
ਨੂੰ ਸਦਾ=ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਰਾਵਹਿ=ਮਾਣਦੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਉਮਰ ਰੂਪੀ ਰਾਤ੍ਰੀ ਸੁੱਖਾਂ ਹੀ ਸੁੱਖਾਂ ਵਿਚ
ਵਿਹਾਇ=ਗੁਜ਼ਰਦੀ ਹੈ ਵਾ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਲ ਅਵਸਥਾ,
ਜਵਾਨੀ ਤੇ ਬੁਢਾਪਾ ਸੁੱਖਾਂ 'ਚ ਹੀ ਗੁਜ਼ਰਦਾ ਹੈ।

ਗਿਆਨ ਵਿਹੂਣੀ ਪਿਰ ਮੁਤੀਆ
ਪਿਰਮੁ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਇ॥

ਜੋ ਮਨਮੁਖ ਰੂਪੀ ਦੁਹਾਗਣਾਂ ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਤੋਂ
ਵਿਹੂਣੀ=ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਭੂ ਰੂਪੀ ਪਿਰੁ=ਪਤੀ ਨੇ ਮੁਤੀਆ=ਛੁੱਟੜ
ਕਰ ਛੱਡੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦਿਆਂ 'ਚ ਪ੍ਰਭੂ
ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਪਿਰਮੁ=ਪ੍ਰੇਮ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ
ਕਰਕੇ ਉਹ ਪਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਸੁਖ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀਆਂ ਹਨ।

ਅਗਿਆਨ ਮਤੀ ਅੰਧੇਰੁ ਹੈ
ਬਿਨੁ ਪਿਰ ਦੇਖੇ ਭੁਖ ਨ ਜਾਇ॥

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਗਿਆਨ ਵਾਲੀ ਮੱਤ ਕਾਰਨ
ਅੰਧਕਾਰ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਭਾਵ ਗਿਆਨ ਦੇ ਅਭਾਵ
ਕਰਕੇ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦਾ ਹਨੇਰਾ ਛਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।
ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਭੂ ਰੂਪੀ ਪਿਰੁ=ਪਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ
ਅੰਦਰੋਂ ਆਸਾ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰੂਪੀ ਭੁੱਖ ਵਾ: ਲੋਕ ਪਰਲੋਕ
ਦੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਭੁੱਖ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ।

ਆਵਹੁ ਮਿਲਹੁ ਸਹੇਲੀਹੋ
ਮੈ ਪਿਰੁ ਦੇਹੁ ਮਿਲਾਇ॥

ਫਿਰ ਉਹ ਇਉਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰੇ ਹੇ ਸ਼ਰਧਾਵਾਨ ਤੇ
ਭਗਤੀ ਵਾਲੀਓ ਮਹਾਤਮਾ ਰੂਪੀ ਸਹੇਲੀਓ=ਸਖੀਓ! ਆਪ
ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਆਵਹੁ=ਆ ਕਰਕੇ ਮਿਲੋ। ਜਿਵੇਂ ਤੁਸੀਂ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਪਾਇਆ ਹੈ ਉਵੇਂ ਮੈ=ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਰੂਪੀ ਪਿਰੁ=ਪਤੀ ਨਾਲ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਦੇਹੁ
ਮਿਲਾਇ=ਮਿਲਾ ਦੇਵੋ। ਫੇਰ ਸੰਤ ਜਨ ਸਖੀਆਂ
ਦਸਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ -

(ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 55 'ਤੇ)

ਈਸ਼ਰ ਅਮੇਲਕ ਲਾਲ

ਕ੍ਰਿਤ - ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਾਝਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੇ

14. ਯਹ ਜਗਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਗੋਬਿੰਦ ਹੀ ਹੈ

ਜੈਸੇ ਪਾਨੀ ਕਾ ਸਮੁੰਦਰ ਏਕ ਰਸ ਅਪਨੀ ਮਹਿਮਾ ਮੌਂ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਅਗਰ ਹਵਾ ਕੇ ਚਲਨੇ ਸੇ ਉਸ ਮੌਂ ਬੜੀ ਬੜੀ ਲਹਿਰੇਂ ਔਰ ਬੁਲਬੁਲੇ ਔਰ ਫੇਨ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਤੇ ਹੈਂ, ਫਿਰ ਭੀ ਵੁਹ ਪਾਨੀ ਰੂਪ ਹੀ ਹੈ। ਪਾਨੀ ਕੇ ਬਗੈਰ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਾਨੀ ਸੇ ਅਲਹਿਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਤੀ ਹੂਈ ਲਹਿਰੇਂ ਪਾਨੀ ਹੀ ਹੈਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੇ ਨਿਰਾਕਾਰ ਸਤਿ-ਚਿਤ-ਅਨੰਦ ਕਾ ਸਮੁੰਦਰ ਠਾਠੋਂ ਮਾਰ ਰਹਾ ਹੈ। ਅਗਰ ਚੇਤਨਾ ਰੂਪ ਹਵਾ ਮੌਂ ਜਗਤ ਰੂਪੀ ਲਹਿਰੇਂ ਔਰ ਸਰੀਰ ਰੂਪੀ ਬੁਲਬੁਲੇ ਔਰ ਬੇਅੰਤ ਔਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਰੂਪੀ ਫੇਨ ਨਜ਼ਰ ਆਤਾ ਹੈ ਤੇ ਭੀ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਅਨੰਦ ਕੇ ਸਾਗਰ ਕੇ ਬਗੈਰ ਕੁਛ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਏਕ ਅਨੰਦ ਕਾ ਸਾਗਰ ਹੀ ਠਾਠੋਂ ਮਾਰ ਰਹਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨਿਰਵਿਕਲਪ ਰੂਪ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਸਮਾਧ ਰੂਪ ਹੈ।

ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਦੁਤੀਆ ਨਾਸਤੀ

ਜਗਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਾਲੇ ਪੁਰਸ਼ ਕੇ ਯਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਜਗਤ ਹੈ ਔਰ ਮਿਥਿਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਾਲੇ ਕੇ ਯੇਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਮਿਥਿਆ ਹੈ ਔਰ ਬ੍ਰਹਮ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਾਲੇ ਕੇ ਯੇਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਹੈ। ਅਸਲ ਤੋਂ ਯਹਿ ਸਭ ਕੁਛ ਸਤਿ-ਚਿਤ-ਅਨੰਦ ਪੂਰਨ ਹੀ ਹੈ। ਜਗਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੁਖ ਰੂਪ ਹੈ ਔਰ ਮਿਥਿਆ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਾਲਾ ਪਕੜ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾ। ਔਰ ਬ੍ਰਹਮ ਦਰਸ਼ੀ ਪੁਰਸ਼ ਮੁਕਤ ਹੈ ਔਰ ਤਮਾਮ ਦੁਖਾਂ ਸੇ ਬਰੀ ਹੋ ਕਰ ਜੀਵਨ-ਮੁਕਤ ਕਾ ਦਿਲਕਸ਼ ਅਨੰਦ ਭੋਗਤਾ ਹੈ ਔਰ ਪ੍ਰਾਰਥਧ ਕੇ ਖਾਤਮੇਂ ਪਰ ਆਤਮਾ, ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਮੈਂ ਲੈਅ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ ਔਰ ਵਿਦੇਹ ਮੁਕਤਿ ਹੋ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਧਾਰਤਾ।

15. ਗੁਰ ਮੁਰਤਿ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਹੈ (ਸ਼ਬਦ ਹੀ ਗੁਰੂ ਹੈ)

ਪਹਿਲੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਬੂਲ ਸਰੂਪ ਕਾ ਧਿਆਨ ਔਰ ਨਾਮ ਗੁਰਮੰਡ੍ ਕਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰੀਏ। ਜ਼ਬਾਨ ਔਰ ਖਿਆਲ ਸੇ ਕੀਆ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੇ ਬਿਰਤੀ ਕੀ ਸੁਧੀ ਔਰ ਇਕਾਗਰਤਾ ਹੋਗੀ ਔਰ ਅਨੰਦ ਭੀ ਆਏਗਾ ਔਰ ਕੁਛ ਦੇਰ ਮੌਂ ਅਨਹਦ ਸ਼ਬਦ ਸੁਨਾਈ ਦੇਨੇ ਲਗ ਜਾਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਸਿਮਰਨ ਔਰ ਧਿਆਨ ਕੋ ਛੋੜ ਕਰ ਬਿਰਤੀ ਕੋ ਅਨਹਦ ਸ਼ਬਦ ਸੁਨਨੇ ਕਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਾ ਪੜਤਾ ਹੈ ਜਿਸਸੇ ਸ਼ਬਦ ਕੀ ਅਵਾਜ਼ ਬੜ੍ਹਤੀ-ਬੜ੍ਹਤੀ ਔਰ ਯਕਸੂਈ (ਇਕਾਗਰਤਾ) ਬੜ੍ਹਤੀ ਹੂਈ ਵੱਹੀ ਸ਼ਬਦ ਪਾਂਚ ਕਿਸਮ ਕਾ ਸੁਨਾਈ ਦੇਨੇ ਲਗ ਜਾਏਗਾ ਔਰ ਬਿਰਤੀ ਉਸ ਸ਼ਬਦ ਕੋ ਪਕੜ ਕਰ ਉਪਰ ਕੋ ਸਚਖੰਡ ਕੋ ਚੜ੍ਹਦੀ ਜਾਏਗੀ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁਕਾਮਾਤ ਤੈਆ ਕਰਕੇ ਜੋ ਕਿ ਰਾਸਤਾ ਮੌਂ ਹੈਂ, ਜਿਨ ਮੌਂ ਰੌਸ਼ਨੀਆਂ ਔਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਭੀ ਹੈਂ ਅਖੀਰ ਕੋ ਅਗਮ ਲੋਕ ਮੌਂ ਜਾਕਰ ਆਪਾ ਗੰਵਾ ਕਰ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਏਗੀ। ਅਫੁਰ ਔਰ ਨਿਰਵਕਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੀ ਬਾਕੀ ਰਹੇਗਾ। ਜਿਸਮ ਸੇ ਉਪਰ ਉਠ ਕਰ ਆਤਮਾ ਮੌਂ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਏਗੀ। ਦੁਖਾਂ ਸੇ ਬਰੀ ਮੁਕਤ ਅਵਸਥਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏਗੀ।

ਸੰਤ ਔਰ ਰਾਮ ਏਕ ਹੀ ਹੈਂ।

ਫਕੀਰ ਕੀ ਜਾਤਿ ਤੋਂ ਜਾਤਿ ਭੁਦਾ ਹੀ ਹੈ।

ਰਾਮ ਕਬੀਰਾ ਏਕ ਭਏ ਹੈ ਕੋਇ ਨ ਸਕੈ ਪਛਾਨੀ॥

(ਰਾਮਕਲੀ ਬਣੀ ਭਗਤਾ ਕੀ॥ ਕਬੀਰ ਜੀਉ-੯੯੯)

ਸੁਆਮੀ ਰਾਮ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾਤਮਕ ਵਿਚਾਰ

(Inspired Thoughts of Swami Ram)

ਡਾ. ਸਵਾਮੀ ਰਾਮ ਜੀ
ਅਨੁਵਾਦਕ ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਮਲਹੋਤਰਾ

(ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਦੇਖੋ, ਮਾਰਚ ਅੰਕ, ਪੰਨਾ- 54)

ਵਾਸਤਵ ਵਿਚ ਆਦਤਾਂ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੀਆਂ ਬਚਾਓ ਵਿਧੀਆਂ ਨਹੀਂ ਬਨਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਫੇਰ ਕੀ ਹੋਇਆ ਜੇ ਮੇਰੀ ਇਹ ਆਦਤ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਬਦਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਜਮਾਂਦਰੂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਖਾਣਾ, ਕਾਮ, ਸੌਣਾ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ। ਇਹਨਾਂ ਚਾਰ ਜਮਾਂਦਰੂ ਆਦਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਵਿਅਕਤਿਤ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਭੁੱਖ, ਖਾਣਾ ਸਾਡੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮੂਲ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪਤੀ, ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਕਹੇ, ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਖਾਓ। ਪਤਨੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਮੈਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਖਾਂਦੀ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਵਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਖਾਂਦੀ ਹਾਂ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਜੇ ਕਾਮ ਦੀ ਪੂਰੀ-ਪੂਰੀ ਤਸੱਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਬਹੁਤਾ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਪੁਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਮੰਨੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲਾ ਪੂਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਪੋਸ਼ਟਿਕ ਅਹਾਰ ਰਖਿੰਦੇ, ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਆਏਗੀ। ਖਾਣਾ ਸਰੀਰ ਵਿਚੋਂ ਹੋ ਕੇ ਹੀ ਮਨ ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮਨ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਾਮ ਮਨ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋ ਕੇ ਸਰੀਰ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਾਡੇ ਮਨ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਠੀਕ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸੰਵੇਗਕ ਪੱਖੋਂ ਪਰਪੱਕ ਹਾਂ, ਫੇਰ ਅਸੀਂ ਕਾਮ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਕੇ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਮ ਮਨ ਵਿਚ ਹੈ, ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ। ਸਰੀਰ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਮਨ ਤੇ ਕਾਬੂ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਕਾਮ ਵਲੋਂ ਪੂਰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੇ। ਸੰਤੁਲਤ ਕਾਮ ਦੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਲੋੜ ਹੈ, ਮਨ ਸ਼ਾਂਤ ਰੱਖਣਾ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਹਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸੌਣਾ ਭਾਵ ਨੀਂਦ ਵੀ ਤੁਹਾਡੀ ਮੂਲ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗਿਆਨਵਾਨ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ। ਬਹੁਤ ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੌਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨੀਂਦ ਦੇ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਵਸ਼ਕ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਐਸ ਸਮੇਂ ਸੌਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਸੌ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਸੌਣ ਲਈ ਪੂਰਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਯੋਗੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੌਣਾ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਚਾਹੁੰਣ ਸੌਂ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿ ਕੇ ਸੌ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਹਿ ਕੇ ਸੌਣ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਜਾਗਣਾ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਾਗ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਆਦਤਨ ਸੌਂਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੌਣ ਲਈ ਟਰੇਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੌਣਾ ਸਿਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜਦੋਂ ਚਾਹੀਏ ਸੌਂ ਸਕੀਏ। ਜਦੋਂ ਚਾਹੀਏ ਉਠ ਸਕੀਏ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸੌਈਏ ਤਾਂ ਸੁਚੇਤ ਹੋ ਕੇ ਸੌਈਏ। ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸੌਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਹਨ ਕਿ ਗਹਿਰੀ ਨੀਂਦ ਸੌਂ ਵੀ ਜਾਈਏ। ਸਭ ਕੁਝ ਜੋ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਤਾ ਵੀ ਲਗ ਜਾਏ ਤੇ ਜਦੋਂ ਉਠੋ, ਸਭ ਯਾਦ ਵੀ ਆ ਜਾਏ। ਯੋਗੀ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਭ ਕੁਝ ਦਿਖਾਇਆ ਵੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਐਨਾ ਸੌਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਿੰਨਾਂ ਅਸੀਂ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਸੌਂਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਗੂੜੀ ਨੀਂਦ ਕੇਵਲ ਦੋ ਘੰਟੇ ਸੌਂ ਕੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੋਏ ਉਠ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਗਿਆਨਕਾਂ ਨੇ ਖੋਜ ਕਰਕੇ ਹੀ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨੀਂਦ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜੇ ਸਾਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੌਣਾ ਆ ਜਾਏ, ਅਸੀਂ ਸਮਝ ਲਈਏ, ਅਸੀਂ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਰਾਮ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਚੇਤਨ ਮਨ ਨੂੰ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਰਾਮ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਗਲੀ ਮੂਲ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹੈ ਆਪਣੇ ਆਪਾ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ, ਆਪਣੇ ਲਈ ਆਪੇ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ। ਬਹੁਤ ਡਰ ਲਗਣ ਲਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੁਛ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਡਰ ਇਕ ਡੂੰਘਾ ਭੈ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਦਾ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ

ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਾਹਰੀ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਹ ਖਤਰਾ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਐਸਾ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜਚੋਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਉਂ ਡਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹਾਂ। ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ, ਚੀਜ਼ ਤੋਂ ਬਚਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੁਖਦਾਇਕ ਨਾ ਹੋਣ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਦਰਦਮਈ ਹੋਣ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਕਦੀ ਡਰਾਂ ਨੂੰ ਪੜਚੋਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਹੋ ਕਾਰਣ ਹੈ ਸਾਡੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਭੈ ਹਨ, ਡਰ ਹਨ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਡਰ ਅਸੀਂ ਕਦੀ ਜਾਨਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਸਾਡੇ ਡਰ ਕਲਪਿਤ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੱਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਮੇਰਾ ਪਤੀ ਘਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ, ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਹਾਦਸਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਗਿਆ। ਕੁਛ ਹੋ ਨਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਅਸੀਂ ਨਖੇਧੀ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਹੀ ਕਲਪਨਾ ਕਿਉਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਮੇਰਾ ਪਤੀ ਘਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ, ਕਿਤੇ ਉਸ ਦੀ ਲਾਟਰੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੀ। ਸਾਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਲਪਿਤ ਡਰ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਆਦਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਅਸੀਂ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੜਚੋਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਭਾਵੇਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਵੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਹ ਕਲਪਿਤ ਡਰ ਹਨ, ਫੇਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਡਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਜਦੋਂ ਲੋਕ ਇਕ ਢੂਜੇ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਡਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਿਤੇ ਉਹ ਗੁੱਸੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਕੁਛ ਗਲਤ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਗੁੱਸੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਤਰੂਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਡਰ ਲਗਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਵਾਸਤਵ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਡਰ ਲਗਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਡਰ ਨੂੰ ਘੋਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਸਮਝ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡਰ ਕਲਪਿਤ ਹਨ। ਕਲਪਿਤ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਮੂਰਤ ਹੈ, ਕੋਈ ਬਿੰਦੂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਬਾਹਰੋਂ ਮੂਰਤ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ, ਫੇਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਕਲਪਿਤ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ, ਇਕ ਨਹੀਂ ਕਈ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਘੋਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਡਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭਿਆਨਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਲੋੜ ਹੈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾ ਕੇ, ਭੈ ਤੋਂ, ਡਰ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿਣ ਦੀ।

ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ

ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਸਫਲਤਾ ਪੂਰਵਕ ਰਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਵਾਸਤਵ ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅੱਖਾ ਹੈ, ਹਰ ਇਕ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਜਾਨਣਾ, ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨਾ, ਕੋਈ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਅਸੂਲ ਹੋਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਹਿਣਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਹਾਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਦੇ ਹੋ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਹਰ ਇਕ ਘਟਨਾ ਵਿਚੋਂ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਲੰਘਣ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਸੂਲਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਰੋਜ਼ ਦੇ ਸਾਡੇ ਅਨੇਕਾਂ ਅਨੁਭਵ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕੋਈ ਚੰਗੇ, ਕੋਈ ਮੰਦੇ, ਕੋਈ ਖੁਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕੋਈ ਉਦਾਸ। ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਉਡੀਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਹ ਅਨੁਭਵ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡਾ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਸਕਣ, ਜਿਹੜੇ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰੈਰਨਾ ਦੇ ਸਕਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਆ ਸਕੀਏ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੀ ਸਹਾਈ ਹੋ ਸਕੀਏ, ਪਰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਅਨੁਭਵ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਵਿਅਰਥ ਗਵਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਖੈ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਵਾਸਤਵ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਸਮਾਂ ਅਸੀਂ ਖੁਸ਼ੀ, ਅਨੰਦ ਵਿਚ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਾਣਦੇ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿਵੇਂ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਕਿਵੇਂ ਸੰਸਾਰਕ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੰਸਾਰਕ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾ, ਸੰਸਾਰਕ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ੀ ਕਿਵੇਂ ਮਾਣੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਤਿਆਗੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਕੁਛ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਭ ਕੁਝ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਚਲਾਏਮਾਨ ਹੈ, ਬਦਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਕੁਝ ਘੜੀ ਪਲ ਲਈ ਹੀ ਹੈ, ਕੁਛ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਨਾ ਹੀ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ? ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੰਸਾਰ ਛਡਦੇ, ਪਰ ਉਹ ਗਲਤ ਹਨ। ਉਹ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਰਤਣੀਆਂ ਸਿਖ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਸਾਧਨ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਤ ਬਰਨਾਰਡ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ - ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਣਾ ਸਿਖੋ ਪਰ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰੋ। ਸੰਸਾਰਕ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਮੌਹ ਨਾ ਪਾਓ। ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝੋ, ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤੋ, ਮੌਹ ਨਹੀਂ ਪਾਓ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਵਰਤਦੇ ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਮੌਹ ਪਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਸਾਨੂੰ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਹੀ ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

'ਚਲਦਾ.....।'

ਪੂਰੈ ਭਾਗਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਿਲੈ
ਪਿਰੁ ਪਾਇਆ ਸਚਿ ਸਮਾਇ॥੩॥

ਹੇ ਸਖੀਓ! ਪੂਰੇ ਭਾਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਗੁਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਪਿਰੁ=ਪ੍ਰਭੂ ਪਤੀ ਨੂੰ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸਚਿ ਸਮਾਇ=ਉਸ ਸੱਚੇ ਵਿਚ ਸਮਾ ਜਾਈਦਾ ਹੈ।

ਸੇ ਸਹੀਆ ਸੋਹਾਗਣੀ ਜਿਨ ਕਉ ਨਦਰਿ ਕਰੋਇ॥

ਸੇ=ਉਹ ਸੰਤ ਹਨ ਹੀ ਸਹੀਆ=ਸਖੀਆਂ ਤੇ ਸੋਹਾਗਣੀ=ਸੋਹਾਗਵੰਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਉ=ਉਤੇ ਉਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਪਤੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਦਰਿ=ਕ੍ਰਿਪਾ ਦਿੱਤੀ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ।

ਖਸਮੁ ਪਛਾਣਹਿ ਅਪਣਾ
ਤਨੁ ਮਨੁ ਆਗੈ ਦੇਇ॥

ਉਹ ਆਪਣੇ ਖਸਮੁ=ਮਾਲਕ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਹਿ=ਪਛਾਣ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤੇ ਆਪਣਾ ਤਨ ਤੋਂ ਮਨ ਦਾ ਅਭਿਆਨ ਉਸ ਪਤੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਂ: ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਆਗੈ=ਅੱਗੇ ਭੇਟ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਘਰਿ ਵਰੁ ਪਾਇਆ ਆਪਣਾ
ਹਉਮੈ ਦੂਰਿ ਕਰੋਇ॥

ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹਿਰਦੇ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਵਰੁ=ਪਤੀ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਪਾਇਆ=ਪਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰ-ਉਪਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਹਉਮੈ=ਦੇਹ ਹੰਗਤਾ ਦੂਰਿ ਕਰੋਇ=ਦੂਰ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ, ਭਾਵ ਤਿਆਗ ਦਿਤੀ ਹੈ।

ਨਾਨਕ ਸੋਭਾਵੰਤੀਆ ਸੋਹਾਗਣੀ
ਅਨਦਿਨੁ ਭਗਤਿ ਕਰੋਇ॥੪॥੨੮॥੯੧॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹੋ ਹੀ ਗੁਰਮੁਖ ਰੂਪੀ ਸਖੀਆਂ ਲੋਕ ਤੇ ਪ੍ਰਲੋਕ 'ਚ ਸੋਭਾਵੰਤੀਆ=ਸੋਭਾ ਵਾਲੀਆਂ ਤੇ ਸੋਹਾਗਣੀ=ਸੁਹਾਗਵੰਤੀਆਂ ਹਨ, ਭਾਵ ਬੁਹਮਾਨਦ ਦੇ ਸੁਹਾਗ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਅਨਦਿਨੁ=ਰਾਤ ਦਿਨ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਪ੍ਰਭੂ ਰੂਪੀ ਪਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤਿ=ਭਗਤੀ ਕਰੋਇ=ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਸਾਰੇ ਐਤਵਾਰ - ਸਮਾਂ-ਦੁਪਹਿਰ 12.00 ਤੋਂ 3.30 ਵਜੇ ਤੱਕ ।

ਪੁਰਨਮਾਸੀ - (8 ਅਪ੍ਰੈਲ, ਦਿਨ ਬੁੱਧਵਾਰ-ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ)

(ਸਮਾਂ - ਸ਼ਾਮੀ 7.00 ਤੋਂ 10.00 ਵਜੇ ਤੱਕ)

ਵੈਸਾਖਿ - ਸੰਗਰਾਂਦ-13 ਅਪ੍ਰੈਲ, ਦਿਨ ਸੋਮਵਾਰ (ਸਮਾਂ ਸਵੇਰੇ 5.30 ਤੋਂ 8.00 ਵਜੇ ਤੱਕ)

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ - 13 ਅਪ੍ਰੈਲ (ਵਿਸਾਖੀ) ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਸਥਾਨ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ 12 ਅਤੇ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਦਿਨੇ 11 ਵਜੇ ਤੋਂ 4 ਵਜੇ ਤੱਕ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹੋਣਗੇ।

INTERNET MEDIA AND LIVE TELECAST

Website :- www.ratwarasahib.in

Website :- www.ratwarasahib.org

Instagram : - RATWARA SAHIB (<https://instagram.com/ratwara.sahib/>)

You Tube :- <https://www.youtube.com/user/babalakhbirsingh>

Facebook:- <https://www.facebook.com/ratwarasahib1>

Twitter:- <https://mobile.twitter.com/ratwarasahib1>

Apps (for both apple & android) : Ratwara sahib ji & ratwara sahib TV

E-mail :- sratwarasahib.in@gmail.com

Contact - 9569455861, 9417912900, 9814612900

ਜ਼ਰੂਰੀ ਬੇਨਤੀ

'ਆਤਮ ਮਾਰਗ' ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ/ਰਿਨਿਊਲ ਜਾਂ ਦਸਵੰਧ ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਸਿੰਘ ਬੈਂਕ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਾਖਾ ਰਾਹੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿਚ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਭਾਰਤ (INDIA)

ਆਤਮ ਮਾਰਗ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ/ਰਿਨਿਊਲ ਭੇਜਣ ਲਈ

VGRMCT/Atam Marg Magazine

S/B A/C No. 12861000000003 RTGS/IFSC Code - PSIB0021286

Branch Code - C1286, Branch Name : Chaharmajra

ਦਸਵੰਧ ਭੇਜਣ ਲਈ -

Vishav Gurmat Roohani Mission Charitable Trust

SB A/C No. 12861100000005 RTGS/IFSC Code - PSIB0021286

Branch Code - C1286, Branch Name : Chaharmajra

ਵਿਦੇਸ਼ (Abroad)

Vishav Gurmat Roohani Mission Charitable Trust

Punjab National Bank

SB A/C No. 0779000100179603

RTGS/IFSC Code - PUNB0077900, SWIFT CODE - PUNBINBBMOH

Branch Code - 077900, Branch Nmme : Mullanpur Garibdass

ਜੇਕਰ ਚੈਕ ਜਾਂ ਬੈਂਕ ਡਰਾਫਟ ਰਾਹੀਂ ਮਾਇਆ ਭੇਜਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ Gurudwara Ishar Parkash Ratwara Sahib, P.O. Mullanpur Garibdas. Distt SAS Nagar (Mohali) - 140901 ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਜੀ। ਜੇਕਰ Online ਮਾਇਆ ਭੇਜਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮਾਇਆ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਪਤਾ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰ: +91 98889 10777 'ਤੇ sms ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਆਪ ਜੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਆਤਮ ਮਾਰਗ ਪਦ੍ਧਿਕਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਬਣੇ ਤਾਂ ਇਸ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਭਰ ਕੇ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਕਰੋ ਜੀ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂਬਰ ਹੋ ਅਤੇ ਰਿਨਿਊਵਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਭਰ ਕੇ ਚੈਕ ਦੇ ਨਾਲ ਭੇਜੋ ਜੀ।

ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਚੈਕ ਜਾਂ ਬੈਂਕ ਡਰਾਫਟ "VGRMCT/ATAM MARG MAGAZINE" ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਜੀ।

ਨਵੀਂ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਰਿਨਿਊਵਲ ਲਾਈਫ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ

Within India

Subscription Period	By Ordinary Post/Cheque	By Registered Post/Cheque
1 Year	Rs. 300/320	
3 Year	Rs. 750/770	
5 Year	Rs. 1200/1220	
Life	Rs 3000/3020	

Foreign Membership

	Annual	Life
U.S.A.	60 US\$	600 US\$
U.K.	40	400
Canada	80 Can \$	800 Can \$
Australia	80 Aus \$	800 Aus \$

ਪੁਰਾਣੇ ਅੰਕ ਮੰਗਵਾਉਣ ਜਨਰੀ ਫਰਵਰੀ ਮਾਰਚ ਅਪ੍ਰੈਲ ਮੈਝੀ ਜੂਨ ਜੂਨਾਈ ਅਗਸਤ ਸਤੰਬਰ ਅਕਤੂਬਰ ਨਵੰਬਰ ਦਸੰਬਰ
ਲਈ ਟਿਕ ਕਰੋ ਜੀ

ਨਾਮ/Name ਅਤੇ ਪਤਾ/Address.....

.....Pin Code.....Phone.....E-mail :

ਸੇ.....ਹੁਪਟੇ ਮਨੀਆਰਡਰ/ਬੈਂਕ ਡਰਾਫਟ/ਚੈਕ ਨੰ.....ਮਿਤੀ.....ਰਾਹੀਂ ਭੇਜ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਦਸਖਤ.....

ਸੰਤ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਚੈਰੀਟੋਬਲ ਹਸਪਤਾਲ, ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ

ਸਮਾਂ : ਸਵੇਰੇ 9.30 ਤੋਂ 2.00 ਡੱਕ (ਐਤਵਾਰ ਤੋਂ ਸੁਕਰਵਾਰ)

ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ - ਸਵੇਰੇ 10.00 ਤੋਂ 12.00 ਡੱਕ

ਫੋਨ ਨੰ: 98786-95178, 92176-93845

ਡਾਕਟਰ ਦਾ ਨਾਮ	ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟ	ਦਿਨ
1. ਡਾ. ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ	ਜਨਰਲ ਮੈਡੀਸਨ	ਸੋਮਵਾਰ
2. ਡਾ. ਗੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕੰਗ	ਐਮ.ਡੀ (ਗਾਇਨੀ)	ਸੋਮਵਾਰ
3. ਡਾ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕੰਗ	ਐਮ.ਡੀ (ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ)	ਸੋਮਵਾਰ
4. ਡਾ. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ	ਹੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਜੋੜਾਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ	ਮੰਗਲਵਾਰ
5. ਡਾ. ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	ਜਨਰਲ ਮੈਡੀਸਨ ਅਤੇ ਚਮੜੀ ਰੋਗਾਂ ਲਈ, ਏਅਰੋ ਸਪੈਸ ਮੈਡੀਸਨ	"
6. ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਈਕਲ ਜੀ	ਐਕਸਰੇ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟ	ਮੰਗਲਵਾਰ ਅਤੇ ਵੀਰਵਾਰ
7. ਡਾ. ਜੇ. ਐਸ. ਗੁਜਰਾਲ	ਜਨਰਲ ਮੈਡੀਸਨ/ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟ	"
8. ਡਾ. ਆਰ.ਐਸ ਸੰਧੁ	ਹੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਜੋੜਾਂ ਦੇ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟ	ਵੀਰਵਾਰ
9. ਡਾ. ਸੰਤੋਸ਼ ਅਨੇਜਾ	ਜਨਰਲ ਮੈਡੀਸਨ	"
10. ਡਾ. ਐਸ.ਕੇ ਬਾਂਸਲ	ਜਨਰਲ ਮੈਡੀਸਨ	ਸੁਕਰਵਾਰ
12. ਡਾ. ਜਿੰਦਲ	ਜਨਰਲ ਮੈਡੀਸਨ	"
13. ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਗਿੱਲ	ਹੋਮਿਊਪੈਥਿਕ	ਬੁੱਧਵਾਰ
14. ਡਾ. ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ	ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟ	ਮੰਗਲਵਾਰ

ਲੈਬੋਰੇਟਰੀ ਟੈਸਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ

1. ਬਲੱਡ ਟੈਸਟ, 2. ਸਾਰੇ ਬਲੱਡ ਸੈਲ ਕਾਊਂਟ ਟੈਸਟ 3. ਬਲੱਡ ਸੁਗਰ ਟੈਸਟ 4. ਕਿਡਨੀ ਟੈਸਟ 5. ਲਿਵਰ ਟੈਸਟ 6. ਲਿਪਿਡ ਪਰੋਫਾਈਲ ਟੈਸਟ 7. ਬਾਇਰਾਇਡ ਟੈਸਟ, 8. ਹਿਮਿਓਗਲੋਬਿਨ ਟੈਸਟ 9. ਪੋਸ਼ਾਬ ਟੈਸਟ (ਰੂਟੀਨ ਅਤੇ ਕਲਚਰ) 10. ਸਟੂਲ ਟੈਸਟ, 11. ਈ.ਸੀ.ਜੀ , 12. ਐਕਸਰੇ

* ਸਾਰੇ ਲੈਬੋਰੇਟਰੀ ਟੈਸਟ ਅੱਧੀ ਕੀਮਤ ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਵਾਈਆਂ ਬਿਨਾਂ ਮੌਖ (ਛਰੀ) ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਹਰ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਖੁੱਲਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਂ 11.00 ਤੋਂ 1.00 ਡੱਕ।
ਹਰ ਸ਼ਨਿਵਾਰ ਵੀ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਜੋ ਕਿ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ।

ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਨਾਮ	ਪੰਜਾਬੀ	ਹਿੰਦੀ	ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਨਾਮ	ਪੰਜਾਬੀ
1. ਸੁਰਤਿ ਸਬਦਿ ਮਾਰਗ	120/-	70/-	43. ਧਰਮ ਹੋਤਿ ਸਾਕਾ	20/-
2. ਕਿਵ ਕੁੜੈ ਤੁਟੈ ਪਾਲਿ	120/-	35/-	44. ਮੰਝ ਗੁਰੂ ਕਾ ਬੋਹਿਬਾ	30/-
3. ਬਾਤ ਅਗੰਮ ਕੀ	400/-	400/-	45. ਜਾ ਕੈ ਮਨਿ ਗੁਰ ਕੀ ਪਰਤੀਤ	30/-
4. ਕਿਵ ਸਚਿਆਰਾ ਹੋਈਐ -	400/-		46. ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਮਾਨਿਉ	10/-
5. ਹੋਵੈ ਅਨੰਦੁ ਘਣਾ		30/-	47. ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ	10/-
6. ਚਉਥੇ ਪਹਿਰਿ ਸਬਾਹ ਕੈ	55/-	60/-	48. ਤ੍ਰੈ ਸ਼ਤਾਬਦੀ	20/-
7. ਸੁਰਤਿਆਂ ਉਪਜੈ ਚਾਉ	40/-	60/-	49. ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਭਾਗ - 2	120/-
8. ਬਾਬਾਣੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ	50/-	50/-	50. ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਭਾਗ - 3	120/-
9. ਸਰਬ ਪ੍ਰਿਆ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ	10/-	10/-	51. ਭਗਵਤ ਗੀਤਾ ਦੀ ਚਿਰ ਸਥਾਈ...	100/-
10. ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਫੁਹਾਰ	10/-	10/-	English Version	Price
11. ਅਗੰਮ ਅਗੋਚਰ ਦਾ ਮਾਰਗ	60/-	70/-	1. Baisakhi (ਵੈਸਾਖੀ)	. 5/-
12. ਪੁਰਾਤਨ ਟੀਕਾ - ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ	30/-		2. How Rend The Veil of Untruth (ਕਿਵ ਕੁੜੈ ਤੁਟੈ ਪਾਲਿ)	. 70/-
13. ਅਮਰ ਜੋਤਾਂ	20/-	15/-	3. Discourses on the Beyond-1 (ਬਾਤ ਅਗੰਮ ਕੀ ਭਾਗ 1) 50/-	
14. ਹਿਮਾਲਿਆ ਦੇ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਸੰਗ ਨਿਵਾਸ	100/-		4. Discourses on the Beyond -2 (ਬਾਤ ਅਗੰਮ ਕੀ ਭਾਗ 2) 50/-	
15. ਅਮਰ ਗਾਬਾ	200/-	100/-	5. Discourses on the Beyond -3 (ਬਾਤ ਅਗੰਮ ਕੀ ਭਾਗ 3) 50/-	
16. ਧਰਮ ਯੁਧ ਕੇ ਚਾਇ	50/-		6. Discourses on the Beyond -4 (ਬਾਤ ਅਗੰਮ ਕੀ ਭਾਗ 4) 60/-	
17. ਪਵਿੱਤਰ ਪੈਂਡਾ	25/-		7. Discourses on the Beyond -5 (ਬਾਤ ਅਗੰਮ ਕੀ ਭਾਗ 5) 60/-	
18. ਭਗਤ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ	10/-	10/-	8. The way to the imperceptible (ਅਗੰਮ ਅਗੋਚਰ ਦਾ ਮਾਰਗ) 80/-	
19. ਵੈਸਾਖੀ	10/-	10/-	9. The Lights Immortal (ਅਮਰ ਜੋਤਾਂ) 20/-	
20. ਸਾਜਨ ਚਲੇ ਪਿਆਰਿਆ			10. Transcendental Bliss (ਚਉਥੇ ਪਹਿਰ ਸਬਾਹ ਕੈ) 70/-	
21. ਅਖਿਨਾਸੀ ਜੋਤ ਭਾਗ - 1	90/-	90/-	11. How to Know Thy Real Self-(Vol-1) (ਕਿਵ ਸਚਿਆਰਾ ਹੋਈਐ) 80/-	
22. ਅਖਿਨਾਸੀ ਜੋਤ ਭਾਗ - 2	90/-		12. How to Know Thy Real Self-(Vol-2) (ਕਿਵ ਸਚਿਆਰਾ ਹੋਈਐ) 80/-	
23. ਪੰਚ ਪਰਵਾਣ (ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ) (ਤੁਹਾਨੀ ਗੁਲਦਸਤਾ ਭਾਗ 1 ਅਤੇ 2)	200/-		13. How to Know Thy Real Self-(Vol-3) (ਕਿਵ ਸਚਿਆਰਾ ਹੋਈਐ) 110/-	
24. ਸੰਤ ਤੁਮਾਰੇ ਤੁਮਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ	50/-		14. The Dawn of Khalsa Ideals . 10/-	
25. ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਪਰਸੀਐ	100/-		15. A Glimpse of His Holiness - Baba ji . 5/-	
26. ਅਨੰਦਮਈ ਜੀਵਨ ਜਾਚ	50/-		AF. Divine Word Contemplation Path', (ਸੁਰਤਿ ਸਬਦਿ ਮਾਰਗ) 150/-	
27. ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ	60/-		17. The Story of Immortality (ਅਮਰ ਗਾਬਾ) 260/-	
ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਲੋਂ ਉੱਤਰ			18. Why not thy contemplate the Lord? (ਸਿਸਤ ਕਹ ਨਹੀਂ ?) 200/-	
28. ਅਨੁਭਵੀ ਪ੍ਰਵਚਨ	300/-			
29. ਅੰਦਰਲੀ ਖੇਜ	300/-			
30. ਸਿਮਰਤ ਕਹਾਂ ਨਹੀਂ	300/-			
31. ਤੁਹਾਨੀ ਪ੍ਰਵਚਨ	35/-			
32. 'ਸੇਵਾ' ਸਿਮਰਨ ਜੁਗਤੀਆਂ	250/-			
33. 'ਮਾਨੁਖ ਤਨ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ'	300/-			
34. ਜੀਵਨ ਜੁਗਤਿ	440/-			
35. ਮਾਰਗ ਚੋਣ	60/-			
36. ਮਨੋਭਾਵਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾਤਮਕ ਵਰਤੋਂ	50/-			
37. ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਭਾਗ - 1	120/-			
38. ਜਨਮ ਪਦਾਰਥੁ ਸਫਲੁ ਹੋਇ	120/-			
39. ਜਨ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਆਏ (ਭਾਗ -1)	65/-			
40. ਜਨ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਆਏ (ਭਾਗ -2)	65/-			
41. ਗੁਰ ਅੰਗਰ ਅਮਰ ਨਿਧਾਨ	10/-			
42. ਕਲਜੁਗ ਜਹਾਜ ਅਰਜੁਨ ਗੁਰ	100/-			

**ਉਪਰੋਕਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਆਪ ਜੀ ਮਨੀਆਰਡਰ, ਚੈਕ ਜਾਂ ਬੈਂਕ
ਡਰਾਫਟ ਰਾਹੀਂ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਮੰਗਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ
ਜਾਂ ਟਰਸਟ ਦੇ ਅਕਾਊਟ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੀ ਮਾਇਆ ਜਮਾਂ
ਕਰਵਾ ਕੇ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ 9417214391, 9417214379,
8437812900 ਤੋਂ ਸੁਚਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।**

A/c Name : VGRMCT / Atam Marg Magazine

Punjab & Sind Bank - S/B A/C No. 12861100000008

RTGS/IFSC Code - PSIB0021286\ , Branch Code - C1286

Our Address: VGRMCT, Gurdwara Ishar Parkash,
Ratwara Sahib,
(Near New Chandigarh) P.o. Mullanpur Garibdas,
Teh. Kharar, Distt. S.A.S Nagar (Mohali)
140901, Pb. India

The Path of Self-Realisation

Discourses of His Holiness Sant Ishar Singh Ji

Part -1

(Continued from P. 77, issue March 2020)

At one place, Guru Maharaj expresses himself thus : he may have a residence studded with jewels and pearls, he may have decorated his house with the plates of gold, he may be having all the worldly pleasures and while enjoying these never may there be any disease in the body, nor any obstruction in his enjoyments. The world may take out processions in his honour everyday; the Govt. and the community may often invite him to receive high awards and honours, but if with all these gains his consciousness is not joined with his Creator, he can be compared only to a worm in the excreta, because he is deprived of the wondrous bliss of God. One's internal restlessness can never be cured without getting merged in the Name of God.

A man may enjoy a beauteous couch, numerous pleasures and all Sorts of enjoyments;

And may possess mansions of gold studded with pearls and rubies and plastered with fragrant sandal dust;

He may further enjoy his heart-desired pleasures and have no anxiety whatever, but, if he remembers not that Lord; he is like a worm in ordure.

Without God's Name, there is no peace.

In what other way can the soul be comforted?

ਸੰਦਰ ਸੇਜ ਅਨੇਕ ਸੁਖ ਰਸ ਭੋਗਣ ਪੂਰੇ॥
ਗਿਆ ਸੌਇਨ ਚੰਦਨ ਸੁਗੰਧ ਲਾਈ ਮੌਤੀ ਹੀਰੇ॥
ਮਨ ਇਛੇ ਸੁਖ ਮਾਣਦਾ ਕਿਛੁ ਨਾਹਿ ਵਿਸੂਰੇ॥
ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਚਿਤਿ ਨ ਆਵਦੀ ਵਿਸਟਾ ਕੇ ਕੀਰੇ॥
ਬਿਨੁ ਹਰਿ ਨਾਮ ਨ ਸਾਂਤ ਹੋਇ ਕਿਤੁ ਬਿਧਿ ਮਨੁ ਧੀਰੇ॥

ਅੴ॥ - 707

So these are the reasons (why people forget God though that path can bring bliss here and hereafter), on which we have been exchanging thoughts during the last some days. Such is the play of God. You are among the advanced seekers, who put such questions for the uplift of those who have forgotten the right path and have gone astray. You are yourself showing the right path; and there is no doubt that many persons who have forgotten and lost their way will receive the knowledge of the true spiritual path, after hearing your talk. It is a matter of doing great good to others. This heritage of knowledge is meant for all seekers, to whatever religion and sect they may belong to. Such spiritual truths are meant for the whole world. Now about your question; it is the iron age (Kalyug), man's mind and intellect, falling under the influence of this visible world and being enamoured of it, are

inclined towards whatever appears to be the fact, based on proofs. In short, it is submitted that Kalyug is the period of conflict and suffering, in which arise strong tides of attachment and jealousy. In a way, irreligion rules the roost and falsehood is its mate and its rule is supreme. The practitioners of True faith are dubbed as simpletons by the world. In this nexus between falsehood and sin, the birth of imposter values (heresy) is but natural. The meeting of these three, produces countless enemies like the wicked, the demons, devils, and falseways. The chief warriors among these are anger, attachment (sex), greed, and pride. These are called satanic tendencies or the forces of the devils. The seekers would remember that in our daily religious routine prayer to God entitled, "*Hamri karo haath de rachha*" we make a request to save us with your own hand' from these devils, demons and imposters, by killing them, so that the exhortations of the great souls should find a firm lodgement in our hearts and we should be united with Him. In the *iron age*, man's nature changes from satogun (high virtuous living) to tamogun (the life of infatuation). Guru Nanak Sahib ordains that in this iron age, the kings have become tyrants and feel joy in drinking their blood. In other words, those rulers have assumed the role of the butchers and are looting and robbing the earnings of the populace under false

pretences, in order to fill their treasures. Anything like *Dharam* (godly life) can't be seen in the world. In a way, the moon of religion has set and the light of Truth is merged in the darkness of falsehood. In this darkness, no one can find his path. Such would be the state of the world - because under the stress of I-ness, and in the darkness of ignorance, people caught in the quagmire, will cry and wail.

The dark-age is the scalpel, the kings are the butchers, and righteousness has taken wings and flown.

In this no-moon night of falsehood, the moon of truth is not seen to rise anywhere.

In my search, I have become bewildered.

In darkness, I find no path.

By taking pride, mortal bewails in pain. Says Nanak, by what means can the mortal be delivered?

ਕਲਿ ਕਾਤੀ ਰਾਜੇ ਕਾਸਾਈ
ਧਰਮੁ ਪੰਖ ਕਰਿ ਉਡਰਿਆ ॥
ਕੂੜ੍ਹ ਅਮਾਵਸ ਸਚੁ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਦੌਸੈ ਨਾਹੀ ਕਹ ਚੜਿਆ ॥
ਹਉ ਭਾਲਿ ਵਿਕੁੰਨੀ ਹੋਈ ॥ ਆਧਰੈ ਰਾਹੁ ਨ ਕੋਈ ॥
ਵਿਚਿ ਹਉਮੈ ਕਰਿ ਦੁਖੁ ਰੋਈ ॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਕਿਨਿ ਬਿਧਿ ਗਤਿ ਹੋਈ ॥ ਅੰਗ - 145

Thus the effect of the *iron age* has infiltrated into every home - big or small - and has permeated every fibre of the society. Man's nature is so changed that they feel love for no one. There is such influence of anger, selfishness and materialism, that people

have put the family duties on a peg and forgotten all about them. The rulers are waging a war against their own subjects. The son insults his father and dubs him inefficient. Following their own wills, the sons are totally bereft of the respect which is due to the parents. The parents still love their sons, but the son is so immersed in the affairs of his family, that he does not care a bit for them. The son picks up a quarrel with the parents at every step (without any rhyme or reason). So many fathers come to me with their tale that their sons have beaten them, and expelled them from their home. The mothers too come, the fathers also approach us with the same story. In these times, a son such as Sarwan (ideal son whose love and service for his blind parents have become a proverb) has passed into stories. Engrossed in his family, the son looks on his parents as an extra burden. Though the fact is that the parents had to arrange money and beg other persons' favours to educate the son and make him worthy of some honourable status in life, but now he hates his parents; and openly says that his poor parents gave nothing to him; and that he received his education with his own efforts. Whatever he is saying to his parents today will be returned to him (with compound interest) by his own children. They will give him the same title, as he gives to his parents.

In days of yore, the love that Shri

Ram Chander gave to his brothers lights the way for the world; the love of all the four brothers is world famous, but today a brother wants to grab his brother's property, by strangulating him. Leaving aside morality, he casts amorous (sexual) looks on his brother's wife, who is as good as his mother. The mother fights against her own daughter. The mother exhorts her daughter to tread the path of morality, but the daughter intoxicated by her blind mind, does not care a bit for her mother's advice. She commits such heinous acts, which are beyond the power of endurance of the parents. They fall a victim to many diseases. The mother-in-law is at war with her daughter-in-law. The mother-in-law seeks to torture her for bringing insufficient dowry. As time passes, the daughter-in-law takes full revenge on her mother-in-law. There is the fight between the father-in-law and the son-in-law, the mutual bickerings of the members of the fraternity, the fatal feuds of the various persons - these put into shade even the natural acts of the bloody beasts. Thousands of innocent persons are killed for no fault of theirs. The spirit of the age takes its toll. The laws are all forgotten. In a view, it is the return of the age of the brute. In such an atmosphere, the peace of mind is completely shattered. They feel themselves to be rotting in the fires of hell.

In such a dark period of the Iron

age, God keeping an eye on peoples state of helplessness and blinding darkness sends prophets, saints, sages, scholars, Gurus, seers and those who have achieved divine knowledge in order to provide a ray of light in these dark times to ameliorate their miserable condition. Hearing the wails and cries of the earth, Lord God commissioned Guru Nanak Dev to teach to the world a very simple and easy path, in place of the old tortuous systems, paths and spiritual labyrinths and extremely troublesome ways of yogic postures. He ordains thus :

*O, the Darkage has now arrived.
Sow, sow thou the one Lord's Name.
No, it is not the season for other planting.
Wander and stray thou not in doubt.*

ਅਬ ਕਲੂ ਆਇਓ ਰੇ॥ ਇਕੁ ਨਾਮੁ ਬੋਵਹੁ ਬੋਵਹੁ॥
ਅਨ ਭੁਤਿ ਨਾਹੀ ਨਾਹੀ॥ ਮਤੁ ਭਰਮਿ ਭੂਲਹੁ ਭੂਲਹੁ॥

ਅੰਗ - 1185

He started the path of divine devotion of true Sikhism, which in terms of this hard age is very simple indeed. In place of the very difficult practices of the olden times, he founded the path of service, devotion, and true knowledge. His religion ordained the recitation of Gurbani, the chorus singing and the contemplation of Gurbani. Its method is Jap (remembering) of Gods Name and proclaimed the importance of the love of God. He preached that without the love of God, man is no

better than dead, because the art of living is implicit only in God's Name.

He alone lives within whose mind that Master abides.

O' Nanak! none else is really alive.

ਸੋ ਜੀਵਿਆ ਜਿਸੁ ਮਨਿ ਵਸਿਆ ਸੋਇ॥

ਨਾਨਕ ਅਵਰੁ ਨ ਜੀਵੈ ਕੋਇ॥ ਅੰਗ - 142

He popularised this way of the Gurmat, by assuming the Ten bodies of ten Gurus. He effected the welfare of the Sikhs of the Gurus by devising many methods of God remembrance. He ordained as compulsory love for the Guru and faith in the perfection of the Word. Mind is purified by performing selfless service; and the purified mind is concentrated in prayer and obeisance and one is merged in the godly condition. Supernatural powers of wealths and successes run after one, whose mind is pure. But despite these capacities, a seeker of Truth never even by mistake casts his glance on these :

The nine treasures and eighteen miraculous powers go after him, who ever keeps enshrined the Lord within his mind.

ਨਵਨਿਧੀ ਅਠਾਰਹ ਸਿਧੀ ਪਿਛੈ ਲਗੀਆ ਫਿਰਹਿ

ਜੋ ਹਰਿ ਹਿਰਦੈ ਸਦਾ ਵਸਾਇ॥ ਅੰਗ - 649

The mind which is under one's complete control, becomes entitled to God-realisation. When one does not forget God's Name even for a moment, then the Guru bestows the blessing of God-realisation on him, and obliterating the distinction between God and the

seeker, the seeker is merged with God.

The Guru's disciple, who with every breath and morsel contemplates over my Lord God, he becomes pleasing to Guru's mind.

He, unto whom my Master becomes merciful, to that disciple of his, the Guru imparts his instruction.

Servant Nanak asks for the dust of the feet of that Sikh of the Guru, who himself contemplates on God's Name and makes other contemplate thereon.

ਸੋ ਸਾਚਿ ਗਿਰਾਸਿ ਧਿਆਏ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਹਰਿ
ਸੋ ਗੁਰਸਿਖ ਗੁਰੂ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ॥
ਜਿਸ ਨੋ ਦਇਆਲੁ ਹੋਵੈ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ
ਤਿਸੁ ਗੁਰਸਿਖ ਗੁਰੂ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਾਵੈ ॥
ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਪੂੜਿ ਮੰਗੈ ਤਿਸੁ ਗੁਰਸਿਖ ਕੀ
ਸੋ ਆਪਿ ਜਪੈ ਅਵਰਹ ਨਾਮੁ ਜਪਾਵੈ ॥ ਅੰਗ - 305

In the Tenth Form (incarnation), Guru Gobind Singh Ji founded 'Khalsa Panth' and ordained that any 'seeker', whose consciousness has been withdrawn from the attachments and delusions of the world; he who has risen above the four obstacles of the inner mind, namely mind, intellect, consciousness and I-ness, and who has entered the sphere of the Self (Atma), he alone is worthy of the title of the Khalsa; he becomes one with me, the Guru and ultimately God.

ਆਤਮ ਰਸ ਜਿਹ ਜਾਨਹੀ ਸੋ ਹੈ ਖਾਲਸ ਦੇਵ ॥
ਪ੍ਰਭੁ ਮਹਿ, ਮੇ ਮਹਿ, ਤਾਸ ਮਹਿ, ਰੰਚਕ ਨਾਹਨ ਭੇਵ ॥
(ਸਰਬ ਲੋਹ ਗ੍ਰੰਥ ਚੋ)

The Five Beloveds (the Panj Piyaras) were the souls, one with Guru

Sahib who had totally emersed themselves in God. They were blessed to establish branches to preach Guru's ideals and help people to free themselves from the cycle of birth & death and spread peace and realization of God. In Janam Sakhi (story of the birth of the Gurus), Guru Maharaj says to Ajit Randhawa, a realised soul.. There will be ten forms manifest in the shapes of the Gurus (Ten Gurus), also there will be 74 godly souls, in the shape of great persons, realised saints of the great spiritual order, full of true knowledge, who will uplift crores of people and agnostic persons; they will enable them to reach the sphere of supreme bliss), thus saving them from the fires of hell.

In the bygone days, people used to secure concentration of their mind, by means of the control of breath (Pranayam) and fixed it at tenth door (ਦਸਮ ਦੁਆਰ). The bodies of the people of that age were physically very strong. By keeping a watch on the principals of celibacy, they maintained perfect health and strength and so their physical and mental condition were strong enough to carry to completion those arduous practices. Guru Nanak the True Emperor attached primary importance to the principle, 'of having one wife for the householder' (no polygamy or extra-marital relations). He advocated the purity of mind through the practice of Divine Name and seeking Divine

Knowledge, the discriminating intelligence which will enable the seeker cross the *Agya Chakkar*, the place of *trikuti*, the tenth door, the great vacuum (ਸੁੰਨ) and enter the highest sphere of Truth and then enter the Divine, Who is Beyond, Invisible (formless), beyond description and Self-born. Thus the Guru raised man to become One with God. There are so many energy centres in the body, such as anus centres, organ centre, navel centre heart-centre, the throat centre. These are the energy circles of the body. Beyond that, are *Agya Chakkar*, *Trikuti Chakkar*, tenth door and the sphere of the Eternal Truth, which is beyond all delusion; also the state of ecstasy, which is non-manifest, beyond speech, the abode of Eternity, for the attainment of which it is most essential to keep the company of the great souls, who are complete practitioners, who have personal experience, who are beyond the three qualities of *Sattv*, *Rajs* and *Tams* (good, bad and indifferent) and who are immersed in divine love. We have to work under the guidance of such saints and sages, in the light of the Guru Granth Sahib.

For the concentration of mind, the great persons have explained the methods, which are based on their personal experience, and which they had achieved after long and hard practice. Seeing the seeker's fitness for that, they reveal that method (formula) bit by bit

& slowly. They take the seeker to the upper stages of the divine spheres. By adopting those methods, the seeker achieves concentration on the inner-self, consciousness and ultimately develops his latent powers and easily secures his meeting with true self and with Waheguru Himself. Such saints bring realisation to numberless persons.

Blessing with even a particle of the Name, the Exalted Guru, saves myriads of men, O brother.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਕੌਰ ਉਧਾਰਦਾ ਭਾਈ ਦੇ ਨਾਵੈ ਏਕ ਕਲੀ॥
ਅੰਗ - 608

The *jap* (remembrance of God's Name) is done through Gur-Mantra (the esoteric word that is secretly given by the Guru to his disciple). In the Sikh religion, the initiation in Gur Mantar (Waheguru) was started by the Tenth Master. We receive it through the Five Beloveds (*Panj Piyaras*). In addition, Gurbani lays stress on the fact that we should carry on our spiritual journey, by keeping company with the God-realised souls (saints & mystics). The Bani is of the four kinds - *Baikhari Bani*, *Madhama Bani*, *Pasanti Bani* and *Para Bani*. In *Baikhari Bani*, *jap* is done with the help of tongue and the movement of the lips and with rapt attention. *Madhama Bani* stays in the throat. In this (method) the *jap* of God's Name is done without moving the tongue, only with the steadyng of the mind and by the tune of the Word. The lodgement of the *Pasanti Vani* is in the

heart. With this, a tide of the love for Waheguru rises in the inner consciousness and there we hear the Word given by the Guru. The place of the *Para Bani* is in the navel, where reigns supreme (deep) silence, where one fully experiences the presence of Waheguru Himself; and the tune of God's Name is heard there. At this stage, all thought currents are completely stilled.

The fruit of the Jap by the *Madhama Bani* is ten times that of *Baikhari Bani*; the fruit of *Pasanti* is a hundred times of *Baikhari* and that of the *Para Bani* is a 1,000 times that of the *Baikhari Bani*. It means that if you count the beads of a rosary in the *Baikhari* style to the count of time, the chanting once of the Name in *Para Bani* would be quite equal. In the *Para Bani*, the ultimate stage of the seeker is that while sleeping and waking, or engaged in any activity with every breath, he never forgets *Waheguru*. Even if he has to be engaged in intellectual work, the vibration of the *Nam* rises from the body and the *jap* is continued (nonstop) by means of the tongue. The highest state is when consciousness does not experience sleep or senselessness. The body fully goes to sleep, utterly unconscious of the atmosphere around him and is fully merged in the Eternity.

Sitting and standing, and waking, one is in constant state. Consciousness

goes on rising to higher and higher heights. Higher than *Para Bani*, the tune of the *Shabad* (Holy Word) enters the *Agya Chakkar* and starts automatic chanting of *Anahad Shabad* (formless word) and enjoys the supreme bliss. Higher than *Agya Chakkar*, is the region of *Trikuti*. At this state, one loses oneself in the contemplation of the *Shabad* (Word) or contemplating the form of the Guru, that he completely forgets himself. The trio of meditator, the meditation and the object of meditation is shattered and one's consciousness enters the tenth door. By this route, one enters the lotus with a thousand petals (highest point in the head) which is the centre of infinite light and complete concentration. At this stage there is such a flow of riches, successes, supernatural powers and capacity to perform miracles. These blessings come in such a flood tide that the seeker is carried away in this flood. The state demands very great attention. Realised souls, who have had personal experience of all this, fully realise the exact condition of the seeker and so save the seeker from drowning in this flood, with the strength of their own powers. This is the last limit of the sphere of the Maya (delusion). Or put it like this, that at this place, you have to wage a battle with the All-power Time (kaal or death). Again and again, one has to seek the help of the invisible Guru and of the great saints. Crossing this region, one

immediately enters the Tenth door (ਦਸਮ ਦੁਆਰ).

Within the heart of the Guru-ward is equipoise and his mind mounts to the tenth sky.

There one slumbers and hungers not and lives in peace in the Nectar-Name of God.

Nanak, pain and pleasure cling not to man there, where there is the illumination of the all-pervading soul.

ਗੁਰਮੁਖਿ ਅੰਤਰਿ ਸਹਜੁ ਹੈ
ਮਨੁ ਚੜਿਆ ਦਸਵੈ ਅਕਾਸਿ ॥
ਤਿਥੈ ਉਘ ਨ ਭੁਖ ਹੈ ਗਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਸੁਖ ਵਾਸੁ ॥
ਨਾਨਕ ਦੁਖੁ ਸੁਖੁ ਵਿਆਪਤ ਨਹੀ

ਜਿਥੈ ਆਤਮ ਰਾਮ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ॥ ਅੰਗ - 1414

The outgoing soul becomes steady by meeting the True Guru and enters into the Tenth gate.

There, ambrosia is man's food and resounds there the celestial strain, with which music the world is sustained.

Many musical instruments and unstruck music ever resounds there and the mortal remains absorbed in the True Lord.

Thus says Nanak, by meeting the True Guru, the wandering mind becomes steady and comes and dwells within its own home.

My soul, thou art thee embodiment (image) of Divine light, so know thy source.

ਧਾਵਤੁ ਬੰਸਿਆ ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ
ਦਸਵਾ ਦੁਆਰੁ ਪਇਆ ॥
ਤਿਥੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭੋਜਨੁ ਸਹਜੁ ਧੁਨਿ ਉਪਜੈ
ਜਿਤੁ ਸਬਦਿ ਜਗਤੁ ਬੰਸਿ ਰਹਾਇਆ ॥

ਤਹ ਅਨੇਕ ਵਾਜੇ ਸਦਾ ਅਨਦੁ ਹੈ
ਸਚੇ ਰਹਿਆ ਸਮਾਏ ॥
ਇਉ ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਧਾਵਤੁ ਬੰਸਿਆ
ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਸਿਆ ਆਏ ॥
ਮਨ ਤੂੰ ਜੋਤਿ ਸਰੂਪੁ ਹੈ ਆਪਣਾ ਮੂਲੁ ਪਛਾਣੁ ॥
ਮਨ ਹਰਿ ਜੀ ਤੇਰੈ ਨਾਲਿ ਹੈ ਗੁਰਮਤੀ ਰੰਗ ਮਾਣੁ ॥
ਮੂਲੁ ਪਛਾਣਹਿ ਤਾਂ ਸਹੁ ਜਾਣਹਿ
ਮਰਣ ਜੀਵਣ ਕੀ ਸੋਝੀ ਹੋਈ ॥
ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਏਕੋ ਜਾਣਹਿ ਤਾਂ ਦੂਜਾ ਭਾਉ ਨ ਹੋਈ ॥
ਮਨਿ ਸਾਂਤਿ ਆਈ ਵਜੀ ਵਧਾਈ ਤਾ ਹੋਆ ਪਰਵਾਣੁ ॥
ਇਉ ਕਹੈ ਨਾਨਕ ਮਨ ਤੂੰ ਜੋਤਿ ਸਰੂਪੁ ਹੈ
ਅਪਣਾ ਮੂਲੁ ਪਛਾਣੁ ॥ ਅੰਗ - 441

He, who closes his nine doors and restrains his wandering mind, obtains an abode in the Lord's own tenth home. There the unstruck music plays day and night. Through the Guru's instruction this celestial strain is heard.

ਨਉ ਦਰ ਠਾਕੇ ਧਾਵਤੁ ਰਹਾਏ ॥
ਦਸਵੈ ਨਿਜ ਘਰਿ ਵਾਸਾ ਪਾਏ ॥
ਓਥੈ ਅਨਹਦ ਸਬਦ ਵਜਹਿ ਦਿਨੁ ਰਾਤੀ
ਗੁਰਮਤੀ ਸਬਦੁ ਸੁਣਾਵਣਿਆ ॥ ਅੰਗ - 124

Bhai Gurdas, writing in his verses, about this matter, has shed light on the Tenth door as under :

ਦਸਮ ਸਥਾਨ ਕੇ ਸਮਾਨ ਕੌਨ ਭੌਨ ਕਹੋ,
ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਵੈ ਸੁ ਤੇ ਅਨਤ ਨ ਪਾਵਈ।
ਉਨਮਨੀ ਜੋਤਿ ਪਟੰਤਰ ਦੀਜੈ ਕੌਨ ਜੋਤਿ,
ਦਯਾ ਕੈ ਦਿਖਾਵੈ ਜਾਹੀ ਤਾਹੀ ਬਨ ਆਵਈ।
ਅਨਹਦ ਨਾਦ ਸਮਸਰ ਨਾਦ ਬਾਦ ਕੌਨ,
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸੁਨਾਵੈ ਜਾਹਿ ਸੋਈ ਲਿਵ ਲਾਵਈ।
ਨਿਝਟ ਅਪਾਰ ਧਾਰ ਤੁਲ ਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸ,
ਅਪਿਊ ਪੀਅਾਵੈ ਜਾਹਿ ਤਾਹੀ ਮੈ ਸਮਾਵਈ।
(ਕਬਿੱਤ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ)

At another place, Guru Maharaj also has ordained about this place as

under :

There is but One God. By the True Guru's grace, He is obtained.

The True Guru's Word is the light of the lamp.

With that the darkness of the body-mansion is dispelled and the beauteous cabin of jewels is opened unto me. Pause.

When I saw within, I was astonished and astounded. Its glory I can narrate not.

I am enraptured and inebriated with that sight and am clung to it like warp and woof.

No worldly involvements and bonds affect me and not even an iota of haughty-intellect is left within me.

O Lord, Thou art the highest of the high. Between me and Thee no curtain is stretched. I am Thine and Thou art mine.

The One Unique Lord has made the world. The One Lord is Illimitable and Infinite.

The One Lord is extended in the creation, the One Lord is fully contained everywhere and the One Lord is support of life.

The most immaculate of the immaculate, the purest of the pure, stainless and the Truest of the true He is.

Says Nanak, there is no end to the Lord's limit. Ever Infinite and the Highest of the high is He.

ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦਿ ਉਜਾਰੇ ਦੀਪਾ॥
ਬਿਨਸਿਓ ਅੰਧਕਾਰ ਤਿਹ ਮੰਦਰਿ ਰਤਨ ਕੋਠੜੀ ਖੁਲੀ
ਅਨੂਪਾ॥
ਬਿਸਮਨ ਬਿਸਮ ਭਏ ਜਉ ਪੇਖਿਓ ਕਹਨੁ ਨ ਜਾਇ
ਵੰਡਿਆਈ॥
ਮਗਨ ਭਏ ਉਹਾ ਸੰਗਿ ਮਾਤੇ ਓਤਿ ਪੌਤਿ ਲਪਟਾਈ॥
ਆਲ ਜਾਲ ਨਹੀਂ ਕਛੁ ਜੰਜਾਰਾ ਅਹੰਬੁਧਿ ਨਹੀਂ ਭੋਰਾ॥
ਉਚਨ ਉਚਾ ਬੀਚੁ ਨ ਖੀਚਾ ਰਉ ਤੇਰਾ ਤੁੰ ਸੋਰਾ॥
ਏਕੰਕਾਰੁ ਏਕੁ ਪਾਸਾਰਾ ਏਕੈ ਅਪਰ ਅਪਾਰਾ॥
ਏਕੁ ਬਿਸਥੀਰਨੁ ਏਕੁ ਸੰਪੂਰਨੁ ਏਕੈ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰਾ॥
ਨਿਰਮਲ ਨਿਰਮਲ ਸੂਚਾ ਸੂਰੇ ਸੂਚਾ ਸੂਰੇ ਸੂਚਾ॥
ਅੰਤ ਨ ਅੰਤਾ ਸਦਾ ਬੇਅੰਤਾ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਉਚੇ ਉਚਾ॥

ਅੰਗ - 821

On attaining this state one feels the drizzle of the nectar of love, and the (thousand petalled) lotus straightens up and sways in the waves of bliss. The body as well as the world, having forgotten all the joys and sorrows, touches the state of the bliss of the super conscious and there is the sheen of the light, which is beyond description in word and thought. Bhai Gurdas describing this state has given its picture as below, in his *Kabitt* (verse) No. 33 :

ਚਰਨ ਕਮਲ ਭਜ ਕਮਲ ਪ੍ਰਗਾਸ ਭਏ,
ਦਰਸ ਦਰਸ ਸਮ ਦਰਸ ਦਿਖਾਏ ਹੈਂ।
ਸਬਦ ਸੁਰਤਿ ਅਨਹਦ ਲਿਵਲੀਨ ਭਏ,
ਉਨਮਨ ਮਗਨ ਗਗਨ ਪੁਰ ਛਾਏ ਹੈਂ।
ਪ੍ਰੇਮ ਰਸ ਬਸ ਹੋਇ ਬਿਸਮ ਬਿਦੇਹ ਭਏ,
ਅਤਿ ਅਸਚਰਜ ਮੈਂ ਹੇਰਤ ਹਿਰਾਏ ਹੈਂ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਖ ਫਲ ਮਹਿਮਾ ਅਗਾਧ ਬੋਧ,
ਅਕਥ ਕਥਾ ਬਿਨੋਦ ਕਹਿਤ ਨ ਆਏ ਹੈਂ।

(ਕਬਿੱਤ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ)

Higher stages than this can be achieved only with the help of one, who

has had complete experience (of the Divine) and the one who is constantly in this practice. In those stages, the consciousness, passing through the sphere of Nothingness (ਸੁਨ), reaches the abode of the Ultimate Truth (God), lies in the ultimate sphere of the Ultimate (Beyond) (ਸਰਬੰਡ). Having realised the Truth in totality, it reaches the highest state of Divine knowledge. And the man who has realised the Ultimate Truth, becomes one with God Himself :

The great god, Shiva, searches for the man, who knows God.

Nanak the Brahm-gyani, is Himself the Exalted Lord.

ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਕਉ ਖੋਜਹਿ ਮਹੇਸੂਰੁ ॥
ਨਾਨਕ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਆਪਿ ਪਰਮੇਸੂਰੁ ॥

ਅੰਗ - 273

In this state, the bodily functions operate under one's order. He is no longer under the necessity of performing any function. He rises to the condition of non-doer. Also even the shadow of Time (Death) does not fall on him.

ਜਾਪ ਮਰੇ ਅਜਾਪਾ ਮਰੇ ਅਨਹਦ ਭੀ ਮਰ ਜਾਏ ।
ਸੁਰਤਿ ਸਮਾਨੀ ਸਬਦਿ ਮਹਿ ਤਾ ਕੋ ਕਾਲ ਨ ਖਾਏ ।

To attain such a state the help of a fully-realised great person is a must :

By meeting the True Guru, man comes

to know the perfect way.

While laughing, playing, dressing and eating, he gets emancipated.

ਨਾਨਕ ਸਤਿਗੁਰਿ ਭੇਟਿਐ ਪੂਰੀ ਹੋਵੈ ਸੁਗਤਿ ॥
ਹਸੰਦਿਆ ਖੇਲੰਦਿਆ ਪੈਨੰਦਿਆ ਖਾਵੰਦਿਆ ਵਿਚੇ ਹੋਵੈ
ਮੁਕਤਿ ॥

ਅੰਗ - 522

Having spoken this much, the honoured great Saint of Rara Sahib stated that the audience had heard only a part of what had been taught in the previous days. Practise these ideas from within , with the aid of the satsang under the guidance of a realised soul and achieve the purpose of life :

This is thy chance to meet the Lord of the world.

ਗੋਬਿੰਦ ਮਿਲਣ ਕੀ ਇਹ ਤੇਰੀ ਬਰੀਆ ॥

ਅੰਗ - 12

Hearing such priceless words from the tongue of the great Sant the entire audience seemed to have gone into a trance. All had a feeling that God has bestowed on them the company of this realised soul, which they hardly deserve. All the audience had completely forgotten the fact as to who among them belongs to which religion or who is his messiah. Thanks were offered to that great Saint and all people went back to their places.

The Path Of Self-Realisation

Part - II

The next day. Seekers reached the residence of the great saint (Sri 108 Sant Ishar Singh Ji Maharaj) at the bungalow of S. Ajmer Singh Ji, Revenue Minister, in sector 10, much before the time. They all waited for the coming of the great man, frequently looking at their watches (indicating impatient wait). The door of the corner room opened. Persons sitting in front of the bungalow got the sight of Saint Ji Maharaj and all stood up with great faith to pay their obeisance to Sant Ji. The great saint casting his eye on all those present, slowly advanced towards his chair and graced it with his presence. All the audiences bent their head to show their respect and love. When all those present had taken their seats, the great saint smiled and asked what was their question for that day? The chief spokesman of the crowd said. We have heard enough of your exhortations during the last ten days, which should be quite enough for the whole life. But you know, sir, that inside the man there is ever-present a desire to know more and more, just as one who is after earning money is never satisfied but demands more and more of it. They are never contented with what they have. Similarly in our mind, there is the desire to gain more

and more of knowledge, even though the previously acquired knowledge may be in the process of being forgotten. We have questioned you enough about the higher and higher states of the spiritual heights, the practice of which is impossible without the grace of the great saints. According to your instructions, we have been getting up at dawn (the time of nectar) and also have been busy in prayers. There is great earnestness in our minds, but we cannot stop the flights of our mind. It dirties our heart, with many kinds of thoughts. We never know when the mind makes the flight, where it had gone and when did it return back.

One 'devotee' said, Sir, I start the reading of Japuji Sahib with great concentration. But I do not understand that despite all my care, in which world does my mind enter? I carry on reading the *Bani Baikhari* style (uttering it loudly)). I complete the reading of the Japuji Sahib, but my mind tells me that no, you have not read the complete Japuji Sahib. Japuji Sahib has many steps (pauries), which have similar ending lines and rhymes. (He gives some examples of jumbling the *Pauries* of the *Japu Ji Sahib*). I have noticed many times that after reading the *pauri* 'ਅਤੇ'

ਜੀਆ ਕਾ ਇਕ ਦਾਤਾ ਸੋ ਮੈਂ ਵਿਸਰਿ ਨ ਜਾਈ॥ I jump to the *pauri* ‘ਜੇ ਜੁਗ ਚਾਰੇ ਆਰਜਾ’ Similarly after reading only one *pauri* of ਸੁਣਿਐ, my mind jumps to the first *paurie* of ‘ਮੰਨੇ’. Similarly after reading only the first *paurie* of ‘ਵਾਰਿਆ ਨ ਜਾਵਾ ਏਕ ਵਾਰ’, I wrongly jump to the *paurie* ‘ਭਰੀਐ ਹਥੁ ਪੈਰੁ ਤਨੁ ਦੇਹ’. Similarly I reach the *paurie* ਸੋ ਦਰੁ, leaving some intervening *pauries*. After reading a single *pauri* of ‘ਤੂ ਸਦਾ ਸਲਾਮਤਿ ਨਿਰੰਕਾਰ’, I reach the line ‘ਇਕ ਦੂ ਜੀਭੈ ਲਖ ਹੋਹਿ’. Later when I read the *pauri* of ‘*Saram Khand*’ and recite ‘ਜੇ ਕੋ ਕਹੈ ਪਿਛੈ ਪਛਤਾਇ’ and utter ‘ਕਾਗਦਿ ਕਲਮ ਨ ਲਿਖਣਹਾਲ’ from there I enter the ਮੰਨੇ *pauries*. When once again, I pass through these *Pauries*, I say these I have already read.

Sir, I am in a great difficulty. Kindly tell me some remedy for this confusion. Hearing this, many seekers spoke out, sir, making a mention of Bhai Gopale of Hafizabad, you had said that an all correct reading of the Japuji Sahib is worth even more than Guru Gaddi (the seat of the Guru). We thought that the Bani must be read with full correctness and complete concentration of mind. We remember what you said about the single-minded reading of the Bani, during your talk on Nawab Daulat Khan. What should we do in this regard?

Hearing all these entreaties, the great Saint smiled and began as under : Dear ones, I am happy over this, that

you have come to realise that mind does not stay stable. You are lucky; you have travelled some distance to your goal. You have understood the pranks played by the mind. Otherwise many seekers when reading the holy text or in the act of devotion feel sleepy. Sitting on their seats they start dozing. They close their eyes, their body is motionless too, but their consciousness sinks into deep sleep. Thus they waste all their time, to no purpose.

In the previous discourses, I have told you a lot about these things. But I have to go over that ground once again, in order to answer your questions. Please listen to all this, with rapt attention.

In order to achieve concentration of mind, it is necessary to understand the activities of the mind; for as long as the mind does not cooperate, it is difficult to control it and secure its concentration.

Waheguru has no form, colour, lines and apparel. It is the matter of personal experience. This experience can be obtained only in the company of some saint and with great labour. Only then the consciousness of this Formless and All Perfect (Waheguru) is awakened in the mind. Otherwise the sense organs remain so engrossed in the visible world, that their reflections so fill the mind, just as a photo reel fills the camera. Mind feels a special attraction for the

visible world around us. Some things in that panorama taste dear, for others we feel a sense of jealousy. At all times, we take in (see) the world with our eyes; and the reflections of what we see is registered in the (inner) mind. When we close our eyes, the reel of the things that we saw, aided by memory, is automatically reflected in our mind; and the mind pleased with all those pictures embarks on thought-waves. This is termed Parman Vritti (tendency to accept the outer world as the only reality, though it is only a delusion). To get out of this (wrong) mentality, we have to take the shelter of Gurbani :

*All that is seen, shall go not with thee,
O man. So abandon thou thy self-conceit and worldly attachment.*

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਉ ਕਛੁ ਸੰਗਿ ਨ ਜਾਇ ਮਾਨੁ ਤਿਆਗਿ ਮੋਹਾ॥
ਏਕੈ ਹਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਇ ਮਿਲਿ ਸਾਧਸੰਗਿ ਸੋਹਾ॥

ਅੰਗ - 1230

Keeping away from the allurements of the world and establishing love with Waheguru, the needle of the mind points towards God. This is the Commandment :

*Abandoning my mother and father, I have sold off my soul to the saints.
I have lost my caste, birth and lineage and sing I the praise of my Lord God.
I have snapped the bonds with men and my kinsmen and now perform the service, service of my Lord alone.
Nanak, such is the instruction of my Guru, that I should serve my God alone.*

ਮਾਤਰ ਪਿਤਰ ਤਿਆਗਿ ਕੈ
ਮਨੁ ਸੰਤਨ ਪਾਰਿ ਬੇਚਾਇਓ॥
ਜਾਤਿ ਜਨਮ ਕੁਲ ਖੋਈਐ ਹਉ ਗਾਵਉ ਹਰਿ ਹਰੀ॥
ਲੋਕ ਕੁਟੰਬ ਤੇ ਟੂਟੀਐ ਪ੍ਰਭੁ ਕਿਰਤਿ ਕਿਰਤਿ ਕਰੀ॥
ਗੁਰਿ ਮੋ ਕਉ ਉਪਦੇਸਿਆ ਨਾਨਕ ਸੇਵਿ ਏਕ ਹਰੀ॥

ਅੰਗ - 1230

Thus the contemplation over Gurbani is extremely necessary. We should feel deep love for Waheguru, considering Him to be Omnipresent and Omniscient, because the things that we see in the world and the relationships that we develop there do not accompany us beyond the region of death, nor do they help us at all. We should feel love for Waheguru who is ever with us and is our helper. As it is said :

O man, save God, none is an helper of thine.

Who has a mother, father, son and wife? Who is any one's brother? Pause Of all the wealth, land and property that thou considerest thine own, why thy body is deserted, nothing shall depart with thee, why clingest thou to them? He, who is Merciful to the meek, and ever the Destroyer of pain; with Him thou increaseth not thy love.

Says Nanak, the whole world is false like the nightly dream.

ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਤੇਰੋ ਕੌ ਨ ਸਹਾਈ॥
ਕਾਂ ਕੀ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਸੁਤ ਬਨਿਤਾ ਕੌ ਕਾਹੁ ਕੌ ਭਾਈ॥
ਧਨ ਧਰਨੀ ਅਰੁ ਸੰਪਤਿ ਸਗਰੀ ਜੋ ਮਾਨਿਓ ਅਪਨਾਈ॥
ਤਨ ਛੂਟੈ ਕਛੁ ਸੰਗਿ ਨ ਚਾਲੈ ਕਹਾ ਤਾਹਿ ਲਪਟਾਈ॥
ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਸਦਾ ਦੁਖ ਭੰਜਨ
ਤਾ ਸਿਉ ਰੁਚਿ ਨ ਬਢਾਈ॥

ਨਾਨਕ ਕਹਤ ਜਗਤ ਸਭ ਮਿਥਿਆ

ਜਿਉ ਸੁਪਨਾ ਰੈਨਾਈ॥

ਅੰਗ - 1231

With the help of such ideas, one gets out of this mentality of the material world and establishes love with God. When this thought fills his mind, he does not feel attracted towards the visible world.

The second mental state is when you are engaged in prayer, you feel overpowered by sleeps. That is a great hurdle. One should keep clear of it. In this, you have to be a little persistent for instance, standing up and doing the jap with a loud voice, taking help of bairagan (a wooden stand) or walking a little to and fro, to get rid of lassitude.

The third is the tendency of the *Vikalp*. In this state, one goes on imagining that 'he must get the objective, according to the hearts desire. 'The service (effort) is small, but the fruit which is begged is great' (ਸੇਵਾ ਬੋਰੀ ਮਾਰਨੂ ਬਹੁਤਾ) (P. 738). Since it is the desire filled mentality that resides in the heart. This tendency can also be removed by this thought process namely that what is written in my luck by destiny, is sure to come to me. If you have the mentality of doing good without the desire for any fruit' (ਸੇਵਾ ਕਰਤ ਹੋਏ ਨਿਹਕਾਮੀ) (P. 286), one has the union with Waheguru, as a result of this.

The fourth type is - when one sits for prayer, memories of bygone days do

not let him alone. The old memories of childhood and the long-forgotten behaviours and relationships raise their heads out of the layers of remembrance and do not allow one to be lost in the enjoyment of the Nam. The old memories persist. About this, think like this that what is past; it can't be recalled; also bothering about the future time is also baseless; for the whole play of the world is taking place according to the Will of Waheguru. We should try to make the best success of the present time, which is in our hands. The next idea is that great souls, following the fundamentals of Gurbani proclaim that 'All the world that we see is subject to destruction (ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿਮਾਨ ਹੈ ਸਗਲ ਬਿਨਾਸੀ) (P. 1204). Many great men were born in the world, none of them stayed here forever. All pass away.

As is the Command of the Guru Maharaj, the Tenth Master :

One Shiva was born, one died and another was born again.

There have been many incarnations of Ram Chander

How many Brahmans and Vishnus have been there.

How many Vedas and Puranas, how many collections of Simritis have been and gond.

How many preachers and Madars, how many castors and Polluxes.

How many part incarnations have succumbed to death.

How many priests and prophets have been thee.

They are so many that they can't be counted.

From dust they sprang and to dust they returned.

ਏਕ ਸ਼ਿਵ ਭਏ ਏਕ ਗਏ, ਏਕ ਫੇਰ ਭਏ,
ਰਾਮ ਚੰਦ੍ਰ ਕਿਸ਼ਨ ਕੇ, ਅਵਤਾਰ ਭੀ ਅਨੇਕ ਹੈਂ॥
ਬ੍ਰਹਮਾ ਅਭੁ ਬਿਸ਼ਨ ਕੇਤੇ ਬੇਦ ਅੰ ਪੁਰਾਨ ਕੇਤੇ,
ਸਿੰਮ੍ਰਿਤ ਸਮੂਹਨ ਕੈ ਹੁਇ ਹੁਇ ਬਿਤਾਏ ਹੈਂ॥

ਮੌਨਦੀ ਮਦਾਰ ਕੇਤੇ, ਅਸੁਨੀ ਕੁਮਾਰ ਕੇਤੇ,
ਅੰਸਾ ਅਵਤਾਰ ਕੇਤੇ, ਕਾਲ ਬਸ ਭਏ ਹੈਂ॥
ਪੀਰ ਅੰ ਪਿਥਾਂਚਰ ਕੇਤੇ, ਗਨੇ ਨ ਪਰਤ ਏਤੇ,
ਭੂਮ ਹੀ ਤੇ ਹੁਇਕੈ, ਫੇਰੇ ਭੂਮ ਹੀ ਮਿਲਾਏ ਹੈਂ॥

(ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ)

The earth, the sky, the underworld, the moon and the sun shall pass away.

The kings, bankers, rulers and chiefs shall depart and their abodes shall be demolished.

The poor, the rich, the humble and the inebriated. All these persons shall go away.

The muslim judge, the preacher and the penitent shall all arise and depart.

The spiritual leaders, prophets and apostles, none of these shall remain stable.

The fasting, the call to prayer, the prayer and the Muslim, Christian and Jews religious books, they all shall vanish without knowing the Lord.

All the eighty four lakhs of existences of the earth, shall continue coming and going.

Immovable is the One True Lord. The

Lord's slave too is eternal.

ਧਰਤਿ ਆਕਾਸ਼ ਪਾਤਾਲ ਹੈ ਚੰਦ੍ਰ ਸੂਰ ਬਿਨਸੀ॥
ਬਾਦਿਸਾਹ ਸਾਹ ਉਮਰਾਵ ਖਾਨ ਢਾਹਿ ਡੇਰੇ ਜਾਸੀ॥
ਰੰਗ ਤੁੰਗ ਗਰੀਬ ਮਸਤ ਸਭੁ ਲੋਕੁ ਸਿਧਾਸੀ॥
ਕਾਜੀ ਸੇਖ ਮਸਾਇਕਾ ਸਭੇ ਉਠਿ ਜਾਸੀ॥
ਪੀਰ ਪੈਕਾਬਰ ਅਉਲੀਏ ਕੋ ਬਿਚੁ ਨ ਰਹਾਸੀ॥
ਰੋਜਾ ਬਾਗ ਨਿਵਾਜ ਕਤੇਬ ਵਿਣੁ ਬੁਝੇ ਸਭ ਜਾਸੀ॥
ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਮੇਦਨੀ ਸਭ ਆਵੈ ਜਾਸੀ॥
ਨਿਹਚਲੁ ਸਭੁ ਖੁਦਾਇ ਏਕੁ ਖੁਦਾਇ ਬੰਦਾ ਅਬਿਨਾਸੀ॥

ਅੰਗ- 1100

These being the facts, looking on the world as the whole truth (reality) and regarding Waheguru as untruth is called the mentality which is the opposite of truth (ਵਿਪਰਜ). Guru Ji ordains thus :

*This world is the mountain of smoke.
What thought has made thee deem it real?*

ਇਹੁ ਜਗੁ ਧੁਏ ਕਾ ਪਹਾਰ॥
ਤੈ ਸਾਚਾ ਮਾਨਿਆ ਕਿਹ ਬਿਚਾਰਿ॥

ਅੰਗ - 1187

By this method when we try to establish unshakeable faith in God, as taught by the Bani, our mind begins to get steady by degrees. Still the great souls are in the know of the methods, which could bring the mind under control.

Breathing is the horse of the mind. Just as a rider mounts the horse to go to do some work, in the same way, the mind, by riding the horse of breath goes into its flights. If we know the science of breath control (Pranayam), we can keep the mind steady. If a rider pulls

the reins of the horse, the horse cannot move (similarly mind cannot go on flights if we control our breath). But before that happens, the innumerable thoughtwaves, taking the shape of various desires, make the mind to fly (in many directions).

Guru Nanak Dev, the True Emperor, had taught Nawab Daulat Khan that under the influence of various desires, the mind goes on its flights for the fulfilment of these desires. Nawab Daulat Khan invited Guru Nanak the true king, to join the worshippers in performing the Namaz (Muslim prayer) in the mosque. Guru Nanak stood among performers but when Namaz started, he stood aside absorbed in God. When the Namaz finished, Nawab Daulat Khan asked Guru Nanak, Why did you not join in the Namaz? In reply, Guru Maharaj said, I was engaged in prayer, making all my time fruitful in remembering God, but you did not say your Namaz, even for half a minute. All the time, you were thinking of your agents whom you had sent to buy horses in Kandhar, giving them instructions about the colours of the horses, which had to be bought and also thinking of the purposes, for which those horses were to be used. When the Namaz ended, you were back to your real self. So far as Namaz is concerned, you were absent from it. One's physical presence (at prayer) is not very important. In the

Court of the Allah, only the presence of the mind counts. There upon the Nawab requested Guru Maharaj to tell him how to enforce the presence of the mind at the prayer and the answer which Guru Mahasraj gave has been detailed above. He said, Nawab Sahib, the mind rides the wind and under the effect of the cherished desires goes on flights.

The birds of the beautiful trees fly and go in four directions.

The more they fly (up) the more they suffer. They ever burn and bewail.

ਪੰਖੀ ਬਿਰਖਿ ਸੁਹਾਵੜੇ ਉਡਹਿ ਚਹੁ ਦਿਸਿ ਜਾਹਿ ॥
ਜੇਤਾ ਉਡਹਿ ਦੁਖ ਘਣੇ ਨਿਤ ਦਾਝਹਿ ਤੈ ਬਿਲਲਾਹਿ ॥

ਅੰਗ- 66

So long one has not conquered desires, till then he has to adopt many means to control the mind.

The whole world is caught in the storms of the desires, feels out of breath and miserable and suffers from mental tension. His prayer and thought of God are zero. The desire for wealth leads to many calamities. Big conspiracies are hatched and illegal acts are performed, to get rich quickly, even though such acts may ultimately lead one to jail and to sentence. But the desire is so powerful that it makes one commit even the worst crimes. One turns a traitor to one's country. He sells country's secrets to the outsiders. All crimes like thefts, robberies, assaults, frauds and trickeries are resorted to amass wealth. As a result, his soul has to undergo terrible

tortures in hell and he cries.

When the desire is dominant, it is very difficult to concentrate the mind on prayer. Such a man never remembers that this amassed wealth and property has to be left behind at death. As a result of his sinful deeds, his soul weeps and cries in the hereafter. In place of pleasures, he has not the permission to occupy a space even for a foothold in the court of God. Blind of his true goal he has wasted his life.

Enjoying revelments, man himself becomes a heap of ashes and his soul passes away.

When the worldly man dies, a chain is thrown around his neck and he is led away.

There, his good and bad acts are read out to him and seating him, his account is explained to him.

When thrashed, he finds no place of shelter, but none hears his bewailings now.

The blind man has wasted away his life.

ਆਪੀਨੈ ਭੋਗ ਭੋਗਾ ਕੈ
ਹੋਇ ਭਸਮੜ ਭਉਰੁ ਸਿਧਾਇਆ॥
ਵਡਾ ਹੋਆ ਦੁਨੀਦਾਰੁ ਗਲਿ ਸੰਗਲੁ ਘਤਿ ਚਲਾਇਆ॥
ਅਗੈ ਕਰਣੀ ਕੀਰਤਿ ਵਾਚੀਐ
ਬਹੁ ਲੇਖਾ ਕਰਿ ਸਮਝਾਇਆ॥
ਬਾਉ ਨ ਹੋਵੀ ਪਉਦੀਈ
ਹੁਣ ਸੁਣੀਐ ਕਿਆ ਰੂਆਇਆ॥
ਮਨ ਅੰਧੈ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇਆ॥

ਅੰਗ - 464

2. The second strong desire is the desire for son. One who has no son is ever worried over that fact. Looking at

his wealth and properties, he feels sad to think who would inherit them. The ambition to have the son is ever with him. He has no faith in Waheguru and at all times, his attention is towards begetting a son. Along with this desire, he has many other killing wishes, such as the desire for the image of being the loved one of the people, desire for high posts, desire to enjoy various pleasures, the desire to cram books, the desire to perform large religious ceremonies, the desire for popularity. Caught in these, the mind is ever running after them. But if one learns the art of breath control, the mind becomes restful to a large extent. The way to that is that when sitting for prayer, one should sit on one's fixed seat. The seat should be in accordance with the state of one's body. One should sit cross-legged and keep his spine upright at 90 degrees. There should be straightness in the head neck, and waist. Then he should shake and relax the head and empty it of any tension. The shoulders should be withdrawn. Thus he should free all other limits of the body from tension, and centre his attention on the ingoing and outgoing of his breath; and attentively should watch the coming in and going out of the breath. One should not let one's attention to be uprooted from the breathing. Also he should learn from great saints the technique of doing the jap of the Name with each breath. By this procedure, with a little effort, by

focusing attention on the breath, one's consciousness starts getting merged with (God's) Nam; and soon one will start deriving elixir from it. He would start hearing the tune of the chanting of the *Nam*. In this way, the mind would become steady.

3. There arise many thought waves in the mind. Just as mercury can't be held under the finger, unless smashed by medicine, similarly the mind can't be brought under control forcibly. Mind is a great deceiver. About it, Guru Maharaj has said, O mind! whom have you not floored? Those who have attained the peaks are thrown down by you to such states of depths, about which no one could have imagined.

Machhander Nath was an ascetic of a high order. A great spiritual leader and scholar like Guru Gorakh Nath was his disciple. He was the repository of countless powers. Once he was staying with Amru, the king of Lanka. The king and his lotus-like queens were ever engaged in serving him.

The sexual attraction for women secretly gave rise to love in his heart. Being an ascetic, he was also conscious of his own exalted state but wrong thoughts from the inner heart began to disturb him. Raja Amru shuffled off his mortal coil and his queens were full of aversion for all pleasures of the world. Gorakh Nath knew the art of entering another's body. So he leaving his

physical body in a dark cave entered the body of the dead Amru; and remained in the company of the beauteous ladies for full fourteen years. When his Guru came to know of it, he awakened his disciple (Gorakh Nath) from the infatuation of love.

So Guru Maharaj says, O mind! who should trust you? You have been infatuated by the spirit of Maya illusion. Those persons deceived by you tread the path to hell. No one can have any confidence in the mind. The great souls make many sorts of efforts, and wage a fight against the mind. For instance during winters, someone brought a quilt to a saint. When it was time for prayer, he did wake up, but the warmth of the quilt was so pleasing that he could not leave it. Thus he once again fell asleep. The time of the prayer was passed in sleep. When the Mahatma got up, it was broad day. He felt greatly troubled at the thought that the mind giving him a feel of pleasantness through the quilt had made him break the daily routine of devotion. To punish the erring mind, the Mahatma along with that quilt sat under a running water tap. As the water soaked in the quilt, it became heavier and heavier and the Mahatma went on repeating the words, O mind! now you would know how to deceive a person. Now you would have to shiver all through winter (because the quilt is wet). I too am not going to discard this wet quilt. Thus people try to make

friends with the mind, fight against it, but the mind does not become motionless. It is a deceit. Entering into a conspiracy with delusion, it assumes such love-inducing forms, that the seeker never realises when the mind has brought him low.

Paras Nath was an extremely famous and powerful monarch in the golden age. He had defeated one lakh rulers and lodged them in his own jails. He told his minister that he had fulfilled the first condition of performing the Rajsou Yagya (a sacrifice that proclaims that one is the all-powerful king of kings). He wanted to perform this sacrifice. The minister who was very wise replied, sire, there is one all-powerful king. If you defeat him, you may be said to win a victory over all other kings. That king is called the mind; in his army there are invincible warriors, who can't be conquered. In mind's armies, there are unconquerable fighters such as attachment (sex), anger, covetousness, delusion and pride; and their companions are the five robbers, namely, four rivers of fire, sound, touch, (beautiful) sight, taste and smell. These five elements are unconquerable. Even great warriors (chariot) kings, seekers and preceptors, even deities are of no avail in their presence. Take a single element called love. Under its infatuation, a god like Indra (king of gods), in whose kingdom there were so many beautiful fairies, lost his equipoise and approached sage Gautam's wife, Ahilya, to have sex with her, himself assuming the shape of (her husband) Gautam, the penancier :

Ahalya was the wife of Gotam, the penitent. Seeing her Indra was fascinated.

When he got a thousand marks of vulva on his body, then did he regret in his mind.

ਗੋਤਮੁ ਤਪਾ ਅਹਿਲਿਆ ਇਸਤ੍ਰੀ
ਤਿਸੁ ਦੇਖਿ ਇੰਦ੍ਰ ਲੁਭਾਇਆ॥
ਸਹਸ ਸਰੀਰ ਚਿਹਨ ਭਰਾ ਹੁਏ
ਤਾ ਮਨਿ ਪਛੇਤਾਇਆ॥

ਅੰਗ - 1343-44

At other place, Guru Maharaj writes as under :

With the award of the punishment of the thousand marks of vulva, Indar did weep.

ਸਹਸਰ ਦਾਨ ਦੇ ਇੰਦ੍ਰ ਰੋਆਇਆ॥ ਅੰਗ - 953

The minister said that, this warrior Mind can't be conquered by force, nor can it be brought under one's control. This is a super power, created by Waheguru. So long as you do not overpower this king Mind, you are not entitled to perform the Rajsou Yagya. Paras Nath who had subdued all the rulers on this earth and who had even defeated the gods in heaven, was unable to conquer the mind. In despair, he sat on a burning funeral pyre and burnt himself to death. The mind, while performing its pranks in one minute brings to nought all the austerities and abstinence, done by a seeker; and causes its victim to be in to suffer the dire punishment of Death and such other sufferings. On the contrary, he looks on the five robbers (described above), who loot him at every step and who never let him reach the Amrit pool of God's Name, as his real friends.

(.....to be Continued)

ਆਤਮ ਮਾਰਗ ਦੀ ਨਵੀਂ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਅਤੇ ਰਿਨੀਊਵਲ ਅਤੇ ਪੁੱਛਗਿਛ

ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਤਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤ ਪੁਸਤਕਾਂ, ਗਾਇਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਦੀਆਂ ਕੈਸਟਾਂ, CD.'S, VCD.'S, DVD.'S MP3 ਦੇ ਆਪ ਜੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਐਡਰੈਸਾਂ ਤੋਂ ਮੰਗਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜੀ।

For all enquiries about 'Atam Marg' viz. renewal, new membership, non-receipt of the magazine etc. and also for procuring audios, videos & CDs; and books authored by Sant Waryam Singh Ji, please contact the following

England (U.K.)

For U.K. renewal of Atam Marg Magazine please forward cheque £ 40.00 payable to A.M.S.S.E.C.T. (U.K.) 9 Elizabeth Road, Walsall, West Midlands WS5 3 PF

Atam Marg Spiritual Scientific Educational Charitable Trust (U.K.)

9 Elizabeth Rd.,

Walsall West Midlands, WS5 - 3PF U. K.

Contact : Mrs. Gurbax Kaur,
Mr. Jagtar Kulair : Tel : 0044-1212002818
Fax : 0044-1212002879
Voicemail : 0044-8701654402
Raj Mobile : 0044-7968734058
Email : info@atammarguk.com

U.S.A.

Vishav Gurmat Roohani Mission Charitable Trust,

Contact : Bhai Amardeep Singh Atwal, 2755, Guildhall Dr., San Jose, Ca - 95132, U.S.A

Phone :- 001-408-263-1844,
vgrmctusa@yahoo.com

S. Baldev Singh Grewal Fremont, U.S.A - 001-510-249-9456

Canada

Bhai Sarmukh Singh Pannu
Phone - 001-604-433-0408

Bhai Parmjit Singh Sandhu
Cell: 001-250-600-3072

Bhai Tarsem Singh Bains

Cell : 001-604-862-9525, Phone : 001-604-599-5000

IN INDIA

09417214391, 09417214379 09814612900, 9417214378
Email: atammarg1@yahoo.co.in

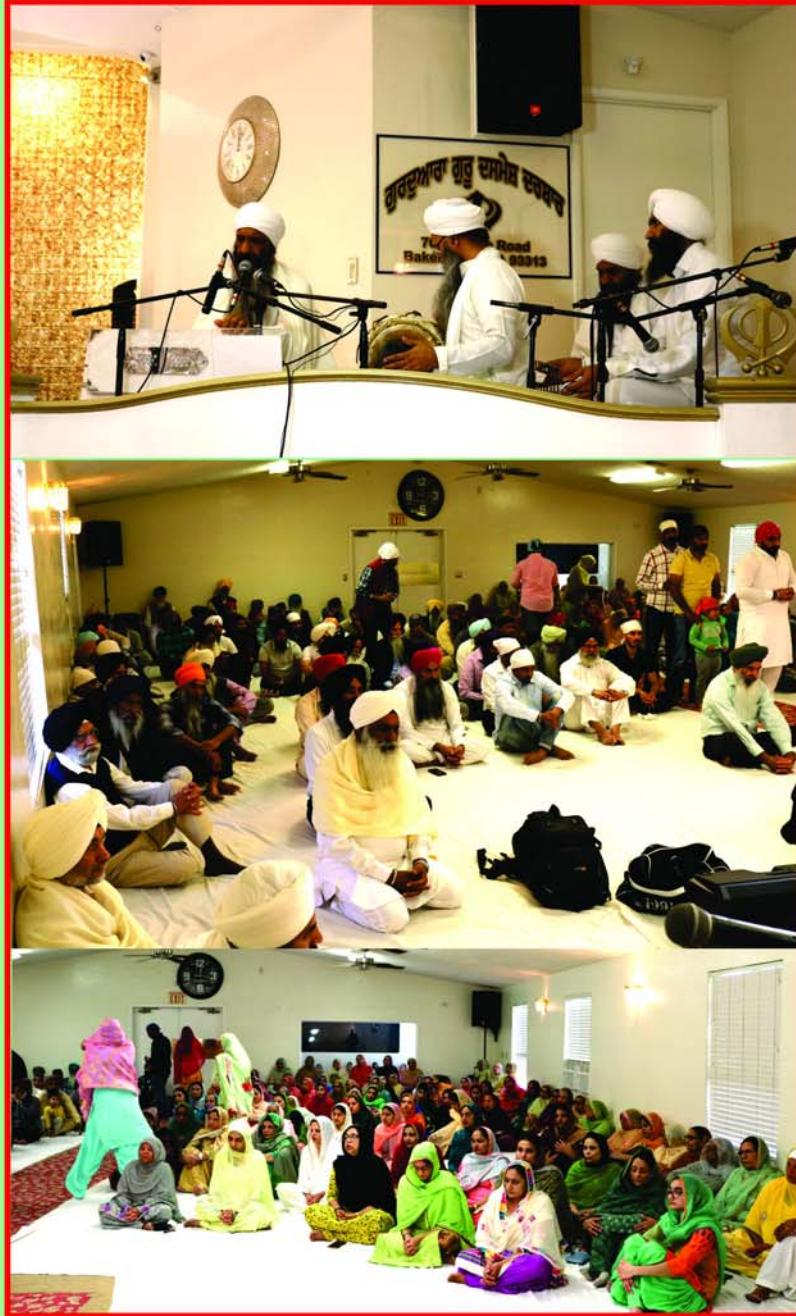
Australia

Bibi Jaspreet Kaur
Cell : 0061-406619858
Email :- jaspreetkaur20@hotmail.com

Foreign Membership

	Annual	Life
U.S.A.	60 US\$	600 US\$
U.K.	40 £	400 £
EUROPE	50 Euro	500 Euro
AUS.	80 AUD\$	800 AUD\$
CANADA	80 CAN\$	800 CAN\$

ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਦਰਬਾਰ ਬੇਕਰਸਫੀਲਡ' (ਯੂ.ਐਸ.ਏ.) ਵਿਖੇ ਹੋਲਾ ਮਹੱਲਾ ਸਮਾਗਮ ਤੇ ਕੀਰਤਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

ਰੂਹਾਨੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਫੇਰੀ - ਅਮਰੀਕਾ-ਵਨੇਡਾ
ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਗੁ. ਈਸ਼ਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਤਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ
April 1 - 5
Gurdwara Sahib of Fremont
CA, USA

April 8
Salem, OR, USA

April 10, 11 and 12
Stella Washington
USA

April 13 - 19 May
Surrey Vancouver, Canada

April 19 May
Kalonna, Canada

April 20 to 22
Calgary, Canada

May 4-5
Manchester, Maryland, USA

May 6-10
New Jersey, USA

May 15,16 and 17
Guru Nanak Society of Greater
Cincinnati
4396 Tylersville Rd
West Chester Township,
OH 45069, USA

May 27 to May 28
Plano, Texas, USA

May 29 to May 31
Lenexa, KS USA

May 31 to June 9
Westfield, Indiana
usa

- Contact :-
Bhai Manjit Singh - +1-317-488-8831
Bhai Amardip Singh +1-408-393-8199

ਕਲਮ ਦੇ ਧਨੀ, ਪਿਆਰ ਦੇ ਸਾਗਰ, ਆਤਮ ਮਾਰਗ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਵਿਹਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਂਨਾਮ, ਦੱਢਤਰ ਆਤਮ ਮਾਰਗ ਰਤਵਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਲਈ ਅਨੁਭਵੀ ਪ੍ਰਵਚਨ ਲਿਖਦੇ ਹੋਏ।

ਬਲਾਂ ਦੇ ਧਨੀ, ਪਿਆਰ ਦੇ ਸਾਗਰ, ਆਤਮ ਮਾਰਗ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਵਿਹਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਂਨਾਮ, ਦੱਢਤਰ ਆਤਮ ਮਾਰਗ ਰਤਵਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਲਈ ਅਨੁਭਵੀ ਪ੍ਰਵਚਨ ਲਿਖਦੇ ਹੋਏ।

ਕਲਮ ਦੇ ਧਨੀ, ਪਿਆਰ ਦੇ ਸਾਗਰ, ਆਤਮ ਮਾਰਗ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਵਿਹਿਆਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਂਨਾਮ, ਦੱਢਤਰ ਆਤਮ ਮਾਰਗ ਰਤਵਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਲਈ ਅਨੁਭਵੀ ਪ੍ਰਵਚਨ ਲਿਖਦੇ ਹੋਏ।

ਆਤਮ ਮਾਰਗ ਦੇ ਪਾਠਕ ਸਾਹਿਬਾਨ

ਆਉ ! ਆਤਮ ਮਾਰਗ ਦੇ ਪਾਂਧੀ ਬਣੋ ਰਹਿਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਕਰੀਏ।
ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਦੀ ਵੀਚਾਰ, ਆਤਮਾ ਦੀ ਰੂਹ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸਜੀਵ ਰੱਖਣ ਲਈ ਭੋਜਨ ਰੂਪੀ ਖੁਰਾਕ ਦੀ ਅਤੀ ਲੋੜ ਹੈ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਤਮਾ ਦੇ ਨਰੋਏਪਣ ਲਈ ਨਾਮ-

ਬਾਣੀ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਦੀ ਅਤੀ ਅੰਤ ਲੋੜ ਹੈ। ਆਪ ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਆਤਮ ਮਾਰਗ ਰੂਹਾਨੀ ਪਤਿ੍ਕਕਾ ਰਾਹੀਂ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਸੰਨਿਮਰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਇਸ ਮੰਜਲ ਦੇ ਪਾਂਧੀ ਬਣੋ ਰਹਿਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਲਾਇਫ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਰੀਨੀਊਵਲ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਕਰੋ ਜੀ।

‘ਆਤਮ ਮਾਰਗ’ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ਬੋਚਾਂ ਵੰਡਦਾ ਆਪ ਜੀ ਕੋਲ ਪਿਛਲੇ ਲੱਗਭੱਗ 25 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੁਭੁੱਧੀਜੀਵੀ, ਆਤਮ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਗੁਰਮੁਖ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਭਵੀ ਪ੍ਰਵਚਨਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਅਦਾਰਾ ‘ਆਤਮ ਮਾਰਗ’ ਦੀ ਦਿਲੀ ਇੱਛਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰੂਹਾਨੀ ਖੁਸ਼ਬੋਚੇ ਨੂੰ ਆਪ ਅਤੇ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹੋਰ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਮਾਣ ਸਕੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਨਿਮਰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ 20 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਖਤਮ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ/ਗਈ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ‘ਆਤਮ ਮਾਰਗ’ ਦਾ ਅਗਲਾ ਸਾਬ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਲਾਇਫ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ 3000/- ਰੁਪਏ (ਦੇਸ਼) ਅਤੇ \$ 600 US Dollar (ਵਿਦੇਸ਼) ਨਾਲ ਰੀਨੀਊਲ ਕਰਵਾ ਕੇ ‘ਆਤਮ ਮਾਰਗ’ ਦੇ ਪਾਂਧੀ ਬਣੋ ਰਹਿਣ ਦਾ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ ਜੀ।

ਅਦਾਰਾ ‘ਆਤਮ ਮਾਰਗ’ ਰਤਵਾਤਾ ਸਾਹਿਬ

ਨੋਟ : - ਮਾਇਆ ਭੋਜਣ ਲਈ ਵੇਰਵਾ, ਅਕਾਊਂਟ ਨੈਬਰ ਡਿਟੇਲ, ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੰਨਿਆਂ 'ਤੇ ਦਿਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।